

ÅRBOG
for
FÆRØERNE
1981

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

Å R B O G
F O R F Æ R Ø E R N E
1 9 8 1

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-4092-1
Stougaard Jensen/København
Sm 02-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
FORORD	11
Kap. 1. <u>FÆRØERNE</u>	13
STATSRETTLIGE FORHOLD	13
Særanliggander	13
Fællesanliggander	15
Fællesanliggander, der administreres af hjemmestytret i henhold til hjemmestyrelovens § 9	15
Forholdet til udlandet	16
LOVGIVNING	19
Færøernes lagting	19
Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i tiden 1. januar - 5. maj 1981 (Samlingen 1980)	20
Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i tiden 29. juli - 16. december 1981 (Samlingen 1981)	27
Oversigt over rigslove, bekendtgørelser m. v., der er kundgjort i 1981 med henblik på ikrafttræden på Færøerne	29
ADMINISTRATION	33
Færøernes landsstyre	33
Landsstyrets administration	33
Rigsmyndigheder	33
POLITISKE PARTIER	34
Folkeflokken	35
Sambandsflokken	36
Socialdemokratiet	37
Selvstyreflokken	38
Tjóðveldisflokken	39
Fremskridts- og fiskeriflokken	40
VALG	42
Lagtingsvalg	42
Folketingsvalg	43
Folketingsmænd	43
Kommunale valg	43
Byrådsvalg i Tórshavn	44
By- og bygderådsvalg uden for Tórshavn	44

	Side
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD</u>	45
BEFOLKNINGSFORHOLD	45
BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD	58
BOLIGFORHOLD	63
Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	69
FISKERI	69
Internationale reguleringer og fiskeriaftaler .	69
Island	70
Norge	70
EF	71
Sovjetunionen	71
Sverige, DDR og Polen	72
Internationale reguleringer af laksefiskeri .	73
Fiskeriinspektion og redningstjeneste	73
Vagt- og bjærgningstjenesten	74
Den nye aftale om fiskeriinspektion	74
Ulovligt fiskeri i 1981	75
Statistik om fiskeri	75
Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter	76
Fiskeri og forarbejdning af fisk og fiskepro-	
dukter	79
Fjernfiskeri	79
Midterområder	80
Nære områder	81
Værdimæssig vurdering af fangsterne fra de for-	
skellige områder	86
Råfisklandinger på Færøerne	87
De samlede fangster ved Færøerne og TAC	88
Totalfangsten	89
Forarbejdning af fangsten	92
Driftsresultater	93
Hyreoversigter	96
Råfiskefonden	99
Råfiskepriserne	100
Priserne på saltfisk	100
Rejer	101
Priserne for industrifisk	101
Andre priser	101

	Side
Kap. 3. (fortsat)	
Finansieringen af fiskerskibe	101
Færøernes realkreditinstitut	102
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	103
Landskassens finansieringsbistand	104
LANDBRUG	105
Mælkeproduktionen	106
Kødproduktionen	106
Opdyrkning	107
Landsdyrlægen	108
Hygiejnisk laboratorium	108
HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED	
M. V.	109
Egnsudvikling	110
Færøernes industrifond	110
Industriens udviklingsfond	110
Industrikontoret (Ídnaðarstovan)	112
HANDEL, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV	114
Handel og serviceerhverv	114
Transport	115
Motorkøretøjer	116
Passagertrafik til og fra Færøerne	116
Beflyvning	116
Besejling	117
SKIBSFLÅDEN	118
Den samlede skibsflåde, opgørelse for 1975, 1980 og 1981	118
OFFENTLIG VIRKSOMHED	121
Veje	121
Asfaltering af landsveje	123
Tilskud til kommuner til asfaltering	123
Vejarbejder i 1981	124
Autoværn	125
Afmærkninger	125
Byggesager	126
Trafiktælling på hovedveje	126
El-forsyning	127
Havne- og landingspladser	127

	Side
Kap. 3 (fortsat)	
De indenlandske telefonforbindelser	135
Telekommunikationen med udlandet og med skibene	137
Det færøske postvæsen	139
Kap. 4. ØKONOMI	143
FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT	143
Eksport	143
Import	150
Import og eksport i faste priser og bytteforhold	155
Handelsbalancen	156
ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER	157
Arbejdsforhold	157
Det private arbejdsmarked	157
Det offentliges arbejds- og lønforhold	161
Lønninger	162
Priser	164
OFFENTLIGE INDTÆGTER	166
Skatter	166
Antal skatteydere og skattepligtige indkomster	168
Udskrevne skatter	171
Afgifter	174
Landskassens indtægter	175
OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.	176
Statens og landskassens udgifter	176
Statens udgifter	180
Statsgarantier	186
Landskassens udgifter	187
Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser	189
PENGE OG KREDITFORHOLD	190
NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE	198
Kap. 5. SOCIALE FORHOLD	209
Regler og forvaltning	209
Ydelsernes omfang og finansiering	211
Institutioner m. v.	214
Færøernes Ulykkesforsikringsråd	217
Udviklingen i 1981	218

	Side
Kap. 6. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	221
LANDSLÆGEN	221
SYGEHUSVÆSENET	221
DEN PRIMÆRE SUNDHEDSTJENESTE	230
Kommunelægeordningen	230
Skolelægeordningen	231
Tandlægeordningen	231
Den kombinerede sundhedsplejerske-, skolesund- heds/skolesygeplejerske- og hjemmesygeplejerske- ordning	232
Jordemoderordningen	232
APOTEKERVÆSEN	233
Distribuerende læger	235
Lægemedelpriser	235
Bevægelser i receptekspeditionernes antal	235
Sygehusene	236
Håndkøbsudsalgene	238
UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN	238
Kap. 7. <u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	239
UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED	240
BØRNESKOLEN	243
Folkeskolen	243
Private skoler	245
Gymnasiet og HF	246
Skolernes virksomhed	247
Specialundervisning	249
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	250
Færøernes akademi	250
Færøernes seminarium	253
Efteruddannelse af lærere	254
Færøernes sygeplejeskole	254
ERHVERVSUDDANNELSER	255
Færøernes maskinskole	255
Tekniske skoler	256
Handelsskolen	258
Navigationsskoler	260
ANDEN UNDERVISNING	261
Færøernes folkehøjskole	261

	Side
Kap. 7. (fortsat)	
Færøernes husholdningsskole	261
Aftenskolerne	262
UDDANNELSESSTØTTE	262
Kap. 8. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN</u>	265
FÆRØERNES RETSVÆSEN	265
FÆRØERNES POLITIVÆSEN	267
Politiets virksomhed	268
Kap. 9. <u>KIRKELIV</u>	271
FOLKEKIRKEN	271
ORGANISATIONER OG FORENINGER, TILSLUTTET FOLKE- KIRKEN	273
K.F.U.K. og K.F.U.M.	273
Indre Mission	274
Det kirkelige Missionsforbund	275
KRISTNE TROSSAMFUND UDEN FOR FOLKEKIRKEN	275
Brødremenigheden	275
Den katolske kirke	276
Frelsens Hær	277
Den frie evangeliske menighed	277
Syvende-dags adventisterne	278
Jehovas Vidner	278
FILADELFIA-menigheden	279
ANDRE TROSSAMFUND	280
Bahá'i	280
Kap. 10. <u>KULTURELLE FORHOLD, IDRÆT M. V.</u>	281
RADIO	281
FJERNSYN	283
AVISER	284
BØGER	285
Bogudgivelser	285
Biblioteksvæsen	286
MUSEUM	290
TEATRE OG BIOGRAFER	291
Teatervirksomhed	291
Biografer	294

	Side
Kap. 10. (fortsat)	
MUSIKLIV	295
Konserter	295
Klassiske koncerter	297
KUNST	297
Kunstudstillinger i Listaskálin, Tórshavn	297
Andre udstillinger på Færøerne	298
Smiðjan úti í Grind i Tórshavn	298
Udstillinger andre steder	299
Kunstudstillinger uden for Færøerne	299
DANSK-FÆRØSK KULTURFOND	300
SPEJDERBEVÆGELSEN	300
IDRET	303
BRIDGE	305
SKAK	305

F O R O R D

Årbog for Færøerne udarbejdes i fællesskab af Færøernes landsstyre og Rigsombudsmanden på Færøerne. Bogen udkommer i en dansk og en færøsk udgave.

Formålet med årbogen er at give en bred beskrivelse af færøske samfundsforhold i det forløbne år og at illustrere den skete udvikling ved sammenligninger med tidligere år.

Det er udgivernes håb, at årbogen kan anvendes både som en praktisk håndbog i færøske forhold og ved undervisningen heri på skoler og uddannelsesinstitutioner:

1981-udgaven indeholder de samme emner som 1980-udgaven.

Udgiverne takker for den store og helt nødvendige bistand med fremskaffelse af oplysninger, som mange institutioner, organisationer, virksomheder og enkeltpersoner har ydet.

Også en tak til de medarbejdere, der har haft et stort arbejde med årbogens udarbejdelse.

Redaktionen af årbogen er afsluttet 15. marts 1982.

Færøernes landsstyre
Pauli Ellefsen

Rigsombudsmanden på Færøerne
Niels Bentsen

Kap. 1

FÆRØERNE

STATSRETTLIGE FORHOLD

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre udgør Færøerne inden for lovens rammer et selvstyrende folkesamfund i det danske rige. Hjemmestyreloven anerkender det færøske sprog og det færøske flag. Fra 1949 har Færøerne haft egne pengesedler. Møntenheden 1 króna = 1 dansk krone.

Sager og sagsområder vedrørende Færøerne opdeles i særanliggender, hvor Færøernes lagting har den lovgivende og Færøernes landsstyre den udøvende myndighed, og fællesanliggender, der administreres af rigsmyndighederne efter dansk lovgivning.

Der er endvidere i henhold til hjemmestyrelovens § 9 mulighed for efter forhandling at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af et område, der er fællesanliggende.

Særanliggender

I henhold til hjemmestyrelovens § 2 betragtes en række sager og sagsområder, der er angivet i et særligt bilag til loven under A, principielt som særanliggender. Dette har den virkning, at hjemmestyret eller rigsmyndighederne kan bestemme, at de overgår til hjemmestyret. Heraf følger, at dette overtager de dermed forbundne udgifter.

Indtil nu har hjemmestyret overtaget følgende sagsområder med hjemmel i hjemmestyrelovens § 2 (A):

1. Færøernes egen styrelsesordning

Hele området er overtaget som særanliggende.

2. Kommunale forhold

Hele området er overtaget som særanliggende.

3. Bygnings- og lejespørgsmål. Folkeregister.

Hele området er overtaget som særanliggende.

4. Sundhedsvæsen

Kun apotekervæsen er overtaget som særanliggende.

5. Den offentlige forsorg. Arbejdsforhold.

Områderne: Lovpligtig ulykkesforsikring. Arbejdere, arbejdsforhold, lærlinge, medhjælpere og ferie er overtaget som særanliggender.

6. Direkte og indirekte skatter
Hele området er overtaget som særanliggende.
7. Finansvæsen
Hele området er overtaget som særanliggende.
8. Godkendelse af havneafgifter
Området er overtaget som særanliggende.
9. Skolevæsen
Folkehøjskolen og navigationsskolerne er overtaget som særanliggende. Endvidere er gymnasiet og HF-kurset særanliggende, og der er ved lagtingslov oprettet et færøsk akademi (Academia Færoensis). Bortset herfra er skolevæsen fællesanliggende.
10. Arkiver, biblioteker, museer
Hele området er overtaget som særanliggende.
11. Bygnings- og naturfredning
Hele området er overtaget som særanliggende.
12. Havne, trafikvæsen m. v.
Hele området bortset fra havne og stedligt telegrafvæsen er overtaget som særanliggende.
13. Landbrug, fiskeri m. v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
14. Forlystelser m. v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
15. Produktion, handel m. v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
16. Tinglysning, ekspropriation m. v.
Hele området er overtaget som særanliggende.

Efter hjemmestyrelovens § 3 afgøres det ved nærmere forhandling, om og i hvilket omfang de på bilag B opførte sagsområder kan henføres til færøske særanliggende. Af disse områder er under punkt 3: Radio overtaget som særanliggende med undtagelse af spørgsmål med relation til internationale aftaler, ligesom punkterne 4: Jordfonden og 5: Import- og eksportkontrol er overtaget som særanliggende.

Hovedparten af de overtagne områder administreres af landstyre med hjemmel i lagtingslove, men enkelte områder administreres dog af en statslig myndighed på landsstyrets vegne. Således sker mønstring af fiskere hos landfogeden (politimesteren) eller sysselmændene, motorregistret og skibsregistret føres af landfogede-

den, tinglysningsvæsenet forestås af sorenskriveren (dommeren), der ligeledes er den stedlige overformynder, og endelig er rigsombudsmanden på Færøerne i sin egenskab af formand for kirkeinspektionen med til at administrere den af lagtinget givne bevilling til vedligeholdelse af kirkegårde og udvendig vedligeholdelse af kirker.

Fællesanliggender

Anliggender, der ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggender, er fællesanliggender og varetages af rigsmyndighederne, idet dog hjemmestyret med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 kan overtage administrationen af fællesanliggender.

Blandt de vigtigste fællesanliggender skal nævnes skoleforhold, sociale forhold og sundhedsforhold. Herudover kan som statsinstitutioner nævnes skibstilsynet, folkekirken, politiet og domstolene.

Rigslove træder ikke i kraft på Færøerne, forinden de i overensstemmelse med lov nr. 51 af 1. april 1896 er kundgjort af rigsombudet. Dette sker efter forelæggelse for det færøske hjemmestyre.

Lovforslag, der kun vedrører færøske forhold, eksempelvis de sociale love, lovene for undervisningsvæsenet, og sygehusloven bliver normalt først behandlet i lagtinget, hvorefter de forelægges folketinget. Lovforslag, der ikke udelukkende omfatter Færøerne, bliver først vedtaget i folketinget og derefter forelagt hjemmestyret, forinden loven sættes i kraft på Færøerne. I mange tilfælde sker ikraftsættelsen i form af kgl. anordning, idet loven udtrykkeligt giver ministeren ret til at sætte loven i kraft på Færøerne ved kgl. anordning med de ændringer, der er nødvendiggjort af de særlige færøske forhold.

Fællesanliggenderne administreres efter dansk lovgivning, på hovedområderne, sociallovgivning, skolelovgivning og lovgivning for sygehusene samt flere andre områder efter særlige love for Færøerne. Udgifterne til disse områder udredes i form af fuldkommen udgiftsdækning, tilskud eller andre former for subsidiering, fastlagt under hensyn til Færøernes særlige struktur og forholdene iøvrigt.

Fællesanliggender, der administreres af hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 9

I henhold til hjemmestyrelovens § 9 kan der efter forhandling

træffes aftale om, i hvilke tilfælde og i hvilket omfang det er muligt inden for områder, der henhører under fællesanliggender, at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af det pågældende område.

De enkelte afsnit i årbogen indeholder mere specificerede omend ikke udtømmende oplysninger om udgiftsfordelingen, idet de forskellige refusionsordninger vil blive beskrevet direkte eller ved hjælp af tabellerne.

Ved love nr. 152-156 af 24. april 1975 blev administrationen af socialvæsenet overtaget af Færøernes landsstyre fra 1. april 1975. Den daglige administration varetages af Almannastovan. Ved lov nr. 621 af 22. december 1976 for Færøerne om sygehusvæsenet er det fastslået, at sygehusvæsenet på Færøerne varetages af hjemmestyret fra 1. april 1977, og ved lov for Færøerne nr. 51 af 14. februar 1979 om folkeskolen, lov for Færøerne nr. 52 af 14. februar 1979 om læreruddannelsen, lov for Færøerne nr. 53 af 14. februar 1979 om fritidsundervisning m. v. og lov for Færøerne nr. 54 af 14. februar 1979 om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinme-ster- og maskinistiskoler er administrationen af de omhandlede områder overført til Færøerne hjemmestyre fra 1. august 1979.

I forbindelse med den administrative overførsel af skolevæsenet er hjemmestyret inden for lovens rammer bemyndiget til at regulere de nævnte områder ved lagtingslove. Den daglige administration varetages af Landsskúlaábyrisitingin (Færøernes undervisningsdirektorat).

Endelig udbetaler og modtager Føroya gjaldstova (Færøernes oppebørselskontor) en del beløb for staten.

Forholdet til udlandet

Færøerne er et selvstændigt toldområde. Indførselsafgifter og reglerne for import- og eksportkontrol fastsættes af hjemmestyret. De øvrige dele af riget må derfor i disse henseender betragtes som udland.

I henhold til hjemmestyreloven skal traktater og andre internationale overenskomster, der kræver folketingets samtykke, og som berører særlige færøske interesser, forelægges hjemmestyret til betænkning.

Udenrigsministeren kan bemyndige hjemmestyrets repræsentanter

til direkte at føre forhandlinger under medvirken af udenrigstjenesten.

Der er med hjemmel i hjemmestyreloven ansat en i færøske forhold særlig sagkyndig i udenrigsministeriet til at bistå ministeriet ved behandling af sager vedrørende Færøernes særlige erhvervsinteresser, ligesom lovens muligheder for ansættelse af færøskyndige ved de danske ambassader er anvendt, idet der er ansat en handelsattaché for færøske erhvervsanliggender ved handelsafdelingen under den danske ambassade i Storbritannien.

Færøernes særlige status og erhvervsstruktur medfører, at Færøerne ikke umiddelbart kan dele Danmarks interesser og synspunkter i det internationale samarbejde eller ved indgåelse af bi- eller multilaterale aftaler med andre lande. I overensstemmelse med hjemmestyrelovens bestemmelser har man fra dansk side søgt at tilgodese færøske interesser ved i videst muligt omfang at inddrage hjemmestyret i det forberedende arbejde.

I enkelte tilfælde har hjemmestyret selv ført forhandlinger og indgået aftaler. Her kan især nævnes aftalen om færøske fiskerirettigheder mellem 12 og 200 sømil omkring Island, indgået i 1975, og aftalen med Norge om gensidige fiskerirettigheder, indgået i 1977, begge siden fornyet med forskellige ændringer.

Endelig har repræsentanter for hjemmestyret med bistand fra udenrigsministeriet forhandlet om forskellige aftaler, der er indgået mellem den danske regering og Færøernes landsstyre på den ene side og den pågældende forhandlingspartner på den anden. Af aftaler af denne karakter kan nævnes fiskeriaftalerne med Sovjetunionen og med EF fra 1977. Begge aftaler er tiårige rammeaftaler, i henhold til hvilke fangstområder og -kvoter fastsættes for visse tidsrum ved efterfølgende forhandlinger.

På fiskeriområdet er Færøerne medlem af NAFO (Konventionen om fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) og NEAFC (Konventionen om fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav). Danmark er ikke medlem af sidstnævnte organisation.

Hvor færøske interesser, som regel især fiskeriinteresser, har været involveret, har det været almindeligt, at repræsentanter for hjemmestyret har været medlemmer af den danske delegation eller knyttet til denne som eksperter. Dette gælder i flere bilaterale aftaler, især i sin tid aftalerne med Spanien, Brasilien og de østeuropæiske lande. I 1977 var Færøerne medunderskriver af fiskeri-

aftalen med Sovjetunionen. Ved de ordinære og ekstraordinære møder i FAO's fiskerikomité har hjemmestyret normalt haft repræsentanter med i den danske delegation, når der skulle vedtages begrænsninger, der berørte færøsk fiskeri.

Danmarks tilslutning til de internationale økonomiske sammenlutninger har ikke automatisk medført færøsk tilslutning, og ofte har der efter Danmarks tilslutning været ført forhandlinger om Færøernes forhold. Her har især hensynet til erhvervsstrukturen og det færøske indførselsafgiftssystem spillet en rolle. Disse forhold har bevirket, at Færøerne ofte er blevet tilsluttet flere år senere end Danmark, det gælder således GATT, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1954, medens Danmark blev tilsluttet i 1950, og EFTA, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1967, medens Danmark deltog fra oprettelsen i 1959. (Færøerne udtrådte som følge af Danmarks udtræden i 1972). I de nævnte tilfælde er den senere færøske tilslutning anmeldt ved en akt fra udenrigsministeriet.

Færøerne blev ikke tilsluttet EF sammen med Danmark, men der var efter forhandlinger mellem en færøsk delegation, udenrigsministeriet og repræsentanter for EF's kommission indsat en særlig bestemmelse i den danske tiltrædelsestraktat, hvorefter bestemmelse om tilslutning skulle træffes inden udgangen af 1975, da det var af betydning for Færøernes stillingtagen til EF at kende resultaterne af FN's havretskonference, der begyndte i 1974. Da denne ikke var afsluttet inden 1975, og da det ikke var muligt at opnå forlængelse til konferencens afslutning, besluttede lagtinget enstemmigt, at Færøerne skulle forblive uden for EF. Der er herefter indgået aftale om et særligt handelsarrangement med fællesskaberne samt den førnævnte fiskeriaftale.

Ved forhandlinger om internationale aftaler er hjemmestyret almindeligvis inddraget. Derimod er det sjældent, Færøerne har egentlig repræsentation i de internationale organisationer. En væsentlig undtagelse er Nordisk Råd, hvor der i den danske delegation er to medlemmer valgt af Færøernes lagting, og en repræsentant for Færøernes landsstyre, jfr. lov nr. 580 af 19. december 1969 om ændring af lov om Nordisk Råd.

Ellers varetages Færøernes interesser gennem forelæggelsen for hjemmestyret. For fiskeriets vedkommende er der især grund til at nævne, at forskrifter om ordensregler for fiskeriet, mindstemål for fisk, begrænsning af fangstmængde m.v. aftalt i henhold til in-

ternationale overenskomster skal fastsættes for Færøerne efter forhandling med og samtykke af Færøernes hjemmestyre. Eksempelvis kan nævnes reguleringsforanstaltningerne fastsat af NEAFC og NAFO (ICNAF).

På andre områder kan hjemmestyret bestemme, hvorvidt en af Danmark indgået international aftale skal udstrækkes til Færøerne eller ikke.

Her kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomster, der ofte ved en særlig noteveksling efter forelæggelse for hjemmestyret sættes i kraft for Færøerne. Det bør bemærkes, at der eksisterer en særlig dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Færøerne og Danmark. Ligeledes kan nævnes de sociale konventioner, Danmark har indgået med de nordiske og andre europæiske lande om deres statsborgeres gensidige rettigheder i de respektive lande, og ILO-konventionerne. Disse konventioner sættes normalt i kraft på Færøerne ved offentlig kundgørelse på samme måde som rigslove.

I enkelte tilfælde slutter Danmark internationale aftaler, der kun berører Færøerne. Her kan især nævnes udvidelsen i 1959 af den færøske fiskerigrænse til 12 sømil. Udvidelsen til 200 sømil er gennemført ved kgl. anordning nr. 598 af 21. december 1976 om fiskeriterritoriet ved Færøerne, udstedt i medfør af § 1, stk. 3, i lov nr. 597 af 17. december 1976 om Danmarks riges fiskeriterritorium.

LOVGIVNING

Færøernes lagting

Lagtingsvalg afholdes i henhold til lagtingslov nr. 49 af 20. juli 1978 om valg til Færøernes lagting. Lagtinget består af mindst 27 og højst 32 medlemmer, idet de 27 medlemmer er kredsvalgte, mens der kan vælges indtil 5 medlemmer med henblik på en regulering henimod forholdsmæssig repræsentation. De ordentlige valg til lagtinget foregår hvert 4. år. Udskrivelse af valg kan iøvrigt foregå efter lagtingsbeslutning.

Efter lagtingsvalget den 8. november 1980, der er det første lagtingsvalg udskrevet i henhold til lagtingsbeslutning, har lagtinget 32 medlemmer, der fordeler sig med 8 medlemmer til sambandsflokk (sb.), 7 medlemmer til socialdemokratiet (sd.), 6 medlemmer til tjóðveldisflokk (tjv.), 6 medlemmer til folkeflokk (flk.), 3 medlemmer til selvstyreflokk (s.) og 2 medlemmer til fiskeri- og fremskridtsflokk (fr.).

Formand: Jógvan Sundstein (flk.)

Lagtingets medlemmer

Anfinn Kallsberg	bogholder	Viðareiði	flk.
Vilhelm Johannesen	postbud	Klaksvík	sd.
Eli Nolsøe	kontorfunktionær	Klaksvík	sb.
Asbjørn Joensen	forstander	Klaksvík	s.
Finnbogi Isaksen	redaktør	Tórshavn	tjv.
Olaf Olsen	direktør	Glyvrrar	flk.
Jógvan Olsen	skibsfører	Toftir	sb.
Jóh. Martin Olsen	maskinmester	Strendur	sb.
Jørgen Thomsen	formand	Skáli	sd.
Petur Reinert	kommunelæge	Eiði	tjv.
Adolf Hansen	skibsfører	Tórshavn	fr.
Frederik Olsen	skibsfører	Rituvík	s.
Agnar Nielsen	direktør	Vestmanna	sb.
Øssur Dam Jacobsen	lærer	Vestmanna	flk.
Jógvan Sundstein	statsaut. revisor	Tórshavn	flk.
Óli Breckmann	adjunkt, M.A.	Tórshavn	flk.
Pauli Ellefsen	statsaut. revisor	Tórshavn	sb.
Eilif Samuelson	overlærer	Tórshavn	sb.
Jákup Lindenskov	kontorfunktionær	Tórshavn	sd.
Jóannes Dalsgaard	landsarkivar	Tórshavn	sd.
Erlendur Patursson	redaktør, cand.polit.	Kirkjubøur	tjv.
Karin Kjølbro	socialrådgiver	Tórshavn	tjv.
Juul Jacobsen	fisker	Nólsoy	fr.
Hilmar Kass	viceforstander	Tórshavn	s.
Ivan Johannesen	maskinmester	Miðvágur	sb.
Svend Aage Ellefsen	direktør	Sandavágur	flk.
Tórolvur Mohr Olsen	fisker	Sandur	sd.
Hans M. Joensen	arbejdsmand	Skopun	tjv.
Flemming Mikkelsen	købmand	Vágur	sb.
Atli P. Dam	direktør	Tvøroyri	sd.
Hilmar Bech	overlærer	Porkeri	sd.
Ove Mikkelsen	styrmand	Vágur	tjv.

Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger

i tiden 1. januar - 5. maj 1981

(Samlingen 1980)

Sag nr. 5. Lagtingslov om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder. Vedtaget den 9. februar 1981.

Landsstyret bemyndiges til i finansårene 1981/82 - 1983/84 at garantere for lån indtil 5 mill. kr. årligt til fiskerskibe og fiskerivirksomheder, der er i driftsvanskeligheder.

- Sag nr. 6. Lagtingslov om garanti for lån til fiskemel og animalsk olie m. v. på lager. Vedtaget den 23. februar 1981. Landsstyret bemyndiges til i finansåret 1981/82 at garantere for lån til fiskemel, animalsk olie, konsumsild, produkter af blåhvilling og agn på lager indtil 70 % af låneværdien.
- Sag nr. 7. Finanslov for 1981/82. Vedtaget den 28. marts 1981.
- Sag nr. 8. Ændring af lagtingslov om aktier i p/f Tvøroyrar Flakavirki. Vedtaget den 9. februar 1981. Landsstyret bemyndiges til at tegne yderligere aktier for indtil 520.000 kr.
- Sag nr. 10. Lagtingslov om kaution for lån til det interkommunale renovationsselskab. Vedtaget den 6. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at kautionere for lån til opførelse af forbrændingsanstalt.
- Sag nr. 11. Aftale mellem Færøerne og Sovjetunionen om gensidige fiskerirettigheder i 1981. Vedtaget den 27. februar 1981. Aftalen fastlægger kvoterne for 1981.
- Sag nr. 12. Lagtingslov om tilskud til bygning af afdeling af Færøernes handelsskole i Tórshavn. Vedtaget den 3. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at yde et tilskud på 10 % af anlægsudgifterne, max. 1,2 mill. kr.
- Sag nr. 14. Beslutning om undersøgelse af arbejdsløsheden for unge mellem 16 og 18 år. Vedtaget den 9. marts 1981.
- Sag nr. 16. Lagtingslov om brændselstilskud til visse pensionister. Vedtaget den 7. april 1981. I finansåret 1981/82 ydes folke- og invalidepensionister 1.200 kr.
- Sag nr. 17. Beslutning om tilskud til isolering af pensionisters huse. Vedtaget den 6. april 1981. Landsstyret pålægges inden 1. november 1981 at fremlægge lovforslag herom.

- Sag nr. 18. Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Vedtaget den 2. april 1981. Lov nr. 277 af 26. maj 1976 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 20. Beslutning om valg af 6-mandsudvalg til forhandlinger med Island og Grønland. Vedtaget den 27. februar 1981. Forhandlingen skal sigte på at integrere Island, Grønland og Færøerne bedre i det nordiske regionalpolitiske samarbejde, jfr. et af Nordisk ministerråds embedsmandskomiteé for regionalpolitik fremsat forslag.
- Sag nr. 23. Ændring af lagtingslov om færøsk klasselotteri. Vedtaget den 23. februar 1981. Forhøjelse af prisen på lotterisedler.
- Sag nr. 25. Lagtingslov om forhøjelse af tilskud til bygning af teknisk skole i Klaksvík. Vedtaget den 3. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at yde et yderligere tilskud på 700.000 kr. samt at optage de hertil nødvendige lån.
- Sag nr. 26. Aftale mellem Færøerne og EF om gensidige fiskerirettigheder i 1981. Vedtaget den 10. januar 1981. Aftalen fastlægger kvoterne for 1981.
- Sag nr. 28. Beslutning om hjælp til løsning af bolig manglen. Vedtaget den 6. april 1981. Forslag om ændrede regler for beskatning af lejeindtægter sendes til landsstyret til videre foranstaltning og forhandling med boliglånepanden.
- Sag nr. 29. Lagtingslov om optagelse på bånd af drøftelser i Færøernes lagting. Vedtaget den 1. maj 1981.
- Sag nr. 30. Lagtingslov om garanti for lån til Færøernes Industriefond. Vedtaget den 18. februar 1981. Landsstyret bemyndiges til at garantere for udenlandske lån på 10 mill. hfl.
- Sag nr. 32. Beslutning om skatteindeholdelse hos modtagere af hjælp fra offentlig forsorg. Vedtaget den 6. april 1981. Landsstyret pålægges at udfærdige reglement for skatteopkrævning og heri fastsætte mindstegrænse for de til livets ophold nødvendige beløb.

- Sag nr. 34. Lagtingslov om garanti for lån fra Den nordiske Investeringsbank til p/f Giljanæs. Vedtaget den 18. februar 1981. Landsstyret bemyndiges til at garantere for et driftslån på 6 mill. kr. til fremstilling af produkter af blåhvilling.
- Sag nr. 36. Beslutning om vejarbejde i forbindelse med tunnel på Kunoy og forbindelse mellem Kunoy og Borðoy. Vedtaget den 1. maj 1981. Landsstyret pålægges at afse penge til vejarbejde på Kunoy, og at tunnelarbejdet på Kunoy og forbindelsen over Haraldssund indgår i totalplanlægningen af samfærdselen.
- Sag nr. 38. Beslutning om styrelseslovgivningen m. v. Vedtaget den 19. marts 1981. Lagtinget nedsætter et udvalg til at overveje lagtingslov om den færøske styrelsesordning for særanliggende, om Færøernes forvaltning og om lagtingets forretningsorden.
- Sag nr. 40. Beslutning om revision af regnskaberne for 1978/79 og 1979/80 for kystfarten. Vedtaget den 5. maj 1981.
- Sag nr. 41. Lagtingslov om lån til Telefonverk Føroya Løgtings. Vedtaget den 24. marts 1981. Telefonverk Føroya Løgtings bemyndiges til at låne 26 mill. kr. i Den nordiske Investeringsbank til investeringer frem til 31. marts 1983 og 6 mill. kr. til driften, således at landsstyret garanterer herfor.
- Sag nr. 42. Beslutning om tilladelse til DDR-fiskerskibe at fiske blåhvilling ved Færøerne i 1981. Vedtaget den 16. marts 1981. 3 østtyske skibe får tilladelse til at fiske blåhvilling i 1981.
- Sag nr. 43. Ændringer i myndighedsloven. Vedtaget den 8. april 1981. Lov nr. 220 af 8. juni 1966 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 44. Lagtingslov om garanti for lån til L/f Mjólkavirki Búnaðarmanna. Vedtaget den 24. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at garantere for lån indtil 1,5 mill. kr. til betaling af mejeriets driftsunderskud i 1980.

- Sag nr. 45. Meddelelse af indfødsret. Vedtaget den 19. marts 1981. Lov nr. 4 af 19. november 1980 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 46. Meddelelse af indfødsret. Vedtaget den 20. marts 1981. Lov nr. 5 af 15. november 1978, nr. 3 af 8. juni 1979, nr. 1 af 12. marts 1980 og nr. 3 af 16. juni 1980 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 47. Beslutning om ophævelse af lov om ændringer i gebyrerne for kgl. bevillinger. Vedtaget den 19. marts 1981. Lov nr. 501 af 26. november 1980 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 48. Beslutning om aftale mellem Færøerne og Norge om gensidige fiskerirettigheder i 1981. Vedtaget den 7. april 1981. Aftalen fastlægger kvoter og områder for 1981.
- Sag nr. 49. Lov om statens uddannelsesstøtte. Vedtaget den 24. marts 1981. Lov nr. 218 af 23. maj 1979 med de ved lov nr. 237 af 4. juni 1980 og lov nr. 265 af 16. juni 1980 vedtagne ændringer kan sættes i kraft for Færøerne.
- Sag nr. 50. Lagtingslov om ændring i lagtingslov om tegning af aktier i p/f Føroya Mekaniska Grótidnað. Vedtaget den 7. april 1981. På grund af en forhøjelse af aktiekapitalen i nævnte selskab forhøjes landsstyrets aktiebeholdning i selskabet fra 75.000 til 150.000 kr.
- Sag nr. 51. Beslutning om aftale mellem Færøerne og Island om gensidige fiskerirettigheder i 1981. Vedtaget den 31. marts 1981. Aftalen fastlægger kvoter for 1981.
- Sag nr. 52. Beslutning om aftale mellem Færøerne og Sverige om indbyrdes fiskerirettigheder i 1981. Vedtaget den 31. marts 1981. Aftalen giver to svenske fiskerfartøjer tilladelse til at fange blåhvilling i færøske farvande i 1981.
- Sag nr. 54. Lagtingslove om ændringer i støtteordningen til fiskeriet. Vedtaget den 5. maj 1981. Komplekset indeholder en række ændringer i lagtingslov nr. 22 af 18. marts 1980 om mindsteløn og anden støtte til fiskeri-

erhvervet, i lagtingslov nr. 25 af 18. marts 1980 om brændselsolietilskud, i lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1979 om agntilskud og i lagtingslov nr. 14 af 5. maj 1975 om tilskud til fangst af industrifisk.

Sag nr. 55. Ændring i lov om inddrivelse af underholdsbidrag. Vedtaget den 30. april 1981. Lov nr. 280 af 8. juni 1977 kan sættes i kraft på Færøerne.

Sag nr. 56. Ændring i lov om børns retsstilling. Vedtaget den 8. april 1981. Lov nr. 38 af 9. februar 1972 kan sættes i kraft for Færøerne.

Sag nr. 59. Beslutning om sociale enheder. Vedtaget den 6. april 1981. Det pålægges landsstyret inden udgangen af lagtingssamlingen 1982 i samråd med kommunerne at udarbejde forslag til lagtingslov om sociale og sundhedsmæssige enheder.

Sag nr. 60. Lagtingslov om garanti for lån til Nordafar A/S. Vedtaget den 24. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at garantere for et driftslån på op til 3 mill. kr. til Nordafar A/S. Endvidere er det besluttet at pålægge landsstyret gennem forhandlinger med Grønlands landsstyre at nå til klarhed om Nordafars fremtid, inden lagtinget skal tage stilling til selskabets drift i 1982.

Sag nr. 61. Lagtingslov om ændring i lagtingslov om lån til Telefonverk Føroya Løgtings. Vedtaget den 8. april 1981. I § 1 i lagtingslov nr. 13 af 25. marts 1981 (sag nr. 41) ændres lånegrænsen, så den i stedet for "op til 26 mill. kr." bliver "i Special Drawing Rights (SDR) som på udbetalingsdagen svarer til højst 26 mill. kr."

Sag nr. 64. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat. Vedtaget den 24. april 1981. Ændringerne medfører en forhøjelse fra 30 til 40 %'s beskatning af indtægter for personer, der opholder sig kortere end 3 måneder på Færøerne og en forhøjelse af et særligt fradrag for studerende.

- Sag nr. 65. Lagtingslov om lån til landskassen. Vedtaget den 8. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at optage et lån på 7 mill. \$ til indfrielse af et lån, der forfalder til betaling den 24. april 1981.
- Sag nr. 68. Lagtingslov om garanti for lån til Færøernes jordråd. Vedtaget den 24. april 1981. Landsstyret bemyndiges til at garantere for udenlands- eller indenlandslån på op til 15 mill. kr. til rådet, der administrerer forskellige støtteordninger til landbruget.
- Sag nr. 69. Lagtingslov om garanti for lån til Boliglånefonden (Húsalánsgrunnurin). Vedtaget den 5. maj 1981. Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at garantere for et udenlandsk lån på 10 mill. hfl. til fonden.
- Sag nr. 70. Lagtingslov om garanti for lån til SEV. Vedtaget den 2. maj 1981. Landsstyret bemyndiges til på landskassens vegne at garantere for et udenlandsk lån på 4.131.000 DM til selskabet.
- Sag nr. 71. Lagtingslov om ændring i lagtingslov om støtte til bygning af fragtskibe. Vedtaget den 5. maj 1981. Landsstyret bemyndiges til sammen med finansudvalget at yde 10 % støttelån til bygning af fragtskibe, bygget for færøsk regning. Lånene begrænses til 5 mill. kr. pr. skib. Lånene løber over 14 år, idet de er afdragsfrie de første 4 år, og forrentes med $7\frac{1}{2}$ %.
- Sag nr. 72. Beslutning om veje og landingspladser. Vedtaget den 30. april 1981. Efter indstilling fra vej- og havneudvalget godkender lagtinget fordelingen af de midler, der er hensat på lagtingsfinanslov 1981/82 til nævnte formål.
- Sag nr. 73. Lov om internationalt udviklingssamarbejde. Vedtaget den 23. april 1981. Udenrigsministeriets lovekendtgørelse nr. 285 af 1. april 1976 kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 74. Konvention om begrænsning af statsløshed. Vedtaget den 23. april 1981. Bekendtgørelse af 6. februar 1978 af konvention af 30. august 1961 kan sættes i kraft på Færøerne.

- Sag nr. 75. Ændring i patentloven. Vedtaget den 1. maj 1981. Lov nr. 264 af 8. juni 1978 om ændring i patentloven, kgl. anordning nr. 543 af 23. oktober 1978 om, at visse bekendtgørelser, der udfærdiges af handelsministeren, ikke indføres i Lovtidende, og lovekendtgørelse nr. 546 af 25. oktober 1978 af patentlov sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 76. Lagtingslov om tilskud til Klaksvík, Runavík, Vestmanna og Porkeri kommuner til visse arbejder i forbindelse med etablering eller udbygning af industrivirksomhed på havneareal i vedkommende kommune. Vedtaget den 1. maj 1981. Landskassen yder tilskud til nævnte arbejder på 75 % af anlægsudgifterne, dog af visse angivne maksimumsbeløb.

Oversigt over vedtagne lagtingslov og -beslutninger
i tiden 29. juli - 16. december 1981

(Samlingen 1981)

- Sag nr. 7. Tillægsbevillingslov for 1979/80. Vedtaget den 15. december 1981.
- Sag nr. 8. Tillægsbevillingslov for 1980/81. Vedtaget den 15. december 1981.
- Sag nr. 11. Beslutning om godkendelse af rammeaftale mellem Danmark og Canada om færøske fiskerirettigheder ved Canada. Vedtaget den 14. september 1981.
- Sag nr. 12. Beslutning om godkendelse af aftale om fremtidigt multilateral samarbejde om fiskeri i Nordøst-Atlanterhavet. Vedtaget den 13. november 1981. Aftalen, der afløser NEAFC-aftalen for 1959, er en konsekvens af udvidelserne af fiskerigrænserne til 200 sømil i Nordøst-Atlan-ten.
- Sag nr. 13. Ændring af lagtingslov om støtte til bygning af fragtskibe. Vedtaget den 15. september 1981. Det årlige garantibeløb for lån forhøjes fra 5 til 10 mill. kr.
- Sag nr. 14. Ændringer af lagtingslove om indførselsafgift, om særlig indførselsafgift, om ekstraindførselsafgift og om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Vedtaget den 14. september 1981. Lovkomplekset indebærer forhøjelser af afgifter og om kompensation til fiskeriet.

- Sag nr. 15. Lagtingslov om tilskud til fangst af blåvilling. Vedtaget den 14. september 1981. Der ydes tilskud på 20 øre pr. kg af de først landede 10.000 tons.
- Sag nr. 16. Ændring af lagtingslov om fornyelse af fiskerflåden. Vedtaget den 15. september 1981. Som en følge af forhøjelserne af indførselsafgiften forhøjes tilskuddet til bygning af fiskerfartøjer fra 9,75 % til 16 %.
- Sag nr. 17. Ændring af lagtingslov om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Vedtaget den 15. september 1981. Ændrede regler for ydelse af transporttilskud til udroerbåde, der lander i havne uden filétfabrikker.
- Sag nr. 18. Lagtingslov om udbygning af Skopun havn. Vedtaget den 15. september 1981. Landskassen yder et tilskud på 75 % af anlægsudgiften indtil 1,6 mill. kr.
- Sag nr. 19. Ændring i myndighedsloven. Vedtaget den 14. september 1981. Lov nr. 257 af 4. juni 1969 (forældremyndighed og samkvemsret) kan sættes i kraft på Færøerne.
- Sag nr. 20. Lagtingslov om avancestop. Vedtaget den 9. september 1981. Der gennemføres avancestop indtil 31. marts 1982.
- Sag nr. 25. Beslutning om tunnel Lopra-Sumba. Vedtaget den 15. december 1981. Det pålægges landsstyret at planlægge tunnellen sammen med anden tunnelplanlægning.
- Sag nr. 26. Beslutning om rammeaftale med EF og hjemmestyreløvgivningen. Vedtaget den 14. september 1981. Det pålægges landsstyret at anmode regeringen om at sørge for, at der bliver forhandlinger mellem Færøerne og EF om indholdet i rammeaftalen.
- Sag nr. 36. Ændring af lagtingslov om aktier i p/f Snarfrost, Miðvágur. Vedtaget den 9. december 1981. Landskassens andel af aktiekapitalen forhøjes fra 150.000 kr. til 626.000 kr.
- Sag nr. 37. Ændring af lagtingslov om aktier i p/f Nykur, Toftir. Vedtaget den 16. december 1981. Landskassens andel af aktiekapitalen forhøjes fra 300.000 kr. til 500.000 kr.

- Sag nr. 39. Ændring af lagtingslov om aktier i p/f Kovin, Sandavágur. Vedtaget den 9. december 1981. Landskassens andel af aktiekapitalen forhøjes fra 300.000 kr. til 400.000 kr.
- Sag nr. 40. Lagtingslov om salg af den gamle telegrafstation. Vedtaget den 16. december 1981. Landsstyret bemyndiges til at sælge telegrafstationen til Tórshavn by.
- Sag nr. 51. Lagtingslov om lån til køb af ejendom til HF-kurset i Klaksvík. Vedtaget den 16. december 1981. Landsstyret bemyndiges til at låne 1,65 mill. kr. til købet.
- Sag nr. 56. Beslutning om de færøsk-dansk finansielle forhold. Vedtaget den 15. december 1981. Det pålægges landsstyret at handle således, at Færøerne bliver finansielt selvhjulpne.
- Sag nr. 57. Lagtingslov om brændselstilskud til enlige forsørgere. Vedtaget den 1. december 1981. Brændselstilskud ydes til enlige personer med egen husholdning, der får hjælp efter forsorgslovens § 22.
- Sag nr. 59. Ændring af lagtingslov om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder. Vedtaget den 1. december 1981. Landsstyret bemyndiges til sammen med finansudvalget i finansåret 1981/82 at garantere for lån indtil 15 mill. kr. til fiskerskibe og fiskerivirksomheder, der er kommet i driftsvanskeligheder.
- Sag nr. 77. Beslutning om tilladelse til DDR-fiskerskibe at fiske blåhvilling ved Færøerne i 1982. Vedtaget den 16. december 1981. 3 østtyske skibe får tilladelse til at fiske blåhvilling i 1982.

Oversigt over rigslove, bekendtgørelser m. v., der er kundgjort i 1981 med henblik på ikrafttræden på Færøerne

- 1) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 520 af 1. december 1980 om ændring af den fortegnelse over valgdistrikter, som indeholdes i lov om folketingsvalg på Færøerne. Kundgjort den 24. januar 1981.
- 2) Socialministeriets bekendtgørelse nr. 496 af 17. november 1980 om ændring i bekendtgørelse om de indtægtsforhold m. v.,

der betinger A-medlemskab i en anerkendt sygekasse på Færøerne. Kundgjort den 12. februar 1981.

- 3) Anordning nr. 14 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om hjemmesygeplejerskeordninger. Kundgjort den 12. februar 1981.
- 4) Anordning nr. 15 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om sundhedsplejerskeordninger. Kundgjort den 12. februar 1981.
- 5) Anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning. Kundgjort den 12. februar 1981.
- 6) Anordning nr. 17 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om tilbud om gratis vaccination mod visse sygdomme. Kundgjort den 12. februar 1981.
- 7) Anordning nr. 18 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse. Kundgjort den 12. februar 1981.
- 8) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 28 af 28. januar 1981 om hjemmesygeplejerskeordninger på Færøerne. Kundgjort den 19. februar 1981.
- 9) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 29 af 28. januar 1981 om sundhedsplejerskeordninger på Færøerne. Kundgjort den 19. februar 1981.
- 10) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 30 af 28. januar 1981 om lægeundersøgelse af børn på Færøerne. Kundgjort den 19. februar 1981.
- 11) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 31 af 28. januar 1981 om skolelægeordning på Færøerne. Kundgjort den 19. februar 1981.
- 12) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 32 af 28. januar 1981 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m. v. på Færøerne. Kundgjort den 19. februar 1981.
- 13) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 80 af 24. februar 1981 om optagelse på og slettelse af de færøske folketingsvalglistor ved flytning. Kundgjort den 28. februar 1981.

- 14) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 142 af 25. marts 1981 om tuberkulosebekæmpelse på Færøerne. Kundgjort den 11. april 1981.
- 15) Lov nr. 501 af 26. november 1980 om ophævelse af lov om ændring af gebyrerne for kongelige bevillinger. Kundgjort den 25. april 1981.
- 16) Lov nr. 5 af 15. november 1978 om indfødsrets meddelelse (Lovtidende B). Kundgjort den 25. april 1981.
- 17) Lov nr. 3 af 8. juni 1979 om indfødsrets meddelelse (Lovtidende B). Kundgjort den 25. april 1981.
- 18) Lov nr. 1 af 12. marts 1980 om indfødsrets meddelelse (Lovtidende B). Kundgjort den 25. april 1981.
- 19) Lov nr. 3 af 16. juni 1980 om indfødsrets meddelelse (Lovtidende B). Kundgjort den 25. april 1981.
- 20) Lov nr. 4 af 19. november 1980 om indfødsrets meddelelse (Lovtidende B). Kundgjort den 30. maj 1981.
- 21) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 124 af 23. marts 1981 om forbeholdte navne. Kundgjort den 30. maj 1981.
- 22) Industriministeriets bekendtgørelse nr. 116 af 16. marts 1981 om statsgardeinens virksomhed. Kundgjort den 5. juni 1981.
- 23) Lovbekendtgørelse nr. 285 af 1. april 1976 om internationalt udviklingssamarbejde. Kundgjort den 20. juni 1981.
- 24) Lov nr. 566 af 16. november 1977 om ændring af forskellige lovbestemmelser i anledning af omlægningen af statens finansår til kalenderåret, § 2 vedrørende lov om internationalt udviklingssamarbejde. Kundgjort den 20. juni 1981.
- 25) Lov nr. 629 af 13. december 1978 om ændring af lov om internationalt udviklingssamarbejde. Kundgjort den 20. juni 1981.
- 26) Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 10 (Lovtidende C) af 6. februar 1978 af konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Kundgjort den 27. juni 1981.
- 27) Lov nr. 264 af 8. juni 1978 om ændring af patentloven. Kundgjort den 4. juli 1981.

- 28) Anordning nr. 543 af 23. oktober 1978 om, at visse bekendtgørelser, der udfærdiges af handelsministeren, ikke indføres i Lovtidende. Kundgjort den 4. juli 1981.
- 29) Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 544 af 25. oktober 1978 om ikrafttrædelse af lov om ændring af patentloven. Kundgjort den 4. juli 1981.
- 30) Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 548 af 25. oktober 1978 angående ansøgninger om patent m. v. Kundgjort den 4. juli 1981.
- 31) Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 549 af 25. oktober 1978 om patentafgifter. Kundgjort den 4. juli 1981.
- 32) Anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd. Kundgjort den 14. juli 1981.
- 33) Socialministeriets bekendtgørelse nr. 347 af 25. juni 1981 af fortegnelse over lægemidler, der er tilskudsberettigede efter den færøske sygeforsikringslov. Kundgjort den 3. september 1981.
- 34) Lov nr. 218 af 23. maj 1979 om Statens uddannelsesstøtte med ændringer ved lov nr. 237 af 4. juni 1980 og lov nr. 265 af 16. juni 1980. Kundgjort den 10. september 1981.
- 35) Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 209 af 21. maj 1980 om uddannelsesstøtte. Kundgjort den 10. september 1981.
- 36) Anordning nr. 471 af 15. september 1981 om ikrafttræden for Færøerne af lov om inddrivelse af underholdsbidrag. Kundgjort den 29. september 1981.
- 37) Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 64 af 26. juni 1981 (Lovtidende C) af aftale af 5. september 1979 med Amerikas Forenede Stater om fiskeri ud for De Forenede Staters kyster. Kundgjort den 29. september 1981.
- 38) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 506 af 7. oktober 1981 for Færøerne om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedforretninger. Kundgjort den 27. oktober 1981.
- 39) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 505 af 5. oktober 1981 for Færøerne om fri proces. Kundgjort den 24. november 1981.
- 40) Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 576 af 10. december 1981 om lægeundersøgelse af børn på Færøerne. Kundgjort den 31. december 1981.

ADMINISTRATION

Færøernes landsstyre

Lagmanden og landsstyresmedlemmerne udnævnes af lagtinget, jfr. lagtingslov nr. 1 af 13. maj 1948 om Færøernes styrelsesordning i særanliggender. Det nuværende landsstyre, der har fem medlemmer, 2 fra sambandsflokken, 2 fra folkeflokken og 1 fra selvstyreflokken, bygger på et flertal bestående af disse partiers 17 mandater.

Pauli Ellefsen, lagmand (sb.): Styrelsesanliggender, udenrigsanliggender, industri og arbejdsmarkedsforhold.

Olaf Olsen, vicelagmand, (flk.): Fiskeri, handel og Strandferðslan.

Tórbjörn Poulsen, (s.): Finansvæsen, kulturelle anliggender og kommunale anliggender.

Eilif Samuelsen, (sb.): Undervisningsvæsen, offentlig forsorg og energi.

Páll Vang, (flk.): Landbrug, sundhedsvæsen, samfærdsel, bortset fra Strandferðslan, justitsvæsen, boligspørgsmål og bygdeudvikling.

Landsstyrets administration

Kontorchef Johan Djurhuus

Kontorchef Árni Olafsson

Fuldmægtig Jens Pauli Ellendersen: Samfærdsel og undervisning.

Fuldmægtig Gunnar Gunnarsson: Fiskeri.

Fuldmægtig Jalgrim Hilduberg: Løn-, valg- og erhvervssager samt retsvæsen.

Fuldmægtig Jørgen Hansen: Industri og handel.

Fuldmægtig Kristoffur Thomasen: Sager vedrørende sønæring, fiskeri, fornyelse af fiskerflåden samt told og skat.

Fuldmægtig Inger Christiansen: Socialvæsen, sundhedsvæsen, kultur og kirker.

Fuldmægtig Jóngerð Purkhús: Budgetlægning og budgetkontrol.

Fuldmægtig Jón Danielsen: Kommunale anliggender.

Fuldmægtig Julianna Klett: Internationale sager.

Rigsmyndighederne

Rigsombudsmanden på Færøerne er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration. Rigsombudet er bindeledet mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne. Embedet ad-

ministrerer desuden som overøvrighed en række familieretlige sager, såsom separation og skilsmisse, bevillinger til adoption og navnebevillinger, samt visse sundhedssager og en række sager vedrørende lovgivningsanliggender.

Rigsombudet på Færøerne

Rigsombudsmand Niels Bentsen

Kontorchef Arne Juul Arnskov

Fuldmægtig Jørgen Damgaard Hansen: Overøvrighedssager og kulturelle sager.

Fuldmægtig Karsten Loiborg: Sundhedssager, legater og lovsager.

Fuldmægtig Hans S. Christensen: Sager vedrørende erhvervs- og næringsforhold, penge- og kreditforhold, internationale konventioner, sekretariats-sager.

Vicebiskop for Færøerne: E. D. Vilhelm

Sorenskriver (dommer) Joen H. Andreassen, retsassessor Henning Mogensen.

Landfoged (politimester) Mogens Nepper-Christensen, politiassessor Bjørn Klyver.

Landslæge Høgni Debes Joensen.

Statens Skibstilsyn, inspektoratsleder Børge Persson.

Færøernes Kommando: Kommandør Søren Laub.

Flyvestation Tórshavn: Oberstløjtnant P. E. Juul.

Sysselmænd:

Norðoyar syssel: Friðólvur Pedersen

Eysturoy syssel: Valdemar Djurhuus

Suðuroy nordre og søndre sysler: Eiler Djurhuus

Streymoy syssel: Bjørn Rósing Thorleifsson

Vágar syssel: Marni av Kák

Sandoy syssel: Kjartan Midjord

POLITISKE PARTIER

De partier, der er repræsenteret i lagtinget, grupperer sig foruden efter sociale og økonomiske synspunkter også efter partier-nes indstilling til rigsfællesskabet.

Skematisk kan man opstille partierne således, at man anbrin-

ger partierne af borgerlig observans til højre og partierne, der er tilhængere af en højere grad af offentlig styring af erhvervs-
livet, til venstre samtidig med, at partier, der ønsker et fast til-
hørsforhold til riget, anbringes øverst i skemaet, medens partier,
der ønsker en højere grad af selvstyre, anbringes nederst. De seks
partier vil da gruppere sig som i nedenstående skema.

Socialdemokratiet

Sambandsflokk

Selvstyreflokk

Fremskridts- og
fiskeriflokk

Tjóðveldisflokk

Folkeflokk

På grundlag af partiernes programmer og supplerende oplysninger fra partierne er der foretaget en gennemgang af de enkelte partiers stats- og folkeretlige stillingtagen, økonomiske og erhvervs-
mæssige politik, sociale politik samt undervisnings- og kulturpoli-
tik. Desuden er det for de enkelte partier oplyst, i hvilke perio-
der partiet har været repræsenteret i lagtinget, landsstyret og
folketinget.

Folkeflokk

Folkeflokk er stiftet i 1940 og opnåede første gang repræ-
sentation i lagtinget i 1940. Partiet har siden været repræsente-
ret her.

Folkeflokk arbejder for en gradvis indførelse af selvstyre
for Færøerne med fuld lovgivningskompetence på alle områder. Man
skal tilstræbe et godt samarbejde med de eksisterende markedssam-
menslutninger uden at blive politisk afhængig af nogen af dem.
Undergrunden skal overtages, og lagtingsvedtagelsen om fjernelse
af militær fra Færøerne skal effektueres.

Partiet finder, at det private initiativ i et samfund med
erhvervsmæssig frihed bedst sikrer forøgelse af produktionsværdien.
Der skal tilvejebringes gode lånemuligheder for erhvervslivet. Nød-
vendigheden af en offentlig fiskeripolitik, der sikrer de bedste
fiskemuligheder i hjemlige og fremmede farvande, erkendes. Lønsy-
stemet skal være rent færøsk.

De, der ikke er arbejdsdygtige, skal sikres sømmelige vilkår.
De sociale foranstaltninger skal være øjeblikkeligt virkende. Fol-
ke-, invalide- og enkepension samt enkehjælp er selvfølgeligelige ret-
tigheder. De skal være tidssvarende, og pensionisterne skal have
deres andel af indtægtsstigningen i samfundet. Der skal lægges

vægt på revalidering, undervisning og pleje her i landet af revaliderede. Hjælp skal sikres alle de, der uden egen skyld bliver arbejdsløse.

Skolen skal være færøsk og sikre alle en uddannelse til fremme for virke i det færøske samfund, der ikke står tilbage for uddannelsen i de mest udviklede lande. Mest muligt af den videregående uddannelse skal gives her i landet.

Der skal oprettes et landsteater. Radiofonien skal udbygges, og et færøsk fjernsyn oprettes. Kunstnere må sikres gode arbejdsmuligheder.

Mulighederne for anskaffelse af grund og bolig må bedres.

Færøerne må selv varetage forbindelserne til udlandet, og den interne trafik må udbygges, eventuelt gennem indenøns flyvning.

Skatte- og afgiftslovgivningen skal forenkles, og skatteminimumsgrænsen skal stige i takt med den gennemsnitlige indtægtsstigning. Den offentlige administration skal rationaliseres, og den finansielle fordeling mellem land og kommuner skal revideres.

Folkeflokkens har deltaget i landsstyressamarbejdet i perioderne 1950-54, 1954-59, 1963-67 og fra 1975. Folkeflokkens har besat lagmandsposten fra 1963-67. Siden 1948 har folkeflokkens været repræsenteret i folketinget i tiden indtil 5. september 1950; fra 14. maj 1957 til 15. november 1960 og fra 22. september 1964 til 13. december 1973.

Sambandsflokkens

Sambandsflokkens er stiftet i 1906. Partiet har uden afbrydelse været repræsenteret i lagtinget siden stiftelsen.

Sambandsflokkens ønsker at bibeholde rigsfællesskabet og vil inden for dette arbejde for den styrelsesmæssige, økonomiske og kulturelle udvikling af det færøske folk.

Sambandsflokkens anser det frie initiativ for at være drivkraften for fremgangen i erhvervslivet og vil ud fra denne synsvinkel udbygge dette. Med hensyn til fiskeriet erkender partiet, at de hjemlige farvande er de eneste sikre fiskefelter, og man må stræbe efter at udnytte disse mest muligt under skyldig hensyntagen til bevaring af fiskebestandene. Fjernfiskeriet må så vidt som muligt sikres ved internationale aftaler. Mulighederne for at eje og drive fiskerfartøjer må være sådan, at fiskerfartøjerne til enhver tid er konkurrencedygtige.

Sociallovgivningen skal være sådan udformet, at de gamle, de

syge og de handicappede får støtte og behandling på samme niveau som i de andre nordiske lande. Partiet vil virke for, at alle familier kan bo i eget hus eller lejlighed. Dette skal blandt andet ske ved støtte til unge, der vil bosætte sig.

Undervisningsvæsenet skal kunne opfylde de krav, der stilles af et udviklet samfund, og skolerne skal være på højde med nabolandenes. Udviklingen inden for færøsk kultur og åndsliv skal støttes, og man skal sikre, at færinger får kendskab til dansk og udenlandsk kultur og åndsliv. Partiet vil støtte sport og fritidsliv.

Indtægterne fra skatter og afgifter skal administreres hensigtsmæssigt og forsvarligt, således at folket ikke kommer til at betale mere end nødvendigt.

Partiet har deltaget i landsstyressamarbejdet i perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1959-63, 1967-70, 1970-75 og fra 1981. I perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1968-70 og fra 1981 har partiet besat lagmandsposten.

Siden 1948 har partiet været repræsenteret i folketinget fra 5. september 1950 til 22. september 1964 og fra 15. februar 1977 til nu. Partiets medlem har været tilsluttet Venstres folketingsgruppe.

Socialdemokratiet

Det færøske socialdemokrati blev grundlagt i 1925 og opnåede første gang repræsentation i lagtinget i 1928, hvor det siden uafbrudt har været repræsenteret.

Partiet erklærer, at Færøerne er folkets ejendom, og at denne ejendom også omfatter landsoklen og undergrunden.

Det er partiets opfattelse, at rigsfællesskabet skal oprettholdes og bunde i den fulde og ubegrænsede frihed, således at Danmark og Færøerne hver for sig kan bestemme, at sager og sagsområder kan overdrages til hjemmestyret. Partiet lægger stor vægt på den nationale selvbestemmelse og går ind for det nordiske samarbejde.

Der skal ved forpligtende samarbejde og planøkonomisk ledelse sikres personlig frihed, indtægtsgrundlag og tryghed for alle.

Produktion og handel skal efter omstændighederne drives på national, kommunal og fælleskommunal, kooperativ samt privat basis, således at de forskellige initiativer tjener landets interesser og er i overensstemmelse med folkets vilje. Eventuel socialisering må gennemføres uden unødvendig centralisering. Udenrigshandelen bør ordnes på landsandelsgrundlag.

Alle skal have ret til at arbejde og være sikret en minimumsløn. Alle uarbejdsdygtige eller trængende skal være sikret social tryghed, og samfundet skal bære udgifterne i forbindelse med sygdom, invaliditet, ulykker, alderdom, indtægtstab m. v.

Den opvoksende generation skal sikres vederlagsfri adgang til den bedste og mest tidssvarende undervisning. Folkeoplysning, forskning, kunst, kultur og udfoldelsesmuligheder skal støttes. Idrætslivet skal støttes bl. a. ved opbygning af de nødvendige faciliteter.

Beskatningen skal tjene til fremme af fælles interesser og mindske forskellene i indtægt. Skatten skal lignede, så den ikke er aktivitetshæmmende, og indtægter, svarende til eksistensminimum, skal ikke beskattes.

Socialdemokratiet har deltaget i landsstyressamarbejde i perioderne 1948-50, 1959-63, 1967-70, 1970-75 og fra 1975-81. Socialdemokratiet har besat lagmandsposten 1959-63, 1967-68 og fra 1970-81.

Siden 1948 har socialdemokratiet været repræsenteret i folketinget i tiden fra 1948 indtil 14. maj 1957 og fra 15. november 1960 til nu. Det socialdemokratiske medlem har været tilsluttet socialdemokraternes folketingsgruppe.

Selvstyreflokken

Selvstyreflokken blev grundlagt i 1906 og har været repræsenteret i lagtinget fra stiftelsen frem til 1943. Partiet opnåede repræsentation igen i 1946 og har siden da uafbrudt været repræsenteret.

Partiet arbejder for selvstyre, efterhånden som der skabes et solidt grundlag for dette. Undergrunden og fiskerigrænsen halvejs til nærmeste bebyggede land skal være færøsk. Færøerne skal forblive uden for EF, men have bedst mulig handelsforbindelse med sammenslutningen og andre lande. Hjemmestyreløven skal revideres. Der skal oprettes et færøsk kontor i København, der sikrer kontakten til de danske myndigheder, og folketingsrepræsentationen skal nedlægges. Lagmanden skal være folkevalgt.

Det skal tilstræbes at skabe fællesskab og lighed mellem arbejdere og arbejdsgivere på sø og i land. Fiskeri, håndværk og industri skal støttes på bedste måde.

En ny landbrugslovgivning, der sikrer landbruget støtte, så det kan blive en betydelig faktor i økonomien, skal gennemføres.

Fragtskibsflåden skal udbygges.

Vandkraften og alle energikilder skal udbygges hurtigst muligt.

Der skal oprettes et uafhængigt forbrugerråd, og der skal etableres tilsyn med monopoler, og den frie handel skal sikres med færrest mulige mellemhandlere.

Socialforsorgen skal være på højde med de nordiske landes, dog tilpasset færøske forhold. Der skal lægges vægt på at sætte invalide og handicappede i stand til at passe et arbejde. Der skal oprettes sygeforsikring i stedet for sygekasser. Denne skal yde alle gratis læge- og sygehusbehandling, medicin og mærkbar støtte under sygdom.

Undervisningsvæsenet skal overtages og samordnes således, at det egner sig til færøske forhold på et kristent grundlag. Bygdeskolerne skal bevares. Foreningslivet inden for kultur og idræt skal støttes. Den færøske radiofoni skal udbygges, og fjernsyn skal oprettes.

Skatterne omlægges i højere grad til forbrugsafgifter. Indkomstskatterne skal ændres, så indtægterne for mand og hustru deles, og hver især beskattes af halvdelen af den samlede indtægt. Børnefradrag og minimum for landsskat skal forhøjes og indtægtsreguleres.

Selvstyreflokken har deltaget i landsstyressamarbejdet i perioderne 1948-50, 1954-59, 1959-63, 1963-67, 1967-70, 1970-75 og fra 1981.

Partiet har ikke været repræsenteret i folketetinget efter 1948. Før krigen havde partiet i perioder en repræsentant i henholdsvis folketing og landsting. Denne repræsentant havde et vist samarbejde med det radikale venstre.

Tjóðveldisflokkur

Tjóðveldisflokkur er grundlagt i 1948 og opnåede i 1950 repræsentation i lagtinget, hvor partiet har været repræsenteret siden.

Partiet ønsker en færøsk republik oprettet og fastslår, at ingen udenlandsk magt skal have ret til at råde over eller eje landets ressourcer. Partiet vender sig imod NATO's tilstedeværelse på Færøerne og ønsker Færøerne holdt uden for EF.

Ingen enkeltperson eller nogen samfundsklasse skal have særrettigheder til at råde over eller tilegne sig landets ressourcer, og alle færinger skal have samme rettigheder og samme pligter over for samfundet.

Der skal foretages en planlægning med hensyn til udbygning af produktionskapaciteten og opdyrkning af landet. De private erhvervsvirksomheder skal koordineres med det offentlige. Al handel med omverdenen, import og eksport samt penge, banker og valuta skal under tilsyn af det offentlige.

Alle arbejdende skal have en retfærdig løn for deres arbejde. De, der på grund af sygdom, alderdom, ulykke eller arbejdsløshed ikke er i stand til at forsørge sig og sine, skal have fuld hjælp og støtte.

Grundstenen under folkets kultur er en forbedret folkeskole. Alle elever har derudover ret og pligt til gratis viderestudier med hensyn til almene kundskaber og inden for erhvervsgrenene. De højere skoler, studenterskolen og akademiet, biblioteker og andre kulturelle institutioner, bekostet af det offentlige, har ansvaret for landets kultur og viden. Økonomiske forhold og bopæl på afsides liggende steder må ikke hindre unge med gode evner i at tilegne sig disse tilbud. Kunstnere og videnskabsmænd skal sikres rimelige vilkår.

Det offentlige skal pålægge samfundsmedlemmerne retfærdig skat og sikre, at skatteansættelsen er korrekt.

Tjóðveldisflokkurinn hefur tekið þátt í landsstyressamstarfi í 1963-67 og frá 1975-81.

Partið hefur verið repræsenterað í þingið frá 13. desember 1973, þar sem það var stígað fyrsta gáng, til 1. mars 1977.

Framschríðs- og fiskeriflokkurinn

Partið er dannað af koalítion milli den tidlegri framskríðsflokkurinn og kredsar, repræsenterandi centrumsorienterara frá fiskerierhverfi. Partið var annátt í þingið í ágúst 1978. Framschríðsflokkurinn hefur verið repræsenterað í þingið síðan 1954 og var annátt sem parti í 1958. Det nye parti har været repræsenteret siden anmeldelsen.

Partið, der karakteriserer sig som et borgerligt socialt, antikommunistisk, framskríðsorienteret fiskeriparti, og som et centerparti, der ikke tágur þátt í pólemík eilær pólitík um hógjre/vestre eilær lósrivelse/samhórigheid, men har selvhjúlpenheid for Færóerne som mál, sätter folkestýret í hógjsæðe og mennesket í centrum. Lagtinget skal vælges hvert fjerde ár, og folket skal í hógjere grad hóres um pólitiske beslutninger bl. a. gennem folkeafstemninger. Landsstyret skal bestá af fem medlemmer, hvoraf hógjst fire

må være af samme køn. Fiskerigrænsen skal være 200 sømil fra grundlinjerne, og intet udenlandsk fiskeri må være tilladt over en bestemt dybde eller et vist antal sømil fra grundlinjerne. Fiskeriproduktionen skal være selvstændig, således at erhvervet ikke skal have tilskud fornødne. Erhvervet skal sikres en fast pristalsreguleret fiskepris. Fiskesalget skal organiseres, så de, der har skabt værdierne, får udbyttet. Erhvervslivet skal bestemme, hvilke produkter, der skal sælges, og forædlingen af fisken skal foregå her i landet.

Hjemmeindustrien, især den del, der er importbesparende, skal udbygges. Færøsk håndværk skal prioriteres fremfor udenlandsk, og landbruget skal støttes, så det igen får betydning for Færøernes økonomi. Der må træffes foranstaltninger mod subsidieret udenlandsk konkurrence.

Den sociale lovgivning skal forenkles og effektiviseres, og misbrug skal hindres. Der skal oprettes en arbejdsanvisning, og der skal være alderdoms- og plejehjem i alle sysler. Hvis lærerlønningen ikke er tilstrækkelig til dagen og vejen, skal socialforsorgen træde til.

Skolen skal samordnes med henblik på undervisning og fritid. Kristendomsundervisningen skal forbedres. Videreuddannelse og erhvervsuddannelse skal udbygges. Lærlinge- og elevhjem skal opføres på alle større uddannelsessteder. Kultur og idræt skal støttes.

Landskassen skal have sine indtægter fra kildeskat, skat fra virksomheder, produktionsafgifter, told og andre afgifter, kupon-skat, konfiskationsafgifter samt renter. Ægtefæller skal beskattes hver for sig. Overarbejde og særligt samfundsnyttigt arbejde skal beskattes lempeligere. Udenlandske virksomheder skal betale højere skat end hjemlige.

Fremskridtsflokkens deltog i landsstyressamarbejdet 1963-67, men havde ikke repræsentation i landsstyret.

Partiet har aldrig været repræsenteret i folketetinget.

Foruden de omtalte partier kan nævnes forbundet Oyggjafraimi Marxister-Leninister (OFML), som udgiver bladet Arbeðið og sammenslutningen Færøske Socialister (FS), der udgiver bladet Framin.

VALG

Lagtingsvalg

I henhold til lagtingslov nr. 49 af 20. juli 1978 om valg til Færøernes lagting fastsættes antallet af kredsmandater til 27, medens tillægsmandater tildeles i det omfang, partierne ikke ved fordelingen af kredsmandaterne er blevet fuldt forholdsmæssigt repræsenteret, når stemmerne opgøres under eet for hele landet. Antallet af tillægsmandater kan dog maksimalt blive 5, og antallet af tingmedlemmer kan således variere fra 27 til 32. Der afholdes valg hvert 4. år, og lagtinget kan bortset herfra kun opløses ved lagtingsbeslutning, men ikke af lagmanden eller landsstyret.

Tabel 1. 1. Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene 1970-80
(mandatfordeling i parentes)

<u>Parti</u>	<u>Nov.1970</u>	<u>Nov.1974</u>	<u>Nov.1978</u>	<u>Nov.1980</u>
Folkeflokken	3.615(5)	4.069(5)	4.067(6)	4.399(6)
Sambandsflokken	3.921(6)	3.799(5)	5.966(8)	5.557(8)
Socialdemokratiet	4.904(7)	5.125(7)	5.062(8)	5.043(7)
Selvstyreflokken	1.010(1)	1.430(2)	1.626(2)	1.953(3)
Tjóðveldisflokkun	3.962(6)	4.461(6)	4.614(6)	4.415(6)
Fremskridts- og fiskeriflokken	667(1)	487(1)	1.389(2)	1.905(2)
Særliste (kun opstillet i Suðurstreymoy)		487(-)		
<u>Ialt</u>	<u>18.079(26)</u>	<u>19.858(26)</u>	<u>22.724(32)</u>	<u>23.272(32)</u>
<u>Valgdeltagelse</u>	<u>80 %</u>	<u>80 %</u>	<u>86 %</u>	<u>86 %</u>

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Tabel 1. 2. Afgivne stemmer ved lagtingsvalget den 8. november 1980 fordelt på partier og områder

<u>Valg-kreds</u>	<u>Fol-kefl.</u>	<u>Sam-bands-fl.</u>	<u>Soci-alde-mokr.</u>	<u>Selv-styre-fl.</u>	<u>Tjóð-veld-isfl.</u>	<u>Frem-skr.s-og fi-skerifl.</u>	<u>Ialt</u>
Norðoyar	672	426	668	460	606	389	3.221
Eysturoy	823	1.455	690	548	878	418	4.812
Norðstreymoy	408	565	246	84	398	110	1.811
Suðurstreymoy	1.614	1.624	1.361	721	1.421	655	7.396
Vágar	336	629	310	44	176	105	1.600
Sandoy	251	138	253	37	260	42	981
Suðuroy	295	720	1.515	59	676	186	3.451
<u>Ialt</u>	<u>4.399</u>	<u>5.557</u>	<u>5.043</u>	<u>1.953</u>	<u>4.415</u>	<u>1.905</u>	<u>23.272</u>

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Folketingsvalg

Ifølge grundlovens § 28 vælges 2 af folketingets medlemmer på Færøerne. Lov om folketingsvalg på Færøerne foreskrev, at valgdagen på Færøerne skulle kundgøres senest på fem ugers dagen for afstemningen. Fem ugers regelen har bevirket forskellige valgdage i Danmark og på Færøerne. Eksempelvis afholdtes der folketingsvalg den 1. marts 1977 på Færøerne og den 15. februar 1977 i Danmark. Ved en ændring i loven, der fik virkning fra 1. marts 1977, er denne frist ophævet.

Tabel 1. 3. Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1973-81

	<u>13/12-73</u>	<u>9/1-75</u>	<u>1/3-77</u>	<u>23/10-79</u>	<u>8/12-81</u>
Socialdemokratiet	3.772 28,6 %	4.112 29,7 %	3.681 22,5 %	4.435 23,7 %	4.070 24,5 %
Tjóðveldisflokkun	3.312 25,1 %	3.363 25,7 %	3.057 18,7 %	3.886 20,8 %	3.441 20,7 %
Folkeflokkun	2.690 20,4 %	2.957 21,3 %	2.773 17,0 %	3.005 16,1 %	3.073 18,5 %
Sambandsflokkun	2.533 19,2 %	3.219 23,3 %	5.183 31,7 %	5.700 30,5 %	4.393 26,4 %
Selvstyreflokkun	553 4,2 %	-	551 3,4 %	797 4,2 %	867 5,2 %
Fremskridts- og fiskeriflokkun	258 1,9 %	-	207 1,3 %	878 4,7 %	773 4,7 %
Uden for partierne	81 0,6 %	-	891 5,4 %	-	-
Gyldige stemmer ialt	13.199	13.651	16.343	18.701	16.617
Valgdeltagelse	54,4 %	56,4 %	62,9 %	65,9 %	55,4 %

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Ved valget i 1973 var der listeforbund mellem folkeflokkun og fremskridtsflokkun. I 1977 var der listeforbund mellem folkeflokkun og uttanflokkalistin (N. P. Danielsen og Zacharias Wang) og mellem selvstyreflokkun og fremskridtsflokkun.

Folketingsmænd

Ved folketingsvalget den 8. december 1981 valgtes Pauli Ellefsen (sb.) og Jacob Lindenskov (sd.). Pauli Ellefsen har på grund af sit hverv som lagmand orlov fra folketinget og erstattes af Johs. Martin Olsen (sb.)

Kommunale valg

Regler herfor er fastsat i lagtingslov nr. 44 af 29. juni

1972 om valg til samtlige færøske kommuner. Sidste valg fandt sted den 1. december 1980.

I henhold til lagtingslov nr. 45 af 29. juni 1972 om færøske kommuner benævnes kommunalbestyrelserne bygderåd, idet kommuner med over 1.500 indbyggere har mulighed for at benytte benævnelsen byråd. Bortset fra Fuglafjørður anvender alle kommuner over 1.500 indbyggere d. v. s. Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri og Vágur denne benævnelse.

Byrådsvalg i Tórshavn

Efter valget den 1. december 1980 har socialdemokratiet 2 mandater, sambandsflokkken 1 mandat, selvstyreflokkken 1 mandat, tjóðveldisflokkken 2 mandater, folkeflokkken 3 mandater og privatlisten (Petur í Gong) 4 mandater.

By- og bygderådsvalg uden for Tórshavn

Valget i de øvrige færøske kommuner er præget af mange særlister i de enkelte kommuner, og det er derfor ikke muligt tabellærisk at give et samlet billede.

Kap. 2

BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD

BEFOLKNINGSFORHOLD

Færøernes folketal opgøres ved folketællinger, der afholdes efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Danmarks Statistik. Herudover sker en løbende registrering af folketallet i landsfolkeregistret, der lejlighedsvis foretager opgørelser af registerfolketallet. De seneste folketællinger på Færøerne, der er afholdt i samarbejde mellem landsfolkeregistret og Danmarks Statistik, har fundet sted i 1966, 1970 og 1977. Seneste opgørelse af registerfolketallet er landsfolkeregistrets opgørelse pr. 31. december 1981.

Folketællingerne bruges som supplement og korrektion til folkekeregistrene. Herudover indhentes ved folketællingerne en række oplysninger om erhvervs-, uddannelses-, arbejds- og familieforhold. De seneste folketællinger har været kombineret med boligællinger til belysning af forhold som boligernes størrelse, udstyr, alder og ejerforhold. Med henblik på at opnå den størst mulige nøjagtighed afholdes folketællingerne på tidspunkter, hvor befolkningen anses for at være "i ro", d. v. s. uden for ferieperioder eller tidspunkter, hvor der typisk finder arbejds skift sted. Den seneste folke- og boligælling afholdtes den 22. september 1977. Resultaterne heraf er offentliggjort i et af Danmarks Statistik i december 1979 udgivet tabelværk.

I nedenstående tabeller er anvendt følgende opdeling af Færøerne i områder: Tórshavn-området (Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner), Streymoy iøvrigt (Halder svík, Saksun, Hvalvík, Hósvík, Kollafjørður, Vestmanna, Kvívík, Kaldbak (indtil 1976, hvor Kaldbak kommune blev indlemmet i Tórshavn kommune), Kirkjubøur, Hestur, og Nólsoy kommuner), Klaksvík-området (Klaksvík og Hvannasund kommuner), Norðoyar iøvrigt (Fugloy, Svínoy, Viðareiði, Kunoy, Mikladalur og Húsar kommuner), Skálafjørður-området m.v. (Sjógv, Skáli, Runavík, Nes, Leirvík, Gøta og Fuglafjørður kommuner), Eysturoy iøvrigt (Elduvík, Oyndarfjørður, Sund, Eiði, Gjógv og Funningur kommuner), Sandoy-området (Sandur, Húsavík, Skopun, Skálavík og Skúvoy kommuner), Suðuroy (Hvalba, Froðba, Fámjin, Hov, Porkeri, Vágur og Sumba kommuner) samt Vágar-området (Sandavágur, Miðvágur, Sørsvágur, Bøur og Mykines kommuner).

Tabel 2. 1. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1979, 1980 og 1981 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Absolutte tal.

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Tórshavn	10.534	11.695	13.185	11,0	12,7	13.678	13.757	13.951
Streymoy iøvrigt	3.544	3.601	3.788	1,6	5,2	3.920	4.023	4.079
Klaksvík	4.551	4.717	5.016	3,6	6,3	5.141	5.155	5.226
Norðoyar iøvrigt	771	710	649	+7,9	+8,6	630	634	627
Skálafjørður m. v.	6.227	6.677	7.522	7,2	12,7	7.879	7.981	8.104
Eysturoy iøvrigt	1.487	1.420	1.486	+4,5	4,6	1.520	1.527	1.557
Sandoy	1.684	1.632	1.706	+3,1	4,5	1.747	1.747	1.760
Suðuroy	5.734	5.574	5.803	+2,8	4,1	5.920	5.913	5.886
Vágar	2.590	2.586	2.814	+0,2	8,8	2.852	2.872	2.880
<u>Ialt</u>	<u>37.122</u>	<u>38.612</u>	<u>41.969</u>	<u>4,0</u>	<u>8,7</u>	<u>43.287</u>	<u>43.609</u>	<u>44.070</u>

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2. 2. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1979, 1980 og 1981 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Procentvis fordeling.

	<u>Folketællinger</u>			<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Tórshavn	28,4	30,4	31,4	31,6	31,5	31,7
Streymoy iøvrigt	9,5	9,3	9,0	9,1	9,2	9,3
Klaksvík	12,3	12,2	12,0	11,9	11,8	11,9
Norðoyar iøvrigt	2,1	1,8	1,5	1,4	1,5	1,4
Skálafjørður m.v.	16,8	17,3	17,9	18,2	18,3	18,4
Eysturoy iøvrigt	4,0	3,7	3,6	3,5	3,5	3,5
Sandoy	4,5	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
Suðuroy	15,4	14,4	13,8	13,7	13,6	13,4
Vágar	7,0	6,7	6,7	6,6	6,6	6,5
<u>Ialt</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Den samlede befolkning er ved folketællingen i 1977 opgjort

til 41.969 personer. Disse var fordelt på ialt 11.172 husstande. Ved den seneste opgørelse pr. 31. december 1981 er registerfolketallet opgjort til 44.070 personer mod 43.609 personer ved årets begyndelse. I løbet af 1981 er folketallet vokset med 461 personer, svarende til 1,1 %. Denne vækst er resultatet af et fødselsoverskud på 435 personer, der yderligere forøges ved et indvandringsoverskud på 26 personer. I lighed med tidligere år har væksten fundet sted i Tórshavn og Skálafjørður-området, men også Klaksvík og "Streymoy iøvrigt" har haft en relativt stor befolkningstilvækst. Udviklingen medførte dog ingen mærkbare forskydninger i den relative fordeling af befolkningen på geografiske hovedområder i 1981.

Mellem folketællingerne i 1966 og 1970 er folketallet vokset med ialt 1.940 personer, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,0 %. Fra 1970 til 1977 er folketallet vokset med 3.357 personer, svarende til en årlig vækst på 1,2 %. Befolkningstilvæksten er især sket i Tórshavn samt på "Streymoy iøvrigt", i Skálafjørður-området og i Klaksvík, medens de andre områder er stagneret og i perioder har haft en tilbagegang i befolkningstallet. Således har "Norðoyar iøvrigt" haft tilbagegang i befolkningen i hele perioden, medens områderne "Eysturoy iøvrigt", "Sandoy", Suðuroy" og "Vágar", der havde en tilbagegang i befolkningstallet fra 1966 til 1970, fra 1977 har nået et folketal, der ligger over 1966-niveauet. Betragter man den relative fordeling af befolkningen på områder, har kun Tórshavn og Skálafjørður-området haft en fremgang. Disse områder har nu henholdsvis 31,7 og 18,4 % eller tilsammen halvdelen af den samlede befolkning. Tórshavn havde i perioden 1966-1977 en væsentligt stærkere befolkningstilvækst end samtlige andre områder. I perioden 1977-1980 synes der at være sket en svækkelse af befolkningstilvæksten, men i 1981 har Tórshavn igen en stærkere befolkningstilvækst end andre områder.

Som det vil fremgå af tabellerne 2.10. og 2.11., er ovenomtalte befolkningsudvikling et resultat af et positivt, men aftagende fødselsoverskud og en svingende, men bortset fra enkelte år, positiv indvandring.

Tabellerne 2. 3. og 2. 4. viser befolkningen fordelt efter bopælskommunens størrelse.

Tabel 2. 3. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1979, 1980 og 1981 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Absolutte tal.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger			Procentvis ændring		Registerfolketal pr. 31/12		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1979	1980	1981
5.000 og derover	9.738	10.726	11.762	10,1	9,7	12.641	12.665	12.800
2.000-4.999	6.290	6.442	8.827	2,4	37,0	9.160	9.226	9.243
1.000-1.999	5.528	5.821	5.920	5,3	1,7	6.657	6.764	6.834
500-999	10.318	10.612	10.428	2,8	+1,7	9.713	9.769	9.941
200-499	2.909	2.715	2.990	+6,7	10,1	3.087	3.344	3.412
Under 200	2.339	2.297	2.042	+1,8	+11,1	2.029	1.841	1.840
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	43.287	43.609	44.070

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2. 4. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1979, 1980 og 1981 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Procentvis fordeling.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger			Registerfolketal pr. 31/12		
	1966	1970	1977	1979	1980	1981
5.000 og derover	26,2	27,8	28,1	29,2	29,0	29,0
2.000-4.999	17,0	16,7	21,0	21,2	21,2	21,0
1.000-1.999	14,9	15,1	14,1	15,4	15,5	15,5
500-999	27,8	27,5	24,8	22,4	22,4	22,6
200-499	7,8	7,0	7,1	7,1	7,7	7,7
Under 200	6,3	5,9	4,9	4,7	4,2	4,2
Ialt	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Antallet af kommuner var pr. 31. december 1981 ialt 50. Bortset fra en ændring i 1976, hvor Kaldbak kommune blev sammensluttet med Tórshavn bykommune, har dette tal været uændret i en længere årrække uanset de øgede krav til den kommunale service og de forbedrede samfærdselsforhold, der iøvrigt måtte antages at ville tilskynde til kommunale sammenlægninger. Der er således tale om relativt små kommuner. Af de 50 kommuner havde 18 under 200 indbyggere og 10 mellem 200 og 500 indbyggere pr. 31. december 1981, medens kun én kommune (Tórshavn) havde over 5.000 indbyggere og 3

kommuner (Klaksvík, Runavík og Tvøroyri) mellem 2.000 og 5.000 indbyggere.

Den største befolkningstilvækst er sket i de større kommuner, medens kommuner med under 200 indbyggere har haft en både absolut og relativ nedgang i befolkningstallet i perioden 1966-1981. Den voldsomme stigning i befolkningstallet i kommuner med 2.000-4.999 indbyggere fra 1970 til 1977 skyldes, at Runavík kommune passerede 2.000 indbyggere og dermed rykkede op i denne størrelseskategori. Ligeledes skyldes faldet i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere fra 1970 til 1977, at Tórshavn udenbys kommune passerede et indbyggertal på 1.000 indbyggere. En deling af Tórshavn udenbys kommune i 1979, hvorved bygderne Hoyvík og Hvítanes lagdes ind under Tórshavn kommune, er årsagen til faldet i indbyggertallet i kommuner med 1.000-1.999 indbyggere og stigningen i indbyggertallet i Tórshavn fra 1978 til 1979. Fra 1977 til 1978 er Miðvágur kommune rykket op i gruppen af kommuner med 1.000-1.999 indbyggere, hvilket forklarer stigningen for denne kategori fra 1977 til 1978 og faldet for kommuner med 500-999 indbyggere. Endelig skal nævnes, at Hósvík kommune i 1980 passerede 200 indbyggere og således gav årsag til et betydeligt fald i antallet af indbyggere i kommuner med under 200 indbyggere.

Tabel 2. 5. Befolkningens fordeling efter alder 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
0-6 år	5.816	6.072	5.512	4,4	÷9,2	15,7	15,7	13,1
7-14 år	5.967	6.190	6.929	3,7	11,9	16,1	16,0	16,5
15-19 år	3.544	3.310	3.723	÷6,6	12,5	9,6	8,6	8,9
20-24 år	2.830	2.901	3.094	2,5	6,7	7,6	7,5	7,4
25-34 år	4.304	4.815	6.075	10,6	26,2	11,6	12,5	14,4
35-44 år	4.415	4.223	4.404	÷4,4	4,3	11,9	10,9	10,5
45-54 år	4.128	4.319	4.236	4,6	÷1,9	11,1	11,2	10,1
55-59 år	1.649	1.863	2.105	13,0	13,0	4,4	4,8	5,0
60-64 år	1.314	1.535	1.835	16,8	19,5	3,5	4,0	4,4
65-69 år	1.101	1.151	1.505	4,5	30,8	3,0	3,0	3,6
70 år og derover	2.054	2.233	2.551	10,2	14,2	5,5	5,8	6,1
<u>Ialt</u>	<u>37.122</u>	<u>38.612</u>	<u>41.969</u>	<u>4,0</u>	<u>8,7</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Siden 1966 har der været en svag stigning i den andel af befolkningen, der er i de produktive aldersklasser, fra 20-64 år, således at disse i 1977 udgjorde ialt 51,8 % af befolkningen. Ligeledes er andelen af personer på 65 år og derover steget og udgør i 1977 9,7 %, hvorimod andelen af børn og unge under 20 år har været faldende i den betragtede periode og udgør 38,5 % i 1977. For hver 100 personer i de produktive aldersklasser var der i 1966 82,2 børn og unge under 20 år og 16,9 ældre på 65 år eller derover. De tilsvarende tal var i 1977 74,3 henholdsvis 18,7. Faldet i andelen af børn fra 0-6 år fra 1970 til 1977 skyldes et fald i fødselshyppigheden, der indtrådte i 1966.

Tabel 2. 6. Befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse 1977

	Indbyggertal						Ialt
	5000 og derover	2000- 4999	1000- 1999	500- 999	200- 499	Under 200	
	Abs. tal						
Under 14 år	3.143	2.529	1.753	2.898	819	446	11.588
14-19 år	1.282	968	641	1.180	304	201	4.576
20-39 år	3.714	2.406	1.614	2.581	768	458	11.541
40-59 år	2.278	1.829	1.092	2.132	595	447	8.373
60-64 år	460	365	260	483	123	144	1.835
65-69 år	350	260	235	414	123	123	1.505
70 år og derover	535	470	325	740	258	223	2.551
Ialt	11.762	8.827	5.920	10.428	2.990	2.042	41.969
	Pct.						
Under 14 år	26,7	28,7	29,7	27,8	27,4	21,9	27,6
14-19 år	10,9	11,0	10,8	11,3	10,2	9,8	10,9
20-39 år	31,6	27,3	27,2	24,8	25,7	22,4	27,5
40-59 år	19,4	20,7	18,4	20,4	19,9	21,9	19,9
60-64 år	3,9	4,1	4,4	4,6	4,1	7,1	4,4
65-69 år	3,0	2,9	4,0	4,0	4,1	6,0	3,6
70 år og derover	4,5	5,3	5,5	7,1	8,6	10,9	6,1
Ialt	100	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingen 1977

Tabel 2. 6. viser befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse. Som det vil fremgå, er andelen af børn og unge samt voksne i aldersklasserne indtil 40 år mindst i de mindre

kommuner, medens andelen af ældre personer over 65 år er betydeligt større i de mindre kommuner end gennemsnittet. Dette må ses i sammenhæng med afvandringen fra de mindre kommuner. Med den nuværende aldersfordeling i de mindre kommuner må under uændrede omstændigheder iøvrigt forventes en fortsat nedgang i disses andel af befolkningen.

Tabel 2. 7. Befolkningen fordelt efter køn 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
Mænd	19.425	20.151	21.997	3,7	9,2	52,3	52,2	52,4
Kvinder	17.697	18.461	19.972	4,3	8,2	47,7	47,8	47,6
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Som det fremgår af tabel 2. 7., var antallet af mænd 21.997 og antallet af kvinder 19.972 i 1977. Der var således et overskud af mænd på Færøerne på ialt 2.025, svarende til 4,8 % af den samlede befolkning. Denne andel har været stort set uændret i den betragtede periode.

Tabel 2. 8. Befolkningen fordelt efter ægteskabelig stilling 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
Ugift	19.989	20.344	22.310	1,8	9,7	53,8	52,7	53,2
Gift	15.326	16.282	17.302	6,2	6,2	41,3	42,2	41,2
Separeret	31	86	132	177,4	53,5	0,1	0,2	0,3
Fraskilt	112	151	305	34,8	102,0	0,3	0,4	0,7
Enkestand	1.664	1.749	1.920	5,1	9,8	4,5	4,5	4,6
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

I 1977 var 22.310 personer, svarende til 53,2 % af befolkningen ugifte, 17.302 personer, svarende til 41,2 % af befolkningen gifte og 2.357 personer, svarende til 5,6 % af befolkningen forhen gifte, d. v. s. fraskilte, separerede og i enkestand. Særligt bemærkes en kraftig stigning i antallet af separerede og fraskilte siden 1966.

I tabel 2. 9. gives en samlet oversigt over befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling i 1977.

Tabel 2. 9. Befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling 1977

	Mænd				Kvinder			
	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt
	Abs. tal							
Under 20 år	8.357	4	-	8.361	7.755	47	-	7.802
20-24 år	1.472	198	-	1.670	889	523	11	1.423
25-29 år	902	808	27	1.737	295	1.132	40	1.467
30-39 år	713	2.134	72	2.919	157	2.086	73	2.316
40-49 år	390	1.790	74	2.254	106	1.684	110	1.900
50-59 år	345	1.690	99	2.134	166	1.665	253	2.084
60-64 år	149	740	46	935	73	626	199	898
65 år og derover	255	1.298	427	1.980	286	877	909	2.072
Uoplyst	-	-	7	7	-	-	10	10
Ialt	12.583	8.662	752	21.997	9.727	8.640	1.605	19.972
	pct.							
Under 20 år	66,4	0,1	-	38,0	79,8	0,5	-	39,0
20-24 år	11,7	2,3	-	7,6	9,1	6,1	0,7	7,1
25-29 år	7,2	9,3	3,6	7,9	3,0	13,1	2,5	7,4
30-39 år	5,7	24,6	9,6	13,3	1,6	24,1	4,6	11,6
40-49 år	3,1	20,7	9,8	10,2	1,1	19,5	6,9	9,5
50-59 år	2,7	19,5	13,2	9,7	1,7	19,3	15,7	10,4
60-64 år	1,2	8,5	6,1	4,3	0,8	7,3	12,4	4,5
65 år og derover	2,0	15,0	56,8	9,0	2,9	10,1	56,6	10,4
Uoplyst	-	-	0,9	0,0	-	-	0,6	0,1
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingen 1977

Overtallet af mænd viser sig i alle aldersklasser under 65 år. Overtallet er størst i aldersklassen mellem 20 og 39 år og aftager herefter for at vende til et overtal af kvinder i aldersklassen 65 år og derover. Mandsoverskuddet i aldersklasserne 20-39 år skyldes en nettoudvandring af kvinder i den giftefærdige alder.

Inden for de enkelte aldersklasser er der betydelige forskelle på mændenes og kvindernes fordeling efter ægteskabelig stilling. I aldersklasserne under 20 år og 20-24 år er kun 2,4 % af mændene gifte, medens 6,6 % af kvinderne er gifte og 0,7 % forhen gifte. En tilsvarende, men knap så udpræget forskel gør sig gældende i aldersklassen 25-29 år. Den gennemsnitlige vielsesalder er således lavere for kvinder end for mænd. Det betydelige overtal af

forhen gifte kvinder dækker over et stort antal kvinder i enkestand. Overtallet af kvinder blandt personer i enkestand skyldes den længere gennemsnitlige levealder og den lavere vielsesalder for kvinder. I perioden 1971-75 var gennemsnitslevealderen for mænd på Færøerne 72,4 og for kvinder 76,7 år.

Tabel 2.10. giver en oversigt over fødsler og dødsfald siden 1966.

Tabel 2.10. Levendefødte, døde og fødselsoverskud 1966-1981

År	Levendefødte		Døde		Fødsels- overskud
	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.	Pr. 1.000 indb.
1966	967	26,0	271	7,3	18,7
1967	951	25,3	299	8,0	17,3
1968	882	23,2	278	7,3	15,9
1969	845	22,0	278	7,2	14,8
1970	816	21,1	298	7,7	13,4
1971	786	20,3	316	8,2	12,1
1972	799	20,7	269	7,1	13,6
1973	814	20,6	303	7,7	12,9
1974	802	20,0	294	7,3	12,7
1975	785	19,2	272	6,7	12,5
1976	759	18,3	292	7,1	11,2
1977	761	18,2	265	6,3	11,9
1978	744	17,5	301	7,1	10,4
1979	795	18,4	267	6,2	12,2
1980	743	17,1	309	7,1	9,9
1981	728	16,5	293	6,6	9,9

Kilde: Landslægen og landsfolkeregistret

I 1981 fødtes ialt 728 levendefødte børn på Færøerne. I perioden 1966-1975 faldt fødselshyppigheden fra 26,0 til 19,2 levendefødte pr. 1.000 indbyggere. Siden 1976 har fødselshyppigheden varieret mellem omkring 17 og 18 levendefødte pr. 1.000 indbyggere.

Af de 743 fødte i 1980 var 30 % født uden for ægteskab. Andelen af børn født uden for ægteskab steg i perioden 1966-1976 fra 13,2 % til 29,1 %. Siden 1976 har andelen varieret mellem 26 % og 30 %. Pr. 1.000 kvinder i aldersklassen 15-49 år var antallet af levendefødte i 1966 120,9, i 1970 100,7 og i 1977 85,6. Der synes således at være en klar tendens til fald i frugtbarheden beregnet

som antallet af levendefødte pr. 1.000 kvinder i den fødedygtige alder. Svingningen i den således beregnede frugtbarhed er upåvirket af variationerne i de fødedygtige kvinders andel af befolkningen og eliminerer dermed en del af de svingninger i fødselshyppigheden, der skyldes ændringer i aldersfordelingen. Af samtlige fødsler foregår nu over 99 % på sygehus.

Antallet af dødsfald var i 1981 293, svarende til 6,6 pr. 1.000 indbyggere. Denne andel har i perioden 1966-81 varieret mellem 6 og 8, uden nogen klar tendens. Fødselsoverskuddet, der fremkommer ved at trække antallet af døde fra antallet af levendefødte, har som følge af faldet i fødselshyppigheden vist en faldende tendens i perioden fra 1966 til 1975. Siden 1976 har fødselsoverskuddet varieret mellem ca. 10 og 12. Af de 309 dødsfald i 1980 var 183 mænd og 126 kvinder. Dødsårsagen tilskrives i 149 tilfælde sygdomme i hjerte- og karsystem og i 58 tilfælde kræftsygdomme.

Tabel 2.11. Nettoudvandringen 1967-1981

<u>Periode</u>	<u>Årlig nettoudvandring</u>	
	<u>Antal</u>	<u>Pr. 1.000 indb.</u>
1967-72 (gns1.)	269	7,1
1973	+ 127	+ 3,2
1974	+ 133	+ 3,3
1975	+ 257	+ 6,3
1976	103	2,5
1977	+ 35	+ 0,8
1978	+ 224	+ 5,2
1979	13	0,3
1980	91	2,1
1981	+ 26	+ 0,6

Kilde Landsfolkeregistret

Tabel 2.11. viser nettoudvandringerne fra Færøerne. Perioden 1967-1972 er karakteriseret ved, at der foregik en nettoudvandring fra Færøerne, medens der i perioden 1973-1978 er foregået en nettoindvandring. En mindre nettoudvandring i årene 1979 og 1980 er i 1981 afløst af en mindre nettoindvandring. Der eksisterer ikke oplysninger om de ind- og udvandrede nationalitet, men en væsentlig del af vandringerne må antages at være forårsaget af, at et betydeligt antal færinger har midlertidigt ophold i Danmark, bl. a. i uddannelsesøjemed. Indvandringens betydning for folketallet kan

bl. a. aflæses i den andel af befolkningen, der ikke er født på Færøerne. Ved folketællingen i 1977 optaltes ialt 2.429 personer, der var født uden for Færøerne. Heraf var 1.828 danske statsborgere født i Danmark og 105 i Grønland, medens resten havde statsborgerret i udlandet. Af de 2.429 personer født uden for Færøerne var 1.357 mænd og 1.072 kvinder.

Tabel 2.12. Oversigt over fødsler, dødsfald, vandringer samt vielser og skilsmisses 1966-1981

År	Levendefødte		Døde	Netto- udvan- dring	Vielser	Skils- misses
	Ialt	Heraf uden for ægteskab				
1966/70 gns1.	892	118	274	170	263	9
1971/75 gns1.	797	189	291	+ 7	205	18
1976	759	221	292	103	191	13
1977	761	214	265	+ 35	244	22
1978	744	195	301	+224	249	16
1979	797	217	267	13	261	23
1980	743	223	309	91	256	25
1981	728	--	293	+ 26	230	22

Kilde: Folketællingen 1970, landslægen, landsfolkeregistret, rigsombudet, politikontoret, dommerkontoret og bispekontoret

I tabel 2.12. gives en samlet oversigt over befolkningens bevægelser siden 1966. Af de 230 vielser i 1981 er 152 kirkelige og 78 borgerlige. Af de 22 skilsmisses er 19 sket ved bevilling og 3 ved dom.

Tabel 2.13. Befolkningsudviklingen i 1981 i de enkelte kommuner

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra- flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Fugloy	72	0	0	2	3	0	2	69
Svínoy	72	1	0	0	5	0	1	67
Viðareidi	255	1	1	5	1	3	1	261
Hvannasund	398	0	2	23	4	13	3	425
Klaksvík	4.757	121	122	58	81	100	32	4.801
Kunoy	98	2	1	2	2	1	2	98
Mikladalur	72	4	1	1	8	2	1	69
Húsar	65	0	0	3	5	1	1	63
Elduvík	122	0	0	0	2	3	1	122

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1981 i de enkelte kommuner
(fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Til- flyt- tede</u>	<u>Fra- flyt- tede</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Oyndarfjórður	188	12	5	5	6	3	2	195
Fuglafjórður	1.620	25	20	26	40	22	10	1.623
Leirvík	749	5	19	27	22	14	5	749
Gøta	871	10	10	41	16	17	2	911
Runavík	2.296	32	41	66	83	43	10	2.303
Nes	901	28	9	48	23	16	5	956
Skáli	658	11	15	22	27	12	2	659
Sjógv	886	17	11	30	28	15	6	903
Sund	407	2	1	12	6	7	3	418
Eiði	594	10	17	13	8	12	3	601
Gjógv	97	0	2	5	1	1	1	99
Funningur	119	0	2	6	0	0	1	122
Haldarsvík	325	0	0	2	12	4	4	315
Saksun	26	0	0	2	0	2	0	30
Hvalvík	346	14	10	17	21	10	4	352
Hósvík	217	0	1	15	7	6	1	229
Kollafjórður	788	21	4	46	48	17	5	815
Kvívík	474	13	15	30	29	8	2	479
Vestmanna	1.292	24	23	27	25	12	13	1.294
Tórsh.uttanb.	1.092	48	45	84	45	20	3	1.151
Kirkjubøur	142	5	5	2	3	4	0	145
Hestur	73	0	0	6	5	3	0	77
Nólsoy	340	1	1	7	6	5	3	343
Sandavágur	751	8	8	21	14	14	8	764
Miðvágur	1.029	24	12	16	30	12	4	1.035
Sørvágur	980	12	10	6	24	15	11	968
Bøur	77	0	0	5	4	1	0	79
Mykines	35	0	0	2	3	1	1	34
Sandur	636	8	10	24	19	9	7	641
Skopun	578	2	4	24	19	15	1	595
Skálavík	241	1	2	5	10	6	3	238
Húsavík	191	0	0	6	8	2	2	189
Skúvoy	101	2	0	1	8	1	0	97
Hvalbøur	830	7	7	11	16	14	9	830

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1981 i de enkelte kommuner
(fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Til- flyt- tede</u>	<u>Fra- flyt- tede</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Froðbøur	2.173	36	54	16	40	31	23	2.139
Fámjin	142	2	0	2	10	1	2	135
Hov	149	0	0	4	2	1	2	150
Porkeri	341	0	2	14	3	6	4	352
Vágur	1.731	49	49	27	43	33	17	1.731
Sunnbøur	547	5	4	16	23	13	5	549
Tórshavn	12.665	586	578	352	337	177	65	12.800
<u>Ialt</u>	<u>43.609</u>	<u>1.149</u>	<u>1.123</u>	<u>1.185</u>	<u>1.185</u>	<u>728</u>	<u>293</u>	<u>44.070</u>

Kilde: Landsfolkerregistret

Tabel 2.14. Befolkningsudviklingen i 1981 i de enkelte områder

<u>Område</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Tilflyt- tede (netto) fra andre steder på F.</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Tórshavn	13.757	634	623	54	197	68	13.951
Streymoy iøvrigt	4.023	78	59	÷ 2	71	32	4.079
Klaksvík	5.155	121	124	÷ 4	113	35	5.226
Norðoyar iøvrigt	634	8	3	÷ 11	7	8	627
Skálafjørður m.v.	7.981	128	125	21	139	40	8.104
Eysturoy iøvrigt	1.527	24	27	18	26	11	1.557
Sandoy	1.747	13	16	÷ 4	33	13	1.760
Suðuroy	5.913	99	116	÷ 47	99	62	5.886
Vágar	2.872	44	30	÷ 25	43	24	2.880
<u>Ialt</u>	<u>43.609</u>	<u>1.149</u>	<u>1.123</u>	<u>0</u>	<u>728</u>	<u>293</u>	<u>44.070</u>

Kilde: Landsfolkerregistret

Tabel 2.13. og 2.14. viser de bevægelser, der har medført ændringerne i folketallet i løbet af 1981 i de enkelte kommuner og geografiske hovedområder. Tórshavn, "Streymoy iøvrigt", Skálafjørður-området, Vágar og "Norðoyar iøvrigt" har haft en nettoindvandring, medens de øvrige områder havde en nettoudvandring. Tórshavn, Skálafjørður-området og "Eysturoy iøvrigt" har haft en netto-tilflytning fra de øvrige områder. Alle områder undtagen "Norðoyar iøvrigt" har haft et positivt fødselsoverskud.

BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD

I det følgende gives en oversigt over visse af de i forbindelse med folketællingerne i 1966, 1970 og 1977 indsamlede oplysninger om befolkningens erhvervsforhold.

Tabel 2.15. Befolkningen fordelt efter beskæftigelse i erhverv og uden for erhverv 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Fiskeri	8.950	8.242	7.533	+7,9	+8,6	24,1	21,4	18,0
Landbrug m.v.	1.178	935	595	+20,6	+57,1	3,2	2,4	1,4
Fiskeindu-	1.639	1.402	7.324	+14,5	0,2	4,4	3,6	17,5
stri								
Øvr. frem-								
still. virk-	5.477	5.935		8,4		14,8	15,4	
somhed								
Bygge- og anlægsvirk-	3.984	3.836	4.467	+3,7	16,5	10,7	9,9	10,6
somhed								
Offentlige værker	296	323	343	9,1	6,2	0,8	0,8	0,8
Handel og omsætning	2.902	3.500	3.968	20,6	13,4	7,8	9,1	9,4
Transportvirk-	4.141	4.255	4.946	2,8	16,2	11,1	11,0	11,8
somhed								
Adm. og liberale erh-	2.844	3.583	6.378	26,0	50,8	7,7	9,3	15,2
hverv								
Andre erh-								
hverv (ser-								
viceer-	592	646		9,1		1,6	1,7	
hverv)								
Uoplyst erhverv	933	1.429	969	53,2	+32,2	2,5	3,7	2,3
Formue, rente, understøt-	4.186	4.526	5.446	8,1	20,3	11,3	11,7	13,0
telse								
I alt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0
I erhverv	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	37,8	38,2	41,9
Uden for erhverv	23.095	23.861	24.384	3,3	2,2	62,2	61,8	58,1

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

En stadigt voksende andel af befolkningen er erhvervsmæssigt beskæftiget. Den erhvervsaktive del af befolkningen udgjorde således 41,9 % i 1977 mod 37,8 % i 1966. Som det vil fremgå af tabel 2.16., skyldes dette hovedsagelig en betydelig tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet særligt i de seneste år. Af en samlet tilgang på 2.360 kvinder fra 1966 til 1977 udgør gifte kvinder omkring 65 %. Som følge af den stærke tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet er mændenes andel af arbejdsstyrken faldet fra ca. 83 % i 1966 til ca. 73 % i 1977. I sammenhæng med den voksende andel af personer på 65 år og derover er samtidig sket en stigning i den andel af befolkningen, der har indtægt af formue, rente og understøttelse.

Tabel 2.16. Den erhvervsaktive befolkning fordelt på erhvervsgrupper 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Fiskeri	3.491	3.207	3.032	+8,1	+5,5	24,9	21,7	17,2
Landbrug m.v.	430	362	282	+15,8	+22,1	3,1	2,5	1,6
Fiskeindustri	718	627	1.313	+12,7	109,4	5,1	4,3	7,5
Øvr. fremstill. virksomhed	2.319	2.675	2.406	15,4	+10,1	16,5	16,7	13,7
Bygge- og anlægsvirksomhed	1.509	1.470	1.952	+2,6	32,8	10,8	10,0	11,1
Offentlige værker	88	94	135	6,8	43,6	0,6	0,6	0,8
Handel og omsætning	1.443	1.814	2.237	25,7	23,3	10,3	12,3	12,7
Transportvirksomhed	1.621	1.633	1.944	0,7	19,0	11,5	11,1	11,0
Offentlig adm.	376	431	634	14,6	47,1	2,7	2,9	3,6
Undervisning, kirke, bibliotek m.v.	480	635	961	32,3	51,3	3,4	4,3	5,4
Sundhedsvæsen og sociale inst.	504	648	1.332	28,6	105,6	3,6	4,4	7,6
Liberala erhverv	67	102	188	52,2	84,3	0,5	0,7	1,1
Servicevirksomhed	420	462	608	10,0	31,6	3,0	3,1	3,5
Uoplyst erhverv	561	791	561	41,0	+29,1	4,0	5,4	3,2
Ialt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0
Mænd	11.610	11.705	12.808	0,8	9,4	82,8	79,4	72,8
Kvinder	2.417	3.046	4.777	26,0	56,8	17,2	20,6	27,2
Heraf gifte	727	1.238	2.281	70,3	84,2	5,2	8,4	13,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fra 1966 til 1977 er der sket betydelige ændringer i befolkningens erhvervsmønstre. Særlig markant er et fald i antallet af beskæftigede i fiskeri og landbrug og en fremgang i antallet af beskæftigede ved offentlig administration, undervisning, sundhedsvæsen og sociale institutioner samt liberale erhverv. Medens 28 % af arbejdsstyrken i 1966 var beskæftiget i primære erhverv som fiskeri og landbrug, var denne andel i 1977 faldet til knap 19 %. Omvendt er den andel af arbejdsstyrken, der er beskæftiget i tertiære erhverv som administration, liberale erhverv samt diverse serviceerhverv herunder offentlige serviceydelser, steget fra 13 % i 1966 til 21 % i 1977. For sekundære erhverv som fiskeindustri, fremstillingsvirksomhed iøvrigt samt bygge- og anlægsvirksomhed har der som helhed været tale om en stigning i beskæftigelsen siden 1966, men er forskellig udvikling for de enkelte erhvervsgrene. Særligt bemærkes en betydelig stigning i beskæftigelsen i fiskeindustrien og ved bygge- og anlægsvirksomhed siden 1970. Fremgangen for fiskeindustriens vedkommende afspejler de senere års ændrede fiskerimønstre, hvor større fangster i de hjemlige farvande har medført større landinger af fisk til forarbejdning på Færøerne. For bygge- og anlægsvirksomhedens vedkommende afspejler den voksende beskæftigelse dels et stigende boligbyggeri som følge af stigende indkomster i årene fra 1970 og op til 1978, dels en betydelig investeringsaktivitet i fiskeindustrien som følge af de stigende landinger af råfisk på Færøerne.

Den skitserede udvikling - en faldende beskæftigelse i de primære erhverv og en stigende beskæftigelse i de sekundære og særligt de tertiære erhverv - er velkendte fænomener i de fleste udviklede samfund og afspejler bl. a. en betydelig rationalisering og produktivitetsstigning i de primære erhverv. Udviklingen i beskæftigelsen i de primære erhverv kan således ikke tages som udtryk for, at disse erhverv har en svindende betydning for samfundsøkonomien. Dette vil også fremgå af nationalregnskabsstatistikken, jfr. kapitel 4.

Tabel 2.17. Den erhvervsaktive befolkning fordelt efter alder 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
14-19 år	2.232	1.930	2.109	+13,5	9,3	15,9	13,1	12,0
20-24 år	1.992	2.015	2.364	1,2	17,3	14,2	13,6	13,4

(fortsættes)

Den erhvervsaktive befolkning fordelt efter alder
1966, 1970 og 1977 (fortsat)

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
25-34 år	2.681	3.161	4.304	17,9	36,2	19,1	21,4	24,5
35-44 år	2.534	2.613	3.090	3,1	18,3	18,1	17,7	17,5
45-54 år	2.387	2.546	2.756	6,7	8,3	17,0	17,4	15,7
55-59 år	916	1.083	1.281	18,2	18,3	6,5	7,3	7,3
60-64 år	687	764	931	11,2	21,9	4,9	5,2	5,3
65-69 år	382	446	556	16,8	24,7	2,7	3,0	3,2
70 år og derover	216	193	194	+10,7	0,5	1,6	1,3	1,1
Talt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fordelingen af den erhvervsaktive befolkning efter alder viser en nedgang i den del af arbejdsstyrken, der er i aldersklasserne 14-19 og 20-24 år. Denne udvikling afspejler den længere skoleuddannelse og en stigende andel af uddannelsessøgende blandt de unge. Antallet af skolesøgende over 14 år samt personer under erhvervsuddannelse, der ikke er i erhverv, udgjorde således i 1977 3.126, svarende til 7,5 % af den samlede befolkning. Den tilsvarende andel udgjorde i 1970 5,1 %. Den kraftige stigning i de 25-34 åriges andel af arbejdsstyrken fra 1970 til 1977 skyldes relativt store fødselsårgange i slutningen af 1940'erne og begyndelsen af 1950'erne.

Tabel 2.18. Den erhvervsaktive befolkning fordelt på arbejdsstilling 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
Selvstændige og lign.	1.821	1.863	1.888	10,9	1,3	13,0	12,6	10,7
Medhjælp. Ægtefæller		157	207		31,9		1,1	1,2
Partsfiskere m.v.	858	193	1.189	+77,5	516,1	6,1	1,3	6,8
Funktionærer	3.476	4.379	5.931	26,0	35,4	24,8	29,7	33,7
Faglærte arbejdere	1.742	1.772	1.846	1,7	4,2	12,4	12,0	10,5

(fortsættes)

Den erhvervsaktive befolkning fordelt på arbejdsstilling 1966, 1970 og 1977 (fortsat)

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Ikke-faglærte arbejdere	6.130	6.387	6.524	4,2	2,1	43,7	43,3	37,1
Ialt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fordelingen af arbejdsstyrken efter arbejdsstilling viser en nedgang i andelen af selvstændige samt af faglærte og ufaglærte arbejdere og en betydelig fremgang i andelen af funktionærer. Denne udvikling må ses i forbindelse med den ovenfor omtalte forskydning af beskæftigelsen over mod de sekundære og tertiære erhverv.

En fordeling af befolkningen i erhverv og uden for erhverv i de enkelte områder vil vise, at 48,2 % af befolkningen i Tórshavn og 42,7 % af befolkningen i Klaksvík var i erhverv i 1977. I alle de øvrige områder udgjorde denne andel under 40 %. Andelen af kvinder i erhverv varierer betydeligt mellem de enkelte områder. Størst var andelen i Tórshavn med 36,5 % af kvinderne i erhverv efterfulgt af Klaksvík, hvor denne andel var 21,7 %. Andelen af kvinder i erhverv ligger i de øvrige områder under 20 %. Af den samlede arbejdsstyrke bor godt 36 % i Tórshavn-området.

Et tilsvarende billede vil vise sig, hvis man betragter befolkningen i og uden for erhverv fordelt efter bopælskommunens størrelse. Andelen af befolkningen i erhverv falder med bopælskommunens størrelse hovedsagelig som følge af en faldende andel af kvinder i erhverv.

Der føres ikke en løbende arbejdsløshedsstatistik på Færøerne. I forbindelse med folketællingen i 1977 er foretaget en opgørelse af midlertidigt ikke arbejdende personer efter fraværsårsag. Herved blev optalt ialt 256 arbejdsløse personer, hvoraf 153 mænd og 103 kvinder. Den samlede opgjorte arbejdsløshed udgjorde således kun 1,5 % af arbejdsstyrken. For mændenes vedkommende udgjorde de arbejdsløse 1,2 % og for kvindernes 2,2 % af arbejdsstyrken. Af de 256 opgjorte arbejdsløse var 203 ufaglærte arbejdere, 11 faglærte arbejdere, 29 funktionærer og 13 partsfiskere. Dette billede må dog under hensyn til den økonomiske afmatning, der er indtrådt fra 1978 antages at være ændret betydeligt siden folketællingen i 1977.

BOLIGFORHOLD

Som baggrund for beskrivelsen af boligforholdene angiver tabel 2.19. familieforhold og antal hjemmeboende børn.

Tabel 2.19. Familier fordelt efter familietype, familiemedlemmer-
nes beskæftigelse samt antallet af hjemmeboende børn
1977

	Fam. ialt	Efter antal hjemmeboende børn						
		0	1	2	3	4	5	6 og dero.
Samboende par	8.933	1.876	1.961	2.244	1.638	797	281	136
Begge i erhverv	2.367	445	621	660	424	150	55	12
Begge uden for erhverv	977	562	227	112	50	17	8	1
Manden alene i erhverv	5.474	827	1.079	1.451	1.151	625	218	123
Kvinden alene i erhverv	115	42	34	21	13	5	-	-
Enlige mænd	2.252	2.056	118	58	13	5	1	1
I erhverv	1.514	1.404	60	38	8	2	1	1
Uden for erhverv	738	652	58	20	5	3	-	-
Enlige kvinder	3.050	1.958	749	216	81	32	12	2
I erhverv	1.240	744	355	85	36	14	4	2
Uden for erhverv	<u>1.810</u>	<u>1.214</u>	<u>394</u>	<u>131</u>	<u>45</u>	<u>18</u>	<u>8</u>	<u>-</u>
<u>Samtlige familier</u>	<u>14.235</u>	<u>5.890</u>	<u>2.828</u>	<u>2.518</u>	<u>1.732</u>	<u>834</u>	<u>294</u>	<u>139</u>

Kilde: Danmarks Statistik. Folke- og boligtællingen 1977

I 1977 var der ialt 14.235 familier, hvoraf 8.933, svarende til 63 %, var samboende par. Af samtlige familier havde 8.345 eller 59 % børn. For de samboende pars vedkommende var i 5.474 familier alene manden i erhverv og i 2.367 tilfælde både manden og kvinden i erhverv. Det mest almindelige antal børn pr. familie er 1 eller 2, men 139 familier havde 6 hjemmeboende børn eller derover.

Boligtællingen i 1966 var den første almindelige boligtælling på Færøerne. I tællingen havde et i sammenligning med de senere tællinger relativt stort antal husstande ikke givet oplysninger om boligforhold. Af denne grund er i den følgende oversigt over boligforholdene alene foretaget sammenligninger mellem oplysningerne fra de to seneste boligtællinger i 1970 og 1977.

Tabel 2.2o. Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 197o og 1977

	<u>Boligtællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>197o</u>	<u>1977</u>	<u>197o-77</u>	<u>197o</u>	<u>1977</u>
<u>Antal lejligheder</u>	8.67o	9.619	11.172	16,1	.	.
Antal beboere	36.919	38.377	41.7o5	8,7	.	.
Antal beboere pr. lejlighed	4,26	3,99	3,73	÷ 6,5	.	.
<u>Efter husets art:</u>						
Enfamiliehuse	7.4o1	8.168	9.443	15,6	84,9	84,6
Tofamiliehuse	724	882	1.o22	15,9	9,2	9,1
Trefamiliehuse	129	163	16o	÷ 1,8	1,7	1,4
Flerfamiliehuse iøvvr.	161	322	268	+16,8	3,3	2,4
Erhvervsejendom, institution	3o	84	249	196,4	o,9	2,2
Uoplyst	225	-	3o	.	-	o,3
<u>Efter bygningsmateriale:</u>						
Sten eller beton	4.239	4.881	5.982	22,6	5o,7	53,5
Beklædt tømmer	2.528	2.796	2.87o	2,6	29,1	25,7
Træ uden beklædn.	1.41o	1.763	2.o29	15,1	18,3	18,2
Andet materiale	38	125	291	62,6	1,3	2,6
Uoplyst	455	54			o,6	
<u>Efter opførelses- periode:</u>						
Før 1919	{ 4.o66	1.91o	1.773	÷ 7,2	19,9	15,9
1919-194o		2.1o5	1.99o	÷ 5,5	21,9	17,8
1941-196o		2.979	3.o42	÷ 3,2	31,6	26,4
1961-1965	977	1.113	1.o67	÷ 4,1	11,6	9,5
1966-197o	.	1.166	1.369	17,4	12,1	12,3
1971-1975	.	.	1.281	.	.	11,5
1976-1977	.	.	391	.	.	3,5
Uoplyst	648	283	356	25,8	2,9	3,1
<u>Efter lejeforhold:</u>						
Lejlighed beboet af ejer	7.348	8.o51	9.441	17,3	83,7	84,5
Tj.bolig, fribolig	216	341	384	12,6	3,5	3,5
Udlejet lejlighed	855	1.o2o	1.1o3	8,1	1o,6	9,9
Udl.klubvær. o.l.	1oo	2o7	199	÷ 3,9	2,2	1,7
Uoplyst	151	-	45	.	-	o,4

(fortsættes)

(fortsættes)

Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 1970 og 1977 (fortsat)

	<u>Boligtællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1970-77</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
<u>Efter antal værelser:</u>						
1 værelse	122	232	247	6,5	2,4	2,2
2 værelser	206	253	321	26,9	2,6	2,9
3 værelser	394	449	588	31,0	4,7	5,2
4 værelser	886	994	1.284	29,2	10,3	11,5
5 værelser	1.284	1.522	2.690	76,7	15,8	24,1
6 værelser	1.289	1.767	3.013	70,5	18,4	27,0
7 værelser	1.061	1.368	1.591	16,3	14,2	14,2
8 værelser	838	1.092	959	+12,2	11,4	8,6
9 værelser	525	675	356	+47,3	7,0	3,2
10 ell. flere vær.	858	909	75	+91,8	9,5	0,7
Uoplyst	1.207	358	48	+86,6	3,7	0,4
<u>Efter antal beboere pr. værelse:</u>						
Under 1,0	5.293	6.935	8.128	17,2	72,1	72,8
1,0-1,9	2.005	2.216	2.866	29,3	23,0	25,7
2,0-2,9	147	100	120	20,0	1,0	1,0
3,0 og derover	18	10	10	-	0,1	0,1
Uoplyst antal vær.	1.207	358	48	+86,6	3,8	0,4
<u>Efter kogeinstallation:</u>						
Elektricitet	5.082	7.033	10.045	42,8	73,1	89,9
Brændselskomfur	1.874	1.272	609	+52,1	13,2	5,5
Flaskegas og andet	1.169	1.256	463	+63,1	13,1	4,1
Uoplyst	545	58	55	+ 5,2	0,6	0,5
<u>Efter varmeinstallation:</u>						
Centralvarme	4.031	7.277	10.273	41,2	75,7	92,0
Kakkelovn, kamin	3.210	1.383	445	+67,8	14,4	4,0
Flyttelige ovne	615	683	294	+57,0	7,1	2,6
Uoplyst	814	276	160	+42,0	2,8	1,4
<u>Efter badeforhold:</u>						
Eget bad med kar	3.832	5.941	8.092	36,2	61,8	72,4
Eget bad med bruse alene	214	497	1.327	167,0	5,2	11,9
					(fortsættes)	

Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 1970 og 1977 (fortsat)

	<u>Boligtællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1970-77</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
Adgang til fælles bad	134	405	309	+23,7	4,2	2,8
Ingen adg. til bad	2.698	1.945	1.074	+44,8	20,2	9,6
Uoplyst	1.792	831	370	+60,9	8,6	3,3
<u>Efter opvarmnings-</u>						
<u>middel:</u>						
Fjernvarme	29	7	10.725	25,0	0,1	96,0
Olie-petroleum	5.210	8.571			89,0	
Fast brændsel	1.995	755	226	+70,1	7,9	2,0
Elektricitet	505	134	120	+10,5	1,4	1,1
Gas og andet	26	15	27	80,0	0,2	0,2
Uoplyst	905	137	74	+46,0	1,4	0,7
<u>Efter toiletforhold:</u>						
Eget WC	6.653	8.657	10.612	22,6	90,0	95,0
Adgang til fælles WC	245	439	351	+20,1	4,5	3,1
Intet WC	1.056	266	93	+65,0	2,8	0,8
Uoplyst	716	257	116	+54,9	2,7	1,1

Kilde: Danmarks Statistik. Folke- og bolig-tællingerne 1966, 1970 og 1977

Antallet af boliger blev i 1977 opgjort til 11.172. Den gennemsnitlige beboelsestæthed var 3,7 beboer pr. lejlighed. Knap 85 % af samtlige boliger var enfamiliehuse, og en tilsvarende andel af boliger var ejerboliger. Bolig i eget enfamiliehus er således langt den dominerende boligform. Trefamiliehuse og flerfamiliehuse findes kun i et begrænset antal, og langt den overvejende del heraf er beliggende i Tórshavn. Knap 12 % af boligerne var udlejede lejligheder og klubværelser o.l.

Omkring 1/3 af husene er opført efter 1960. Som forventeligt er boligtilvæksten især sket i de større bygder og særligt i de områder, hvor befolkningstilvæksten har været stærkest, eksempelvis Tórshavn-området og Skálafjørður-området. Andelen af ældre boliger er således størst i de mindre og mindste bygder, hvor befolkningstallet som nævnt har været stagnerende. Boligerne er som helhed relativt store. Den hyppigste boligstørrelse er 6 værelser, og mere end tre fjerdedele af samtlige boliger har 5 værelser eller

derover. Antallet af beboere pr. værelse er således relativt lavt.

Boligerne er af høj standard med hensyn til installationsforhold som bad, varmeinstallation, toiletforhold m. v. Omkring 92 % af samtlige boliger havde centralvarme, knap 85 % havde eget bad, og 95 % havde eget WC. Boligopvarmningen fandt for 96 % af boligernes vedkommende sted ved olie eller petroleum, og kun i 2 % af boligerne anvendtes fast brændsel.

En sammenligning mellem 1970 og 1977 viser en fortsat forbedring af boligforholdene både hvad angår antallet af boliger og beboelsestætheden og boligernes installationsforhold. Dog synes boligstørrelsen målt i antal værelser pr. bolig at have nået et højdepunkt i 1970.

Kap. 3

ERHVERV

FISKERI

Ifølge folketællingen i 1977 var omkring en fjerdedel af de erhvervsaktive på Færøerne beskæftiget i fiskerierhvervet. Knap en trediedel af bruttofaktorindkomsten stammer fra fiskerierhvervet, og i 1981 var ca. 90 % af eksporten fisk og fiskevarer.

Internationale reguleringer og fiskeriaftaler

Kystlandene i det nordlige Atlanterhav flyttede i 1977 fiskerigrænserne ud til 200 sømil. Følgen blev, at havet inden for de nye fiskerigrænser kom under national jurisdiktion (lovgivning). Dette medførte bl. a., at de to kommissioner ICNAF (International Commission for the North-west Atlantic Fisheries) og NEAFC (North-east Atlantic Fisheries Commission) mistede hjemmelsgrundlaget for størstedelen af de forpligtelser og det arbejde, kommissionerne havde haft de seneste 20-30 år. ICNAF- og NEAFC-kommissionerne havde sammen med den fiskeribiologiske undersøgelseskommission ICES (International Commission for the Exploration of the Sea) forberedt og iværksat forskellige foranstaltninger til bevarelse af fiskebestanden og til at sikre et rimeligt fiskeri i de områder, de havde ansvaret for, henholdsvis den nordvestlige og den nordøstlige del af Atlanterhavet.

NAFO (North-west Atlantic Fisheries Organisation), hvor Danmark på Færøernes vegne er stiftende medlem, har den 1. januar 1979 afløst ICNAF. Den 18. november 1980 blev der underskrevet en ny NEAFC-konvention af bl. a. Danmark, på Færøernes vegne. Denne konvention er stadig ikke trådt i kraft, hvorfor den gamle NEAFC-konvention fortsat gælder. Det forventes, at den nye konvention træder i kraft ved udgangen af 1982.

NAFO har foruden det videnskabelige undersøgelsesarbejde hjemmel til at fastsætte bestemte fangstmængder for bestemte fiskearter til bestemte medlemslande i havområder uden for canadisk jurisdiktion i den nordvestlige del af Atlanterhavet. For færøsk fiskeri har dette interesse for torskefiskeriet ved Flemish Cap (NAFO-statistikområde 3M), hvor Færøerne i 1981 fik tildelt 2.900 tons torsk. NAFO har herudover delvis hjemmel til at behandle spørgsmål vedrørende bestande, der færdes inden- og udenfor canadisk havområde. I 1981 fik færøske skibe tilladelse fra Canada til at fiske 700

tons torsk på canadisk søterritorium (NAFO-område 2J3KL) og 2.000 tons torsk på området 2GH. De fastsatte torskemængder blev fanget af linebåde.

Enkelte færøske rejeskibe fik ved særlig aftale med canadiske institutioner tilladelse til at fiske en vis mængde rejer på canadisk område. For 1981 fastsatte Canada den færøske hellefisk- fangstmængde til 1.000 tons og gav tilladelse til sildehajfiskeri til de skibe, der søgte om dette.

Foruden det internationale samarbejde inden for NAFO- og NEAFC-kommissionerne havde Færøerne i 1981 følgende aftaler om indbyrdes fiskerirettigheder med andre nationer og EF-fællesskabet:

Island

Ved aftale af 10. januar 1979 om færingers rettigheder til at fiske ved Island blev det bestemt, at totalfangsten af bundfisk for de færøske skibe ved Island ikke måtte overstige 17.000 tons, og at fangsten af torsk ikke måtte overstige 6.000 tons. Denne aftale var fortsat gældende i 1981. Herudover blev det aftalt med Island, at man delte kvoten af blåhvilling på 20.000 tons mellem de to lande.

Norge

Den 12. marts 1981 blev der indgået en aftale med Norge om indbyrdes fiskerirettigheder i 1981. Nord for 62° n. br., det vil sige i den norske del af Barentshavet og i det fredede område ved Svalbard fik færøske skibe ret til at fiske 5.900 tons bundfisk, hvoraf 4.100 tons torsk, 600 tons kuller og 1.200 tons andet (d. v. s. rød fisk, stor sej og hellefisk). Syd for 62° blev det tilladt at fiske 1.500 tons stor sej. Den samlede mængde bundfisk blev således 7.400 tons i 1981 mod 8.000 tons i 1980.

Herudover fik færøske skibe tilladelse til at fange 1.000 tons makrel, 15.000 tons lodde og 18.000 tons hvilling, havtobis, blåhvilling og brisling. Af disse 18.000 tons måtte fangsten af brisling højst udgøre 3.000 tons. Færøske notskibe kunne desuden drive forsøgsfiskeri op til 5.000 tons blåhvilling.

Som modydelse fik norske skibe tilladelse til at fange 8.000 tons bundfisk i færøske farvande. Dette fiskeri sigtede imod fiskeri af lange, brosme, byrkelange og stor sej. Desuden blev det tilladt norske skibe at fange 68.000 tons blåhvilling med ialt 60 skibe. Af disse skibe måtte kun 16 være på fangstområderne ad gangen, foruden 10 andre, som fik tilladelse til at søge efter blå-

hvilling uden for et af vagt- og bjærgningstjenesten til enhver tid fastsat hovedfangstområde. Af nævnte mængde blåhvilling skulle 63.000 tons fanges i tidsrummet 15. april til 10. juni og 5.000 tons over resten af året som forsøgsfiskeri.

EF

En rammeaftale, som regulerer fiskeriforholdene mellem Færøerne og EF, blev indgået den 15. marts 1977. Denne rammeaftale var grundlaget for forhandlingerne med EF om gensidigt fiskeri i 1981, der resulterede i en aftale den 6. februar 1981. I henhold til denne aftale var det tilladt færøske skibe at fange følgende mængder i EF-havet i 1981:

500 tons lange og 500 tons brosme i Rock-All-området og 750 tons forskellige bundfisk som bifangst ved fangst af industrifisk, 2.000 tons af den østlige og 11.000 tons af den vestlige makrelbestand, 6.000 tons hestemakrel, 30.000 tons hvilling, 15.000 tons havtobis og 15.000 tons brisling. Der kunne dog fanges yderligere 5.000 tons hvilling og/eller havtobis, på betingelse af at den samlede fangstmængde af hvilling, havtobis og brisling ikke oversteg 60.000 tons.

20.000 tons blåhvilling, 650 tons sild i Skagerak, 600 tons rejer i Vestgrønland og op til 1.200 tons rejer i Østgrønland som forsøgsfiskeri. 300 tons sildehaj i hele EF-havet, dog ikke i NAFO 3 PS.

De tilladte fangstmængder i 1981 for EF-skibe på den færøske landsokkel blev følgende:

- 1.250 tons torsk
- 1.250 tons kuller
- 3.500 tons storsej
- 4.800 tons rødfisk
- 4.500 tons byrkelange
- 500 tons lange
- 300 tons brosme
- 500 tons fladfisk
- 500 tons forskellige fiskearter
- 25.000 tons blåhvilling.

Aftalen trådte dog ikke i kraft førend den 29. september 1981 på grund af manglende godkendelse fra EF's ministerråd.

Sovjetunionen

I henhold til aftalen mellem Færøerne og Sovjetunionen fra 1977 om rammerne for indbyrdes fiskeri skal parterne for 1 år ad gangen indgå aftale om mængder og fiskearter, som det tillades par-

terne at fiske hos hinanden. Den 18. december 1980 blev parterne enige om en aftale om gensidigt fiskeri for 1981, som medførte, at færøske skibe fik tilladelse til i sovjetisk havområde at fiske 11.000 tons torsk, incl. bifangst af kuller og anden bundfisk. Heraf kunne 9.000 tons fanges i Barentshavet, hvoraf alt kunne fanges, i sovjetisk område eller 4.800 tons i det sovjetiske fællesområde, den såkaldte "grå zone". Af de resterende 4.200 tons skulle en del - forventelig 2.700 tons - kunne fanges enten i sovjetisk område eller - under forudsætning af godkendelse fra de norske myndigheder - i den norske del af Barentshavet. I Østersøen blev det tilladt at fange 2.000 tons torsk, incl. bifangst af anden bundfisk. Derudover kunne færøske skibe fange 15.000 tons lodde i Barentshavet.

Samtidig blev det tilladt sovjetiske skibe at fange 70-80.000 tons blåhvilling til konsum i færøsk havområde. Antallet af skibe er begrænset til 14 i tidsrummet januar-september og 8 i tidsrummet oktober-december.

Herudover enedes parterne om i 1981 at fortsætte det gensidige forsøgsfiskeri. Det er tilladt 3 sovjetiske skibe at udøve forsøgsfiskeri i færøsk havområde dybere end 700 m, medens det er tilladt færøske skibe at udøve forsøgsfiskeri efter rejer i sovjetisk havområde i overensstemmelse med fiskeriplaner, som parterne nærmere aftaler.

Sverige, DDR og Polen

Sverige fik i 1981 ligesom i de foregående år tilladelse til at fiske blåhvilling ved Færøerne med 2 skibe uden mængdebegrænsning. Til gengæld fik færinger en kvote i svenske farvande, nemlig 700 tons torsk, som kunne fiskes med 4 skibe i den svenske del af Østersøen.

DDR fik i 1981 ligesom foregående år en blåhvillingkvote ved Færøerne, nemlig 6.600 tons, som kunne fiskes med 3 skibe. Til gengæld fik færinger en kvote i DDR-farvande, nemlig 800 tons torsk, med 5 skibe. Af torskekvoten på 800 tons kunne 400 tons torsk byttes med sild i forholdet 2:3, d. v. s. op til 600 tons sild.

Polen, som de foregående år havde tilladelse til at fiske blåhvilling ved Færøerne, fik hverken i 1980 eller 1981 en sådan tilladelse, da det ikke lykkedes at blive enige om en aftale om indbyrdes fiskerirettigheder.

Internationale reguleringer af laksefiskeri

I 1981 deltog repræsentanter for Færøerne i møder, som sigtede imod at etablere internationalt samarbejde om regulering af de laksebestande, som vandrer uden for fiskerigrænserne i Nordatlanten. En international aftale forventes at træde i kraft i 1982.

Fiskeriinspektion og redningstjeneste

Tilsynet med og beskyttelsen af det ved kgl. anordning af 21. december 1976 fastlagte "Fiskeriterritorium ved Færøerne", kaldet 200 sømils fiskerigrænsen, varetages i henhold til en samarbejdsaftale af landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste og Færøernes Kommando. I 1981 var deltagelsen i tjenesten, regnet for hele året, således:

Et inspektionsskib af Hvidbjørnen/Beskytteren-klassen med helikopter

Inspektionsskibet Tjaldrið

Inspektionsskibet Ólavur Halgi

Et inspektionsskibe af Maagen-klassen

C-130 fly Hercules

Cessna 421 fly

Vagt og bjærgningstjenestens og marinens inspektionsskibe har ialt været 759 døgn i søen fordelt således:

Et inspektionsskib af Hvidbjørnen/Beskytteren-klassen 155 døgn

Ólavur Halgi 251 døgn

Tjaldrið 213 døgn

og skib af Maagen-klassen 140 døgn.

De andre dage har skibene været i havn og skiftet mandskab, på skibsværft eller til eftersyn og reparationer.

Tjaldrið kom ikke i regelmæssig tjeneste førend den 16. marts efter en større reparation på Skála Skipasmiðja. Ólavur Halgi blev taget ud af tjeneste nogle gange for at gennemgå reparation af hovedmotoren.

Helikopteren og flyene har været benyttet i fiskeriinspektionen således:

C 130 112 timer

Cessna 421 158 timer

Helikopteren 171 timer (af den samlede flyvetid, som var 441 timer).

I 1981 har udenlandske fiskerfartøjer gjort 325 fisketure til Færøerne med ialt 4.601 fiskedage, som fordeler sig således:

	<u>Fisketure</u>	<u>Fiskedage</u>
England	20	155
Vesttyskland	19	235
Frankrig	8	71
Norge	167	1.901
Island	17	121
Sovjetunionen	59	1.621
Østtyskland	11	244
Danmark	24	490

I 1981 er der foretaget redskabs- og fangstundersøgelser af skibe fra de forskellige lande som nedenfor anført:

49 færøske	6 østtyske
2 britiske	6 norske
6 vesttyske	2 islandske
23 sovjetiske	

Herudover er der også foretaget inspektion af skibe, medens de har ligget i havn.

Vagt- og bjærgningstjenesten

Vagt- og bjærgningstjenestens 2 skibe har i 1981 foretaget 104 hjælpeaktioner af forskellig slags til færøske og udenlandske skibe: i 67 tilfælde med at tage skibe på slæb (heraf 26 på grund af maskinskade), i 40 tilfælde har frømmænd været nede at rense skruen og undersøge andre fejl, og i 8 tilfælde har bjærgningstjenestens skibe hjulpet fiskerskibe med at bjærge redskaber, som f. eks. trawl, lakseline eller torskegarn.

Skibene deltog i 6 eftersøgninger efter både eller personer, der var meldt savnet.

Den nye aftale om fiskeriinspektion

Da fiskerigrænsen blev flyttet ud den 1. januar 1977, forøgedes de områder, der skal inspiceres, fra ca. 4.500 sømil² til ca. 80.000 sømil².

Planen med fiskeriinspektionen er, at den skal udbygges, efterhånden som der kan bevilges midler dertil, så den bliver lige så effektiv inden for den nye fiskerigrænse, som den var inden for den hidtidige 12 sømilsgrense.

Ved udflytningen af fiskerigrænsen og ved aftalerne med andre lande om fiskerirettigheder, bl. a. med fastsættelse af kvotaordninger og nye redskabsbestemmelser, har fiskeriinspektionen skiftet præg fra at være inspektion af grænsen til at være inspek-

tion af områder. Dette har bevirket, at inspektionen er blevet udvidet med den pålagte meddelelsespligt, og med at kontrollere, at alle, som man kommer frem til på fiskeriterritoriet, har de nødvendige tilladelser og overholder de love og kundgørelser, som landstytret har givet.

I 1981 udsendtes regelmæssige bølgemålinger.

De færøske fiskerikort, som Vagt- og bjærgningstjenesten har ladet udarbejde, udkom i april 1978.

Ulovligt fiskeri i 1981

Inspektionsskibene har i 1981 i 2 tilfælde grebet ind over for overtrædelse af den færøske fiskerilovgivning. Overtrædelserne blev begået af færøske fiskerskibe.

Statistik om fiskeri

Fiskeristatistikkontoret har ansvaret for den statistikordning, som blev iværksat i 1973. Den bygger dels på udarbejdelsen af ensartede, lovgyldige afregningsblanketter, Fl blanketten, dels på at fiskerskibe over 100 BRT har en særlig dagbogsordning og har pligt til at sende fiskeristatistikkontoret kopi af dagbøgerne.

På afregningsblanketten bliver der for hver landing opgivet, hvad båden/skibet har fanget, hvor stor fangstenergi der blev benyttet, d. v. s. hvor mange timer trawlet var på bunden, hvor stor line-længde, antal af garn eller sneller o. s. v. De samme tal findes i skibsdagbøgerne, men her for hver enkel trawling, kast eller linesætning. Medens fangstmængden af hver fiskeart på afregningsblanketterne er opvejet vægt, så er fangstmængderne i dagbøgerne opgjort på grundlag af en vurdering ombord, som derfor må sammenlignes med landingerne.

I forbindelse med kvotaeftersynet og aftaler om fiskerirettigheder med andre lande, administrerer fiskerierhvervskontoret flere telex- og andre ordninger, som giver hurtige foreløbige tal om fangsterne.

Fra gammel tid findes såkaldte A, C, E og I blanketter, som omhandler landinger af saltfisk og industrifisk, samt benyttelsen af fisken.

Vagt- og bjærgningstjenesten udarbejder opgørelser af den udenlandske fangst ved Færøerne på baggrund af opgivelser fra feltet.

Siden 1976 har fiskeristatistikkontoret haft ansvaret for de endelige fangststatistiktal, som bl. a. skal fremskaffes til offentlige statistikker og internationale organisationer såsom ICES, NAFO

og FAO. Disse organisationer modtager også endelige fangststatistiktal fra de fremmede lande, som fisker ved Færøerne. De endelige oversigter over årsfangsten ved Færøerne bliver kundgjort af ICES i "Bulletin Statistique", NAFO i "Statistical Bulletin" og FAO.

Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter

Totalfangsten for færøske skibe faldt i 1981 med ca. 28.000 tons i forhold til 1980.

Så at sige alle områder er nu under regulering med kvoter i henhold til overenskomster med andre lande eller internationale aftaler. 1977 var det første år, hvor reguleringerne for alvor fastlagde fangstmønstret for fiskerflåden. Dette fremgår tydeligt af tabellerne 3. 1., 3. 2. og 3. 3.

Tabel 3. 1. De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1979-81

<u>Tons</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Nære områder</u>					
<u>Færøsk fiskeriterritorium</u>					
Torsk	12.754	22.986	23.044	20.690	23.590
Kuller	10.488	8.757	11.972	14.323	11.995
Brosme	1.489	2.166	3.879	4.717	2.067
Lange	752	1.281	2.125	1.821	1.399
Storsej	5.653	2.517	21.937	23.810	29.676
Rødfisk	-	-	5.694	5.509	3.231
Andet	1.398	2.403	6.012	6.785	5.914
Laks ¹⁾	.	-	106	553	1.025
Sild	1.704	-	300	258	110
Blæksprutter ²⁾	-	-	-	504	2.132
Kammusling ³⁾	-	-	-	-	2.189
Hummer ³⁾	-	-	-	-	34
Blåhvilling	-	22	21.381	17.703	25.238
<u>Ialt</u>	<u>34.238</u>	<u>40.132</u>	<u>96.344</u>	<u>96.673</u>	<u>108.600</u>

Midterområder

<u>Island</u>					
Torsk	8.565	9.440	6.195	4.802	6.183
Lodde	-	-	18.635	-	-
Blåhvilling	-	-	189	-	2.943
Andet	6.553	6.169	11.520	12.090	10.755
<u>Ialt</u>	<u>15.118</u>	<u>15.609</u>	<u>36.539</u>	<u>16.892</u>	<u>19.881</u>

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1979-81
(fortsat)

<u>Tons</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Nordsøen, Skagerak, vest for de britiske øer</u>					
Sild	64.796	37.802	817	589	-
Brisling	-	41.967	2.830	2.985	-
Makrel	3.603	25.184	35.394	28.893	8.650
Hvilling	47.238	65.138	25.210	37.595	23.015
Blåhvilling	-	482	18.800	21.680	825
Havtobis	-	4.910	13.208	6.945	-
Hestemakrel	-	-	-	260	-
Andet	156	2.420	4.418	2.040	943
<u>Ialt</u>	<u>115.793</u>	<u>177.903</u>	<u>100.677</u>	<u>100.987</u>	<u>33.433</u>

Østersøen

Torsk	-	-	-	1.250	2.765
-------	---	---	---	-------	-------

Rock All

Torsk	-	584	92	75	2
Andet	-	629	765	503	8

<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>1.213</u>	<u>857</u>	<u>1.828</u>	<u>2.775</u>
-------------	----------	--------------	------------	--------------	--------------

Østgrønland

Rejer	-	-	-	4.143	1.235
Lodde	-	-	-	20.593	13.345
Konsumfisk	-	-	-	-	132

<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>24.736</u>	<u>14.712</u>
-------------	----------	----------	----------	---------------	---------------

Jan Mayen

Lodde	-	-	3.798	3.770	2.867
-------	---	---	-------	-------	-------

Fjerne områder

New Foundland

Sildehaj ⁴⁾	-	-	-	424	340
Hellefisk	-	825	50	67	170
Torsk	17.604	8.421	8.262	6.228	6.892
Andet	46	131	333	-	-

<u>Ialt</u>	<u>17.650</u>	<u>10.377</u>	<u>8.645</u>	<u>6.719</u>	<u>7.402</u>
-------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1979-81
(fortsat)

<u>Tons</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Grønland</u>					
Laks	232	260	-	-	-
Torsk	16.440	5.718	-	-	-
Rejer	496	5.263	3.660	1.935	670
Andet	556	54	62	-	-
<u>Ialt</u>	<u>17.724</u>	<u>11.295</u>	<u>3.722</u>	<u>1.935</u>	<u>670</u>
<u>Nordnorge, Svalbard</u>					
Torsk	5.877	11.309	6.320	9.981	12.827
Kuller	81	299	343	497	629
Lodde	-	16.847	1.571	4.772	26.885
Sild	-	-	-	-	302
Andet ⁵⁾	218	102	1.153	555	234
<u>Ialt</u>	<u>6.176</u>	<u>28.557</u>	<u>9.387</u>	<u>15.805</u>	<u>40.877</u>
<u>Ukendt oprindelse</u>					
Rejer	-	-	-	1.619	1.200
+ rejer fanget af færøske fiskerskibe med canadisk fiske- ritilladelse	-	-	1.840	1.692	1.323
Anden fangst	-	-	-	-	11.149
<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.840</u>	<u>3.311</u>	<u>13.672</u>

Samlede fangster 206.669 285.086 261.809 272.656 244.889

1) Indtil 1979 er laks medregnet under "Andet"

2) Indtil 1980 er blæksprutter medregnet under "Andet"

3) Kammusling og hummer har ikke været med før

4) Indtil 1979 er sildehaj medregnet under "Andet"

5) Heraf i 1980 532 tons storsej og i 1981 234 tons storsej

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3. 2. De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1978-81
Fordelt på områder i %

<u>Fangster i %</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Nære områder	16	14	31	37	36	44
Midterområder	65	68	55	55	54	35
Fjerne områder	19	18	14	8	10	21
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Fiskeri og forarbejdning af fisk og fiskeprodukter

De færøske skibes samlede fangster på samtlige områder faldt igen i 1981. Faldet udgjorde 10 % i forhold til fangsten i 1980. Fangsterne steg på det færøske fiskeriterritorium, ved Island og i Barentshavet. Faldet skyldes især fald i fangsterne i Nordsøen og vest for de britiske øer, samt i Vest- og Østgrønland.

Udviklingen fremgår af tabel 3. 1. og 3. 2.

Hvis man ser nærmere på de enkelte områder, er billedet således:

Fjernfiskeri

Under fjerne områder henhører sædvanligvis New Foundland, Labrador, Flemish Cap, Vestgrønland, Nordnorge, Bjørnøen og Svalbard.

Torskefiskeriet i de østlige områder gav bedre resultat i 1981 end i 1980. Der blev foretaget 7 saltfisketure i 1981 og en filéttrawler fiskede hele året.

Flere skibe var på loddefiskeri i Barentshavet i 1981 og fangsterne steg en hel del i forhold til 1980.

3 lineskibe var én tur hver til Flemish Cap, og 5 skibe var to ture hver. Kvoterne på canadisk område var større i 1981.

1 skib var to ture på sildehajfiskeri, og 1 skib var én tur. 1 skib var én tur på hellefiskfiskeri, men fangsten i 1981 var ligesom i 1980 ubetydelig. På grund af kvotebegrænsninger i Vestgrønland blev rejefiskeriet dér igen reduceret i 1981. Rejefiskeriet omkring Hamiltonbanke-området med canadisk licens blev nogenlunde det samme i 1981 som i 1980.

Forskellige fiskeriforsøg på helt fjerne områder i 1981 kom ikke over forsøgsstadiet.

Fordelingen af fangsten på økonomiske områder fremgår af tabel 3. 3. og 3. 4.

Tabel 3. 3. De færøske fiskerskibes fangster i tons 1977-1981
fordelt på økonomiske områder. Procent

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Internationale farvande (Svalbard, Flemish Cap og Jan Mayen)	3	8	5	4	4
Norske områder	6	6	6	7	9
EF-områder	35	30	33	29	5
Østersøen	-	-	-	-	1
				(fortsættes)	

De færøske fiskerskibes fangster i tons 1977-1981
fordelt på økonomiske områder. Procent (fortsat)

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Dansk-grønlandske områder	9	3	1	10	6
USSR-norsk område	2	3	3	6	17
Islandsk område	14	18	14	6	8
Canadisk område	2	1	1	1	1
Ukendt område	-	-	-	1	5
Færøsk område	29	31	37	36	44

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3. 4. Færøske skibes fangster øst på (Barentshavet) i 1981
fordelt på økonomiske områder. Tons uslagtet vægt

	<u>Norsk område</u>	<u>Gråt område</u>	<u>Russisk område</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	6.551	5.052	1.224	12.827
Andet ¹⁾	1.648	2.102	23.998	27.748
Ialt	8.199	7.154	25.222	40.575

1) Heraf 26.885 tons lodde, 234 tons storsej og 629 tons kuller

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Midterområder

Til midterområderne henregnes sædvanligvis Island, Nordsøen, Rock All, Østersøen, Østgrønland og Jan Mayen.

Den sene ikrafttræden af aftalen med EF gjorde, at fangsten i Nordsøen faldt væsentligt i 1981, fra 37 % til 14 % af totalfangsten. Makrelfiskeriet blev betydeligt reduceret på grund af begrænsninger af fangstrettighederne. Sild må kun fanges i Skagerak, og kvoten på godt 500 tons fordeles til de små notskibe.

Notskibene fiskede også lodde ved Jan Mayen, og ved Østgrønland fortsatte fangsten. Notskibenes blåhvilling-fiskeri foregik første halvdel af året kun på færøsk søterritorium.

Igen i år var isfiskkvoten ved Island opfisket ved månedsskiftet august/september. Fiskeriet begyndte ved månedsskiftet marts/april.

Fiskeriet af rejer ved Østgrønland på Dohrn Bank fortsatte i 1981 i april, maj og juni.

4 færøske trawlbåde var på torskefiskeri i Østersøen i 1981.

Fordelingen af fangsten på økonomiske områder fremgår af tabel 3. 5., idet oplysningerne stammer fra indberetningerne til Fiskivinnustovan (fiskerierhvervskontoret).

Tabel 3. 5. Færøske fiskerskibes fangster i Nordsøen i 1979-81
fordelt på norske og EF-områder. Tons uslagtet vægt

	<u>Norsk område</u>			<u>EF-område</u>		
	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Sild	-	-	-	817	589	-
Brisling	-	-	-	2.830	2.985	-
Makrel	5.410	2.020	1.035	29.984	26.873	7.615
Hvilling	5.130	10.870	19.475	20.080	26.725	3.540
Blåhvilling	3.900	2.661	825	14.900	19.019	-
Havtobis	510	4.233	-	12.698	2.972 ¹⁾	-
Konsumfisk	450	1.071	820	628	969	123
<u>Ialt</u>	<u>15.400</u>	<u>20.855</u>	<u>22.155</u>	<u>81.937</u>	<u>80.132</u>	<u>11.278</u>

1) Heraf 260 tons hestemakrel

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Fordeelingen af landinger efter landingsplads og anvendelse fremgår af tabel 3. 6. og 3. 7.

Tabel 3. 6. Fangster fra not- og industriskibene fordelt efter
landingspladser 1975 og 1978-81

<u>Tons</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
På Færøerne	113.000	110.488	83.320	93.321	58.116
I udlandet	87.000	86.322	62.737	51.942	58.561
<u>Ialt</u>	<u>200.000</u>	<u>196.810</u>	<u>146.057</u>	<u>145.263</u>	<u>116.677</u>

Kilde: Fiskerierhvervskontoret

Tabel 3. 7. Fangster fra not- og industriskibene fordelt efter
anvendelse 1975 og 1978-81

	<u>1975¹⁾</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Til konsum					
udenlands	52.000	34.510	29.047	26.631	16.677
Saltet	11.000	-	-	-	-
Til mel					
(til industri)	135.000	162.300	117.010	118.632	100.000
<u>Ialt</u>	<u>198.000</u>	<u>196.810</u>	<u>146.057</u>	<u>145.263</u>	<u>116.677</u>

1) Afrundede tal

Kilde: Fiskerierhvervskontoret

Nære områder

Ved Færøerne forøgedes fiskeriet lidt, særlig af blåhvilling. Storsejffiskeriet steg igen, og torskefiskeriet ligeledes, medens fangsten af kuller, brosme og rød fisk faldt.

Færø Banke blev igen åbnet for trawlfiskeri i sommeren 1981. Fangsten udgjorde kun 42 % af fangsten i 1978, men lidt mere end fangsten i 1979 og 1980 (9.173 tons i 1978, 2.817 tons i 1979, 2.162 tons i 1980 og 3.878 tons i 1981. Slagtet vægt).

Landinger hidrørende fra landsoklen og Færø Banke fordelt på måneder, arter og sorteringer fremgår af tabellerne 3. 8.a, 3. 8.b, 3. 9.a og 3. 9.b.

Tabel 3. 8.a Færøske fiskerskibes landinger hidrørende fra landsoklen, ICES område Vb i 1981, efter størrelse og kvalitet, fordelt på måneder. Tons uslagt vægt

Måned	Torsk					Kuller		
	1A	1B	2A	2B	3	1A	1B	2
1	309	7	501	4	16	631	30	3
2	664	24	527	11	9	837	75	3
3	1.711	65	1.095	18	9	1.261	117	3
4	914	47	790	19	4	632	101	1
5	606	53	584	29	1	356	64	2
6	553	41	682	53	2	345	64	1
7	604	47	620	65	4	665	149	1
8	515	32	627	37	3	661	85	3
9	606	25	1.040	32	26	864	82	9
10	748	33	1.363	24	82	957	61	13
11	1.025	48	1.552	35	59	933	78	7
12	688	29	976	25	14	624	59	6
<u>Ialt</u>	<u>8.943</u>	<u>451</u>	<u>10.357</u>	<u>352</u>	<u>229</u>	<u>8.766</u>	<u>965</u>	<u>52</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3. 8.b Landinger hidrørende fra landsoklen, ICES område Vb, efter størrelse og kvalitet fordelt på måneder i 1981

Måned	Storsej 1	Storsej 2	Lange	Brosme 1	Brosme 2	Rødfisk	Andet
1	797	76	42	58	22	179	163
2	3.460	464	91	88	41	106	384
3	3.012	118	93	107	48	206	408
4	2.058	55	105	126	31	232	475
5	2.071	159	97	173	35	136	976
6	1.929	93	116	164	27	246	902
7	2.020	26	157	216	29	170	635
8	1.529	54	74	85	10	693	441
9	2.185	38	108	87	42	357	313

(fortsættes)

Landinger hidrørende fra landsoklen, ICES område Vb,
etter størrelse og kvalitet fordelt på måneder i 1981
(fortsat)

<u>Måned</u>	<u>Storsej 1</u>	<u>Storsej 2</u>	<u>Lange</u>	<u>Brosme 1</u>	<u>Brosme 2</u>	<u>Rødfisk</u>	<u>Andet</u>
10	1.129	25	68	44	32	245	233
11	2.005	135	122	151	66	285	312
12	1.599	26	74	99	46	294	219
<u>Ialt</u>	<u>23.794</u>	<u>1.269</u>	<u>1.147</u>	<u>1.398</u>	<u>429</u>	<u>3.149</u>	<u>5.461</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3. 9.a Landinger på Færøerne af færøske skibe hidrørende fra
Færø Banke, ICES område Vb₂. Vragfisk ikke medregnet.
Tons uslagt fisk

<u>Måned</u>	<u>Torsk</u>					<u>Kuller</u>		
	<u>1A</u>	<u>1B</u>	<u>2A</u>	<u>2B</u>	<u>3</u>	<u>1A</u>	<u>1B</u>	<u>2</u>
1	5	-	-	-	-	-	-	-
2	19	1	5	-	-	15	3	-
3	8	1	5	1	-	11	1	-
4	126	12	1	-	-	14	-	-
5	13	-	11	1	-	20	3	-
6	121	16	50	7	-	151	43	-
7	191	16	104	14	-	421	118	-
8	61	6	44	5	-	108	44	3
9	20	3	8	1	-	25	14	-
10	1	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>565</u>	<u>55</u>	<u>228</u>	<u>29</u>	<u>-</u>	<u>765</u>	<u>226</u>	<u>3</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3. 9.b Landinger af fangster fra Færø Banke, ICES område Vb₂
etter størrelse og kvalitet, fordelt på måneder i
1981. Tons uslagt fisk

<u>Måned</u>	<u>Storsej 1</u>	<u>Storsej 2</u>	<u>Lange</u>	<u>Brosme 1</u>	<u>Brosme 2</u>	<u>Rødfisk</u>	<u>Andet</u>
1	-	-	-	-	-	-	-
2	44	-	6	14	1	24	16
3	6	-	3	4	2	-	2
4	6	1	7	-	-	-	6
5	141	32	5	1	-	1	13
6	385	10	24	1	1	13	62

(fortsettes)

Landinger af fangster fra Færø Banke, ICES område Vb₂
efter størrelse og kvalitet, fordelt på måneder i
1981. Tons uslagt fisk (fortsat)

<u>Måned</u>	<u>Storsej 1</u>	<u>Storsej 2</u>	<u>Lange</u>	<u>Brosme 1</u>	<u>Brosme 2</u>	<u>Rødfisk</u>	<u>Andet</u>
7	534	1	39	6	1	6	56
8	238	6	19	1	-	23	43
9	116	-	10	1	-	1	28
10	47	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-
<u>Talt</u>	<u>1.517</u>	<u>50</u>	<u>113</u>	<u>28</u>	<u>5</u>	<u>68</u>	<u>226</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Man har sat alt for meget ind på at fange torsk i de seneste år. I det hele taget har fangsterne været mindre i de senere år i forhold til årene midt i 1970-erne. Denne nedgang skyldes den store fangstkapacitet, der medfører, at fiskebestandene ikke kan holde balance selv med en god tilgang. Fangsterne i 1981 synes dog at være kommet ned på et mere rimeligt niveau.

Tabellerne 3.10. og 3.11. viser en fordeling af fangsten, for så vidt angår de forskellige typer fiskerskibe i årene 1973 - 1980. Tabellen viser tydeligt, at fiskeriindsatsen og den deraf følgende totalfangst steg i 1976 og 1977, i hvilke år gode årgange i torske- og kullerbestanden gav gode fangstresultater. Fiskeriet fortsatte med større indsats indtil 1979, men med faldende fangstresultater. I 1980 er der en nedgang i fiskeriindsatsen for samtlige typer skibe bortset fra partrawlerne (dobbeltslæberne).

Totalfangsten ved Færøerne i 1980, råfisk og blåhvilling tilsammen, er således ifølge de foreløbige tal 254.000 tons uslagt fisk.

Tabel 3.10. Fiskeriindsats¹⁾ på landsoklen 1973, 1975 og 1977-80,
fordelt på skibstyper

<u>Type fartøj</u>	<u>1973</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Åbne både, line	2)	2)	4.000	1.000	3.000	1.000
Åbne både, snelle	2)	2)	2.000	1.000	1.000	300
Linebåde	27.000	30.000	62.000	52.000	45.000	41.000
Trawlbåde	29.000	37.000	37.000	40.000	43.000	32.000
Snellebåde og -skibe	3.000	5.000	12.000	3.000	3.000	3.000
Garnbåde og -skibe	7.000	81.000	69.000	51.000	46.000	31.000

(fortsættes)

Fiskeriindsats¹⁾ på landsoklen 1973, 1975 og 1977-80,
fordelt på skibstyper (fortsat)

<u>Type fartøj</u>	<u>1973</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
lineskibe	2.000	17.000	31.000	19.000	30.000	28.000
Trawlere, 400-700 heste	-	11.000	26.000	37.000	50.000	30.000
Trawlere, 700-1000 heste	-	-	-	13.000	26.000	19.000
Trawlere over 1000 heste	-	-	2.000	17.000	26.000	23.000
Islandstrawlere	-	1.000	7.000	7.000	15.000	9.000
Fjernfisketrawlere	-	-	-	5.000	5.000	4.000
Partrawlere	-	-	-	-	-	12.000
Skotske trawlere	51.000	73.000	51.000	15.000	5.000	4.000
Engelske trawlere	35.000	25.000	13.000	7.000	3.000	

1) Fiskeriindsats udregnes for så vidt angår de forskellige fangstmetoder således:

Trawl: antal timer ved bunden

Snelle: antal sneller x ture

Garn: antal garn x antal gange garnet sættes ud

Line: 1.000 kroge

2) Ikke specificeret for sig, men medregnet under line- og snellebåde

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3.11. Fangst på landsoklen 1973, 1975 og 1977-80, fordelt på skibstyper. Alle sorter konsumfisk. Tons slagtet vægt

<u>Type fartøj</u>	<u>1973</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Åbne både, line	1)	87	2.229	1.081	841	906
Åbne både, snelle	1)	261	3.518	906	1.117	1.359
Linebåde	7.912	11.253	22.388	16.913	13.189	15.378
Trawlbåde	4.530	6.543	5.102	5.470	5.040	5.661
Snellebåde og -skibe	2.750	4.993	2.961	1.527	2.450	2.943
Garnbåde og -skibe	892	2.981	4.253	3.502	3.562	2.642
Lineskibe	377	3.382	5.799	4.072	5.023	5.096
Trawlere, 400-700 heste	167	2.326	4.290	8.375	9.835	6.994
Trawlere, 700-1000 heste	-	163	128	3.256	5.334	4.047

(fortsættes)

Fangst på landsoklen 1973, 1975 og 1977-80, fordelt på skibstyper. Alle sorter konsumfisk. Tons slagtet vægt (fortsat)

Type fartøj	1973	1975	1977	1978	1979	1980
Trawlere over 1000 heste	-	-	595	5.736	9.744	9.281
Islandstrawlere	-	810	1.920	3.082	5.206	5.900
Fjernfisketrawlere	-	-	-	2.011	3.332	2.905
Parrawlere	-	-	-	-	-	3.479
Skotske trawlere	18.553	18.005	14.658	4.994	2.669	1.708
Engelske trawlere	12.124	6.280	4.192	1.196	507	
Ialt	47.305	57.084	72.033	62.121	67.849	68.299

1) Medregnet under line- og snellebåde

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Værdimæssig vurdering af fangsterne fra de forskellige områder

Fangsten på de forskellige områder måles i værdi på grundlag af fangstmængder, eksportstatistik samt oplysninger om landinger i udlandet. Eksporttallene er fortrinsvis FOB tal. Fersk fisk, der er landet i udlandet, har samme afskibningsværdi som eksportværdi, og værdien er fastsat i henhold til de bruttotal, som Fiskivinnustovan modtager fra landingsstederne.

Afskibningsværdierne for ferskfisk er fra FISKHAG ordningen, og for de øvrige landinger fra eksportstatistikken.

Tendensen er den samme som for de foregående år. Både afskibnings- og eksportværdien hidrørende fra færøske farvande stiger procentvis i forhold til andre områder. Grunden til væksten ved Østgrønland er rejefiskeriet, der har udviklet sig dér.

Tabel 3.12. Anslået afskibnings- og eksportværdi af fisk fra forskellige områder 1975 og 1977-80

	<u>Afskibningsværdi</u>					<u>Eksportværdi</u>				
	1975	1977	1978	1979	1980	1975	1977	1978	1979	1980
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
<u>Nære områder</u>										
Råfisk, saltfisk, industrifisk	21	29	37	41	41	24	34	45	50	54
<u>Island, Rock All, Østgrønland</u>										
Råfisk, saltfisk, industrifisk	9	9	9	10	8	8	14	13	13	7

(fortsættes)

Anslået afskibnings- og eksportværdi af fisk fra forskellige områder 1975 og 1977-80 (fortsat)

	<u>Afskibningsværdi</u>					<u>Eksportværdi</u>				
	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
<u>Nordsøen</u>										
Sild, makrel, industrifisk, isfisk	32	25	14	15	14	31	22	12	12	13
<u>New Foundland, Labrador</u>										
Saltfisk, rejer, sildehaj, hellefisk	10	6	11	13	10	9	5	8	10	7
<u>Vestgrønland</u>										
Rejer, saltfisk	18	26	20	14	7	19	21	15	10	5
<u>Østgrønland</u>										
Rejer, lodde	-	-	-	-	11	-	-	-	-	8
<u>Nordnorge</u>										
Saltfisk, filét, isfisk, industrifisk	10	5	9	7	9	9	4	7	5	6

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Råfisklandinger på Færøerne

Af tabellerne 3.13. og 3.14. ses udviklingen i fiskeriet ved Færøerne og udenlands. Der er konstateret en lille tilbagegang i råfiskmængden, der er landet af færøske skibe i 1981. Det skal dog bemærkes, at islandske skibe landede ca. 8.000 tons til færøske filétfabrikker i 1981.

Tabel 3.13. Råfisklandinger fra færøske skibe fra samtlige områder i 1970 og 1975-1981 (tons uslagt vægt)

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Torsk	15.174	27.480	37.517	36.815	35.349	28.956	25.346	29.540
Kuller	11.578	10.030	13.553	22.325	20.536	14.180	16.185	13.746
Storsej	3.105	4.139	6.463	8.616	20.671	27.510	28.745	33.458
Rødfisk ¹⁾	-	-	-	-	-	-	6.351	4.285
Andet	5.310	9.833	11.233	16.911	14.566	22.003	18.532	13.471
<u>Ialt</u>	<u>35.167</u>	<u>51.482</u>	<u>68.766</u>	<u>84.667</u>	<u>91.167</u>	<u>92.649</u>	<u>95.159</u>	<u>94.500</u>

1) Indtil 1980 er rødfisk medregnet under "Andet"

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Tabel 3.14. viser hvor stor en del af de færøske skibes landinger, der har fundet sted i udlandet. Disse landinger er medregnet i tallene i tabel 3.13.

Tabel 3.14. Råfisk landet i udlandet fra færøske skibe i 1978-81

<u>Tons</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980²⁾</u>	<u>1981</u>
Torsk	-	753	313	25
Kuller	-	527	201	17
Storsej	74	881	161	9
Rødfisk ¹⁾	-	-	261	167
Andet	618	1.862	422	85
<u>Ialt</u>	<u>692</u>	<u>4.023</u>	<u>1.358</u>	<u>303</u>

1) Indtil 1980 er rødfisk medregnet under "Andet"

2) I 1980 er tabel 3.14. ikke medregnet i tabel 3.13.

Kilde Fiskeristatistikkontoret

De samlede fangster ved Færøerne og TAC

De samlede fangster ved Færøerne var lidt større i 1981 end i 1980. Tallene er de opgivne tal til den internationale sammenslutning ICES. Langt den overvejende del af fangsten er blåhvilling.

For fiskesorterne torsk, kuller og storsej har den internationale sammenslutning ICES sat en TAC (Total Allowable Catch). For blåhvilling er der foretaget forskellige udregninger, og man vurderer, at fangstgennemsnitsresultatet, når bestanden er blevet fisket i nogle år, vil blive ca. 600.000 tons for hele bestanden, det vil sige fiskeriet vest for de britiske øer, ved Færøerne og længere mod nord om sommeren.

ICES har også fastsat TAC for rødfisk, men denne er sat for et langt større område end kun færøsk område. Der er to slags ved Færøerne, den ene "lille rødfisk" findes på lidt dybere vand, mens den anden "store rødfisk" findes på mindre dybe farvande. Der er også en forskel på øjnene samt farven på disse to sorter, men sædvanligvis landes de under ét.

For andre fiskearter er der ikke fastsat kvoter, men for brosme, lange og byrkelange har Fiskerilaboratoriet henstillet, at fangskapaciteten ikke forøges.

I tabel 3.15. er angivet de TAC, som det rådgivende udvalg under ICES, ACFM (Advisory Committee on Fishery Management), har anbefalet.

Man bør være opmærksom på, hvilke forudsætninger der ligger til grund for disse anbefalinger.

Fangster ved Færøerne 1971 og 1975-1981 tons uslagtet
vægt, ICES område Vb (fortsat)

Tons		V.Tysk-	Frank-			Andre	
1971	Fær.	land	rig	UK	Norge	lande	Ialt
Brosme, lange, byr- kelange	2.241	1.565	728	1.463	5.327	-	11.324
Anden fisk	2.639	2.325	1.577	2.621	197	6	9.365
Ialt	33.775	6.743	16.334	35.259	8.244	100	100.455
<u>1975</u>							
Torsk	22.986	458	1.612	11.906	1.353	577	38.892
Kuller	8.757	173	2.298	8.504	56	927	20.715
Storsej	2.517	5.229	23.630	7.378	486	1.986	41.226
Brosme, lan- ge, byrke- lange	3.447	1.776	4.681	1.111	9.104 ¹⁾	20	20.139
Anden fisk	2.494	8.265	406	3.316	185	1.599	16.265
Ialt	40.201	15.901	32.627	32.215	11.184	5.109	137.237
<u>1976</u>							
Torsk	28.959	247	1.607	9.459	1.283	574	42.129
Kuller	12.714	22	2.542	10.284	20	629	26.211
Storsej	2.548	2.605	15.367	8.923	2.232	1.261	32.936
Anden fisk	20.219	6.759	13.726	6.031	19.006	15.080	80.821
Ialt	64.440	9.633	33.242	34.697	22.541	17.544	182.097
<u>1977</u>							
Torsk	29.028	332	1.669	4.889	949	2	36.869
Kuller	20.079	49	700	4.637	45	31	25.541
Storsej	5.153	3.086	17.038	8.221	1.273	58	34.829
Anden fisk	31.051	7.365	10.138	3.781	35.453	48.757	136.545
Ialt	85.311	10.832	29.545	21.528	37.720	48.848	233.784
<u>1978</u>							
Torsk	28.430	21	77	2.310	236	0	31.074
Kuller	18.282	0	2	600	59	0	18.943
Storsej	15.900	807	8.816	1.266	1.159	0	27.948
Brosme, lange, byr- kelange	4.900	715	2.595	1	2.717	765	11.693
Rødfisk	1.068	6.995	131	1	0	0	8.195
Blåhvil- ling	25.880	579	75	2.513	82.727	83.999	195.773
Anden fisk	4.611	641	593	790	1.522	1.065	9.222
Ialt	99.071	9.758	12.289	7.481	88.420	85.829	302.848

(fortsættes)

Fangster ved Færøerne 1971 og 1975-1981 tons uslagtet
vægt, ICES område Vb (fortsat)

<u>Tons</u>	<u>Fær.</u>	<u>V.Tysk- land</u>	<u>Frank- rig</u>	<u>UK</u>	<u>Norge</u>	<u>Andre lande</u>	<u>Ialt</u>
<u>1979</u>							
Torsk	23.044	23	49	1.185	285	18	24.604
Kuller	11.972	1	5	251	25	-	12.254
Storsej	21.937	497	1.193	396	1.100	114	25.237
Brosme, lange, byr- kelange	6.004	570	929	-	2.567	6	10.076
Rødfisk	5.694	4.503	449	-	-	229	10.875
Blåhvil- ling	23.381	10	-	6.380	87.897	91.593	207.261
Anden fisk	6.312	312	616	681	2.412	112	10.445
<u>Ialt</u>	<u>96.344</u>	<u>5.916</u>	<u>3.241</u>	<u>8.893</u>	<u>94.286</u>	<u>92.072</u>	<u>300.752</u>
<u>1980</u>							
Torsk	20.691	-	26	654	91	-	21.462
Kuller	14.322	-	5	444	7	-	14.778
Storsej	23.810	242	1.001	29	64	-	25.146
Brosme, lange, byr- kelange	7.760	295	359	-	2.158	-	10.572
Rødfisk	5.544	3.758	160	-	1	-	9.463
Blåhvil- ling	21.730	24	1.100	7.052	49.245	83.738	163.159
Anden fisk	6.207	111	405	581	2.466	139	9.909
<u>Ialt</u>	<u>100.064</u>	<u>4.430</u>	<u>3.056</u>	<u>8.760</u>	<u>54.032</u>	<u>83.877</u>	<u>254.489</u>
<u>1981</u>							
Torsk	23.590	2	26	148	184	26	23.976
Kuller	11.995	-	-	67	11	3	12.076
Storsej	29.676	3	167	2	101	2	29.951
Brosme, lange, byr- kelange	4.994	91	15	-	3.067	59	8.226
Rødfisk	3.231	2.628	40	-	5	-	5.904
Blåhvil- ling	25.238	-	2.134	-	37.781	104.893	170.046
Anden fisk	5.169	163	4	77	2.271	146	7.830
<u>Ialt</u>	<u>103.893</u>	<u>2.887</u>	<u>2.386</u>	<u>294</u>	<u>43.420</u>	<u>105.129</u>	<u>258.009</u>

1) USSR, Holland, Belgien, Polen, Spanien, DDR

Kilde: Fiskeristatistikkontoret

Forarbejdning af fangsten

Tabel 3.17. viser, hvorledes råfisklandingerne blev anvendt. Tabel 3.18. viser produktionen af fiskevarer, og tabel 3.19. viser lager og lagerbevægelser i 1975, 1980 og 1981.

Tabel 3.17. Råfisklandinger fordelt efter anvendelse i 1970, 1975 og 1978-81

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981¹⁾</u>
Saltet	12.822	22.300	29.447	27.212	31.341	26.640
Isfisk	371	1.500	820	2.409	7.233	5.709
Frosset	21.432	28.400	60.353	62.360	56.896	61.895
Direkte til anvendelse på Fær.	542	600	347	668	964	900
<u>Ialt</u>	<u>35.167</u>	<u>52.800</u>	<u>91.167</u>	<u>92.649</u>	<u>96.434</u>	<u>95.144</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Fiskeristatistikkontoret og statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.18. Produktion af fiskevarer 1970, 1975 og 1978-1981

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981¹⁾</u>
Frosset filét	11.064	13.361	20.764	22.394	22.464	27.308
Saltfisk	22.680	21.703	18.909	15.803	19.722	18.389
Salt- og kryddersild	2.904	3.569	1.565	175	36	-
Fiskemel og sildemel	14.837	24.644	24.318	19.386	19.012	20.086
Fiskeolie	5.821	1.240	6.492	2.974	7.300	5.366
Rejer	-	4.237	10.093	6.917	9.537	4.760
<u>Ialt</u>	<u>57.306</u>	<u>68.754</u>	<u>82.141</u>	<u>67.649</u>	<u>77.071</u>	<u>75.909</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.19. Lagre af fisk og fiskevarer ved slutningen af 1975 og 1980-81

	<u>1975</u>		<u>1980</u>		<u>1981</u>	
	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>
Frosset filét	800	4.896	920	11.190	1.032	18.576
Saltfisk	3.400	28.798	1.614	19.766	1.321	21.995
Salt- og kryddersild	2.000	9.800	12	68	20	113
Fiske- og sildemel	3.600	7.416	2.300	7.037	1.094	4.190
Fiskeolie	2.000	3.800	1.147	2.398	915	2.471
Rejer	300	2.520	-	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>12.100</u>	<u>57.230</u>	<u>5.993</u>	<u>40.459</u>	<u>4.382</u>	<u>47.345</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Driftsresultater

Tabel 3.20. viser driftsresultatet for nogle skibstyper og gennemsnitsoverskuddet for hver skibstype. Oversigten omfatter 100 fiskerskibe.

Tabel 3.20. Driftstal for fiskerskibene 1980

	Salt- fisk- og filét- traw- lere	Stål- line- skibe	Is- fisk- traw- lere	Line- skibe til is- fisk	Kraft- blok- skibe	Reje- og fryse- skibe	Indu- stri- skibe	Ialt
<u>Antal skibe</u>	<u>4</u>	<u>7</u>	<u>33</u>	<u>15</u>	<u>14</u>	<u>18</u>	<u>2</u>	<u>100</u>
<u>1.000 kr.</u>								
Brutto- indtægt	60.857	38.275	133.164	48.730	88.576	148.320	24.809	542.531
Olie- og smøreolie	9.385	3.263	33.114	4.472	12.214	21.604	5.076	89.128
Is og salt	1.437	907	160	21	603	623	271	4.022
Fiske- redskaber	3.173	2.614	13.345	4.118	3.514	7.575	1.647	35.986
Repara- tioner	6.373	2.906	11.273	5.786	7.124	12.778	2.924	49.164
Agn	-	2.077	140	3.413	2	-	-	5.632
Fiske- parter	21.819	17.765	46.071	22.039	29.257	54.235	7.626	198.812
Proviand	1.079	998	2.376	1.681	1.585	2.633	488	10.840
Landings- udgifter	7.363	1.959	2.619	702	10.171	13.145	2.028	37.987
Forsikring	2.062	1.034	6.091	1.848	4.303	5.714	702	21.754
Diverse	141	516	1.575	442	553	991	195	4.413
Udgifter ialt	52.832	34.039	116.764	44.522	69.326	119.298	20.957	457.738
Overskud	8.025	4.236	16.400	4.208	19.250	29.022	3.652	84.793
Gennemsnits- overskud ¹⁾	2.006	605	497	281	1.375	1.612	406	848

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger og nettofor-tjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabellerne 3.21. og 3.22. viser de samlede resultater for ud-roerbåde henholdsvis med og uden trawltilladelse, udarbejdet efter størrelse og gennemsnitsoverskud for hver bådtype.

Tabel 3.21. Driftstal for udroerbåde 1980

	med trawltilladelse			Ialt
	Under 25 BRT	25-40 BRT	Over 60 BRT	
<u>Antal både</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>21</u>	<u>27</u>
<u>1.000 kr.</u>				
<u>Bruttoindtægter</u>	<u>2.224</u>	<u>2.935</u>	<u>24.210</u>	<u>29.369</u>
Redskaber, olie, landingsudgifter, agn	708	756	6.211	7.675
Hyrer og proviant	982	1.410	10.739	13.131
Vedligeholdelse	242	225	2.719	3.186
Forsikring	56	110	1.114	1.280
Diverse	18	41	182	241
Driftsudgifter	2.006	2.542	20.965	25.513
<u>Overskud¹⁾</u>	<u>218</u>	<u>393</u>	<u>3.245</u>	<u>3.856</u>

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.22. Driftstal for udroerbåde 1980

	uden trawltilladelse				Ialt
	Under 25 BRT	25-40 BRT	40-60 BRT	Over 60 BRT	
<u>Antal både</u>	<u>42</u>	<u>7</u>	<u>11</u>	<u>15</u>	<u>75</u>
<u>1.000 kr.</u>					
<u>Bruttoindtægter</u>	<u>16.582</u>	<u>4.580</u>	<u>11.910</u>	<u>17.705</u>	<u>50.777</u>
Redskaber, olie, landingsudg., agn	4.964	1.472	2.974	4.219	13.629
Hyrer og proviant	7.435	2.122	5.643	8.859	24.059
Vedligeholdelse	1.980	560	902	2.260	5.702
Forsikring	783	185	473	727	2.168
Diverse	185	32	83	194	494
Driftsresultat	15.347	4.371	10.075	16.259	46.052
<u>Overskud¹⁾</u>	<u>1.235</u>	<u>209</u>	<u>1.835</u>	<u>1.446</u>	<u>4.725</u>

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

For at belyse resultaterne for de forskellige skibstyper er der i tabel 3.23. opsat gennemsnitsdriftsresultater for årene 1970 og 1977-80. Fra 1978 til 1980 steg indtægterne for alle skibstyper.

Tabel 3.23. De gennemsnitlige driftsresultater for forskellige skibstyper 1970 og 1977-1980

	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
<u>Saltfisk- og filéttrawlere</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>12</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>4</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	4.456	13.237	7.187	7.722	15.214
Driftsudgifter	<u>4.329</u>	<u>10.838</u>	<u>7.572</u>	<u>7.175</u>	<u>13.208</u>
Nettofortjeneste	<u>127</u>	<u>2.399</u>	<u>÷ 385</u>	<u>547</u>	<u>2.006</u>
<u>Stållineskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>24</u>	<u>17</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>7</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	1.266	2.644	4.156	4.343	5.468
Driftsudgifter	<u>1.381</u>	<u>2.486</u>	<u>3.772</u>	<u>3.899</u>	<u>4.864</u>
Nettofortjeneste	<u>÷ 115</u>	<u>158</u>	<u>384</u>	<u>444</u>	<u>604</u>
<u>Isfisktrawlere</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>-</u>	<u>14</u>	<u>30</u>	<u>39</u>	<u>33</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	-	2.529	2.618	2.560	4.035
Driftsudgifter	<u>-</u>	<u>2.153</u>	<u>2.316</u>	<u>2.460</u>	<u>3.538</u>
Nettofortjeneste	<u>-</u>	<u>376</u>	<u>302</u>	<u>100</u>	<u>497</u>
<u>Stållineskibe til isfisk</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>-</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>15</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	-	2.270	2.605	2.406	3.249
Driftsudgifter	<u>-</u>	<u>2.239</u>	<u>2.504</u>	<u>2.534</u>	<u>2.968</u>
Nettofortjeneste	<u>-</u>	<u>31</u>	<u>101</u>	<u>÷ 128</u>	<u>281</u>
<u>Notskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>17</u>	<u>17</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>14</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	3.175	7.919	5.780	4.687	6.327
Driftsudgifter	<u>2.545</u>	<u>5.563</u>	<u>4.656</u>	<u>4.348</u>	<u>4.952</u>
Nettofortjeneste	<u>630</u>	<u>2.356</u>	<u>1.124</u>	<u>339</u>	<u>1.375</u>

(fortsættes)

De gennemsnitlige driftsresultater for forskellige skibstyper 1970 og 1977-1980 (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
<u>Reje- og fryseskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>8</u>	<u>19</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>18</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	1.281	7.382	7.812	7.296	12.712
Driftsudgifter	<u>1.347</u>	<u>5.516</u>	<u>6.174</u>	<u>5.855</u>	<u>10.700</u>
Nettofortjeneste	<u>÷ 66</u>	<u>1.866</u>	<u>1.638</u>	<u>1.441</u>	<u>2.012</u>
<u>Industriskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>2</u>	<u>25</u>	<u>13</u>	<u>11</u>	<u>2</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	885	1.674	1.936	1.881	2.734
Driftsudgifter	<u>848</u>	<u>1.494</u>	<u>1.729</u>	<u>1.733</u>	<u>2.328</u>
Nettofortjeneste	<u>37</u>	<u>180</u>	<u>207</u>	<u>148</u>	<u>406</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Hyreoversigter

Tabel 3.24. viser en oversigt over hyrerne på en del af fiskerflåden.

Tabel 3.24. Hyreoversigter

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie- løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste- løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr. Forhøjelse i dagl. dag</u>	<u>75/80</u>	<u>78/80</u>	<u>79/80</u>
<u>Rejetrawlere</u>										
1981	205	147.849	14.046		7.874	170.444	831	84	43	12
1980	200	135.611	12.883		913	149.407	737	64	38	14
1979	231	134.250	12.754		2.163	149.167	646			
1978	266	129.883	12.339		501	142.723	537			
1977	255	145.911	13.862			159.773	627			
1976	272	103.662	9.849			113.510	417			
1975	230	94.710	8.997			103.707	451			
<u>Hæktrawlere over 600 BRT (evt. isfiskefangster medregnet)</u>										
1981	242	181.349	17.228	21.461	890	220.928	913	170	154	69
1980	318	138.224	13.197	19.199	662	171.962	540	60	49	50
1979	222	63.500	6.033	7.019	3.281	79.833	360			
1978	305	85.884	8.159	12.204	4.309	110.556	362			
1977	279	103.153	9.800		12.095	125.048	448			
1976	286	99.084	9.413		11.671	120.168	420			
1975	302	85.808	8.152		7.993	101.953	338			

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

År	Dage	Parter	Ferie- løn	Tillæg	Mindste- løn	Ialt	Pr. Forhøjelse i dagl. dag	75/80	78/80	79/80
<u>Notskibe</u> (incl. fangst af blåhvilling og garnisfisk)										
1981	158	100.563	9.553	1.881	3.730	115.727	732	125	61	10
1980	210	119.606	11.303	7.159	4.720	142.846	680	109	36	50
1979	218	79.107	7.507	7.162	5.278	98.964	454			
1978	225	96.033	9.118	2.759	4.690	112.600	500			
1977	252	135.428	12.865		3.244	151.537	601			
1976	271	109.758	10.427		6.275	126.460	467			
1975	284	77.493	7.362		7.505	92.360	325			
<u>Isfisktrawlere</u> (store)										
1981	250	135.459	12.869	6.627	2.120	157.075	628	96	+16	+1
1980	281	151.826	14.423	8.770	1.187	176.206	629	95	25	16
1979	298	130.093	12.359	18.673	774	161.899	543			
1978	297	114.601	10.888	23.248	466	149.203	502			
1977	294	97.534	9.260		22.067	128.861	438			
1976	325	95.266	9.050		27.357	131.673	405			
1975	278	56.554	5.373		27.236	89.163	321			
<u>Isfisktrawlere</u> (mindre)										
1981	228	130.374	12.386	6.283	3.129	152.172	667	155	54	19
1980	253	121.109	11.505	6.870	2.025	141.509	559	113	8	29
1979	253	86.854	8.251	12.259	2.451	108.815	434			
1978	228	91.088	8.653	17.544	1.333	118.618	520			
1977	239	71.922	6.833		15.393	94.148	394			
1976	272	65.713	6.243		17.631	89.586	329			
1975	262	44.382	4.217		20.105	68.704	262			
<u>Industritrawlere</u>										
1981	217	118.773	11.283	2.375	2.295	134.726	621	158	42	1
1980	213	112.813	10.564	10.373	581	134.331	616	156	53	41
1979	260	91.190	8.663	12.365	1.723	113.939	438			
1978	257	90.333	8.582	3.077	1.332	103.324	402			
1977	241	85.519	8.124		2.259	95.902	398			
1976	268	73.729	7.120		8.558	89.407	334			
1975	239	36.809	3.497		17.314	57.621	241			

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

År	Dage	Parter	Ferie-	Tillæg	Mindste-	Ialt	Pr. dag	Forhøjelse i dagl.			
			Løn	løn	75/80			78/80	79/80		
%											
<u>Isfisklineskibe</u>											
1981	202	86.943	7.820	15.073	3.072	112.908	559	144	70	26	
1980	229	74.396	6.224	16.447	4.056	101.723	444	94	23	35	
1979	229	56.172	5.388	8.293	5.190	75.043	328				
1978	239	67.824	6.284	9.512	2.747	86.367	361				
1977	232	57.118	5.153	11.078		73.349	316				
1976	250	45.736	3.111	11.657		60.504	242				
1975	245	31.697	1.857	22.506		56.059	229				
<u>Saltfisklineskibe</u>											
1981	261	120.827	12.049	14.673		153.549	588	187	27	6	
1980	229	98.735	9.379	13.588		121.702	555	171	21	20	
1979	254	93.858	8.917	14.580		117.355	462				
1978	226	85.449	8.118	10.178		103.745	459				
1977	228	84.631	8.040	9.866		102.537	450				
1976	288	66.915	6.357	10.635		83.907	291				
1975	245	38.497	3.657	8.107		50.261	205				
<u>Fryseskibe på hellefisk- og sildehajfangst</u>											
1981	181	48.269	4.586	5.978	10.545	69.378	383	128	26	9	
1980	232	64.873	6.162	9.524	3.091	83.650	360	114	62	18	
1979	138	24.693	2.346	1.539	13.464	42.042	305				
1978	209	35.343	3.358	4.438	3.247	46.386	222				
1977	208	38.607	3.668		3.589	45.864	221				
1976	206	45.810	4.352			50.162	224				
1975	259	27.677	2.630		13.100	43.406	168				
<u>Snelleskibe på saltfiskefangst</u>											
1981	80	40.388	3.837	2.866		47.191	589	89	3	-	
1980	72	34.367	3.254	3.404		41.005	570	216	79	83	
1979	89	22.744	2.161	2.905		27.810	312				
1978	86	23.408	2.224	1.839		27.471	319				
1977	89	21.926	2.083		3.090	27.100	304				
1976	92	21.254	2.019		1.929	25.202	274				
1975	110	12.276	1.166		6.384	19.826	180				

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

År	Dage	Parter	Ferie- løn	Tillæg	Mindste- løn	Talt	Pr. Forhøjelse i dagl. dag	75/80	78/80	79/80
<u>Skibe på isfiskefangst med garn</u>										
1981	47	17.820	1.693	649	1.667	21.829 464	-	19	10	
1980	53	18.551	1.394	1.392	1.094	22.431 423	-	+4	9	
1979	63	16.772	1.594	2.683	3.454	24.503 389				
1978	81	28.237	2.682		4.639	35.558 439				
<u>Blåhvillingfangst med kraftblokskibe (er også medtaget under not- skibe)</u>										
1981	87	52.328	4.971		2.037	59.336 682	-	-	0	
1980	54	22.663	2.153	7.266	436	32.518 603	-	24	66	
1979	63	13.832	1.314	6.968	767	22.881 363				
1978	63	23.930	2.273	4.437		30.640 486				
1977	58	31.042	2.950	585		34.577 596				

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Råfiskefonden

Råfiskefonden er etableret i henhold til lagtingslov nr. 15 af 5. maj 1975. Fonden har til formål at sikre den del af den færøske fiskerflåde, der sælger fersk fisk til filétfabrikkerne på Færøerne, en ensartet salgspris over længere tidsrum.

Fonden bestyres af en 7 mands bestyrelse, 2 medlemmer valgt af Færøernes landsstyre, 1 af udroerforbundene, 1 af Føroya Fiskimannafelag, 1 af råfiskekøberne og 1 af eksportselskaberne. Bestyrelsen vælger selv formand.

Hver fjerde måned fastsætter bestyrelsen salgspriser, d.v.s. mindstepriser for 1. classes råfisk, vejet på køberens vægt. Ligeledes fastsætter bestyrelsen hver 14. dag afregningspriser, d.v.s. prisopgørelse mellem råfiskekøberne og råfiskefonden.

Som regel er salgsprisen højere end afregningsprisen, og råfiskekøberne får prisforskellen refunderet af fonden. For at sætte fonden i stand til at fungere ydes der fra landskassen tilskud med hjemmel i lagtingsfinansloven.

I finansåret 1980/81 var tilskuddet til råfiskefonden 80 mill. kr., hvoraf 12 mill. kr. til reservefonden og 68 mill. kr. til drift. 67,7 mill. kr. blev udbetalt som tillæg til råfiskepriserne mod 48,3 mill. kr. i 1979/80.

Råfiskepriserne

Råfiskepriserne steg ialt med 24 % i 1981. Iøvrigt fremgår bevægelserne i priserne på de forskellige fiskearter af tabel 3.25.

Af nye fiskearter under prisfastsættelsesordningen for 1981 kan nævnes hellefisk, blåhvilling til konsum og skolæst, medens torsk torsk 33-44 cm blev fjernet. Nye prisgrupper blev indført for stor-sej over 55 cm og rødfisk over 40 cm.

Tabel 3.25. Oversigt over salgspriserne på råfisk 1980 og 1981

	1980				1981				Gennemsnit	
	1/2	13/4	1/6	1/10	1/2	1/6	19/7	1/10	1978	1979
Torsk 1A	3,70	4,25	4,25	4,25	5,70	5,70	5,90	5,90	3,36	3,55
Torsk 1B	3,05	3,15	3,15	3,15	3,60	4,60	4,60	4,60	2,96	2,99
Torsk 2A	3,35	3,65	3,65	3,65	4,05	4,05	4,55	4,70	3,23	3,29
Torsk 2B	2,90	3,05	3,05	3,05	3,45	3,45	3,45	3,60	2,89	2,84
Kuller 1A	3,65	4,15	4,15	4,15	4,55	4,70	4,90	5,05	3,26	3,39
Kuller 1B	3,05	3,25	3,40	3,40	3,80	3,90	3,90	4,05	2,86	2,91
Brosme 1	3,15	3,55	3,55	3,55	3,90	4,05	4,15	4,15	2,75	2,89
Brosme 2	2,00	2,40	2,40	2,40	2,75	2,90	2,95	2,95	1,60	1,74
Lange	3,65	4,15	4,15	4,15	4,60	4,85	4,85	4,85	3,28	3,39
Storsej 1	2,85	3,25	3,25	3,25	3,35	3,55	4,00	4,00	2,50	2,67
Rødfisk 1	2,50	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	3,30	1,15	1,75
Byrke- lange	3,00	3,45	3,45	3,45	3,70	3,85	3,85	3,85	2,50	2,50
Helle- flynder 2	14,15	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	12,10	12,95
Rødspætte	2,90	3,05	3,05	3,05	3,50	3,90	3,90	3,90	2,75	2,84
Tunge	4,90	5,05	6,00	6,00	6,50	6,90	6,90	6,90	4,30	4,75

Kilde: Råfiskefonden

Priserne på saltfisk

Bevægelserne fremgår af tabel 3.26. Der er tale om landingspriser på saltfisk i den sidste del af året.

Tabel 3.26. Oversigt over priserne på saltfisk 1973-1981

Pr. kg	12-16"	16-19"	19-22"	Over 22"
1973	5,20	6,12	6,40	6,72
1974	6,41	7,99	8,80	9,12
1975	3,71	5,24	6,34	6,79
1976	6,84	7,63	8,99	9,72
1977	7,72	8,59	9,19	9,97

(fortsættes)

Oversigt over priserne på saltfisk 1973-1981 (fortsat)

<u>Pr. kg</u>	<u>12-16"</u>	<u>16-19"</u>	<u>19-22"</u>	<u>Over 22"</u>
1978	6,87	7,88	8,46	9,23
1979	8,17	9,19	9,92	10,80
1980	10,07	10,95	11,40	12,51
1981 ¹⁾	12,39	13,26	14,40	16,93

1) Priserne er købspriser

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Rejer

For rejer har gennemsnitsprisen til eksport været:

1970	1975	1976	1977	1978	1979	1980
8,98	8,61	8,51	11,58	13,17	13,84	14,67

Rejepriserne steg voldsomt i 1981 og var ved udgangen af 1981 ca. 27,- kr./kg.

Priserne for industrifisk

Udvalget til fastsættelse af pris for industrifisk har fastsat følgende priser for 1981.

Tabel 3.27. Priserne for industrifisk

	<u>15/1</u>	<u>24/1</u>	<u>19/11</u>	<u>4/3</u>	<u>3/5</u>	<u>8/7</u>	<u>6/8</u>	<u>1/9</u>	<u>10/9</u>	<u>14/11</u>
	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>	<u>1981</u>
Makrel	52	62	80		77	77				74
Lodde	31	34		55			69	66	62	62
Hvilling	29	38	57	53	50	57	57	52	52	52
Brisling	40	47	70							
Blåhvilling		38	60	45	42	52	51	50	50	49
Havtobis/ fiskeaffald	12	15	26	23	22	28	27	23	23	23

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Andre priser

Af andre priser kan nævnes, at afregningsprisen for hellefisk over 3 kg ved udgangen af 1981 var godt 13 kr./kg.

Finansieringen af fiskerskibe

De færøske fiskerskibe bliver sædvanligvis finansieret med et 10-årigt 1. prioritetslån fra Færøernes realkreditinstitut på 50 % af købsværdien (efter vurdering), et 15-årigt 2. prioritetslån fra Danmarks Fiskeribank på 15-20 % og et tilskudslån fra landskassen på 15-25 %, medens de resterende 10-15 %, er egenkapital. Derudover har landskassen hjemmel til at yde 4. prioritetslån til betaling af eventuelle kurstab.

For at opretholde effektiviteten af fiskerskibsflåden og for at de færøske skibsværfter fortsat skal have tilstrækkeligt arbejde, har landsstyret desuden i 1973, jfr. lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk, fået hjemmel til at optage udenlandske lån op til 50 mill. kr. Med hjemmel heri har landsstyret optaget et lån i Luxembourg på 30 mill. kr., der er anvendt til byggefinansiering af 3 kraftblokskibe på Skála Skipasmiðja. De 2 af skibene blev leveret i 1975 og det sidste i 1976. Herudover ydes der sædvanligt lån på 25 % til skibe, der bygges på færøske skibsværfter.

Skibe, bygget i Norge, kan opnå norsk finansiering med et 7-årigt 1. prioritetslån på 70 % af kontraktsummen. Herudover yder landskassen tilskudslån på 20 %, således at kravet til egenkapital bliver 10 % af kontraktsummen.

Færøernes realkreditinstitut

Instituttet er oprettet i henhold til lov nr. 60 af 12. marts 1955 med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Indtil videre har instituttets opgave været indskrænket til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne. Instituttets udlånsmidler fremskaffes ved en grundfond, etableret på grundlag af de midler, der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for Færøerne (Marshallmidlerne), og ved udstedelse af obligationer.

Realkreditinstitutts lånevirksomhed finansieres hovedsagelig ved udstedelse af 10-årige obligationer, der er statsgaranterede. Lov nr. 90 af 14. maj 1979 giver hjemmel til i perioden 1979-84 at udstede obligationer med statsgaranti for indtil 150 mill. kr. (rente 8 %).

Siden 1967 har den danske nationalbank overtaget instituttets obligationer til pari. Obligationerne vil fortsat blive overtaget til pari af nationalbanken.

Instituttet har siden oprettelsen i 1955 udlånt ialt 299 mill. kr., og restgælden ved udgangen af 1981 udgjorde 90,7 mill. kr. med garanti i 3 trawlere, 40 fartøjer over 100 BRT og 66 fartøjer under 100 BRT.

Tabel 3.28. Realkreditinstituttets udlån, låntagning og egenkapital 1965-1982

	<u>Udlån</u>		<u>Låntagning</u>		<u>Ialt</u>	<u>Egenkapital</u>
	<u>Antal</u>	<u>Restgæld</u>	<u>Obl. lån</u>	<u>Andre lån</u> ¹⁾		
		<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>
1965	73	38,6	33,4	2,6	36,0	15,6
1966	89	38,0	33,9	2,1	36,0	16,8
1967	85	31,3	29,8	2,0	31,8	18,4
1968	94	29,5	27,0	2,0	29,0	20,6
1969	106	32,4	29,4	2,0	31,4	22,8
1970	119	37,5	32,5	2,0	34,5	23,3
1971	119	39,7	36,2	2,0	38,2	26,0
1972	118	44,0	39,5	2,0	41,5	29,2
1973	117	46,3	42,8	2,0	44,8	31,3
1974	112	53,7	44,6	2,0	46,6	32,3
1975	107	62,0	51,1	2,0	53,1	37,3
1976	101	69,3	56,8	2,0	58,8	40,6
1977	100	78,4	61,9	1,5	63,4	43,4
1978	102	94,5	71,9	1,0	72,9	48,3
1979	118	115,9	94,9	0,5	95,4	53,7
1980	121	109,7	88,2	0	88,2	60,0
1981	120	97,8	72,8	0	72,8	68,3
1982 ²⁾	109	90,7	64,6	0	64,6	68,5

1) Den viste låntagning er sket hos Danmarks Nationalbank og hos færøske institutioner

2) Pr. 1. januar

Kilde: Færøernes realkreditinstitut

Realkreditinstituttet har givet følgende tilsagn om lån til udbetaling efter den 1. januar 1982:

- 7 ferskfisktrawlere (tilsagn)
- 2 kraftblokskibe (ombygning)
- 1 større trawler
- 1 større selfisktrawler
- 1 agnpåsætningsmaskine til linebåd
- 2 køb af ferskfisktrawlere
- 11 udroerbåde (tilsagn)

Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Ved lov nr. 203 af 10. juli 1959 blev fiskeribankens låneområde udstrakt til også at omfatte Færøerne. Indtil da blev der

ydet støtte i form af lån fra statskassen i henhold til en særlig lov. Fiskeribankens lån ydes normalt som 10- eller 15-årige obligationslån til en nominel rente, der i dag er $9\frac{1}{2}$ % p. a.

Restgælden af færøske lån til fiskeribanken var den 31. marts 1981 ialt 113,8 mill. kr.

Landskassens finansieringsbistand

Som allerede nævnt deltager landskassen i finansieringen af de nye fiskerskibe med tilskudslån, kurstabslån og ved garantiforpligtelser.

Tabel 3.29. Landskassens tilskuds- og kurstabslån i årene 1970/71 og 1975/76 - 1980/81 mill. kr.

<u>Finansår</u>	<u>Tilskudslån</u>	<u>Kurstabslån</u>	<u>Støttelån</u>	<u>Kriselån</u>
1970/71	2,0	0,1	-	-
1975/76	28,3	1,0	-	-
1976/77	24,3	1,5	-	-
1977/78	21,8	4,4	-	-
1978/79	25,0	4,5	2,7	-
1979/80	0,4	6,9	2,9	-
1980/81	0,5	3,3	6,8	36,7

Kilde: Landskassen

Lagtingslov nr. 24 af 1. juni 1978 om fornyelse af fiskerflåden er en samling af de lovændringer, som efterhånden er sket. Herudover indeholder loven en principiel ændring af hjemmelen til at yde tilskud, således at der herefter er hjemmel til at bevilge støttelån i stedet for den nu gældende hjemmel til at bevilge tilskudslån til nybyggeri af fiskerskibe.

Ifølge loven skal støttelånene tilbagebetales til fonden til fornyelse af fiskerflåden over 17 år med 4 % i rente pr. år, idet de første 3 år er afdragsfri.

Samtidig med ikrafttrædelsen af denne lov ophæves de ovenfor nævnte lagtingslove til støtte til fiskerskibe.

Bevilgede ansøgninger om tilskudslån m. v. efter den hidtil gældende lovgivning skal behandles som helhed efter den lovgivning, der var gældende, da lånet blev bevilget.

Kurstabslån kan ydes ifølge gældende lov om fornyelse af fiskerflåden.

I 1974 blev der i flere tilfælde givet landskassegaranti i forbindelse med prioritering af skibe, der bygges i Norge. Det

norske 1. prioritetslån dækker 70 % af kontraktsummen, hvoraf landskassen giver garanti for de sidste 14 % (d.v.s. fra 56 % op til 70 %). Hertil kommer på de samme kontrakter tilsagn om et tilskudslån på 20 %.

Endvidere er der i en række tilfælde i 1975 i henhold til lagtingslov nr. 46 af 3. maj 1979 om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder (kriseloven) givet landskassegaranti for lån til skibe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder som følge af uheld eller dårlige fiskerimuligheder, og hvor der er udsigt til, at driften efter alle foreliggende oplysninger vil kunne blive rentabel. Landskassens garanti dækker 85 % af den nødvendige nye kapital, og det er en betingelse for garantien, at rederiet selv har de resterende 15 %.

I henhold til lagtingslov nr. 8 af 16. januar 1980 om lån til fiskerfartøjer er der optaget et lån på 60 mill. kr. til brug for lån til fiskerfartøjer for at forbedre deres driftsgrundlag, herunder til effektivisering og rationalisering af fartøjerne. Der kan ydes lån til fiskerskibe, som er kommet i økonomiske vanskeligheder på grund af de ændrede betingelser for at drive fiskeri.

LANDBRUG

Landbruget var indtil århundredskiftet Færøernes hovederhverv, men produktionen er nu i forhold til andre erhverv ret begrænset, og ifølge nationalregnskabet for 1979 bidrog landbruget kun med knap 2 % af Færøernes samlede bruttofaktorindkomst.

Ifølge folketællingen for 1977 arbejdede 1,6 % af de erhvervsaktive i landbruget.

Trods dette er der sket ændringer i landbruget. Medens det for få år siden var de små landbrug med en eller to køer, som producerede hovedparten af mælken, er der nu færre brug med flere køer på hvert brug.

Landbrugets hovedprodukter er kød og mælk samt kartofler og grøntsager.

Tabel 3.30. Kvæghold i 1970 og 1975 og 1977-80

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Antal besætninger	810	514	428	337	331	299
Hornkvæg ialt	2.550	2.133	2.029	1.818	1.898	2.042
Heraf køer og kvier, der har kælvet	1.699	1.268	1.207	1.075	1.192	1.236
Antal køer gennemsnit- lig pr. besætning	2,1	2,5	2,8	3,2	3,6	4,1

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.30 viser, at antallet af besætninger fra 1970 til 1980 er gået ned fra 810 til 299, medens det gennemsnitlige antal af køer pr. besætning i samme tidsrum er steget fra 2,1 til 4,1. Medens antallet af besætninger fortsat går ned, så er der nu igen en stigning i antallet af køer.

I 1965 var antallet af besætninger 1.156, og antallet af køer var gennemsnitlig pr. besætning 1,6.

Mælkeproduktionen

Det anslås, at hele mælkeproduktionen i landet ligger på ca. 4,5 mill. liter.

En større og større del af produktionen sælges gennem de 3 mejerier. I 1981 var dette salg ca. 3,5 mill. liter.

Tilskuddet til mælkeproduktionen blev pr. 1. december 1981 ændret, således at mælken, som leveres til mejerierne, bliver kvalitetskontrolleret og opdelt i 4 klasser, således at 1. klasse får 0,55 kr., 2. klasse 0,40 kr., 3. klasse 0,20 kr. og 4. klasse 0,00 kr. i tilskud. Kvalitetskontrollen udføres af Heilsufrøðisliga Starvsstovan (Hygiejnisk laboratorium). Der ydes tillige transporttilskud op til 0,30 kr./kg og driftstilskud til mejerierne. Udligningstilskuddet blev fjernet i 1981.

De fleste nybyggede stalde kan rumme ca. 20 køer, og byggeomkostningerne ligger på ca. 50.000 kr. pr. ko. Enkelte stalde rummer 40-50 køer.

Pr. 31. december 1980 var jordfondens samlede udlån på 49,6 mill. kr., heraf til kommuner 2,7 mill. kr. Størstedelen af udlånene er brugt til stalde og redskaber til opdyrkning samt til fårehuse.

Kødproduktionen

Produktionen af fårekød er ca. 500 tons om året. Dette udgør ca. halvdelen af det samlede forbrug.

Det samlede kilotal, som der blev ydet tilskud til for slagtekvæg, var i 1981 76 tons. Det skal dog bemærkes, at produktionen antagelig er højere, idet der ikke opnås tilskud til det, der bliver slagtet hjemme og anvendt i husholdningen.

Tilskuddet er henholdsvis 8,00 kr. pr. kg for oksekød solgt privat og 10,00 kr. pr. kg for oksekød solgt til forretninger.

Der importeres ca. 400 tons udenlandsk oksekød. Dette kød kommer fra EF-lande med overskudsproduktion, således at importpriserne ligger langt under, hvad det koster at producere kød på Færøerne.

Tabel 3.31. Fårehold 1970, 1975 og 1977-80

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Antal får	65.349	70.924	70.319	67.789	62.654	65.654
Antal lam	42.029	50.969	49.718	49.539	35.770	48.068
Slagtninger:						
får og lam	37.630	46.968	46.522	45.864	30.853	43.422
Uld i kg	45.176	53.291	55.482	53.119	35.674	49.883

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Opdyrkning

Langt den største del af opdyrkningen sker i forbindelse med bygning af nye stalde eller til større foderproduktion til eksisterende stalde.

I 1980/81 blev der opdyrket 378.000 m² ny jord, og der ydes 2,25 kr. pr. m² i tilskud. Denne opdyrkning skete for langt den største dels vedkommende med opdyrknings- og gravemaskiner, der nu findes på så at sige hver eneste ø.

Der blev forbedret 55.000 m² indmark. Tilskuddet til forbedring af indmark er 1,00 kr. pr. m².

Finansieringen af opdyrkningslån foregår for det meste således, at der ydes opdyrkningslån, der skal afdrages over 5 år, og derefter delvis tilbagebetales ved opdyrkningstilskud, når arbejderne er færdige, synet og godkendt. Resten bliver konverteret til nye lån, der skal tilbagebetales over 37 år med 5 % om året i renter og afdrag, idet de første 5 år er afdragsfri.

For de fæstere, der har penge på fæstekonto for solgt jord, skal denne andel betales af denne konto.

Tabel 3.32. Oversigt over opdyrkning 1973-81

	<u>Nyopdyrkning m²</u>	<u>Forbedring af indmark m²</u>
1973	170.000	65.000
1974	216.000	24.000
1975	190.000	16.000
1976	234.000	88.000
1977	437.000	55.000
1978	560.000	64.000
1979	421.000	27.000
1980	596.000	75.000
1981	378.000	55.000

Kilde: Færøernes jordråd

Tabel 3.33. viser kartoffelproduktionen de seneste år.

Tabel 3.33. Kartoffelavl 1970 og 1975-80

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Antal dyrkere	2.328	1.924	2.343	2.503	2.449	2.182	2.097
Dyrket areal i 1000 m ²	976	772	954	1.039	922	826	742
Kartoffelhøsten i 100 kg	16.364	10.063	13.549	16.476	13.212	10.178	12.007
Udbytte i kg pr. 1000 m ²	<u>1.677</u>	<u>1.303</u>	<u>1.420</u>	<u>1.586</u>	<u>1.433</u>	<u>1.232</u>	<u>1.618</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Landsdyrlægen

I henhold til hjemmestyreløven er veterinærvæsen særanliggende. Landsdyrlægen er rådgivende for landsstyret og andre myndigheder med hensyn til veterinære spørgsmål og har pligt til at varetage alt sædvanligt dyrlægearbejde, såsom tilsyn med gældende veterinære bestemmelser, fremsættelse af forslag til iværksættelse af bestemmelser til forebyggelse af sygdomme hos husdyr og iøvrigt iværksættelse af foranstaltninger i akutte tilfælde for at forebygge sygdomme hos husdyr og ferskvandsfisk. Landsdyrlægen skal efter omstændighederne være offentligheden behjælpelig med almindelig dyrlægehjælp. Embedet er fra 1981 bemannet med 2 dyrlæger.

Hygiejnisk laboratorium

Ved lagtingslov nr. 18 af 6. maj 1975 om et offentligt laboratorium er Hygiejnisk laboratorium underlagt landsdyrlægeembedet. Laboratoriet har til formål at foretage undersøgelser af vand, råstoffer og alle stoffer overhovedet til fødevareproduktion m. m.

Fra begyndelsen er hovedvægten lagt på garanti for madvarer til eksport. I denne forbindelse er det hidtidige arbejde på fiskerilaboratoriet, der virkede fra 1950 til 1975, henlagt til laboratoriet.

I henhold til reglement nr. 82 af 12. november 1975 er laboratoriet ekspedition for tilsynsmyndighederne, der virker i henhold til lagtingslov nr. 41 af 22. juni 1972 med senere ændringer om autorisation for virksomheder og fiskerfartøjer til produktion af fødevarer og reglement nr. 47 af 21. september 1973 med senere ændringer om indretning af og tilsyn med fiskevirksomheder og fiskerfartøjer.

Laboratoriet har lagt vægt på at få vedtaget bemyndigelses-

Industrivirksomheder	15
Støtte til forskning	5
Tilskudslån	10
Opdræt af blåmusling	2
Støtte til uddannelse og undersøgelser m. m.	17

Industrikontoret

Færøernes industriforening har etableret og driver Industrikontoret (Ídnaðarstovan) med en industrirådgiver som leder.

Institutionens formål er generelt at varetage industriens interesser og i konkrete tilfælde at bistå de enkelte virksomheder bl. a. med udarbejdelse af ansøgning om lån og tilskud fra forskellige offentlige fonds m. v. som f. eks. egnsudviklingsmidlerne og de forskellige færøske fonds til udbygning og udvikling af industrien. Behandlingen i industrikontoret omfatter i hovedtræk projektering, overslag, driftsbudget, formulering af ansøgninger og indstillinger m. m.

Industrikontoret har siden dets etablering beskæftiget sig med patent og mønsterbeskyttelse, markedsundersøgelser og -vurderinger, vareudvikling, -vurdering og -forsøg (testning) samt undersøgelser og vurdering af projekter. Industrikontoret har været med i arbejdet for at samordne undervisningen inden for fiskerierhvervet i de nordiske lande. Dette arbejde er støttet af bl. a. Nordisk Industrifond og Nordisk Kulturfond.

Landsstyret nedsatte i 1977 et udvalg, hvis hovedopgave skulle være at fremkomme med en indstilling om forbedringer og initiativtagen i den færøske industri. Det første skridt i dette arbejde - en nøjagtig registrering af færøske industri-, håndværks- og servicevirksomheder - afsluttedes i foråret 1978, og nogle af resultaterne fremgår af nedenstående tabel.

Det er hensigten, at disse registreringer foreløbig skal udføres hvert andet år. Bestyrelsen afgav en betænkning til landsstyret ved juletid 1978.

I de registrerede virksomheder er ikke medtaget offentlige virksomheder så som landsingeniøren, SEV, telefonvæsenet, kystfar-ten, kommunale stenbrud, landbrug m. fl. Frisører og rutekørsel er heller ikke medtaget.

Fonden finansieres ved bevilling på finansloven og har hjemmel til lånoptagelse med landskassegaranti, dog højst 5 mill. kr. om året i 5 år.

Fondens formål er at yde støtte til fremme af foranstaltninger, der kan skabe bedre forhold for industri, håndværk og servicevirksomheder ved:

1. ydelse af opbygningskredit,
2. ydelse af rentetilskud,
3. ydelse af eksportkredit eller eksportgaranti,
4. ydelse af tilskud til oplæring, undersøgelser og vareudvikling,
5. ydelse af hjælp til markedsundersøgelser, eksporttilskud o. l.
6. ydelse af hjælp til udvikling på særlige steder
7. ydelse af lån og/eller tilskud til tillægsinvesteringer, finansiering og drift af nydannede virksomheder og omdannelse af eksisterende til ændrede markedsforhold o. l.

Siden udviklingsfonden begyndte at virke, og indtil 31. marts 1981 er der bevilget lån på ialt 55.140.031 kr., tilskud på ialt 6.794.287 kr. og garantier på ialt 4.475.000 kr. De samlede bevillinger fra landskassen til udviklingsfonden var da 33.500.000 kr.

Heraf blev der i finansåret 1973/74 bevilget 4 mill. kr.

"	1974/75	"	4 mill. kr.
"	1975/76	"	3,5 mill. kr.
"	1976/77	"	4 mill. kr.
"	1977/78	"	4,5 mill. kr.
"	1978/79	"	4,5 mill. kr.
"	1979/80	"	4,5 mill. kr.
"	1980/81	"	4,5 mill. kr.

Der er ialt i 1980/81 indkommet 209 nye ansøgning om lån og tilskud m. m.

Der er bevilget:

Lån	ialt kr. 11.519.500,-
Tilskud	ialt kr. 1.215.614,-
Ombygningskreditter	ialt kr. 1.500.000,-
Driftslån	ialt kr. 1.525.000,-
Garantier	ialt kr. 3.625.000,-

De i finansåret 1980/81 færdigbehandlede sager kan fordeles på de forskellige grene som vist nedenfor:

Servicevirksomheder	26
Håndværksvirksomheder	19

Tabel 3.35. Folketal og samlet omsætning inden for fiskeindustri, anden industri samt håndværk og tjenesteydelser, fordelt på områder

	<u>Folketal</u> <u>31/12-1976</u>		<u>Fiskein-</u> <u>dustri</u>		<u>Industri</u>		<u>Håndv. og</u> <u>tjenesteyd.</u>		<u>Ialt</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Mill.</u> <u>kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill.</u> <u>kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill.</u> <u>kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill.</u> <u>kr.</u>	<u>%</u>
Norðoyar	5.679	13,7	64,9	19,4	20,3	14,5	31,7	12,2	116,9	15,9
Eysturoy syd	7.726	18,6	141,2	42,1	59,9	42,7	41,7	16,1	242,8	33,1
Eysturoy nord	1.193	2,9	11,0	3,3	4,8	3,4	1,7	0,7	17,5	2,4
Streymoy nord	3.221	7,7	16,6	5,0	2,3	1,6	8,3	3,2	27,2	3,7
Streymoy syd	13.595	32,7	42,0	12,5	39,0	27,8	146,6	56,6	227,6	31,0
Vágar	2.771	6,7	12,3	3,7	8,1	5,8	7,0	2,7	27,4	3,7
Sandoy	1.688	4,1	10,2	3,0	0,9	0,6	1,9	0,7	13,0	1,8
Suðuroy	5.702	13,7	36,9	11,0	5,1	3,6	19,9	7,7	61,9	8,4
Færøerne ialt	41.575	(100,0)	335,1	{ 45,6	140,4	{ 19,1	258,8	{ 35,2	734,3	{ 100,0
				af						
				(734,3)						

Kilde: Industrikontoret

Pr. 1. januar 1978 var der registreret 589 virksomheder på Færøerne.

Tabel 3.36. Industri-, håndværks- og servicevirksomheder pr. 1. januar 1978

Fiske- og filétfabrikker	34
Mejerier	2
Drivhuse	4
Bryggerier	2
Manufakturvirksomheder	14
Skindvirksomheder	4
Spinderier	3
Bygningsindustri	297
Stenindustri	17
Smedier og værksteder	94
Bilværksteder	52
Trykkerier	20
Kemisk industri	5
Skibsværfter	8
Bådebyggere	14
Sejl- og fiskeredskaber	10
<u>EDB virksomheder</u>	<u>9</u>
<u>Ialt</u>	<u>589</u>

Kilde: Industrikontoret

I 1981 har kontoret indsendt 49 ansøgninger om lån og tilskud til bygning af nye virksomheder, udvidelse af ældre og til moderniseringer til de forskellige låneinstitutter, fonds m. fl. Heraf har 34 ansøgere fået bevilget lån, medens 6 er blevet afslået, og 9 ikke er blevet færdigbehandlet.

Det samlede beløb for disse 49 projekter er på ca. 43 mill. kr.

I 1981 er der indsendt 4 patentansøgninger. Heraf er 1 blevet godkendt, 1 afslået, og 2 er ikke blevet færdigbehandlet.

HANDEL, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV

Handel og serviceerhverv

Områderne er som andre erhvervsforhold særanliggende med færøsk lovgivning, dog er de almindelige erhvervsretlige love sat i kraft på Færøerne. Der kan nævnes lagtingslov nr. 33 af 20. december 1955 om næring med senere ændringer, lov nr. 115 af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 15. maj 1970 om passager- og gods-transport og lagtingslov nr. 24 af 28. marts 1956 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer.

Fra nationalregnskabet for de seneste år er bruttofaktorindkomsten for denne del af erhvervslivet vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.37. Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1970 og 1975-79

<u>Årets priser</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>
<u>1.000 kr.</u>						
Handel, forlystelser og hoteller	56,8	131,5	169,6	217,0	234,5	256,5
Pengeinstitutter	31,1	74,3	77,1	116,0	140,7	170,9
Liberale erhverv	6,1	20,3	21,6	25,7	30,2	38,7
Husgerning	6,7	9,3	10,0	10,4	11,0	12,9
Skibsfart	11,7	35,9	51,0	62,8	66,4	77,9
Transport	20,0	35,1	40,2	53,3	64,0	67,1
<u>Ialt</u>	<u>132,4</u>	<u>306,4</u>	<u>369,5</u>	<u>485,2</u>	<u>546,8</u>	<u>624,0</u>

Kilde: Búskaparráðið

Færøske forsikringsselskaber har i henhold til lagtingslov monopol på at drive forsikringsvirksomhed på Færøerne, og alle sådanne selskaber er samlet i Tryggingarsambandið Føroyar. Det samlede antal nytegnede forsikringer var i 1979 15.245 og i 1980 13.716 mod 16.291 i 1978 og 15.068 i 1977. De samlede forsikrings-

præmier steg med 10,4 % fra 77,8 mill. kr. i 1978 til 85,9 mill. kr. i 1979, og med 9,9 % til 94,4 mill. kr. fra 1979 til 1980.

I 1979 blev der anmeldt skader på skibe for 47,0 mill. kr. og i 1980 for 23,5 mill. kr. mod 39,8 mill. kr. i 1978. Tryk-arsambandið's samlede nettofortjeneste var for 1979 1,6 mill. kr. og i 1980 3,0 mill. kr. mod 2,5 mill. kr. i 1978 og 7,5 mill. kr. i 1977.

Tabel 3.38. Antal aktieselskaber 1970-81

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. december</u>
1970	264	25	3	286
1971	286	30	3	313
1972	313	41	0	354
1973	354	32	1	385
1974	385	41	7	419
1975	419	22	17	424
1976	424	25	6	443
1977	443	56	3	496
1978	496	36	1	531
1979	531	45	2	574
1980	574	54	11	617
1981	617	94	14	697

Kilde: Aktieselskabsregistret

Ved udgangen af 1980 var der ialt 41 kommanditselskaber. Dette er uændret fra året før. At der i de tidligere år blev etableret så mange kommanditselskaber skyldes utvivlsomt, at kommanditisterne kun blev beskattet af de beløb, de fik udbetalt fra selskabet. Dette er ændret, og nu bliver kommanditselskaber og aktieselskaber beskattet efter samme regler, der indebærer, at indtægter under 40.000 kr. beskattes med 36 %, mellem 40.000 kr. og 100.000 kr. med 42 % og indtægter over 100.000 kr. med 48 %. Denne skattebyrde svarer stort set til skattebyrden for personer

Transport

Til person- og godstransport såvel til søs som til lands kræves en forud meddelt skriftlig tilladelse fra landsstyret. Denne tilladelse kan dog meddeles af kommunerne, hvis befordringen ikke overskrider kommunens grænser.

Al søtransport mellem øerne varetages nu af det offentlige. I 1974 overtog det landsejede rederi "Strandfaraskip Landsins"

færgeforbindelsen Tórshavn-Skálabjørður, og i sommeren 1976 overtog landet også færgeforbindelsen mellem Vestmanna og Oyrargjógv.

Persontransporten til lands varetages af selskaber og enkeltpersoner. Godstransporten til lands, der helt har været på private hænder, drives nu delvis af det offentliges selskab, Strandferðslan, der med store lastbiler transporterer gods mellem bygderne.

Motorkøretøjer

I året 1981 steg antallet af registrerede automobiler og motorcykler med 393. Ved årets slutning var tallet for disse køretøjer 12.305, medens tallet i 1970 var 3.639, i 1975 7.430 og i 1980 11.912. I dette tal er ikke medregnet knallerter, hvoraf der ved udgangen af 1981 var 2.165.

Tabel 3.39. Fordeling af biler og motorcykler ultimo 1981

	<u>Last- og va- revogne</u>	<u>Busser</u>	<u>Hyre- vogne</u>	<u>Person- vogne</u>	<u>Motor- cykler</u>	<u>På- hængs- vogne</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	889	14	96	3.374	51	86	4.510
Norðoyar	212	4	36	1.139	8	20	1.419
Eysturoy	404	20	44	2.304	10	38	2.820
Streymoy	229	8	22	891	8	20	1.178
Vágar	121	8	16	644	4	6	799
Sandoy	53	8	8	208	21	2	300
Suðuroy N	111	8	25	531	21	10	706
Suðuroy S	100	10	16	419	1	27	573
<u>Ialt</u>	<u>2.119</u>	<u>80</u>	<u>263</u>	<u>9.510</u>	<u>124</u>	<u>209</u>	<u>12.305</u>

Kilde: Landfogeden på Færøerne

I løbet af året er der indregistreret 1.118 nye motorkøretøjer og udstedt 1.161 nye førerbeviser.

Fra 1977 til 1978 steg antallet af motorkøretøjer med 15 %, fra 1978 til 1979 med 7 %, fra 1979 til 1980 med 4 % og fra 1980 til 1981 med 3,3 %. Knallerter er ikke medregnet heri.

Passagertrafik til og fra Færøerne

Beflyvning

Flyvetrafikken er fællesanliggende. Alle driftsudgifter i forbindelse med flyvepladsen i Vágar afholdes af staten. P/f Flogfelag Føroya har ekspeditionen.

Tabel 3.4o. Antallet af flyvepassagerer i årene 197o, 1975 og 1978-81

<u>Antal passagerer</u>	<u>197o</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>198o</u>	<u>1981</u>
<u>Ankomst fra:</u>						
Danmark	6.164	13.22o	19.256	21.34o	21.4o3	23.192
Norge	9oo	82o	847	749	761	628
Island	1.229	1.845	2.141	1.888	1.734	1.752
England (Skotland)	522	655	147	124	87	1oo
Andre lande	-	29	25	54	487	769
<u>Ialt ankommet</u>	<u>8.815</u>	<u>16.569</u>	<u>22.467</u>	<u>24.155</u>	<u>24.472</u>	<u>26.441</u>
<u>Afrejse til:</u>						
Danmark	6.6o7	13.397	19.366	21.473	21.5o9	23.519
Norge	651	95o	1.o67	774	738	783
Island	1.189	1.48o	1.92o	1.821	1.776	1.828
England (Skotland)	548	731	146	1o6	72	87
Andre lande	-	24	78	7	361	639
<u>Ialt afrejst</u>	<u>8.995</u>	<u>16.582</u>	<u>22.577</u>	<u>24.181</u>	<u>24.456</u>	<u>26.855</u>
<u>Passagerer ialt</u>	<u>17.952</u>	<u>33.151</u>	<u>45.o49</u>	<u>48.336</u>	<u>48.928</u>	<u>53.296</u>

Kilde: Statens luftfartsvæsen

I forhold til 198o er antallet af passagerer i 1981 steget med 4,368 eller 8,9 %.

Passagerantallet fra Danmark steg i 1981 med 8,4 %, fra Island med 1,0 %, fra England (Skotland) med 11,5 % og fra andre lande med 58 %, medens passagertrafikken fra Norge faldt med godt 17 %.

Passagerantallet til Danmark steg i 1981 med 9,3 %, til Norge med 6,0 %, til Island med 2,9 %, til England (Skotland) med 2o,8 % og til andre lande med 77 %.

Den nye lufthavnsbygning, der blev påbegyndt i 1976, blev færdig i 1978. I forhold til den gamle bygning rummer denne 4-5 gange så mange passagerer, ca. 8oo.

I 1979 blev arbejdet med at forlænge landingsbanen på Vágar samt opsætte radionavigatorisk landingsudstyr afsluttet. Flyvepladsen er forlænget med 15o meter fra 11oo meter til 125o meter.

Besejling

Den i de senere år konstaterede tendens til et stadigt stigende antal rejsende ad søvejen ændredes i 1979. I 1979 blev der transporteret 33.331 passagerer, medens der i 1978 blev transporteret 36.167. I 198o blev transporteret 41.876 passagerer. Dette er en stigning fra 1979 til 198o på 25,6 % og i 1981 blev trans-

porteret 46.337 passagerer. Dette er en stigning fra 1980 til 1981 på 10,6 %.

Tabel 3.41. Antal skibspassagerer til og fra Færøerne i 1980 og 1981

	1980		1981	
	Ankommet	Afrejst	Ankommet	Afrejst
Danmark	8.635	9.337	9.591	9.436
Norge	5.341	5.694	5.439	5.827
Island	3.495	3.987	4.696	5.144
Skotland	2.857	2.530	3.112	3.092
<u>Ialt</u>	<u>20.328</u>	<u>21.548</u>	<u>22.838</u>	<u>23.499</u>

Kilde: Fa. H. C. Müller, p/f Skipafelagið Føroyar og Strandferðslan

SKIBSFLÅDEN

Den samlede skibsflåde, opgørelse for 1975, 1980 og 1981

Ved slutningen af 1981 var der 308 skibe på mere end 20 BRT med en samlet tonnage på 72.173 BRT.

Tabel 3.42. Oversigt over skibsflåden i 1975, 1980 og 1981

	1975		1980		1981	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
Fiskerskibe	227	46.314	261	51.761	256	51.879
Passagerskibe	15	4.757	21	9.083	21	9.260
Fragtskibe	20	7.442	12	6.603	12	6.603
Sandpumpere	11	1.226	10	1.444	10	1.444
Tangskibe	-	-	1	27	1	27
Tankskibe	1	92	1	92	3	1.092
Havundersøgelsesskibe	1	138	1	138	2	594
Vagt- og bjærgningsskibe	-	-	2	1.185	2	1.185
Lystfartøjer	1	89	1	89	1	89
<u>Ialt</u>	<u>276</u>	<u>60.058</u>	<u>310</u>	<u>70.422</u>	<u>308</u>	<u>72.173</u>

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tabel 3.43. Tilgang af fartøjer i 1981

Navn	Byggeår	BRT	Art	Byggested
Dragaberg	1981	98,19	Lineskib	Frankrig
Giljanas	1974	1.594,08	Fabrikstrawler	Italien
Gullfinnur	1979	1.596,22	Fabrikstrawler	Norge
Magn	1968	499,91	Tangbåd	Danmark
Neptunus	1970	457,70	Hæktrawler	Frankrig (fortsættes)

Tilgang af fartøjer i 1981 (fortsat)

<u>Navn</u>	<u>Byggeår</u>	<u>BRT</u>	<u>Art</u>	<u>Byggested</u>
Plankton	1981	43,68	Båd til skaldyrfangst	Danmark
Rankin	1981	440,15	Hæktrawler	Færøerne
Sinai	1950	40,63	Lineskib	Danmark
Star Skandia	1978	476,05	Fragtskib	Norge
Susanna	1968	499,72	Kemikalieskib	Tyskland
<u>Ialt 10 skibe</u>		<u>5.746,33</u>		

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Af de 10 nyanskaffede skibe var 3 nybygninger, medens de andre skibes alder var: Sinai 31 år, Magn og Susanna 13 år, Neptunus 11 år, Giljanen 7 år, Star Skandia 3 år og Gullfinnur 2 år.

Tabel 3.44. Afgang af fartøjer i 1981

<u>Navn</u>	<u>Byggeår</u>	<u>BRT</u>	<u>Art</u>	<u>Årsag</u>
Borgin	1943	124	Line- og trawlskib	Forlist
Coralia	1901	56	Sandpumper	Sunket
Durid	1976	428	Kraftblokskib	Solgt/Island
Gøtunes	1950	738	"	" /Norge
Hvítanes	1975	457	Fryseskib-stål	" /Grønland
Kristina Logos	1976	442	"	" /Canada
Núpur	1976	182	Lineskib-stål	" /Island
Sigmund Brestison	1975	645	Kraftblokskib-stål	" /Norge
Star Firth	1966	299	Fragtskib	" /Grønland
Vón	1977	149	Ferskfiskerskib-stål	" /Island
Sólbrún	1979	369	"	" /Island
Seagull	1887	100	Line- og trawlskib	Sunket
<u>Ialt 12 skibe</u>		<u>3.989</u>		

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tabel 3.45. Den samlede færøske skibsflåde 1970-81

<u>År</u>	<u>Pr. 1. jan.</u>		<u>Tilgang</u>		<u>Afgang</u>		<u>Pr. 31. dec.</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
1970	216	45.314	12	2.231	5	712	233	46.833
1971	233	46.833	21	3.935	3	785	241	49.983
1972	241	49.983	30	2.939	6	1.491	265	51.431
1973	265	51.431	21	6.467	19	4.512	267	53.386
1974	267	53.386	15	6.075	15	5.207	267	54.368
1975	267	54.368	17	7.853	8	2.189	276	60.058
1976	276	60.058	20	6.975	14	3.326	282	63.735

(fortsættes)

Den samlede færøske skibsflåde 1970-81 (fortsat)

<u>År</u>	<u>Pr. 1. jan.</u>		<u>Tilgang</u>		<u>Afgang</u>		<u>Pr. 31. dec.</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
1977	282	63.735	24	5.230	10	2.581	296	66.418
1978	296	66.418	16	4.712	4	960	308	70.172
1979	306	70.172	10	2.463	7	2.399	311	70.236
1980	311	70.236	10	4.582	11	4.989	310	70.422
1981	310	70.422	10	5.746	12	3.989	308	72.173

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Til belysning af den fortsatte fornyelse og modernisering af fiskerflåden er der i næste tabel givet en oversigt over antallet af fiskerskibe i hver kategori, deres bruttotonnage og vejede gennemsnitsalder, d. v. s. alder pr. ton - ved udgangen af 1975, 1980 og 1981.

Tabel 3.46. Fiskerflåden fordelt efter art i 1975, 1980 og 1981

	<u>Antal</u>			<u>Bruttotonnage</u>			<u>Vejet gennemsnitsalder</u>		
	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Stålskibe</u>									
Saltfisk-trawlere	4	5	4	2.057	3.788	3.329	8,1	6,3	9,2
Ferskfiskerskibe	10	42	42	4.250	10.643	11.011	6,4	8,6	9,7
Industri-trawlere	35	18	20	9.831	4.642	7.832	9,9	20,2	14,8
Trawlere ialt	49	65	66	16.838	19.073	22.172	8,7	11,0	11,4
Linebåde	31	34	36	7.707	7.378	7.598	12,8	16,1	17,2
Notskibe	19	18	15	7.672	8.166	6.355	7,5	12,6	12,7
Fryseskibe	16	23	21	5.346	8.779	7.880	8,0	9,1	10,5
Stålskibe ialt	115	140	138	37.563	43.396	44.033	9,6	11,8	12,4
<u>Træskibe</u>									
Line- og trawlskibe	97	104	105	5.184	5.689	5.886	37,0	33,2	33,4
Oplagte skibe	10	17	13	2.132	2.676	1.990	33,9	36,9	38,6
Fiskerskibe ialt	222	261	256	44.879	51.761	51.879	14,6	15,5	15,8

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Af tabellen ses, at gennemsnitsalderen i 1981 efter vægt er større for træskibene end for skibe af stål, henholdsvis 33,4 og

12,4 år.

For den samlede fiskerflåde var den vejede gennemsnitsalder i 1981 15,8 år mod 15,5 år i 1980 og 14,6 år i 1975.

Tabel 3.47 Dæksfartøjer 5-20 BRT 1972-1981

	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
Ultimo 1972	123	1.682
" 1973	135	1.766
" 1974	155	1.931
" 1975	159	2.025
" 1976	174	2.111
" 1977	205	2.440
" 1978	191	2.319
" 1979	216	2.530
" 1980	209	2.510
" 1981	221	2.551

Kilde: Skibsregistret

Antallet af dæksfartøjer mellem 5 og 20 BRT steg fra 1980 til 1981 med 12 og i tons med 41.

Tabel 3.48. Fiskerskibe i ordre og under bygning ultimo 1979, 1980 og 1981

<u>År</u>	<u>Prod.land</u>	<u>Antal</u>	<u>Skibstype</u>
1979	Danmark	1	Trawler
	Frankrig	2	"
1980	Færøerne	1	"
	Frankrig	2	"
1981	-	0	-

Kilde: Færøernes landsstyre

OFFENTLIG VIRKSOMHED

(Veje, elektricitetsforsyning, havne og landingspladser, telekommunikation og postvæsen)

Veje

I henhold til lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 om landsveje henregnes følgende veje til landsveje: Veje mellem bygder og veje fra bygd til kaj, der har betydning for trafikken mellem øerne. Almindeligvis regnes kun en vej gennem bygder og mellem nabo-bygder som landsvej. Landet anlægger og vedligeholder landsvejene.

Anlæg af enkelte større vejstrækninger finansieres ved lån

fra Investeringsfonden for Færøerne med op til 85 % af anlægsværdien.

De øvrige bygdeveje er kommuneveje og anlægges og vedligeholdes af kommunerne.

Vejnettet er under stadig udbygning. I 1981 har flere vejstrækninger været under anlæg, ligesom der er sket forbedringer af eksisterende veje.

Tabel 3.49. Vejenes længde, kapacitet og belægning (Tallene i i parentes angiver længden af tunneller)

Km	Ensporede veje		Tosporede veje		Ialt km
	Asfalt-belagte	Grus-belagte	Asfalt-belagte	Grus-belagte	
Norðoyar	16,0(5) ¹⁾	8,0(1,8)	12,7	-	36,7
Eysturoy	65,9	1,0	66,8(2,5) ²⁾	-	133,7
Streymoy	35,0	5,7	78,9(0,7)	2,5	122,1
Vágar	4,4		17,0	0,8	22,2
Sandoy	16,2	0,6	14,3	-	31,1
Suðuroy	43,4(3)	1,7	26,3	0,5	71,9
Ialt i 1981	180,9	17,0	216,0	3,8	417,7
Ialt i 1980	182,6	16,8	202,3	10,9	412,5
Ialt i 1979	175,7	26,4	194,3	4,7	401,1

1) Heraf 3,8 km tunneller med betonkørebane

2) Heraf 0,2 km bro over Streymín og 2,5 km tunnel med betonkørebane

NB som tosporede er regnet veje, der er 5 m brede eller derover

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.50. Udgifter til det færøske landsvejnet

Mill. kr.	1970/71	1975/76	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Nyanlæg af veje og tunneller	14,8	48,2	38,1	49,3	56,8	39,9
Til stenbrud og asfaltværk	0,1	3,2	3,3	1,4	6,2	17,5
Til alm. vedligeholdelse og forbedringer	5,2	17,7	23,0	28,3	25,7	27,6
Værksteder, maskiner og redskaber	-	-	10,2	8,8	3,7	3,0
Til færgelejer	-	-	-	-	-	2,1
Tilskud til kommunale veje	-	-	4,9	3,2	5,9	6,1
Andet	-	0,3	1,9	2,3	0,3	1,9
Ialt	20,1	69,4	81,4	93,3	98,6	98,1

Kilde: Landsingeniøren

Asfaltering af landsveje

I 1981 er der med undtagelse af Kalsoy asfalteret på alle øer, hvor der findes landsveje, ligesom der er foretaget større og mindre forbedringer og ombygninger af dele af de ældre vejstrækninger.

På Suðuroy er der i løbet af året asfalteret 20,1 km, på Sandoy 5,5 km, på Vágar 3,7 km, på Streymoy 32,7 km, på Eysturoy 28,0 km og på Norðoyar 2,7 km. Ialt er der i året asfalteret 92,7 km af landsveje.

Tilskud til kommuner til asfaltering

På finanslagtingsloven har der fra og med finansåret 1974/75 at regne hvert år været afsat et beløb, § 13, stk. 7, "Henlæggelse i fond til tilskud til kommuner til asfaltering". Oprindeligt var der en bemærkning om, at kommunerne tildeles 100 kr. pr. indbygger pr. år. I 1977/78 blev dette ændret til 120 kr. pr. indbygger pr. år og i 1978/79 til 150 kr. pr. indbygger pr. år. For finansåret 1980/81 var tilskuddet uændret 150 kr. pr. indbygger pr. år.

I 1981 blev der fra fonden ydet tilskud på ialt 5.562.827,- kr., der fordeler sig blandt kommunerne som vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.51. Tilskud til kommuner til asfaltering

	Ydet tilskud		
	Pr. 31/12 1980	i 1981	Pr. 31/12 1981
Svínoy	81.845		81.845
Viðareidi	281.925		281.925
Hvannasund	31.800	122.201	154.001
Klaksvík	3.121.553	1.131.553	4.253.225
Fuglafjørður	1.255.866		1.255.866
Leirvík	365.540		365.540
Gøta	670.055	65.520	735.575
Runavík	1.126.448	397.936	1.524.384
Nes	266.203		266.203
Skáli	506.929		506.929
Sjógv	479.834		479.834
Sund		69.475	69.475
Eiði	491.495		491.495
Gjógv	95.425		95.425
Funningur	65.945		65.945
Haldarsvík	233.834		233.834
			(fortsættes)

Tilskud til kommuner til asfaltering (fortsat)

	Ydet tilskud		
	Pr. 31/12 1980	i 1981	Pr. 31/12 1981
Hósvík	146.217		146.217
Kollafjórður	203.754		203.754
Kvívík	168.117	50.810	218.927
Vestmanna	1.048.256	99.920	1.148.176
Tórshavnar uttanb.	706.335	134.550	840.885
Kirkjubøur	20.438		20.438
Hestur	198.864		198.864
Nólsoy	174.433		174.433
Sandavágur	380.706		380.706
Miðvágur	714.535	158.990	873.525
Sørvágur	817.785		817.785
Bøur	9.086		9.086
Sandur	426.776	120.924	547.700
Skopun	376.531		376.531
Skálavík	185.401		185.401
Húsavík	151.296	14.480	165.776
Skúvoy	80.210		80.210
Hvalba	686.065		686.065
Tvøroyri	278.100	959.919	1.238.019
Fámjin	125.415		125.415
Porkeri	152.206		152.206
Vágur	1.148.169	393.530	1.541.699
Sumba	475.349		475.349
Tórshavn	8.046.926	1.842.900	9.889.826
<u>Ialt</u>	<u>25.795.667</u>	<u>5.562.827</u>	<u>31.358.494</u>

Kilde: Landsingeniøren

I 1981 har følgende vejarbejder været under udførelse:

Suðuroy: Vejen til Víkarbyrgi er kommet ned til bygden, og de nederste 1.200 m er asfalteret.

I september måned påbegyndtes ombygningen af vejstrækningen fra Trongisvágur til Drelnes.

Vágar: På strækningen fra Sørvágur til Bøur resterer nu kun asfaltering af de vestligste 800 m.

I november måned påbegyndtes ombygningen af vejen fra Lambá i Miðvágur mod Vatnsoyri.

Streymoy: Der er blevet arbejdet på at færdiggøre vejen fra Sund til Kaldbaksbotnur.

Vejen fra Kráargil ned til Fjørð i Vestmanna er færdig.

Man er i år kommet 1,0 km videre med Syðradals-vejen og er kommet nordpå til Syðradalsá.

Eysturoy: Man har arbejdet med omlægning af nedkørselen til Eiði.

Af den ombygning, der nu er sket af vejen mellem Skáli og Skálabotnur, resterer der nu kun asfaltering af ca. 500 m.

Funnings-vejen er kommet 900 m længere i år, og vejen er nu kommet hen imod Ljósággjógv.

I september måned påbegyndtes ombygningen af de 700 m af den vej, der har resteret fra Glyvragjógv til Langasandur.

Norðoyggjar: Vejbygningen fra Hattarvík til Kirkja er fortsat, og man er nu kommet ind over indmarksgærderne i Kirkja.

På Kalsoy er der lagt vej fra den nordligste tunnelmunding til Mikladalur, og der har været arbejdet på at færdiggøre de to nordligste tunneller. Af strækningen fra Húsar til Mikladalur resterer således næsten kun asfaltering af 3,5 km fra Hattardalur til Mikladalur.

Autoværn

Der opsættes autoværn langs vejene efter behov. Der er ialt opsat 62,7 km autoværn, og de fordeler sig på de forskellige områder som vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.52. Autoværn opsat i 1981

<u>Område</u>	<u>Opsat i 1981</u>	<u>Km ialt</u>	<u>Område</u>	<u>Opsat i 1981</u>	<u>Km ialt</u>
Suðuroy	-	12,1	Streymoy	1,4	17,2
Sandoy	-	5,3	Eysturoy	0,4	17,7
Vágar	0,5	2,2	Norðoyar	0,4	8,1
Ialt		19,6			43,0
					<u>Ialt 62,6</u>

Kilde: Landsingeniøren

Afmærkninger

Til orientering i trafikken er der malet afmærkninger på vejene. På et-sporede veje males rabatlinier, medens der på to-sporede veje males rabat- og midterlinier. I 1981 er der malet på nedennævnte vejstrækninger med den anførte linielængde, således at

de stiplede linier kun er medregnet med den malede del..

Tabel 3.53. Vejlængder

	<u>Km vejlængde</u>	<u>Heraf 2 gange</u>	<u>Km linie</u>
Norðoyar	26,9	0,42	47
Eysturoy	132,7	1,32	232
Streymoy	106,7	20,6	259
Vágar	19,9	10,54	65
Sandoy	0	0	0 ¹⁾
Suðuroy	68,8	0,62	106
<u>Ialt</u>	<u>355,0</u>	<u>33,50</u>	<u>711</u>

1) Ikke malet i 1981, da man ikke kunne komme til Sandoy med male-maskinen

Kilde: Landsingeniøren

Byggesager

Lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 bestemmer, at de kommunale byggemyndigheder ikke må give tilladelse til byggeri ved landsveje uden at forelægge sagen for landets vejmyndigheder. I 1981 behandlede landsingeniøren 160 sager vedrørende bygning ved landsveje.

Trafikttælling på hovedveje

Trafikken på hovedvejene tælles regelmæssigt og er nedenfor opstillet som gennemsnitstrafik pr. døgn, som viser det samlede antal køretøjer, der på et år kører i begge retninger over tællestedet, delt med antallet af dage i året (365).

Tabel 3.54. Gennemsnitstrafik pr. døgn

<u>Vej nr.</u>	<u>Tællested</u>	<u>Gennemsnitstrafik pr. døgn</u>				
		<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
10	Oyggjarvegur, på Bøllureyn	1.407	1.816	2.445	2.138	2.322
40	Kollafjarðardalur, vest for Oyggjarvegur	721	768	1.415	1.526	1.085
10	Kollafjarðardalur, øst for Oyggjarvegur	792	1.546	2.144	2.897	1.591
10	Tunnelvejen, oven over Norðskáli		800	1.193	1.178	1.198
70	Á Gøtueiði	1.021	1.173	1.591	1.519	-
10	Í Heiðunum, ved Høgaból	2.239	4.279	3.258	3.299	3.111
20	Á Nesi, Vágur	459	712	854	769	810
30	Ved Sandsvatn, inni í Vika	205	373	606	752	866
40	Við Leitisvatn, ved leitismætt	862	944	1.164	1.659	576
70	Mellem tunnellerne på Borðoy	483	478	665	703	576

Kilde: Landsingeniøren

El-forsyning

Tabel 3.55. Den samlede produktion og salget af el

	<u>70/71</u>	<u>75/76</u>	<u>77/78</u>	<u>78/79</u>	<u>79/80</u>	<u>80/81</u>
El-prod., mill. kwh. brutto	71,41	106,15	123,47	135,67	141,59	148,35
(heraf vandkraft)	55,91	46,68	48,88	43,18	59,39	48,28
Salg af strøm, mill. kwh.	63,52	91,30	106,67	108,04	123,40	129,13
Driftsindtægter mill. kr.	14,73	31,41	48,93	58,06	62,55	87,14
Driftsudgifter mill. kr. ¹⁾	13,64	33,33	41,83	58,46	66,24	89,79
Anlægsverdi mill. kr.	99,98	155,00	161,73	187,54	202,09	216,85
<u>Afskrivning mill. kr.</u>	<u>33,06</u>	<u>55,89</u>	<u>63,83</u>	<u>74,07</u>	<u>90,45</u>	<u>108,00</u>

1) Incl. afskrivninger 17.946 mill. kr. og olieforbrug 38.314 mill. kr. i 1980/81

Kilde: SEV

I 1974/75 blev Sundsværket tilsluttet med 2 x 6,0 MW og i 1978/79 forøget med 1 x 6,0 MW.

Tabel 3.56. El-selskabets fordelingsanlæg pr. 1. april 1981

	<u>60 kV</u>	<u>20 kV</u>	<u>10 kV</u>	<u>0,6 kV</u>	<u>0,4 kV</u>
Ledninger og kabler km	48	383	250	13	564
<u>Transformere stk.</u>	<u>8</u>	<u>140</u>	<u>153</u>	<u>5</u>	<u>-</u>

Kilde: SEV

Havne- og landingspladser

Havnene og landingspladserne på Færøerne bygges og drives af kommunerne.

Udbygningen deles i økonomisk henseende i 2 grupper:

A. Større havne og B. Mindre havne og landingspladser.

A. Større havne, hvor hovedregelen er, at statskassen og landskassen yder tilskud, henholdsvis med 25 og 50 % af de rene byggeudgifter, medens kommunerne selv afholder de resterende 25 % af finansieringsudgifterne. Disse havne er opført på de af lagtinget vedtagne havneplaner. Den næstsidste havneplan vedrører tiden indtil 31. marts 1979. I 1978 vedtog Færøernes lagting en ny havneplan for tidsrummet 1. april 1978 til 31. marts 1984. Tilskuddene i forbindelse med denne havneplan skal indexreguleres 1 gang hvert finansår.

I maj 1976 vedtog Færøernes lagting en ekstraordinær bevilling til Miðvágur/Sandavágur, Skopun og Sandur kommuner, hvortil landskassen yder 75 % i tilskud, medens statskassen intet yder. Af de 9,5 mill. kr., som der gennem denne bevilling ydes Miðvágur/Sanda-

vágur kommuner, resterer 2,6 mill. kr., og arbejdet forventes at blive påbegyndt igen i februar 1982.

Til Skopun kommune er der i henhold til lagtingslov nr. 64 af 2. oktober 1981 bevilget 1,6 mill. i tilskud til uddybning af Álunum samt tilskud til de arbejder, som er i gang ved havnen.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne pr. 31. december 1981.

Tabel 3.57. Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne

Kommune	Bevilling				Bygget for mill. kr.	Rest af bev. mill. kr.
	6 års-plan 78/79 mill.kr.	Indexregulering pr. 1/4-81 mill. kr.	Andre bevil-linger mill. kr.	Ialt mill. kr.		
Klaksvík	25.000	7.000		32.000	14.600	17.400
Fuglafjörður	10.000	3.000		13.000	7.300	5.700
Leirvík	5.000	1.700		6.700	-	6.700
Gøta	10.000	2.000		12.000	12.000	-
Runavík	15.000	4.200		19.200	7.200	12.000
Nes	8.000	2.300		10.300	3.900	6.400
Skáli	10.000	2.200		12.200	9.900	2.300
Sjógv	8.000	2.700		10.700	-	10.700
Eiði	8.000	1.000		9.000	9.000	-
Haldarsvík	6.000	1.900		7.900	3.300	4.600
Kollafjörður	6.000	2.100		8.100	1.200	6.900
Tórshavn	20.000	6.500		26.500	5.900	20.600
Vestmanna	15.000	5.100		20.100	6.000	14.100
Miðvágur/ Sandavágur	8.000	2.700	2.658	13.358	-	13.358
Sørvágur	8.000	1.300		9.300	6.300	3.000
Skopun	7.000	2.400	1.600	11.000	8.300	2.700
Sandur	8.000	2.000		10.000	10.000	-
Hvalba	10.000	1.200		11.200	11.200	-
Tvøroyri	15.000	4.700		19.700	1.200	18.500
Porkeri	5.000	1.700		6.700	-	6.700
Vágur	12.000	2.300		14.300	5.300	9.000
Ialt	219.000	60.000	4.258	283.258	122.600	160.658

Kilde: Landsingeniøren

I 1981 har man inden for gruppe A arbejdet i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Gøta:	Havnemole og uddybning af havnen
Runavík:	Bro til fragtskibe
Nes:	Havnemole uden for Toftagjógv
Eiði:	Havnemole og havneområde
Skopun:	Uddybning af havnen
Hvalba:	Skibshavnen ved Hamranes
Vágur:	Oliekaj

Arbejder under udførelse:

Klaksvík:	Anløbsbro og havneområde á Vágsstongum
Fuglafjørður:	Bro og havnemole ved kajen
Skáli:	194 m anløbsbro nord for dokken
Haldarsvík:	Havnemole
Kollafjørður:	100 m kaj og havneområde
Vestmanna:	Havnemole, 175 m kaj og havneområde
Skopun:	Port for havnen
Sandur:	Havnemole og forlængelse af pieren

De seneste år har lagtinget ydet 75 % i tilskud til regulering og byggemodning af havneområder for visse af de større havne. Til disse arbejder yder statskassen ikke tilskud, idet kommunerne finansierer de resterende 25 % af udgifterne.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende disse tilskud pr. 31. december 1981. Alle bevillinger, der er ydet siden 1968, er medtaget her.

Tabel 3.58. Tilskud til regulering og byggemodning af havneområder

<u>Kommune</u>	<u>Bevilling</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>Bygget for</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>Rest af</u> <u>bev. 1.000 kr.</u>
Klaksvík	4.000	1.423	2.577
Fuglafjørður	975	925	50
Leirvík	250	-	250
Gøta	600	400	200
Runavík	1.050	300	750
Nes	320	320	-
Skáli	1.000	857	143
Sjógv	1.750	1.750	-
Eiði	400	400	-
Haldarsvík	600	600	-
Vestmanna	1.550	1.050	500
Sørvágur	1.000	119	881
			(fortsættes)

Tilskud til regulering og byggemodning af havneområder
(fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Bevilling</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>Bygget for</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>Rest af</u> <u>bev. 1.000 kr.</u>
Skopun	1.060	1.060	-
Sandur	500	-	500
Tvøroyri	640	172	468
Porkeri	350	-	350
Vágur	640	640	-
<u>Ialt</u>	<u>16.685</u>	<u>10.016</u>	<u>6.669</u>

Kilde: Landsingeniøren

De samlede byggeudgifter inden for gruppe A i løbet af året er ca. 62 mill. kr.

B. Mindre havne og landingspladser, hvor landskassen yder 75 % i tilskud og kommunerne de resterende 25 % af finansieringsudgifterne.

I maj 1974 vedtog lagtinget en 5 års plan for udbygning af mindre havneanlæg, anløbsbroer og bådebassiner. Denne plan gik til 31. marts 1979, og de samlede investeringsbeløb er på 15,4 mill. kr. Iøvrigt bevilger lagtinget sædvanligvis hvert år tilskud over bestemte åremål til udbygning af mindre havne og landingspladser efter ansøgning fra kommuner.

De samlede tilskudsbevillinger for finansåret 1981/82 er 75 % af 22.710 mill. kr.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser pr. 31. december 1981.

Tabel 3.59. Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser

<u>Kommune</u>	<u>5 års-plan</u> <u>74-79</u> <u>1000 kr.</u>	<u>Bevilling</u>		<u>Bygget for</u> <u>1000 kr.</u>	<u>Rest-bev.</u> <u>1000 kr.</u>
		<u>Alm. havne-bev.</u> <u>1000 kr.</u>	<u>Ialt</u> <u>1000 kr.</u>		
Fugloy		1.800	1.800	881,7	918,3
Svínoy		455	455	455,0	0,0
Viðareiði	320	1.185	1.505	952,3	552,7
Hvannasund	480	3.175	3.655	2.787,3	867,7
Klaksvík		6.510	6.510	2.055,6	4.454,4

(fortsættes)

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med
mindre havne og landingspladser (fortsat)

Kommune	Bevilling				
	5 års- plan 74-79 1000 kr.	Alm. havne- bev. 1000 kr.	Ialt 1000 kr.	Bygget for 1000 kr.	Rest- bev. 1000 kr.
Kunoy		2.660	2.660	2.511,4	148,6
Mikladalur		565	565	226,5	338,5
Húsar		-	-	-	-
Elduvík	500	3.535	4.035	2.379,0	1.656,0
Oyndarfjørður		13.810	13.810	8.492,7	5.317,3
Fuglafjørður		2.570	2.570	1.620,9	949,1
Leirvík		1.130	1.130	930,0	200,0
Gøta		5.150	5.150	5.150,0	0,0
Runavík	2.000	7.910	9.910	7.587,3	2.322,7
Nes		8.950	8.950	6.650,0	2.300,0
Skáli		1.000	1.000	805,0	195,0
Sjógv		6.240	6.240	2.452,9	3.787,1
Sund	850	2.900	3.750	2.839,7	910,3
Einði		9.985	9.985	9.985,0	0,0
Gjógv		25	25	0,0	25,0
Funningur		75	75	40,0	35,0
Haldarsvík		1.755	1.755	1.408,9	346,1
Hvalvík		2.375	2.375	1.955,0	420,0
Hósvík		650	650	375,9	274,1
Kollafjørður		1.190	1.190	950,0	240,0
Kvívík		1.360	1.360	1.360,0	0,0
Vestmanna		3.800	3.800	-	3.800,0
Tórshavn/ Kaldbak	1.300	2.050	3.350	2.900,0	450,0
Tórsh.uttanb.		4.000	4.000	1.615,2	2.384,8
Kirkjubøur		975	975	488,4	486,6
Hestur		5.430	5.430	1.157,0	4.273,0
Nólsoy	2.850	4.500	7.350	3.052,1	4.297,9
Sandavágur	1.500	6.640	8.140	6.763,7	1.376,3
Miðvágur		6.730	6.730	5.306,6	1.423,4
Sørvágur		2.290	2.290	1.381,8	908,2
Bøur		165	165	50,0	115,0
Mykines		140	140	40,0	100,0

(fortsættes)

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser (fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Bevilling</u>		<u>Bygget for 1000 kr.</u>	<u>Rest- bev. 1000 kr.</u>
	<u>5 års- plan 74-79 1000 kr.</u>	<u>Alm. havne- bev. 1000 kr.</u>		
Sandur		6.780	6.780	1.604,6
Skopun		750	750	726,7
Skálavík	1.200	4.060	5.260	3.108,6
Húsavík	750	1.664	2.414	1.485,6
Skúvoy		1.500	1.500	622,6
Hvalba	1.600	7.175	8.775	8.352,4
Tvøroyri		2.235	2.235	955,0
Fámjin		1.410	1.410	488,3
Hov		145	145	95,0
Porkeri		1.235	1.235	912,1
Vágur		1.700	1.700	503,0
Sumba	2.000	4.190	6.190	5.454,0
<u>Ialt</u>	<u>15.360</u>	<u>156.524</u>	<u>171.874</u>	<u>111.914,8</u>

Kilde: Landsingeniøren

I 1981 har man arbejdet inden for gruppe B i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Fugloy:	Sikring af bakken ved Trøllagjógv i Hattarvík
Svínoy:	Landingsbelysning ved landingspladserne i Svín-oyareidi og Svínoyarvík
Hvannasund:	Parkeringsareal ved Sandoyarbug
Runavík:	Anløbsbro i Söldafjørður
Nes:	Stenkast i Toftir
Nes:	Parkeringsareal ved færgelejet
Skáli:	Bådehavn i Skáli
Sjógv:	Uddybning af bådebassinet i Selatrað
Hvalvík:	Anløbsbro i dæksbådehavnen
Sandavágur:	Vej til Giljanes
Sørvágur:	Uddybning af bådehavnen
Bøur:	Forbedringer af landingspladsen i Gásadalur
Fámjin	Forbedringer af molen og opsætning af bådespil
Sumba:	Forbedringer af ophalingen

Arbejder under udførelse:

Kunoy:	Fortsættelse af bygning af 250 m landingsvej i Kunoy bygd
Elduvík/ Funningur:	Udvidelse af havnearealet i Funningsfjórður
Oyndarfjórður:	Fiskerihavn
Fuglafjórður:	Både- og skibshavn
Sjógv:	Bådebro i bådebassinet i Selatrað og við Sjógv i Strendur
Funningur:	Forbedringer af landingspladsen
Kvívík:	Bådehavn i Kvívík
Tórshavn:	Flydebroer m. m. i vestre og østre våg
Tórshavn:	Bådebro og -ophaling i Kaldbak
Tórsh.uttanb.:	Bådehavn i Argir
Miðvágur:	Bådebassin i Miðvágur
Miðvágur:	Vej og mole i Prestlandet
Skúvoy:	Vej fra landingspladsen
Vágur:	Bådebassin i Vágur
Sumba:	Dæksbådehavn i Lopra

De samlede byggeudgifter i løbet af året er ca. 36 mill. kr.

I forbindelse med havne og landingspladser er der i løbet af året udført arbejder for ca. 98 mill. kr. Regner man med, at arbejdslønnen ligger på 36 % af byggeudgifterne, d. v. s. 35 mill. kr., svarer dette til, at 400 mand har tjent størstedelen af deres årsindtægt ved disse arbejder.

Tabel 3.60. Samlede investeringer i havne- og landingspladser i mill. kr. i årene 1972, 1976 og 1979-81

	<u>1972</u>	<u>1976</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Større havne incl. byggemodn.	19,8	8,7	26,1	50,1	62,0
Mindre havne og landingspl.	<u>3,3</u>	<u>9,3</u>	<u>9,6</u>	<u>16,9</u>	<u>36,0</u>
<u>Ialt</u>	<u>23,1</u>	<u>18,0</u>	<u>35,7</u>	<u>67,0</u>	<u>98,0</u>

Kilde: Landsingeniøren

På Færøerne er der 21 større havne, 11 mindre havne og 98 bådebassiner og landingspladser. En oversigt over aktiviteten i 6 af de største havne er vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.61. Aktiviteten i de 6 største havne 1974-81

		<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>			<u>Samlede indtægter 1.000 kr.</u>
		<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u> ¹⁾	<u>Ind- ladet</u> ²⁾	<u>År</u>	
Tórshavn ³⁾	1974	6.389	982,7	110,0	10,5	73/74	3.951
	1975	6.912	1.179,9	116,0	15,7	74/75	3.794
	1976	6.615	1.363,0	132,8	20,2	75/76	3.917
	1977	6.488	1.299,1	144,9	20,6	76/77	4.648
	1978	6.788	1.484,3	151,6	28,4	77/78	5.077
	1979	6.617	1.487,7	158,4	30,2	78/79	7.743
	1980	6.211	1.475,2	169,6	38,0	79/80	7.915
	1981	5.376	1.252,0	179,0	33,9	80/81	7.957
Klaksvík ⁴⁾	1974	1.518	207,4	47,8	20,2	73/74	1.429
	1975	1.503	285,7	48,3	19,4	74/75	1.373
	1976	1.812	390,9	48,7	19,9	75/76	1.416
	1977	1.409	359,6	49,1	20,8	76/77	1.472
	1978	1.344	365,5	26,4 ²⁾	16,1	77/78	1.701
	1979	6.024	847,9	35,2	20,0	78/79	2.893
	1980	1.355	389,6	34,4	21,4	79/80	2.885
	1981	1.208	324,8	27,1	16,1	80/81	5)
Fuglafj.	1974	1.681	201,7	33,5	50,0	73/74	497
	1975	1.446	173,0	17,7	46,9	74/75	568
	1976	1.507	176,2	17,0	49,2	75/76	524
	1977	1.434	169,8	23,6	51,7	76/77	618
	1978	1.573	232,3	28,1	47,5	77/78	651
	1979	1.666	250,2	25,3	44,4	78/79	1.164
	1980	1.394	222,5	26,5	40,7	79/80	1.183
	1981	1.325	224,3	20,0	40,0	80/81	1.289
Runavík	1974	1.239	164,1	56,0	27,0	73/74	660
	1975	1.190	160,7	50,6	27,7	74/75	704
	1976	1.320	160,4	46,8	30,6	75/76	824
	1977	1.737	191,6	62,7	27,8	76/77	871
	1978	1.843	219,3	59,7	20,7	77/78	948
	1979	1.724	230,2	62,5	21,7	78/79	1.705
	1980	1.481	213,4	68,5	16,4	79/80	2.029
	1981	1.408	228,6	78,2	31,8	80/81	2.215

(fortsættes)

Aktiviteten i de 6 største havne 1974-81 (fortsat)

		<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>			<u>Samlede</u>
		<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u> ¹⁾	<u>Ind- ladet</u> ²⁾	<u>År</u>	<u>indtægter</u> <u>1.000 kr.</u>
Tvøroyri	1974	915	145,0	25,0	5,5	73/74	495
	1975	922	130,0	30,0	6,0	74/75	501
	1976	932	104,2	24,0	3,5	75/76	575
	1977	842	105,3	21,0	2,8	76/77	584
	1978	782	122,8	22,0	3,6	77/78	594
	1979	795	110,2	23,0	3,5	78/79	835
	1980	689	116,5	23,5	4,5	79/80	1.000
	1981	625	114,0	22,5	4,5	80/81	1.017
Vágur	1974	1.739	95,1	6,6	2,4	73/74	203
	1975	1.957	96,3	6,7	2,7	74/75	245
	1976	1.106	241,5	9,1	3,3	75/76	290
	1977	952	224,8	7,3	4,7	76/77	375
	1978	738	224,6	8,0	5,2	77/78	377
	1979	852	255,8	10,0	12,2	78/79	853
	1980	932	260,6	10,0	10,3	79/80	713
	1981	974	226,3	10,0	9,1	80/81	745

- 1) Råfisk ikke medregnet 2) Fisk og fiskeprodukter medregnet
 3) I opgørelsen vedrørende Tórshavn er rutebådene medtaget
 4) I oplysningerne vedrørende Klaksvík er kun Teistin medtaget
 af Strandfaraskip Landsins, Føroya Bjór, sandbådene og udroer-
 bådene er ikke medtaget 5) Der foreligger intet tal
- Kilde: Oplysninger fra de enkelte havne

De indenlandske telefonforbindelser

Telefonverk Føroya Løgtings blev etableret 19. november 1906, da lagtinget overtog Ólavur á Heygums telefonlinje mellem Vestmanna og Tórshavn. Telefonselskabets hovedopgave er at udbygge og forestå driften af telefonforbindelsen på Færøerne. Hele udbygningen indtil efter anden verdenskrig var baseret på bemandede, manuelle centraler. Enkelte steder, hovedsagelig i Tórshavn, var der en del jordkabel. Iøvrigt blev der benyttet luftledninger. Mellem nogle øer blev der anvendt søkabel og i enkelte tilfælde radioforbindelse.

1. maj 1953 blev den første automatisering gennemført på Færøerne, idet en automatcentral i Tórshavn blev taget i brug; men ikke før først i 1970'erne kom der for alvor gang i automati-

seringen, der således også kom til at omfatte automatisk forbindelse mellem bygder - det er denne udbygningsetape, der sædvanligvis kaldes landsautomatiseringen. Denne udbygning blev færdig i april 1978. Herefter er samtlige øer blevet tilknyttet de eksisterende centraler, således at alle telefoner på Færøerne nu er automatiske.

Udgifterne til udbygning og driften af telefonvæsenet afholdes ikke over lagtingets finanslov, idet indtægterne fra abonnenterne dækker samtlige udgifter. Selve udbygningen finansieres delvis ved selvfinansiering og delvis ved låntagning. Af tabel 3.62. fremgår antallet af centraler, abonnenter og ansøgere på venteliste i de seneste 10 år.

Tabel 3.62. Antal centraler, abonnenter samt antal ansøgere på venteliste i finansårene 1970/71 og 1975/76-1980/81

<u>År</u>	<u>Centraler</u>		<u>Abonnenter</u>		<u>Ialt</u>	<u>Venteliste</u>
	<u>aut.</u>	<u>man.</u>	<u>aut.</u>	<u>man.</u>		
1970/71	5	48	4.474	2.438	6.912	459
1975/76	13	20	9.134	1.395	10.529	467
1976/77	17	12	11.052	348	11.400	467
1977/78	19	4	12.059	32	12.091	552
1978/79	19	2	12.704	5	12.709	513
1979/80	19	0	13.279	0	13.279	417
1980/81	19	0	13.781	0	13.781	530

Bemærkning: Inden landsautomatiseringen var blevet gennemført, omfattede ventelisten hovedsagelig ansøgere på bygd, men nu omfatter ventelisten hovedsagelig ansøgere i Tórshavn

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Man var på et tidligt tidspunkt klar over, at landsautomatiseringen ville medføre, at den gamle automatcentral fra 1953 i Tórshavn måtte skiftes ud. Desværre opstod der problemer i denne forbindelse, således at sagen blev forsinket i flere år. I marts 1980 blev forholdene imidlertid bragt i orden, og den nye central blev taget i brug den 25. januar 1981.

I tabel 3.63. er der udarbejdet en oversigt over telefonvæsenets økonomi samt antallet af personale.

Tabel 3.63. Telefonvæsenets økonomi 1970/71 og 1975/76-1980/81

<u>År</u>	<u>Drifts- indt. 1000 kr.</u>	<u>Drifts- udg. 1000 kr.</u>	<u>Investe- ringer 1000 kr.</u>	<u>Anlægs- værdi 1000 kr.</u>	<u>Fastlønnet personale</u>
1970/71	7.584	7.299	3.981	15.175	106
1975/76	21.631	21.102	15.525	79.575	105
1976/77	22.562	22.904	12.790	88.212	102
1977/78	26.486	24.127	27.886	111.002	99
1978/79	29.247	31.758	17.951	123.086	101
1979/80	32.740	31.298	13.026	129.225	100
1980/81	40.537	37.821	20.089	142.339	100

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Telefonvæsenets hovedopgave er telefonforbindelsen, men herudover har telefonvæsenet andre offentlige tekniske opgaver. For landsstyret passer telefonvæsenet samtlige radiosendestationer på Færøerne og har ansvaret for udbygningen. For det danske Post- og Telegrafvæsen har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af VHF-skibs-senderne, som Tórshavn Radio anvender. Endvidere har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af sikkerhedsradioudstyret ved flyvepladsen på Vágar.

Telekommunikation med udlandet og med skibene

I 1906 blev der af Det Store Nordiske Telegraf-Selskab etableret en søkabelforbindelse mellem Shetlandsøerne og Tórshavn og derfra videre til Island. Hermed fik Færøerne telegrafforbindelse med det europæiske fastland. I 1954 oprettede Post- og Telegrafvæsenet en radiotelefonforbindelse mellem Færøerne og Danmark, og i 1961 oprettede Post- og Telegrafvæsenet, det britiske Post Office og Det Store Nordisk Telegraf-Selskab i fællesskab et nyt, moderne søkabelanlæg mellem Skotland og Færøerne med videre forbindelse til Island. Dette kabel blev taget i brug i 1962, og der blev da mulighed for samtidig overføring af telefon- og telegrafforbindelser samt oprettelse af telextjeneste.

I 1971 blev der nedlagt et nyt, moderne søkabel mellem Shetlandsøerne og Færøerne, og det blev taget i brug i slutningen af året. Telefonforbindelsen til udlandet varetages nu i et samarbejde mellem Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Post- og Telegrafvæsenet og Telefonverk Føroya Løgtings. Samtidig blev radiotelefonforbindelsen fra 1954 nedlagt.

Tabel 3.64. Telekommunikationen med udlandet og med skibene

	Udlandet			Skibene	
	Antal telegrammer (x 1000)	Antal rigstelefon samtaler (x 1000)	Antal telexabonnementer 31/12	Telegrammer	Samtaler
1971	92,5	118,5	57	9.449	28.420
1972	83,0	194,0	59	8.450	33.252
1973	79,0	242,5	64	6.245	35.786
1974	76,5	290,5	68	4.861	40.242
1975	67,0	289,0	77	5.259	48.072
1976	52,3	91,3	77	5.161	55.744
1977	42,4	85,1	79	10.160	58.577
1978	39,2	67,3	91	18.352	64.447
1979	37,5	70,6	97	17.718	67.106
1980	34,2	68,9	101	14.726	59.338
1981	31,4	60,2	118	14.895	52.129

Kilde: Det Store Nordiske Telegraf-Selskab

Den 12. november 1975 blev den automatiske telefonforbindelse mellem Færøerne og udlandet taget i brug. Forinden blev alle rigstelefon samtaler ekspederet på telegrafstationen, men nu drives den automatiske forbindelse af telefonvæsenet, medens telefonistekspederede samtaler fortsat ekspederes fra telegrafstationen.

Vedrørende antallet af rigstelefon samtaler kan oplyses, at dette (60,2 x 1000) kun omfatter telefonistekspederede samtaler, da der ikke foreligger nogen opgørelse over samtaler, som foregår som selvvalg.

Da telextjenesten sker over en fuldautomatisk central, er det ikke muligt at opgive antallet af telexmeddelelser. I 1968 var det sidste år, hvor den manuelle telexstation var i brug.

I begyndelsen af 1920'erne blev Tórshavn Radio etableret med det formål at betjene trafikken mellem land og skibe. Indtil begyndelsen af 1930 årene var der kun tale om telegrafiforbindelse, men ved denne tid begyndte de færøske skibe at anskaffe radiotelefonisendere, og stationen blev derfor også udstyret med radiotelefonianlæg. Dog var der stadig kun tale om udveksling af telegrammer. I 1953 påbegyndte man udbygningen af stationen, og fra 1. januar 1954 var der mulighed for udveksling af telegrammer pr. telegrafi eller telefoni, ligeledes var det muligt at tale mellem skibene og telefonabonnenter i land.

I 1965 fik stationen den første VHF-kanal (Húsareyn kanal 26),

i 1977 en til (Suðuroy kanal 23), i 1978 en VHF-station på Svínø (kanal 24) og i 1980 en på Mykines (kanal 25). På mellembølge kom kanal 2 (1708 kHz) i 1976, således at man nu kan ekspedere op til 6 skibssamtaler på én gang.

Kyststationens hovedsendere er alle fjernbetjente og MF-senderne er alle placeret i samme bygning (uppi á Varða). I denne bygning befinder sig også mellembølgesenderen hos Útvarp Føroya, og kyststationens personale har passet sende- og antenneanlæg fra starten i 1957.

Stigningen i antallet af skibstelegrammer skyldes, at udenlandske fiskerskibe har fået pålagt rapporteringspligt, når de opholder sig på færøsk søterritorium.

Med det moderne radiotelefoniudstyr, som skibe kan udstyres med, er der skabt mulighed for, at selv små fiskerskibe kan have radiofoniudstyr om bord.

Det færøske postvæsen

Det færøske postvæsen, som har hørt under det danske postvæsen, blev overtaget 1. april 1976 og er nu en institution under Færøernes landsstyre. Postvæsenet har til formål 1. at opfylde landets behov for post- og pengetransport på Færøerne og mellem Færøerne og udlandet, 2. at være en tjenesteydende institution, der i så høj grad som muligt drives ud fra forretningsmæssige hensyn, 3. at tilpasse sig samfundets udvikling og udvide virksomheden, når forholdene taler derfor, og 4. på et bredt grundlag at samarbejde med Strandferðslan, telefonvæsenet, Gjaldstovan og andre offentlige institutioner.

Postvæsenet ekspederer brevforsendelser, pakker, postanvisninger, aviser, tidsskrifter og andet, f. eks. ekspedition af postopkrævninger, postindkasseringer og udbringelse af adresseløse forsendelser.

Fra 1. april 1976 har det færøske postvæsen også ekspederet giro. Postvæsenet har sit eget regnskab. En finans-, drifts- og investeringsplan for postvæsenet bliver lagt hvert år og afgives til landsstyret inden den 15. november.

Alle planer om udbygning og nyordning af postvæsenet udarbejdes af postvæsenet i samråd med landsstyret, inden de bliver gennemført.

Postvæsenet kan som institution optage lån, dog betinget af landsstyrets og finansudvalgets godkendelse.

Posttaksterne fastsættes af landsstyret i samråd med finans-

udvalget.

Kun gyldige frimærker, udgivet af det færøske postvæsen er anvendelige på Færøerne.

Personalet ved postvæsenet aflønnes og arbejder efter regler, som er fastsat af landsstyret, hvor der ikke findes lovbestemmelser.

Personalet er organiseret i en fagforening. Foreningens navn er Færøernes Postforening. Dens arbejdsområde omfatter områder, hvor Færøernes Postforening i henhold til gældende love og overenskomster har forhandlingsretten for medlemmer, der er i faste eller midlertidige stillinger.

Tabel 3.65. De færøske posthuses virksomhed

	1975/76		1980		1981	
	1000 stk.	mill. kr.	1000 stk.	mill. kr.	1000 stk.	mill. kr.
1. Indbetalte postanvisninger	1.084	516	438	443	431	450
2. Indbetalte postgirokort (fær.)	-	-	856	469	901	629
3. Indbetalte postgirokort(danske) og postanvisninger til udlandet	370	491	378	367	355	340
4. Udbetalte postanvisninger og udbet.kort	1.035	502	433	441	426	451
5. anbefalede breve, sendt	-	-	62	-	62	-
6. Pakker, sendt	166	-	112	-	113	-
heraf til Danmark og udlandet	-	-	39	-	40	-
7. Pakker, kommet	304	-	247	-	250	-
heraf fra Danmark og udlandet	-	-	174	-	177	-
8. Færøske aviser og blade, sendt	1.915	-	2.059	-	2.006	-
heraf til Danmark og udlandet	-	-	63	-	64	-
9. Brevforsendelser, sendt	-	-	4.194	-	4.315	-
Foruden dette har fri-mærkeafdelingen sendt	-	-	642	-	636	-
10. Forsendelser uden adresse	-	-	1.117	-	1.178	-

Kilde: Det færøske postvæsen

Følgende frimærker er udgivet i 1981:

Nr.	Værdi	Billede	Udgivelsesdato
FR 53	110 øre	Tórshavn (gl. bydel)	2. marts 1981
FR 54	140 øre	" "	2. marts 1981
FR 55	150 øre	" "	2. marts 1981
FR 56	200 øre	" "	2. marts 1981
FR 57	150 øre	Færøsk dans (CEPT)	1. juni 1981
FR 58	200 øre	" " (CEPT)	1. juni 1981
FR 59	10 øre	Historisk skrift	19. oktober 1981
FR 60	100 øre	" "	19. oktober 1981
FR 61	300 øre	" "	19. oktober 1981
FR 62	600 øre	" "	19. oktober 1981
FR 63	1000 øre	" "	19. oktober 1981

Kap. 4

ØKONOMI

FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT

Eksport

Efter en stigning i den færøske eksport i 1976 og 1977 på mellem 30 % og 40 % i forhold til det nærmest foregående år og fald i eksporten i 1978 og 1979 på henholdsvis 2 % og 10 % skete der en stigning i 1980 på 33 %. Stigningen i eksporten er fortsat i 1981 og udgør ialt 176,9 mill. kr., svarende til knap 18 % af eksporten i 1980. Stigningen skyldes en stigning i eksportpriserne, medens eksportmængden regnet i faste priser er uændret i forhold til 1980.

Tabel 4. 1. Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper
1970, 1975 og 1978-1981

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981</u>
Saltfisk	77,0	157,2	169,7	139,4	202,1	237,9
Saltfiskefilét	0,8	7,4	11,4	22,5	54,6	45,0
Frossen fiskefilét	59,0	84,8	221,3	229,0	267,7	373,0
Salt- og kryddersild	12,1	15,8	12,8	0,9	0,2	-
Fersk sild og fisk	40,4	54,2	69,8	89,4	93,3	81,1
Industrifisk	4,1	9,9	19,3	16,1	13,1	25,3
Silde- og fiskeolie	9,8	19,5	13,6	6,1	15,2	14,5
Helleflynder, hellefisk, sildehaj, laks	16,8	9,9	9,6	13,5	44,8	57,8
Rejer	1,8	36,5	132,9	95,8	126,3	100,5
Silde- og fiskemel	22,3	39,3	64,9	44,9	58,2	77,0
Fiskeaffald	2,2	2,6	12,3	18,0	23,5	22,6
Andre fiskevarer	2,1	7,8	9,6	17,2	15,8	36,9
Strikkede varer og uldgarn	1,2	1,6	2,9	3,8	4,1	6,6
Skibe	0,1	16,1	23,5	59,8	86,1	104,6
Andre varer	1,3	1,4	1,2	1,3	2,3	1,4
<u>Eksport ialt</u>	<u>251,0</u>	<u>464,0</u>	<u>774,8</u>	<u>757,7</u>	<u>1007,3</u>	<u>1184,2</u>

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne tal

Kilde: Hagdeildin

Bortset fra posten "Skibe", der er meget svingende, består eksporten næsten udelukkende af fisk og fiskeprodukter, der i 1981 udgjorde godt 90 % af den samlede eksport. I 1980 og 1979 udgjorde

andelen 91 %, hvilket var et fald i forhold til tidligere år, hvor denne andel har ligget omkring 96 %. Den lidt lavere andel af fisk og fiskeprodukter i den samlede eksport i 1979, 1980 og 1981 skyldes en stor eksport af skibe i disse år.

Eksporten af mere forarbejdede varer som frosne fiskefiléter samt fiskemel og fiskeolie har gennem de senere år været stigende og udgjorde i 1981 omkring 39 % af den samlede eksport mod 34 % i 1980. Stigningen skyldes fortsatte stigninger i såvel eksportmængder af frosne fiskefiléter og fiskemel som øgede priser på disse produkter.

Den stigende forædlingsværdi er muliggjort af de store investeringer i fiskeindustrien, der har fundet sted siden midten af 1960'erne. Ændringerne i eksportens sammensætning mod mere forarbejdede varer må endvidere ses på baggrund af et øget færøsk fiskeri i de hjemlige farvande, der bl. a. er en følge af indskrænkningerne i de færøske fiskerirettigheder i fremmede farvande. Det øgede hjemmefiskeri betyder, at en større del af fisken efter kortere ture landes til videre forarbejdning på Færøerne end ved det tidligere saltfiskfiskeri, hvor fisken blev behandlet og saltet ombord på ture af op til flere måneders varighed, og derefter ofte blev sejlet direkte til aftagerlandet.

Andelen af de færøske fangster, der stammer fra de nære områder, er således steget fra 14 % i 1975 til 44 % i 1981. Samtidig er andelen af fangsterne i midterområdet (især i EF-havet) faldet kraftigt. Denne udvikling skyldes stigende vanskeligheder med at opretholde fiskeriet på de traditionelle fangststeder, efter at en række lande i 1977 har udvidet fiskerigrænserne. Adgangen til de traditionelle fiskepladser er herefter ofte betinget af gensidigt fiskeri eller andre modbydelser. Andelen af fangsterne, der stammer fra de hjemlige farvande og hermed andelen af fangsterne, der landes på Færøerne, må forventes fortsat at stige i de kommende år. Denne forventning afspejles i en fortsat betydelig investeringsaktivitet i fiskeindustrien. Den færøske konsumfiskeindustri bestod ved udgangen af 1981 af ialt 19 fiskefilétfabrikker. Dette er et uændret antal i forhold til året før. Med en nedgang i den samlede fangstmængde for færøske skibe i 1981 og en stigning af fangsterne af konsumfisk i færøske farvande er landingerne af råfisk fra færøske fartøjer til filétfabrikkerne på Færøerne nogenlunde uændret i 1981 i forhold til 1980. De samlede landinger til filét-

fabrikkerne i 1981 er dog steget, hvilket skyldes, at islandske skibe har landet omkring 8.000 tons råfisk her.

Selv om udviklingen således fortsat går i retning af en større eksport af mere forarbejdede varer, har Færøernes traditionelle eksportvare, saltfisk, stadig meget stor betydning ligesom eksporten af fersk sild og fisk samt saltfiskefiléter. Disse varearter udgjorde i 1981 tilsammen knap 1/3 af den samlede eksport. Særligt er eksporten af saltfisk efter en fortsat faldende tendens siden 1977 steget betydeligt i 1980. Denne stigning er fortsat i 1981. Derimod er eksporten af fersk sild og fisk samt saltfiskefiléter faldet i 1981.

Rejer er fortsat den tredjestørste eksportvare. Den udgjorde i 1977 og 1978 17 % af den samlede eksport, men i 1979, 1980 og 1981 er der som følge af restriktioner for rejefiskeriet i Grønland sket en nedgang i rejernes andel af eksporten, således at denne i 1981 udgjorde godt 8 %.

Efter betydelige stigninger i de seneste år er eksporten af fiskeaffald faldet med knap 4 % fra 1980 til 1981. Affaldet, der anvendes til dyrefoder, eksporteres hovedsagelig til Danmark. Stigningen i denne eksport i de foregående år må ses på baggrund af den skete udbygning af fiskefilétfabrikkerne, hvor de fleste virksomheder nu har anlæg til formaling og frysning af affaldet fra filétfabrikationen.

Efter den meget kraftige stigning fra 1979 til 1980 på 232 % i eksporten af helleflynder, hellefisk, sildehaj og laks er der fra 1980 til 1981 sket en yderligere stigning på 29 %. Stigningen skyldes især en øget eksport af laks efter en væsentlig forøgelse af laksefiskeriet ved Færøerne. I 1981 er således eksporteret ca. 720 tons laks til en gennemsnitspris af knap 53 kr. pr. kg mod ca. 550 tons til en pris af knap 50 kr. pr. kg i 1980 og kun 25 tons til en pris af 43 kr. pr. kg i 1979.

Der er endvidere fra 1980 til 1981 sket en stigning på ca. 60 % i eksporten af helleflynder, således at eksporten af denne vare i 1981 udgør 8,2 mill. kr., medens der er sket en næsten halvering af eksporten af sildehaj, som i 1981 udgør 3,7 mill. kr.

Posten "Andre fiskevarer" omfatter bl. a. fiskefars til 16,9 mill. kr., hvilket er en stigning på 69 % i forhold til 1980, frosne kammuslinger til 8,5 mill. kr., frossen rogn til 2,0 mill. kr., røget fisk til 4,2 mill. kr., frossen jomfruhummer til 1,4 mill. kr. og blæksprutter til 3,7 mill. kr.

Eksportens størrelse og sammensætning vil naturligt være afhængig af fangstmulighederne, der er påvirket af de indgåede fiskeaftaler mellem Færøerne og en række andre lande, jfr. kapitel 3.

Eksportens udvikling i de senere år afspejler tydeligt de stigende vanskeligheder ved at opretholde fiskeriet på de traditionelle fangstpladser. Som nævnt skyldes den øgede eksport af frosne fiskefiléter et øget fiskeri i de nære farvande. De stigende fangster i de hjemlige farvande har dog ikke kunnet opveje det aftagende fiskeri i farvande uden for færøsk fiskeriterritorium. Den faldende eksport af fersk sild og fisk skyldes især et kraftigt fald i fiskeriet i Nordsøen af bl. a. makrel, hvilket er en følge af, at fiskeaftalen mellem EF og Færøerne først trådte i kraft den 29. september 1981. Ligeledes skyldes den faldende betydning af rejeksporten en mindre rejekvote i aftalen med EF om fiskeri i grønlandske farvande.

Eksporten af skibe omfatter et mindre fragtskib til 1,5 mill. kr., 3 kraftblokskibe til 42,6 mill. kr., 2 fryseskibe til 33,5 mill. kr., 2 ferskfiskerskibe til 20,6 mill. kr. samt 2 mindre fiskerbåde til omkring 6,4 mill. kr. Det synes således, som om de senere års vanskelige situation for det færøske fiskeri har vist sig i et øget salg af fiskerskibe til udlandet. Som følge af en samtidig import af fiskerskibe er der dog kun tale om en begrænset reduktion i antallet af skibe i fiskerflåden. Antallet af skibe, der var fortsat voksende til og med 1979, hvor flåden bestod af 263 skibe, er således kun faldet til 261 i 1980 og 256 i 1981. Samtidig er tonnageen steget fra 51.761 bruttoregistertons i 1980 til 51.879 bruttoregistertons i 1981. Eksporten og importen af skibe afspejler således en omlægning af flåden til dels et øget hjemmefiskeri dels fiskeri af nye fiskearter såsom blåhvilling. Således er antallet af kraftblokskibe og fryseskibe faldet, medens antallet af hæktrawlere og fabrikstrawlere til bl. a. blåhvillingfangst er steget.

Udover eksporten af fiskeprodukter og skibe er der en mindre, traditionel eksport af uldgarn, strikkede varer og fåreskind.

I tabel 4. 2. og 4. 3. gives en oversigt over pris- og mængdeudviklingen for nogle betydende eksportvarer.

Tabel 4. 2. Eksporterede mængder af de vigtigste varegrupper 1970, 1975 og 1978-1981

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980²⁾</u>	<u>1981</u>
Saltfisk	23.548	20.645	17.785	13.612	16.038	15.123
Frossen fiskefilét	12.189	11.562	20.764	21.966	22.464	27.308
Sildemel	12.616	22.366	24.318 ¹⁾	19.386 ¹⁾	19.012 ¹⁾	20.086 ¹⁾
Fersk sild og fisk	31.184	42.932	31.069	34.306	32.135	22.863
Industrifisk	12.356	43.778	44.040	33.705	24.949	42.280
Salt- og kryddersild	3.498	3.569	1.567	175	22	-
Rejer	200	4.238	10.093	6.917	8.536	4.760

1) Sildemel og fiskemel iøvrigt

2) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4. 3. De gennemsnitlige eksportpriser for visse varer 1970, 1975 og 1978-1981

<u>Kr. pr. tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980²⁾</u>	<u>1981</u>
Saltfisk	3.300	7.615	9.543	10.238	12.601	15.731
Frossen fiskefilét	4.844	7.334	10.661	10.428	11.917	13.659
Sildemel	1.620	1.601	2.667 ¹⁾	2.318 ¹⁾	3.061 ¹⁾	3.834 ¹⁾
Fersk sild og fisk	1.206	1.239	2.247	2.606	2.903	3.547
Industrifisk	332	226	438	477	525	598
Salt- og kryddersild	2.264	4.432	8.160	4.999	9.091	-
Rejer	8.980	8.612	13.173	13.846	14.796	21.113

1) Sildemel og fiskemel iøvrigt

2) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne

Kilde: Hagdeildin

Eksporten af saltfisk er i 1981 steget med knap 36 mill. kr., svarende til 18 %. Dette er en fortsættelse af de i 1980 indtrufne fremgangstendenser for denne eksportvare. Stigningen skyldes alene en stigning i prisen på omkring 25 %, medens den eksporterede mængde er faldet med knap 6 %. De væsentligste aftagerlande for saltfisk er fortsat Italien, Spanien og Grækenland, som tilsammen aftager ca. 71 % af eksporten. Endvidere aftager Danmark og Norge omkring 10 % hver.

Eksporten af frosne fiskefiléter er i 1981 vokset med godt 39 %. Eksportmængden er steget med knap 22 %, medens prisen er steget med knap 15 %. På den ene side har der været en tendens

til, at filéter af billigere fiskearter som f. eks. sej, får øget betydning på bekostning af filéter af dyrere fisk som torsk og kuller, hvilket medvirker til en begrænsning af prisstigningerne. På den anden side har prisudviklingen på det amerikanske marked i 1981 som følge af stigningen i dollarens værdi haft en vis betydning på prisudviklingen i opadgående retning. Fordelingen på aftagerlande er dog i de allerseneste år ændret væsentligt. Medens USA traditionelt har aftaget $\frac{3}{4}$ eller mere af eksporten af frosne fiskefiléter, er USA's andel faldet betydeligt siden 1977. I stedet er salget til Storbritannien, Vesttyskland og Frankrig steget kraftigt med Vesttyskland som den største aftager. Disse lande aftager nu tilsammen 64 % af eksporten, medens USA's andel er faldet fra 38 % i 1980 til 34 % i 1981. Særlig er salget af sejfiléter til Vesttyskland vokset og beløber sig i 1981 til ca. 92,4 mill. kr.

Eksporten af silde- og fiskemel steg efter en nedgang i 1979 med 30 % i 1980. I 1981 er eksporten af denne vare yderligere steget med 32 %, hvilket skyldes både en stigning i eksporterede mængder på knap 6 % og stigning i priserne på 25 %. Eksporten af fiskemel går for langt den overvejende dels vedkommende til Storbritannien.

Eksporten af fersk sild og fisk, der overvejende landes direkte i dansk havn af kraftblokskibene, er faldet med 13 % i forhold til 1980. Eksportmængden er faldet med 29 %, medens prisen er steget med 22 %. Faldet i den eksporterede mængde skyldes den føromtalte nedgang i makrelfiskeriet i Nordsøen.

Efter et kraftigt fald i 1979 og 1980 er eksporten af industrifisk i 1981 steget med 93 % til 25,3 mill. kr. Stigningen i 1981 er resultatet af en stigning i den eksporterede mængde på 69 % og en prisstigning på omkring 14 %. Industrifisken, der tidligere næsten udelukkende afsattes til Danmark er i 1981 blevet afsat til både Danmark og Norge med ca. halvdelen til hvert land.

Eksporten af salt- og kryddersild er i 1981 helt ophørt.

Eksporten af rejer er i 1981 faldet med godt 20 %. Faldet skyldes et fald i den eksporterede mængde på godt 44 %, medens prisen er steget med omkring 43 %. Udviklingen i 1981 er et resultat af et formindsket rejefiskeri ved både Vestgrønland og Østgrønland, som kan henføres til de mindskede rejekvoter, som Færøerne har kunnet opnå her ved forhandling med EF. Salget til Danmark, Sverige og Frankrig, der traditionelt har været de største aftagere af fæ-

røske rejer, er efter et fald i 1980 igen steget, således at disse lande i 1981 har aftaget godt 69 % af rejeeksporten. Af andre store køberlande skal nævnes Storbritannien, Norge, Italien og Belgien.

Tabel 4. 4. giver en samlet oversigt over den færøske eksports fordeling på aftagerlande.

Tabel 4. 4. Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder 1970, 1975 og 1978-1981

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981</u>
<u>1. EF</u>						
Danmark	60.333	90.409	174.963	181.940	214.711	198.981
Italien	31.493	40.506	67.850	57.030	97.876	96.355
Storbritannien	25.021	60.906	100.167	141.345	135.007	197.475
Vesttyskland	29.473	8.426	51.306	71.758	125.321	152.673
Frankrig	706	15.291	65.845	64.139	75.233	90.487
Benelux	3.357	11.095	13.907	14.078	34.084	24.796
Grækenland	.	.	.	.	18.171	19.508
Grønland	769	43	26	91	21.340	17.695
Irland	-	-	-	6	1.221	1
<u>EF-lande ialt</u>	<u>151.152</u>	<u>226.676</u>	<u>474.064</u>	<u>530.387</u>	<u>722.964</u>	<u>797.971</u>
<u>2. Lande uden for EF</u>						
Norge	3.316	10.307	15.770	21.667	41.811	67.972
Sverige	6.670	18.624	35.103	16.344	31.081	37.284
Portugal	17.186	49.874	-	-	-	4.898
Spanien	17.067	47.934	69.232	56.743	70.471	74.016
Grækenland	10.614	11.045	13.399	11.570	.	.
Polen	6.312	14.223	2.145	-	-	-
USA	29.485	68.030	153.641	108.692	117.528	141.644
Øvrige lande	9.214	17.240	11.451	12.249	23.395	60.464
<u>Lande uden for EF ialt</u>	<u>99.864</u>	<u>237.277</u>	<u>300.739</u>	<u>227.265</u>	<u>284.286</u>	<u>386.278</u>
<u>Samlet eksport</u>	<u>251.016</u>	<u>463.953</u>	<u>774.803</u>	<u>757.652</u>	<u>1.007.252</u>	<u>1.184.249</u>

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne.

Kilde: Hagdeildin

De tre største aftagerlande for den færøske eksport er Danmark, Storbritannien og Vesttyskland. Eksporten til Danmark er i 1981 faldet med godt 7 %, hvilket især skyldes den førortalte nedgang i landingerne i danske havne af makrel fanget i Nordsøen.

Eksporten til Storbritannien er efter et fald i 1980 på 4 % i 1981 steget med 46 %, således at eksporten til Storbritannien næsten er på højde med eksporten til Danmark. Eksporten til Vesttyskland er i 1980 steget med omkring 75 % og i 1981 med 22 %. Dette skyldes især en stigende eksport af frosne fiskefileter. Eksporten til USA er efter et kraftigt fald i 1979 og en mindre stigning i 1980 igen steget i 1981 med knap 21 %. USA er således fortsat den fjerdestørste aftager af færøske fiskeprodukter og aftager nu omkring 13 % af den samlede eksport af fiskeprodukter. Godt 67 % af den færøske eksport gik i 1981 til lande inden for EF. Dette er et mindre fald i forhold til 1980, hvor EF's andel af eksporten udgjorde 72 % og 1979, hvor EF's andel udgjorde 70 %. Siden 1975 havde eksporten til EF ellers været fortsat stigende. Den tidligere registrerede tendens til forskydning fra det amerikanske til det europæiske marked er således ikke fortsat i 1981. Bortset fra USA er de betydeligste aftagerlande uden for EF Spanien, Norge og Sverige.

Import

Ifølge en foreløbig opgørelse over Færøernes import i 1981 udgjorde denne ialt 1.486,9 mill. kr. Dette er en stigning i forhold til 1980 på 18,8 %. Til sammenligning kan nævnes, at importen steg med 15,6 % fra 1979 til 1980 og med 9,8 % fra 1978 til 1979. Der er således tale om en betydelig stigning i importen i 1981. Af den samlede import stammer 123,0 mill. kr. fra import af skibe. Dette er næsten en tredobling i forhold til året før. Importen excl. skibe er ialt steget med 13,2 % fra 1980 til 1981.

Tabel 4. 5. viser importens fordeling på varegrupper. Ved bedømmelsen af tallene i tabellen må det tages i betragtning, at betydelige indkøb af proviant og andre forsyninger, som færøske fiskere foretager i udlandet til brug ombord, ikke er medregnet.

Tabel 4. 5. Importen fordelt på varegrupper 1970, 1975 og 1978-81

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981²⁾</u>
Fødevarer	38,8	73,6	105,8	118,8	130,6	146,8
Drikkevarer og tobak	5,7	10,4	18,8	18,6	20,3	20,1
Beklædning og fodtøj	9,3	16,4	33,2	37,3	49,8	49,3
Møbler, tekstiler, indbo, service	12,7	22,1	47,5	50,2	57,7	56,4
Køretøjer m.v. til private	7,6	18,6	46,4	41,7	33,8	40,4

(fortsættes)

Importen fordelt på varegrupper 1970, 1975 og 1978-81
(fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981²⁾</u>
Andet til private	25,1	59,9	109,7	132,9	143,9	154,9
Forbrugsvarer ialt	99,2	201,0	361,4	399,5	436,2	467,9
Brændsel og benzin ialt	22,2	91,9	113,7	181,8	267,1	364,2
Råstoffer til landbrug	3,2	4,4	7,9	10,1	11,6	14,3
Råstoffer til fiskeri og fiskeindustri	9,0	19,6	34,5	22,6	30,5	50,0
Råstoffer til byggeri og skibsværfter	33,6	57,8	123,8	131,6	171,5	170,5
Råstoffer iøvrigt	23,1	48,9	74,8	89,0	106,9	119,1
Rå- og hjælpestoffer ialt	68,9	130,7	241,0	253,3	320,5	354,0
Maskiner og instru- menter	24,2	61,4	135,3	129,1	141,1	143,7
Transportmidler til erhverv excl. skibe	2,4	8,4	25,8	29,0	28,7	24,4
Andre investerings- varer	2,6	3,5	9,0	9,8	11,6	9,7
Investeringsvarer ialt	29,2	73,3	170,1	167,9	181,4	177,8
Import ialt, excl. skibe	219,5	496,9	886,2	1002,5	1205,2	1363,9
Skibe	8,9	154,3	100,4	80,4	46,5	123,0
Import ialt	228,4	651,2	186,6	1082,9	1251,7	1486,9

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne foreløbige tal

2) Foreløbige tal

Kilde: Hagdeildin og Danmarks Statistik

Importen er i 1981 steget for konsumvarernes vedkommende med undtagelse af drikkevarer og tobak, beklædning og fodtøj samt møbler. Endvidere er importen af råstoffer steget med undtagelse af råstoffer til byggeri og værfter, og importen af brændsel og benzin samt skibe er steget kraftigt. Derimod er importen af investeringsvarer faldet med undtagelse af maskiner og instrumenter, som er steget en smule.

Hovedårsagen til importstigningen i 1981 er en fortsat vækst i importen af brændsel og benzin. Denne import voksede således med 36 % i 1981 og 48 % i 1980. Medens de importerede mængder af brændsel og benzin i de to foregående år har været faldende, voksede mæng-

derne i gennemsnit 9 % i 1981. Det er især mængden af benzin og fyringsgasolie, der er vokset betydeligt, medens der har været fortsatte fald i de importerede mængder af diesel- og fuelolie. Samtidig med stigningen i mængden af importeret brændsel og benzin var der en gennemsnitlig stigning i importprisen for disse produkter på 25 %.

Også importen af rå- og hjælpestoffer er steget. Fra 1980 til 1981 var stigningen for denne post godt 10 %. For rå- og hjælpestoffer har der tilsammen været et svagt fald i de importerede mængder, således at stigningen i importværdien udelukkende skyldes stigende priser. Den mængdemæssige udvikling dækker samtidigt over en række modsatrettede tendenser. Der har været en kraftig stigning i landinger fra udenlandske skibe (især fra Island) til de færøske filétfabrikker, således at værdien af importeret fisk er mere end fordoblet i 1981. Derimod er der sket en nedgang i importen af præfabrikerede huse og andre materialer til brug i bygge- og anlægsbranchen, som dels skyldes lagerforskydninger, da denne import var stor i 1980, dels en nedsat aktivitet inden for byggeriet i 1981. Importen af råstoffer til landbruget voksede 24 %, hvilket alene skyldes stigende priser for især gødnings- og foderstoffer.

Nedgangen i importen af investeringsvarer skyldes et mængdemæssigt fald i alle varegrupper samtidig med, at priserne er steget. Der har således været nedgang både i importen af maskiner og af transportmidler til erhvervslivet. Importen af investeringsvarer ligger dog fortsat på et relativt højt niveau og afspejler en stadig høj investeringsaktivitet særlig i fiskeindustrien.

Importen af varer til konsum er steget med godt 7 %. Stigningen skyldes prisstigninger, idet de importerede mængder er faldet med 4 %. Udviklingen dækker over en forskellig mængde- og prismæssig udvikling for de enkelte varegrupper. Importen af fødevarer og tobak har været uændret i mængde, medens der har været et fald for drikkevarer, hvilket udelukkende skyldes et betydeligt fald i importen af øl, forårsaget af de ændrede regler i midten af 1980 vedrørende produktion af stærkere ølsorter på Færøerne. De sidste par års fald i importen af personbiler er ophørt, og der må regnes med en samlet import i 1981 på nogenlunde samme antal som i 1980. Stigningen i importværdien skyldes således stigende priser. Både for beklædning og fodtøj og møbler og indbo m. v. har der været et fald i importværdien. Det er især importen af beklædning, møbler og tæpper, der er faldet. I gruppen "andet til priva-

te" var der i 1979 og 1980 en stor import af TV-apparater. Importen i 1980 var på 3.000 apparater. Markedet er tilsyneladende ved at være mættet, idet importen i 1981 kun blev på knap det halve antal. Ændringerne i indførselsafgifterne i september 1981, der især øgede afgiften på spiritus, tobak, benzin og personbiler, har ikke kunnet nå at give sig mærkbar effekt på den samlede import for hele året 1981.

Importen af skibe er efter et fald på 42 % fra 1979 til 1980 steget med 165 % fra 1980 til 1981. Importen af skibe bestod af et fragtskib til 12,0 mill. kr., et olietankskib til 5,6 mill. kr., et kemikalietankskib til 5,5 mill. kr., 5 mindre fiskerbåde til ialt 13,7 mill. kr., 2 hæktrawlere til ialt 21,4 mill. kr. samt 2 fabrikstrawlere til ialt 64,8 mill. kr. Fabrikstrawlerne tænkes bl. a. anvendt til blåhvillingfiskeri med efterfølgende bearbejdning af fisken ombord til konsum. De stigende vanskeligheder for det færøske fiskerierhverv synes således at have vist sig i en øget investering i fiskerskibe som led i en omstilling til et stigende hjemmefiskeri og fangst af nye fiskesorter. De importerede skibe er indkøbt fra Danmark, Frankrig, Norge og Vesttyskland.

Der foreligger ikke nogen opgørelse for 1981 over importens fordeling på lande. Denne må imidlertid antages ikke at være ændret afgørende siden 1980, hvor den seneste opgørelse er foretaget. I tabel 4. 6. er derfor vist importens procentvise fordeling på købslande i 1970, 1975 og 1977-1980.

Tabel 4. 6. Importen fordelt på lande 1970, 1975 og 1977-1980.

Procentvis fordeling

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Danmark	73,6	66,2	72,1	68,1	73,4	73,0
Storbritannien	6,8	4,2	3,3	4,3	6,8	2,4
Norge	6,7	19,5	11,9	13,7	10,5	13,6
Island	2,2	0,8	2,0	1,9	1,3	1,7
Sverige	4,8	2,8	4,1	3,3	2,4	4,0
EF-lande bortset fra Danmark og Storbritannien	3,4	4,0	2,8)	8,7	5,6	5,3
Andre lande	2,5	2,5	3,8)			
<u>Import ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik

Den andel af den samlede import, der kommer fra Danmark, har i de senere år udgjort knap tre fjerdedele, og der er fra 1979 til 1980 ikke sket nogen særlig ændring heri. Efter et fald i 1979 er Norges andel af importen igen steget til samme niveau som i 1978. Der er fra 1979 til 1980 sket en mindre stigning i henholdsvis Sveriges og Islands andele, medens Storbritanniens andel af importen efter en stigning i 1979 er faldet kraftigt. For andre landes vedkommende har der i 1980 været tale om en faldende andel.

Tabel 4. 7. viser udviklingen i importen opdelt i anvendelsesgrupper i faste og løbende priser i perioden 1975-1981. Det bemærkes, at skibe ligesom i de fleste andre landes statistikker er holdt uden for beregningen af importen i faste priser. Dette skyldes de vanskeligheder, der er forbundet med at skønne prisudviklingen for skibe.

Tabel 4. 7. Importen fordelt på anvendelsesgrupper i faste og løbende priser 1975 og 1977-1981. Index 1975 = 100

	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u> ¹⁾	<u>1981</u> ²⁾
Konsumvarer						
Import i løbende priser	100	162	180	199	217	233
Prisindex for import	100	113	123	129	145	162
Import i faste priser	100	144	146	154	150	144
Brændsel og benzin						
Import i løbende priser	100	153	124	198	291	396
Prisindex for import	100	154	157	212	356	444
Import i faste priser	100	113	113	93	82	89
Rå- og hjælpestoffer						
Import i løbende priser	100	169	184	194	245	271
Prisindex for import	100	115	122	134	156	175
Import i faste priser	100	147	151	145	157	155
Investeringsvarer (excl. skibe)						
Import i løbende priser	100	174	232	229	248	243
Prisindex for import	100	115	125	131	141	163
Import i faste priser	100	150	185	174	175	148
Import ialt (excl. skibe)						
Import i løbende priser	100	164	178	202	243	275
Prisindex for import	100	117	125	138	168	194
Import i faste priser	100	140	143	146	142	141

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne foreløbige tal 2) Foreløbige tal

Kilde: Hagdeildin og Danmarks Statistik

Løbende priser er de priser, varerne rent faktisk er omsat til. Indexene for import i løbende priser angiver således den samlede virkning af pris- og mængdeændringer. Prisindexene angiver udviklingen i et gennemsnit af importpriserne. Opgørelsen i faste priser viser bevægelserne i de importerede mængder og giver således et indtryk af den realøkonomiske udvikling.

Importpriserne har været konstant stigende i hele perioden og ligger nu 94 % over priserne i 1975. Stærkest er priserne steget for brændsel og benzin, hvor prisen er mere end firedoblet, mens priserne for de øvrige varegrupper er steget mindre end for den samlede import. Fra 1980 til 1981 er importpriserne som helhed steget med 15 % mod stigninger på 22 % i 1980 og 7-10 % i de nærmest foregående år. De importerede mængder har været stigende for alle varegrupper indtil 1979, hvor der skete et mængdemæssigt fald i importen af brændsel og benzin og rå- og hjælpestoffer og af investeringsvarer. Denne udvikling er fortsat i 1980 samt i 1981. I 1981 er der således sket et mængdemæssigt fald for alle varegrupper med undtagelse af brændsel og benzin. Som helhed er importen faldet mængdemæssigt med godt $\frac{1}{2}$ % fra 1980 til 1981 mod et fald på 3 % fra 1979 til 1980 og stigninger på 1-2 % i de foregående år. Den kraftige stigning i importen i løbende priser i 1981 skyldes således udelukkende prisstigninger.

Import og eksport i faste priser og bytteforhold

I tabel 4. 8. gives en samlet oversigt over import og eksport i faste og løbende priser samt udviklingen i Færøernes bytteforhold.

Tabel 4. 8. Udviklingen i import og eksport (excl. skibe) i faste og løbende priser samt bytteforhold i 1975 og 1977-81.

	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981²⁾</u>
Import i løbende priser	100	164	178	202	243	275
Prisindex for import	100	117	125	138	168	194
Import i faste priser	100	140	143	146	142	141
Eksport i løbende priser	100	183	168	156	206	241
Prisindex for eksport	100	143	141	142	169	198
Eksport i faste priser	100	128	119	109	123	123
Bytteforhold	100	122	113	103	99	101

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne foreløbige tal

2) Foreløbige tal

Kilde: Hædeildin og Danmarks Statistik

Eksporten i løbende priser, eksportpriserne og de eksporterede mængder er efter et fald i 1978 og 1979 igen steget i 1980. Stigningen i løbende priser og eksportpriser er fortsat i 1981, hvori- mod de eksporterede mængder er uændret i forhold til 1980.

Bytteforholdet er forholdet mellem indexene for eksport- og importpriser. At dette i 1981 var 101 betyder, at Færøerne for den samme mængdemæssige eksport kan opnå en importværdi på 101 % af, hvad der kunne købes i 1975.

En relativt stærkere stigning i importpriserne end i eksportpriserne siden 1977 har betydet en forringelse af bytteforholdet med 19 % i perioden 1977 - 1980. Dette billede er dog vendt en smule, idet bytteforholdet, på grund af en smule større stigning i eksportpriserne end i importpriserne, er steget med 2 % fra 1980 til 1981.

Forringelsen af bytteforholdet siden 1977 må dog ses på baggrund af en betydelig forbedring heri fra 1975 til 1977, således at bytteforholdet først i 1980 kom under niveauet for 1975 og i 1981 ligger en smule over. De betydelige udsving i bytteforholdet er karakteristisk for et land med et ensidigt erhvervsgrundlag og afspejler samtidig følsomheden over for de internationale konjunkturer.

På grundlag af import- og eksporttallene kan opstilles følgende oversigt over handelsbalancen.

Handelsbalancen

Tabel 4. 9. Færøernes handelsbalance 1970 og 1975-81

<u>Mill. kr.</u>	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>	<u>Handelsbalance</u>
1970	251,0	228,4	22,6
1975	464,0	651,7	÷ 187,7
1976	631,4	789,5	÷ 158,1
1977	861,9	910,9	÷ 49,0
1978	774,8	986,6	÷ 211,8
1979	757,7	1.082,9	÷ 325,2
1980	1.007,3 ¹⁾	1.251,7	÷ 244,4 ¹⁾
1981	1.184,2	1.486,9 ²⁾	÷ 302,7 ²⁾

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne tal

2) Foreløbige tal

Kilde: Danmarks Statistik og Hagdeildin

Efter en forbedring af handelsbalancen i 1977 har de seneste fire år vist underskud på mellem 212 og 325 mill. kr. I 1981 forventes et underskud på handelsbalancen på 302,7 mill. kr. Der er således tale om en seksdobling af underskuddet på handelsbalancen siden 1977. Årsagerne hertil er det forringede bytteforhold, faldet i de eksporterede mængder over årene siden 1977 som helhed og en stadig stigende import, som i et vist omfang kan tilskrives de betydelige stigninger i importpriserne på brændsel og benzin. Fra 1980 til 1981 er handelsbalancen forringet med 58,3 mill. kr. svarende til 24 %, hvilket skyldes en fortsat stigende import, båret særlig af importen af brændsel og benzin og skibe.

ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER

Arbejds-, løn- og prisforhold er overtaget som særanliggender. De vigtigste love er

Lov nr. 86 af 31. marts 1928 for Færøerne om mægling i arbejdsstridigheder med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 13 af 20. marts 1958 om funktionærer,

Lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 om lærlingeforhold med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 om pristalsbehandling af arbejds lønninger med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 31 af 19. marts 1951 om ferie med løn med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 31 af 5. juli 1971 om landets tjenestemænd med senere ændring,

Lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 22 af 18. marts 1980 om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet,

Lagtingslov nr. 30 af 21. maj 1975 om pristal med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1978 om 40 timers arbejdsuge,

Lagtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 om priskontrol.

Arbejdsforhold

Det private arbejdsmarked

På det private arbejdsmarked sluttet der sædvanligvis 2-årige overenskomster mellem arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og håndværker- og arbejderforbundene på den anden.

Ved overenskomstforhandlingerne i 1981 sluttedes en 2-årig overenskomst for såvel håndværkernes som arbejdsmændenes og -kvin-

dernes vedkommende.

Overenskomsterne vedrører kun grundlønningerne, idet pristalsreguleringen er fastsat ved lagtingslov. Der er ikke nogen offentligt støttet arbejdsløshedsforsikring på Færøerne. Fra 1. juli 1979 er en ny lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel sat i kraft på Færøerne, jfr. kapitel 5.

De færøske arbejdsgivere er organiseret i fire foreninger: Føroya Arbeidsgevarafelag (arbejdsgiverforening), Føroya Handverksmeistarafelag (håndværksmesterforening), Føroya Keypmannafelag (købmandsforening) og Føroya Reiðarafelag (rederiforening). Alle foreningerne forhandler løn- og arbejdsforhold.

Håndværkerne er organiseret i Føroya Handverkarafelag. Dette forbund, der har ca. 1.200 medlemmer, slutter aftale for alle foreningens afdelinger.

Arbejdsmændene i Tórshavn og Klaksvík er organiseret i lokale foreninger, medens arbejdere i det øvrige land er organiseret i Føroya Arbeidarafelag. Foreningerne i Tórshavn og Klaksvík er ikke medlemmer af Føroya Arbeidarafelag. Disse 3 forbund har tilsammen omkring 7.500 medlemmer. I tallet indgår kvindelige arbejdere uden for Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, idet kvindeforbundene disse tre steder ikke er medlemmer af Føroya Arbeidarafelag. Det bemærkes, at en del fiskere er medlemmer af arbejderforbundene. Ved overenskomstforhandlingerne i 1981 udgjorde alle arbejderforbund een forhandlingspart.

Under overenskomstforhandlingerne i sommeren 1981 på det private arbejdsmarked måtte forligsmanden træde til og stille forslag til forlig mellem håndværkerne og håndværksmestrene. Mæglingsslaget blev forkastet af mestrene, hvorefter der opstod den situation, at man enedes om at forelægge et nyt mæglingsslag. Forslaget, der godkendtes af organisationerne, indebar en 2-årig overenskomst gældende fra 1. maj 1981 med stigninger i grundlønnen pr. time på 1,25 kr. i det første år og $2\frac{1}{2}$ % af den pr. 1. april 1982 gældende løn i det andet år.

Lærlingelønnen inden for håndværk og industri er ved lagtingslov af 16. oktober 1978 om ændring af lærlingeloven fastsat til 25 % af lønnen for en faglært arbejder i det første læreår, 35 % i andet år, 45 % i tredje år og 55 % i fjerde læreår. Fra 1. september 1980 refunderer landskassen 50 % af den lovpligtige lærlinge-

løn, medens lærlingene går på teknisk skole.

Mellem arbejderforbundene og arbejdsgiverne blev der i forbindelse med overenskomsterne fra foråret 1977 truffet aftale om, at der fra 1. maj 1981 skal være ligeløn mellem mænd og kvinder. Den 1-årige overenskomst fra 1980 blev fra arbejderside opsagt med udgangen af april 1981. Under forhandlingerne om en ny overenskomst måtte forligsmanden træde til og udsætte de varslede konflikter. Forligsmanden fremlagde herefter et mæglingsforslag, som den 17. juni 1981 blev forkastet af arbejderforbundene. Den 25. juni 1981 blev et fornyet mæglingsforslag vedtaget af begge parter. Forslaget indebar en 2-årig overenskomst gældende fra 1. maj 1981, som gav arbejderne en lønstigning af samme størrelse som på håndværkerområdet.

Typograferne adskiller sig fra de øvrige håndværkere ved at være organiseret i en særlig forening. Typografernes lønninger ligger over de øvrige håndværkerlønninger. Efter en kortere varig strejke indgik typograferne i sommeren 1981 overenskomst med arbejdsgiverne.

En organisation af handels- og kontorfunktionærer, beskæftiget på det private arbejdsmarked i Tórshavn, blev stiftet i 1973. Denne forening sluttede første gang overenskomst med Færøernes Arbejdsgiverforening i 1974. Siden er lignende organisationer opstået i Klaksvík i 1976, på Eysturoy i 1980 og på Suðuroy og Vágar i 1981. De 5 organisationer udgjorde ved overenskomstforhandlingerne i 1981 een forhandlingspart. Der blev i 1981 sluttet en 2-årig overenskomst med arbejdsgiverforeningen/købmandsforeningen gældende fra 1. maj 1981, som betød gennemsnitlige lønstigninger af nogenlunde samme størrelse som på håndværker- og arbejderområdet.

Arbejdstiden er fastsat ved lagtingslov. Den siden 1970 og indtil oktober 1978 gældende normalarbejdstid på $42\frac{1}{2}$ time om ugen er ved lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1978 nedsat gradvis til 40 timer ugentlig pr. 1. januar 1980. Ved lagtingslov er feriens længde fastsat til minimum 4 uger, og feriegodtgørelsen til personer, der ikke har ret til løn under ferie er fastsat til $9\frac{1}{2}$ % af lønnen.

I henhold til lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 er pristalsreguleringen af arbejds lønninger fastsat til 60 øre pr. time for hver fulde 3 points udsving i det færøske pristal udover 100 pr. 1. oktober 1975. I foråret 1980 er pristallet fastsat til 100 pr.

1. januar 1980 uden ændring af dyrtidsportionernes størrelse.

Fiskerne er sluttet sammen i Føroya Fiskimannafelag, der har mere end 3.000 medlemmer.

Fiskernes overenskomst har forskelligt indhold, alt efter hvilken fartøjstype og fangstmetode der er tale om. Der kan skelnes mellem to hovedaflønningsformer, aflønning efter bruttoprincippet og aflønning efter nettoprincippet. Efter bruttoprincippet aflønnes mandskabet med en vis andel, gennemsnitlig omkring 25-30 % af skibets indtægter opgjort som fangsternes salgsværdi med diverse pristilskud. Den resterende del tilfalder rederen, der ud af sin andel afholder omkostningerne. Stigende fangstværdier vil således medføre stigende hyrer uanset omkostningsudviklingen, medens stigende omkostninger alene formindsker rederens andel. Efter nettoprincippet aflønnes mandskabet med en andel typisk 35-45 % af nettoindtægterne, beregnet som bruttoindtægten ved salg af fangsten med fradrag af variable omkostninger, d. v. s. olie, agn, proviant, salt m. v. Stigende omkostninger vil således blive fordelt mellem reder og mandskab. I de senere år er aflønning efter bruttoprincippet vundet stærkt frem, men nettokontrakter findes stadig.

Overenskomsten indeholder endvidere bestemmelser om den indbyrdes fordeling mellem mandskabet. I 1978 sluttedes en overenskomst, som foruden generelle bestemmelser omfattede 12 særbestemmelser vedrørende fordeling af fangsten.

Overenskomsten opsagdes i efteråret 1979 af rederiforeningen, der på grund af stigende omkostninger, særligt som følge af de stigende oliepriser, ønskede en ændret beregning af mandskabsandelen for den del af fiskerne, der lønnes med en andel af bruttoindtægten, således at olieprisstigningerne holdes uden for beregningsgrundlaget. Efter forgæves mæglingsforsøg fra forligsmanden og en kortvarig strejke blandt fiskerne i foråret 1980 blev fiskerne og rederiforeningen dog enige om en forlængelse af den hidtidige overenskomst med mindre ajourføringer og korrektioner.

Fiskimannafelag har pr. 1. december 1981 opsagt overenskomsten, idet parterne dog er nået til enighed om at forlænge aftalen indtil parterne mødes i marts 1982.

De omtalte aflønningsformer medfører betydelige forskelle i mandskabslønnen mellem forskellige skibstyper og fangstformer og stærkt svingende indtægter. I de senere år har der været en udpræ-

get stærkere stigning i hyren for mandskab, der aflønnes efter bruttoprincippet end for mandskab, aflønnet efter nettoprincippet. Med henblik på at afbøde virkningerne af de svingende indtægter er der ved lagtingslov fastsat bestemmelser om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Mindstelønnen, der ydes påmønstret mandskab på fiskerbåde, som et udligningstilskud til lønnen, andrager pr. 1. januar 1982 op til 8.043 kr. om måneden eller 268,10 kr. pr. dag.

Til mandskab på hjemmefiskeri ydes der, såfremt mandskabet ikke er under mindstelønsordningen, en mindsteindtægt som pr. 1. januar 1982 udgør op til 295 kr. pr. fiskedag.

Såvel mindsteløn som mindsteindtægt udbetales af fiskernes lønreguleringsfond og dækkes fuldt ud af landskassen. Mindsteløn og mindsteindtægt pristalsreguleres efter det færøske pristal. Som supplement til lønnen ydes af landskassen pristilskud, der beregnes pr. kg landet fisk og udbetales til mandskabet. Endvidere udbetales ferieløn med den på land gældende procentsats.

I 1981 oprettedes en sømandsafdeling inden for Fiskimannafelag, som i juli 1981 indgik en 2-årig overenskomst med Reiðarafelagið fyri Føroysk Farmaskib (Rederiforeningen for Færøske Fragtskibe).

Endelig har navigatører og maskinmestre deres egne organisationer, der indgår overenskomster med såvel private som offentlige arbejdsgivere.

Det offentliges arbejds- og lønforhold

Inden for det offentlige er funktionærer, ansat i landsstyret og dets institutioner, aflønnet i henhold til overenskomst mellem funktionærernes organisation, Starvsmannafelagið, der har omkring 800 medlemmer, og Færøernes landsstyre. Overenskomsterne er principielt 2-årige. Under forhandlingerne om en ny overenskomst i 1981 måtte forligsmanden træde til og udsætte den varslede konflikt. Den 4. september 1981 fremsattes et mæglingsforslag, som indebar en 2½-årig overenskomst, som gav funktionærerne en lønforhøjelse på ca. 5,5 %, svarende stort set til de forhøjelser, der var sket på det private arbejdsmarked. Overenskomsten, som godkendtes af både landsstyret og Starvsmannafelagið, blev sat til at træde i kraft fra 1. april 1981.

De færøske tjenestemandsslove er opbygget på samme måde som de danske fra 1969. Ændringer foretages efter aftale med en forening af tjenestemænd, der har omkring 50 medlemmer. Der er i

1973 indgået en aftale om opnormering af visse tjenestemandsstillinger. I 1976 blev der indgået en aftale om justering af tjenestemandslønningerne bl. a. i forbindelse med overgangen til den ændrede pristalsregulering af lønningerne, der blev gennemført i 1975. Den seneste overenskomst mellem tjenestemændene og landsstyret løber fra juli 1981 til oktober 1983. Overenskomsten gav tjenestemændene en lønstigning på 3.600 kr. det første år samt en yderligere stigning pr. 1. juli 1982 på $2\frac{1}{2}$ % af lønnen pr. 1. april 1982.

Folkeskolelærerne aflønnes i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Grundlønninger og indplacering følger stort set reglerne i den danske tjenestemandsløvslov, men aftaler om lønninger og arbejdsforhold træffes mellem Færøernes landsstyre og Føroya Lærarafelag, der har omkring 400 medlemmer. Lønningerne pristalsreguleres i overensstemmelse med det færøske pristal. Ved årsskiftet 1981/82 blev der afsluttet en overenskomst, som gav lærerne de samme lønstigninger som andre tjenestemænd. Overenskomsten løber ligesom den oven for nævnte tjenestemandsoverenskomst fra juli 1981 til oktober 1983.

Udover de her nævnte færøske overenskomster anvendes danske overenskomster i et vist omfang, især inden for sundhedsvæsen og administration. Inden for de store danske fagorganisationer Dansk Sygeplejeråd og Handels- og Kontorfunktionærernes fagforbund (HK) er der oprettet en særlig færøsk afdeling.

De kommunale tjenestemænd og funktionærers arbejds- og lønforhold aftales med de enkelte kommuner. For funktionærernes vedkommende er vilkårene som hovedregel overensstemmende med aftalen mellem landsstyret og Starvsmannafelagið. Der findes faglige foreninger for kommunalt ansatte i Tórshavn og Klaksvík.

Lønninger

Der udarbejdes ikke statistik over udbetalte arbejds lønninger på Færøerne. Med henblik på at give et billede af lønudviklingen er der foretaget en beregning af den overenskomstmæssige timeløn for typiske funktionær- og arbejdergrupper pr. 1. januar i årene 1970 og 1975-82 som vist i tabel 4.10.

Funktionærlønnen er lønnen for en assistent på 1. løntrin. Timelønnen er beregnet som årslønnen med tillæg af særlig feriegodtgørelse i henhold til Starvsmannafelagið's overenskomst med lands-

styret divideret med det årlige antal arbejdstimer. Da der ikke udbetales tillæg for søgnehellidage og andre fridage, er disse dage fratrasket.

Lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere er den overenskomstmæssige timeløn ved sædvanligt arbejde med tillæg af feriepenge for henholdsvis faglærte håndværkere og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejdere, hvorimod tillæg for særligt arbejde og overarbejdstillæg ikke er medregnet.

Da lønningerne er angivet i årets priser, er der med henblik på en vurdering af bevægelserne i reallønnen anført udviklingen i det færøske pristal pr. 1. januar i hvert af årene.

Tabel 4.10. Arbejdslønninger og pristal 1970 og 1975-82

Pr: 1. jan.	Timeløn i øre				Index: 1970 = 100				
	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.	
1970	556	1208	1182	996 724	100	100	100	100	100
1975	941	2665	2427	2131 1925	169	221	205	214	266
1976	102 ¹⁾	2826	2658	2274 2069	176 ³⁾	234	225	228	286
1977	109 ¹⁾	3119	3057	2581 2375	188 ³⁾	258	259	259	328
1978	117 ¹⁾	3499	3462	2964 2824	202 ³⁾	290	293	298	390
1979	124 ¹⁾	3855	3881	3354 3212	214 ³⁾	319	328	337	444
1980	145 ¹⁾	4297	4752	4160 4100	250 ³⁾	356	402	418	566
1981	116 ²⁾	4862	5361	4785 4703	290 ³⁾	402	454	480	649
1982	132 ²⁾	5307	5827	5251 ⁴⁾	330 ³⁾	439	493	527	725

1) Pristal juli 1975 = 100

2) Pristal januar 1980 = 100

3) Beregnet

4) Pr. 1. maj 1981 er der ved overenskomst skabt ligeløn mellem mænd og kvinder

Kilde: Organisationerne og Færøernes prisråd

I tiden siden 1970 er lønningerne til assistenter steget knap $4\frac{1}{2}$ gang, medens lønningerne til faglærte og ufaglærte mænd er omkring femdoblet. Lønningerne til ufaglærte kvinder er i samme periode mere end syvdoblet. Da pristallet i samme periode kun er godt tredoblet, har der set over hele perioden været tale om betydelige reallønsforbedringer for alle grupper, stærkest for de lavtlønnede. Assistentgruppen, der indtil 1978 havde den højeste timeløn, er

siden klart passeret af de faglærte arbejdere. Som før omtalt er der skabt ligeløn mellem ufaglærte kvindelige og mandlige arbejdere. På grund af den større stigningstakt i lønnen for ufaglærte arbejdere er forskellen mellem assistenters og ufaglærte arbejderes timeløn reduceret til 1 %. Forskellen mellem faglærte og ufaglærte arbejderes lønninger er nu godt 11 %, hvilket er noget mindre end i 1970.

I 1981 er lønningerne for kontorfunktionærer steget med 9 %. Faglærte arbejderes og ufaglærte mandlige arbejderes løn er ligeledes steget med ca. 9 %, medens ufaglærte kvindelige arbejderes løn er steget med knap 12 %. Da priserne i 1981 er steget med omkring 15 %, er det i 1980 indledte fald i reallønnen således fortsat i tiltagende grad i 1981.

Stigningen i lønningerne består udelukkende af overenskomst- og dyrtidsreguleringer, idet lønglidning er ukendt på Færøerne.

For så vidt angår indkomster for fiskere, henvises til hyreoversigterne i afsnittet om fiskeri i kapitel 3. Ifølge en af Føroya Fiskimannafelag foretagen foreløbig opgørelse over hyren pr. dag for forskellige skibstyper er dagshyrene steget med mellem 10 % og 73 % i forhold til 1980. Hyren omfatter parter i skibets fangst, feriepenge, pristilskud og udbetalte mindstelønninger. Dagshyren i 1981 varierede mellem 1.279 kr. for mandskabet på rejse-trawlere til 464 kr. for mandskabet på skibe på isfiskefangst med garn. Den typiske dagshyre ligger omkring 650 kr. Variationen i årshyrene er betydelig, idet der udover variationen i dagshyrene også vil være store variationer i antallet af dage, der fiskes. En opgørelse over udviklingen i hyrerne over de seneste 5 år har vist, at hyren til mandskab, lønnet efter bruttokontrakt, er steget væsentlig stærkere end hyren til mandskab, lønnet efter nettokontrakt.

Priser

Ved lagtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 er nedsat et prisråd med 3 medlemmer valgt af landsstyret, ét repræsenterende forbrugerinteresser, ét repræsenterende sælgerinteresser og ét uvildigt medlem, der er formand for rådet. Prisrådet skal følge prisudviklingen og kan fastlåse varepriser i indtil et halvt år ad gangen, begrænse prisforhøjelser relativt eller absolut samt fastsætte maksimumspriser, såfremt rådet finder en pris eller en avance urimelig. Loven fastsætter endvidere visse bestemmelser om prismærkninger, om mellemhandlerudgifter, om garantier, om kalkulation m. v. Prisrådet erstatter det ved lagtingslov nr. 25 af 24. april 1952 oprettede valuta- og priskontrolråd.

I 1975 er der indført et nyt lønregulerende pristal. Pris-

tallets vægtgrundlag er udarbejdet på grundlag af en forbrugsundersøgelse af 47 husstande i 1971 og 1972. Pristallet, der har juli 1975 = 100, udregnes hvert kvartal, første gang pr. 1. oktober 1975. Ved lagtingslov nr. 20 af 7. marts 1980 er pristallet fastsat til 100 pr. 1. januar 1980.

Det færøske pristal er lønregulerende for tjenestemænd og kontorfunktionærer ved landsstyret og dets institutioner, folkeskolens lærere og en del af det øvrige arbejdsmarked, der aflønnes efter færøske overenskomster. Hovedparten af denne gruppe er faglærte og ufaglærte arbejdere. Alle grupperes lønninger reguleres kvartalsvis efter det sidst udregnede pristal, idet der udbetales 1 dyrtidsportion á 60 øre pr. time eller 105 kr. pr. måned for hver 3 points stigning i pristallet.

Tabel 4.11. Pristallet januar 1981 - januar 1982

Varegruppe	Vægt	Jan.	Jan.	April	Juli	Okt.	Jan.
		1980	1981	1981	1981	1981	1982
Jan. 1980 = 100							
Brød og mel	4,39	91,3	109,8	114,4	117,5	123,1	124,4
Kød	10,23	92,5	103,7	105,5	107,8	110,6	120,6
Fisk	3,95	109,4	120,7	123,0	127,4	133,4	136,5
Mejeriprodukter, margarine, æg	10,58	85,8	103,3	105,2	107,0	111,9	115,5
Frugt og grøntsager	3,76	110,4	135,3	137,7	159,8	167,5	160,5
Kartofler	1,85	110,0	123,9	137,8	135,7	187,0	143,6
Sukker og sukkervarer	3,97	61,6	95,3	97,3	93,9	91,0	84,5
Andre fødevarer	0,69	107,0	123,9	126,7	132,0	137,2	140,7
Drikkevarer	2,77	129,9	142,7	141,0	144,0	149,7	149,8
Tobak	3,76	96,9	102,8	103,9	105,1	107,3	103,4
Øl, vin og spiritus	1,84	107,1	103,3	106,8	110,6	110,6	111,1
Beklædning og fodtøj	10,20	92,2	98,5	99,1	101,4	103,3	105,9
Vask og rengøring	3,32	104,1	119,1	120,9	125,1	128,2	130,2
Husholdningsred- skaber m. v.	8,18	89,3	99,4	101,3	105,1	106,5	109,3
Brændsel og belysning	10,49	136,6	175,9	186,2	213,3	225,1	223,7
Bolig	10,98	98,9	118,3	120,3	123,4	129,3	134,6
Andre varer	9,04	101,7	107,7	113,1	118,0	122,8	123,1
Ialt	100,00	100,0	116,2	119,4	125,4	130,8	132,0

Kilde: Færøernes prisråd

Ved lagtingslov nr. 20 af 7. marts 1980 om ændring af lagtingslov om pristal er den hidtidige beregning af pristallet ændret, således at forhøjelser af indførselsafgifter, fremstillingsafgifter og andre afgifter til landskassen, der fra 1. januar 1980 pålægges varerne, holdes uden for pristalsberegningen. Der foretages ikke sæsonudjævning af priserne. Pristallet steg i 1981 med 13,6 % fra 116,2 til 132,0. Forbrugerpriserne er herudover steget med de i efteråret 1981 gennemførte stigninger i indførselsafgifter og en række punktafgifter. Den samlede stigning i forbrugerpriserne i 1981 må derfor antages at ligge på omkring 15 %.

I årene 1978, 1979 og 1980 var stigningen i priserne henholdsvis 5,8 %, 16,9 % og 18 %. Der er således tale om en betydelig prisstigningstakt i både 1979, 1980 og 1981. En væsentlig del af stigningen i pristallet i 1981 skyldes en stigning i prisen på brændsel og belysning på knap 27 %. Herudover har posterne "kød", "frugt og grøntsager", "kartofler" og "andre varer" vist betydelige stigninger. Posten "sukker og sukkervarer" har derimod vist et fald i 1981.

Pristallet udløste 1 dyrtidsportion pr. 1. april, 2 portioner pr. 1. juli og 2 portioner pr. 1. oktober 1981. Der udløstes ingen dyrtidsportion pr. 1. januar 1982.

I sammenhæng med de i efteråret 1981 af lagtinget vedtagne forhøjelser af indførselsafgifter m. v., som iøvrigt behandles i afsnittet om offentlige indtægter, blev der, som et forsøg på at dæmpe prisudviklingen, ved lagtingslov fastsat et avancementstop gældende indtil den 31. marts 1982.

OFFENTLIGE INDTÆGTER

Skatter og afgifter er særanliggende. De fastsættes og opkræves af færøske myndigheder. Landskassen opkræver indkomstskatter, told, produktionsafgifter og motorafgifter, medens kommunernes indtægter næsten udelukkende stammer fra indkomstskatter. Skatter på fast ejendom og på formue findes ikke.

Skatter

Indkomstskatter opkræves i henhold til lagtingslov nr. 50 af 2. juli 1963 om landsskat og kommuneskat med senere ændringer. Særligt er der ved lagtingslovene nr. 4 af 11. februar 1977 og nr. 71

af 24. oktober 1978 om ændring af ovennævnte lov sket en række væsentlige ændringer i de hidtil gældende beskatningsregler.

Indkomstskatten til landet og kommunerne udskrives af den skattepligtige indkomst, der er fastsat som bruttoindkomsten med de undtagelser og begrænsninger, loven fastsætter. Således kan der ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst foretages fradrag for nødvendige udgifter til erhvervelse og vedligeholdelse af indkomsten, herunder f. eks. afskrivninger på erhvervsbygninger og driftsmidler samt renter af erhvervsmæssig gæld.

Lønmodtagere kan fradrage 20 % af lønindkomsten, idet dog fradraget i skatteåret 1981/82 højst kunne udgøre 5.500 kr. (i 1982/83: 6.300 kr.). Dette fradrag har erstattet en række tidligere fradrag, som f. eks. fradrag for personlige forsikringsudgifter, husleje fradrag, fagforeningskontingenter, transportudgifter, udgifter ved dobbelt husførelse samt visse andre fradrag, der har været indrømmet forskellige grupper af lønmodtagere. Fradragets maksimumsbeløb pristalsreguleres med udgangspunkt i et beløb på 4.000 kr. pr. 1. oktober 1978. I begyndelsen af 1982 har man dog ved lagtingslov med tilbagevirkende kraft for skatteåret 1981/82 bl. a. genindført mulighederne for fradrag i den selvangivne indkomst af transportudgifter samt udgifter ved dobbelt husførelse. Herudover foretages fradrag for underholdsbidrag til fraskilt eller frasepareret ægtefælle og til ikke hjemmeværende børn samt for bidrag til pensionsordninger med løbende udbetalinger.

Betalte skatter, der tidligere kunne fradrages i den skattepligtige indkomst, har fra og med skatteåret 1977/78 (indkomståret 1976) for aktieselskaber og kommanditselskaber og fra og med skatteåret 1979/80 (indkomståret 1978) for personlige skatteydere ikke mere kunne fradrages ved indkomstopgørelsen. Ligeledes er den tidligere ret til fradrag af renter af privat gæld i den skattepligtige indkomst ophævet og erstattet af et fradrag i den beregnede kommuneskat på 14 % af renteudgifterne og i den beregnede landsskat på 28 % af disse. Rente fradraget kan fordeles mellem ægtefæller efter disses eget ønske.

Renteindtægter af indstående i færøske pengeinstitutter medregnes ikke i indkomsten, men beskattes direkte med $\frac{1}{2}$ % af indestående, medens renter af indestående i udenlandske pengeinstitutter og af indestående penge iøvrigt, herunder gældsbreve og andre værdipapirer beskattes som indkomst. Ligeledes beskattes udbytte af

aktier i færøske selskaber direkte med $12\frac{1}{2}$ % af udbyttet.

Skatten til landskassen blev i skatteåret 1981/82 (indkomståret 1980) udskrevet efter en fælles skatteskala for forsørgere og ikke-forsørgere, ifølge hvilken skattepligtige indkomster indtil 21.000 kr. årligt beskattes med 20 %, stigende til 44 % for indkomster over 300.000 kr. årligt. I den beregnede skat foretages et personfradrag, der eksempelvis er på 6.700 kr. for sambeskattede ægtepar, hvor kun den ene af ægtefællerne har skattepligtig indkomst, på 2.700 kr. for hver af ægtefællerne, hvis begge er sat selvstændigt i skat, og på 4.200 kr. for enlige. Fradraget aftrappes med stigende indkomster over 20.000 kr. Endvidere foretages i de beregnede skatter et børnefradrag for hvert hjemmeboende barn under 16 år på 150 kr. i kommuneskatten og 1.000 kr. i landsskatten, således at det samlede børnefradrag udgør 1.150 kr. årligt pr. barn.

Kommuneskatten er siden skatteåret 1979/80 blevet udskrevet af samme indkomst som anvendes ved beregning af landsskatten og med samme procent (ligningsprocent) for alle skatteydere i kommunen. Kommuneskatten er således proportional. For skatteåret 1981/82 ligger ligningsprocenterne mellem 8 og 18.

Kirkeskat opkræves kun i et begrænset antal kommuner. I skatteåret 1981/82 opkrævede således kun 10 kommuner kirkeskat. Kirkeskatteprocenten varierede mellem 0,15 % og 0,5 %.

Ægtefæller er som hidtil sambeskattet, men ved den senest foretagne ændring af skattelovene er der sket en udvidelse af de indkomstkilder, af hvilke den gifte kvinde sættes selvstændigt i skat. Ved fastsættelsen af de ovenfor omtalte personfradrag i skatten er tillige tilstræbt en mere ensartet beskatning af ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle har indtægter, og ægtepar, hvor begge er sat selvstændigt i skat.

Aktieselskaber og kommanditselskaber svarer skat til landskassen og kommunen med tilsammen 33 % af de første 50.000 kr. i skattepligtig indkomst, 43 % af de næste 100.000 kr. og 49 % af resten, som nævnt uden fradrag for betalte skatter. Selskabsskatterne fordeles med 30 % som kommuneskat og 70 % som landsskat.

Antal skatteydere og skattepligtige indkomster

I tabel 4.12. er vist det samlede antal skatteydere og den skattepligtige indkomst til og med skatteåret 1981/82.

Tabel 4.12. Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst i skatteårene 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82

Skatteår	Antal skatteydere		Skattepl. indkomst 1.000 kr.		Gns1. skpl. indkomst kr.	
	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber
1970/71	17.629 ¹⁾		255.800 ¹⁾		14.510 ¹⁾	
1975/76	19.152 ¹⁾		529.120 ¹⁾		27.627 ¹⁾	
1979/80	26.817	352	1.376.531	85.927	51.331	244.111
1980/81	27.186	417	1.463.542	89.289	53.834	214.123
1981/82	28.782	505	1.815.601	92.872	63.081	183.904

1) Til og med skatteåret 1976/77 blev aktieselskaber og kommandit-selskaber beskattet som personer, hvorfor der ikke kan foretages en opdeling i personlige skatteydere og selskaber

Kilde: Línningarráð Føroya

Da der ikke fra 1979/80 til 1981/82 er sket principielle ændringer i beregningen af den skattepligtige indkomst, er en sammenligning af indkomsterne i de sidste tre år mulig. Fra 1979/80 til 1980/81 steg de samlede skattepligtige indkomster for personlige skatteydere med 6,3 % og for selskaber med 3,9 %. Fra 1980/81 til 1981/82 er de tilsvarende stigninger for personlige skatteydere 24,1 % og for selskaber 4,0 %. Da disse stigningsprocenter også dækker over en stigning i antallet af skatteydere, skal nævnes, at den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere fra 1979/80 til 1980/81 kun steg med 4,8 %, medens den gennemsnitlige selskabsindkomst faldt med 12,3 %. Fra 1980/81 til 1981/82 steg den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere derimod med 17,2 %, medens den gennemsnitlige selskabsindkomst faldt med 14,1 %. For de personlige indkomster er stigningstakten i indkomståret 1980 væsentligt forøget i forhold til 1979 og ligger på højde med de gode indkomstår 1975, 1976 og 1977.

Til belysning af de tidligere nævnte fradrags størrelse kan nævnes, at de private renteudgifter udgjorde 88,6 mill. kr. i 1979/80, 95,0 mill. kr. i 1980/81 og 126,8 mill. kr. i 1981/82.

For selskabernes vedkommende kan tallene for antal selskaber og de skattepligtige indkomster i 1981/82 sammenlignes med de to tidligere år, idet definitionen af den skattepligtige indkomst ikke er ændret for disse siden skatteåret 1976/77. Som det vil fremgå, har de gennemsnitlige aktieselskabsindtægter vist et fald fra ind-

komståret 1978 til indkomståret 1980 på 24,7 %, hvilket alene skyldes en øgning i antallet af små selskaber med en skattepligtig indkomst på under 5.000 kr. fra 136 i 1978 til 306 i 1980.

Tabel 4.13. Det samlede antal skatteydere fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst i skatteåret 1981/82

<u>Skatte- pligtig indkomst 1.000 kr.</u>	<u>Personlige skatteydere</u>				<u>Selskaber</u>			
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Samlet indk. 1000 kr.</u>	<u>% af samlet indk.</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Samlet indk. 1000 kr.</u>	<u>% af samlet indk.</u>
Under 5	2.799	9,7	3.743	0,2	306	60,6	41	0,05
5-10	1.320	4,6	10.307	0,5	12	2,4	100	0,1
10-20	4.589	15,9	73.987	4,1	26	5,1	388	0,4
20-30	2.337	8,1	57.801	3,2	18	3,6	501	0,5
30-40	1.750	6,1	61.200	3,4	11	2,2	401	0,4
40-50	1.986	6,9	90.474	5,0	21	4,1	982	1,1
50-60	1.559	5,4	85.795	4,7	7	1,4	393	0,4
60-70	1.452	5,0	94.587	5,2	12	2,4	779	0,8
70-80	1.507	5,3	113.588	6,3	5	1,0	384	0,4
80-90	1.490	5,2	126.700	7,0	4	0,8	348	0,4
90-100	1.469	5,1	139.828	7,7	10	2,0	957	1,0
100-150	4.515	15,7	547.244	30,1	12	2,4	1.519	1,6
150-200	1.332	4,6	226.540	12,5	8	1,6	1.533	1,7
200-250	383	1,3	84.652	4,7	14	2,8	3.182	3,4
250-300	144	0,5	39.084	2,1	13	2,6	3.657	3,9
300-400	105	0,4	35.835	2,0	3	0,6	1.149	1,2
over 400	45	0,2	24.236	1,3	23	4,5	76.558	82,4
<u>Ialt</u>	<u>28.782</u>	<u>100,0</u>	<u>1.815.601</u>	<u>100,0</u>	<u>505</u>	<u>100,0</u>	<u>92.872</u>	<u>100,0</u>

Kilde: LÍkningarråd Føroya

Tabel 4.13. viser skatteyderne fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst samt de enkelte indkomstgruppers andel af den samlede indkomst. Omkring 30 % af de personlige skatteydere havde i 1981/82 en indkomst på 20.000 kr. eller derunder. Disse skatteydere tjente tilsammen knap 5 % af den samlede indkomst. Omkring 21 % af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på mellem 90.000 og 150.000 kr. Disse tjente tilsammen 38 % af den samlede skattepligtige indkomst. 7 % af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på over 150.000 kr. Disse tjente tilsammen 23 % af den samlede skattepligtige indkomst. Indkomstgruppen mellem 20.000 kr. og 90.000 kr., der omfatter 42 % af skatteyderne, tjente tilsammen 35 % af den samlede indkomst.

For selskabernes vedkommende bemærkes, at godt 60 % i 1981/82 havde en skattepligtig indkomst på under 5.000 kr., og at disse selskaber kun tjente 0,05 % af den samlede selskabsindkomst. Kun godt 4 % af selskaberne havde en skattepligtig indkomst på over 400.000 kr. Disse selskaber tjente godt 82 % af den samlede skattepligtige selskabsindkomst. Ved vurderingen af disse tal må tages i betragtning, at der på Færøerne findes et meget stort antal mindre selskaber, f. eks. oprettet omkring enkelte fiskerfartøjer.

Udskrevne skatter

Udskrevne skatter er i den følgende tabel angivet uden fradrag for børnetilskud, der som nævnt fradrages i den beregnede skat (1981/82 12,7 mill. kr. i landsskatten og 1,9 mill. kr. i kommuneskatten). Tallene angiver de ved hovedligningen udskrevne beløb uden hensyn til senere ændringer, og omfatter både personlige skatter og selskabsskatter. Af den samlede udskrevne skat i 1981/82 på 701,0 mill. kr. er 661,0 mill. kr. personlige skatter og 40,0 mill. kr. selskabsskatter.

Tabel 4.14. Udskrevne skatter i skatteårene 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82

1.000 kr.	Kommunale skatter		Landsskatter		Skatter
	Indkomst- skat	Bygnings- skat ²⁾	Landsskat	Folkepen- sionsbidr.	
1970/71	34.437	617	36.364	4.777	76.195
1975/76	104.717 ¹⁾	-	136.466	11.655	252.838
1979/80 ⁴⁾	200.731 ¹⁾	-	292.852	- ³⁾	493.583
1980/81	227.581 ¹⁾	-	317.562	- ³⁾	545.143
1981/82	280.450 ¹⁾	-	420.515	- ³⁾	700.965

1) Incl. kirkeskat i visse kommuner 2) Opkrævet i Tórshavn til og med 1971/72 3) Folkepensionsbidrag opkræves ikke mere 4) Den for 1979/80 udskrevne ekstraskat med ét provenue på omkring 2,9 mill. kr. indgår ikke i tallet

Kilde: Føroya gjaldstova

I forhold til skatteåret 1980/81 er de udskrevne landsskatter steget med godt 32 % og kommuneskatten (incl. kirkeskat) med godt 23 %. Fra 1979/80 til 1980/81 var de tilsvarende stigninger henholdsvis 8 % og 13 %. Dette må ses på baggrund af en stigning i de personlige skattepligtige indkomster, der fra 1979/80 til 1980/81 var på godt 6 % og fra 1980/81 til 1981/82 på godt 24 %. Der er således tale om en fortsat stigning i det relative beskat-

ningsniveau. Dette afspejles også i skatternes andel af de skattepligtige indkomster. Hvis man betragter de personlige skattepligtige indkomster i forhold til de udskrevne personlige skatter, udgør skattens andel af indkomsten i 1980/81 godt 34 % og i 1981/82 godt 36 %.

Det må dog i denne forbindelse tages i betragtning, at de stigende indkomster som følge af progressionen i skatteskalaerne i sig selv vil medføre en relativ stigning i skatterne, også ved uændrede skatteskalaer.

Til belysning af beskatningsniveauets udvikling kan nævnes, at direkte skatter til land og kommune samt indirekte skatter som told, indførselsafgifter, produktionsafgifter tilsammen udgjorde 35 % af bruttofaktorindkomsten i 1979, fordelt med 26 % til landskassen og 9 % til kommunerne, medens det således angivne skatte-tryk udgjorde 21 % i 1965, 26 % i 1970 og 34 % i 1978.

De udskrevne direkte skatter er i 1981/82 fordelt med 40 % i kommunale skatter og 60 % i landsskatter. Balancen mellem kommuneskat og landsskat har ikke ændret sig nævneværdigt i de senere år.

Tabel 4.15. viser antallet af skatteydere, gennemsnitlig indkomst og udskrevne skatter for personlige skatteydere i de enkelte kommuner. Som det vil fremgå, er der betydelige forskelle i indkomsterne fra kommune til kommune, idet særlig de mindre og isolerede kommuner har en lavere indkomst end gennemsnittet. Tallene er før fradrag af børnetilskud.

Tabel 4.15. Udskrevne personlige skatter m. v. i skatteåret 1981/82 i de enkelte kommuner

<u>Kommune</u>	<u>Antal skatteydere</u>	<u>Gns1. indkomst</u>	<u>Lig- nings- proc.¹⁾</u>	<u>Udskrevne skatter i 1.000 kr.</u>		<u>Ialt</u>
				<u>Lands- skat</u>	<u>Komm. skat²⁾</u>	
Tórshavn	9.162	70.287	18,15	145.374	106.126	251.500
Fugloy	51	44.682	11,0	389	221	610
Svínoy	54	31.157	10,0	235	137	372
Viðareiði	149	61.344	13,0	1.810	1.007	2.817
Hvannasund	261	51.723	14,0	2.496	1.615	4.111
Klaksvík	3.028	68.498	18,3	45.864	34.473	80.337
Kunoy	71	38.607	11,0	438	265	703
Mikladalur	48	45.162	9,0	380	154	534
Húsar	56	48.828	10,0	530	236	766

(fortsættes)

Udskrevne personlige skatter m. v. i skatteåret
1981/82 i de enkelte kommuner (fortsat)

Kommune	Antal skatte- ydere	Gnsł. ind- komst	Lig- nings- proc. ¹⁾	Udskrevne skatter i 1.000 kr.		Ialt
				Lands- skat	Komm. skat ²⁾	
Oyndarfjörður	124	55.916	12,0	1.377	736	2.113
Elduvík	77	48.436	13,0	652	417	1.069
Fuglafjörður	970	63.124	14,5	13.240	7.850	21.090
Leirvík	477	56.115	16,0	5.474	3.753	9.227
Göta	529	67.069	16,8	7.830	5.409	13.239
Nes	639	57.574	15,0	7.583	4.949	12.532
Runavík	1.256	67.336	16,5	18.482	12.574	31.056
Sjógv	555	60.434	15,0	7.152	4.554	11.706
Skáli	431	64.535	15,0	6.362	3.776	10.138
Eiði	397	63.471	15,0	5.357	3.377	8.734
Sund	239	69.273	13,5	3.826	1.995	5.821
Funningur	91	50.405	10,0	927	392	1.319
Gjógv	69	46.823	9,0	632	241	873
Haldarsvík	221	48.771	14,0	2.028	1.327	3.355
Saksun	17	47.200	10,0	153	70	223
Hvalvík	208	59.430	10,0	2.586	1.085	3.671
Hósvík	136	58.369	12,0	1.623	824	2.447
Kollafjörður	428	64.380	15,0	5.672	3.648	9.320
Kvívík	322	58.898	14,3	3.958	2.372	6.330
Vestmanna	826	61.068	16,0	10.557	7.168	17.725
Tórshavn uttanb.	724	74.166	15,65	11.889	7.332	19.221
Kirkjubøur	103	63.726	10,0	1.424	559	1.983
Hestur	61	32.157	15,0	290	265	555
Nólsoy	237	48.613	15,0	2.239	1.544	3.783
Sandavágur	490	54.947	14,0	5.635	3.322	8.957
Miðvágur	633	55.397	15,0	6.968	4.547	11.515
Sørvágur	663	54.723	15,0	7.432	4.807	12.239
Bøur	57	35.054	10,0	286	151	437
Mykines	29	31.186	8,0	119	53	172
Sandur	455	50.104	18,0	4.463	3.597	8.060
Skopun	329	61.542	17,0	4.147	2.966	7.113
Skálavík	167	59.749	16,0	2.240	1.459	3.699
Húsavík	121	53.274	14,0	1.303	802	2.105

(fortsættes)

Udskrevne personlige skatter m. v. i skatteåret
1981/82 i de enkelte kommuner (fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Antal skatte- ydere</u>	<u>Gns1. ind- komst</u>	<u>Lig- nings- proc.1)</u>	<u>Udskrevne skatter i 1.000 kr.</u>		<u>Ialt</u>
				<u>Lands- skat</u>	<u>Komm.2)</u> skat	
Skúvoy	76	41.059	9,0	533	240	773
Hvalba	476	52.893	17,0	4.789	3.793	8.582
Tvøroyri	1.397	54.861	17,7	14.750	11.868	26.618
Fámjin	79	47.177	8,0	612	225	837
Hov	96	46.730	12,0	783	442	1.225
Porkeri	218	60.415	13,0	2.694	1.449	4.142
Vágur	1.099	52.147	18,5	11.275	9.394	20.669
Sumba	380	43.871	11,0	3.027	1.505	4.533
<u>Ialt</u>	<u>28.782</u>	<u>63.081</u>	<u>-</u>	<u>389.885</u>	<u>271.071</u>	<u>660.955</u>

1) Incl. kirkeskatteprocent

2) Incl. kirkeskat

Kilde: Føroya gjaldstova

Restancerne udgjorde pr. 31. december 1981 300,8 mill. kr., hvoraf 90,1 mill. kr. vedrørte skatteåret 1981/82. De tilsvarende beløb udgjorde pr. 31. december 1980 194,2 mill. kr. og 62,7 mill. kr. De samlede restancer pr. 31. december 1981 udgjorde 41,7 % af de udskrevne skatter i 1981/82, fratrullet børnefradrag, mod 34,1 % i 1980/81, 31,7 % i 1979/80 og 23,2 % i 1978/79. Restancerne for 1981/82 udgjorde 12,5 % af de udskrevne skatter mod 11,0 % på tilsvarende tidspunkt i 1980/81, 12,3 % i 1979/80 og 8,8 % i 1978/79. Der er således i 1981 sket en forøget stigning i skatterestancerne. Det samlede restancebeløb er i 1981 steget med 55 % mod 28 % året før.

Afgifter

De vigtigste afgiftslove er lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgift m. v. med senere ændringer, lagtingslov nr. 9 af 27. april 1961 om særlig indførselsafgift med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 19. maj 1979 om ekstra indførselsafgift med senere ændringer og lagtingslov nr. 23 af 9. maj 1968 om afgift på motorkøretøjer.

Alle importerede varer med undtagelse af visse fødevarer, råvarer og halvfabrikater samt bøger og tidsskrifter er belagt med en

generel indførselsafgift (særlig indførselsafgift), som i efteråret 1981 ved lagtingslov blev forhøjet fra 13 % til 20 % af fakturaværdien. I foråret 1979 blev ved lagtingslov indført en ekstra indførselsafgift, der med få undtagelser pålægges samme varer som den særlige indførselsafgift. Den ekstra indførselsafgift, som siden foråret 1980 havde udgjort 7 %, blev i efteråret 1981 ved lagtingslov nedsat til 5 %. Den samlede generelle og ekstra indførselsafgift udgør således nu ialt 25 %. Herudover er praktisk taget alle varer belagt med en mængdeafgift eller en værdiafgift eller en kombination af disse. Disse afgifter er ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift flere gange blevet forhøjet for en række varers vedkommende, senest i efteråret 1981.

Der er endvidere produktionsafgift på øl, sodavand, chokolade og sukkervarer. I forbindelse med en i foråret 1980 gennemført ændring af loven om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke, hvorved de færøske bryggerier fik tilladelse til at fremstille øl, som indeholder indtil 4,6 vægtprocent alkohol, er fastsat en produktionsafgift for sådant øl, omtrent svarende til indførselsafgiften. Produktionsafgiften på øl og sodavand er ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift blevet forhøjet i efteråret 1981.

Landskassens indtægter

Tabel 4.16. viser landskassens indtægter fordelt på de forskellige indtægtskilder.

Tabel 4.16. Landskassens indtægter 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1982/83

<u>1.000 kr.</u>	<u>Landsskat¹⁾</u>	<u>Motor afgif- ter</u>	<u>Told og andre afgifter</u>	<u>Andre ind- tægter³⁾</u>	<u>Ialt</u>
1970/71	43.277	7.713	66.784	1.093	118.867
1975/76	155.371	4.761 ²⁾	144.211	13.508	317.851
1979/80	290.826	9.617	278.123	19.465	598.031
1980/81	342.086	11.528	339.181	23.655	716.450
1981/82 (FL)	380.000	11.000	357.410	2.855	751.265
1982/83 (FFL)	471.000	12.000	456.610	3.040	942.650

1) Incl. folkepensionsbidrag og landskassens andel af sømandsskat

2) Nedgangen skyldes benzinafgiftens overførsel til told og andre afgifter

3) "Andre indtægter" stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af overskuddet fra Danmarks Nationalbank og svinger således i takt med dette

Kilde: Landskasseregnskaber og finanslov (§§ 1, 2, 3, 4, 7 og 8)

Af landskassens indtægter stammede i 1980/81 48 % fra indkomstskatter og 47 % fra told og andre afgifter. De resterende indtægter stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af nationalbankens overskud, der i 1980 var på 23,2 mill. kr. Landets virksomheder såsom kystfarten, landsapoteket, telefonværket, postvæsenet m. v. er som helhed underskudsgivende og er derfor medtaget i opgørelsen over landskassens udgifter. Indkomstskatternes andel af landskassens indtægter har været stadigt stigende frem til 1978/79, hvor denne andel udgjorde 54 %. Siden er andelen faldet i 1979/80 til 49 % og i 1980/81 til 48 %, hvilket hænger sammen med de førnævnte forhøjelser af told og indførselsafgifter i de respektive år. Fra 1980/81 til 1981/82 er regnet med en stigning i indtægterne på knap 5 % og fra finansloven 1981/82 til finanslovforslaget for 1982/83 med en stigning på 25 %. Over de to år som helhed forudsættes stigningen nogenlunde ligeligt fordelt på direkte og indirekte skatter.

OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.

Statens og landskassens udgifter

Statens udgifter på Færøerne er for finansåret 1980 opgjort til 433,4 mill. kr. fordelt med 398,2 mill. kr., svarende til ca. 92 % som driftsudgifter og 35,2 mill. kr., svarende til ca. 8 % som anlægsudgifter, jfr. tabel 4.20. Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af regnskabstallene for finansåret 1980 og omfatter alene direkte udgifter afholdt af staten på Færøerne. Indirekte udgifter f. eks. i forbindelse med færingers ophold på danske sygehuse eller færingers uddannelse ved danske uddannelsesinstitutioner er ikke medregnet.

Som følge af det statslige finansårs omlægning til kalenderår fra 1. januar 1979 er udgiftsopgørelsen for finansåret 1980 ikke umiddelbart sammenlignelig med tal for statslige finansår før 1979 eller med tallene for landskassens udgifter, idet landskassefinansåret stadig omfatter perioden fra 1. april i et år til 31. marts i det følgende år. Til brug for sammenstillingerne af statskasseudgifter og landskasseudgifter i tabellerne 4.17. - 4.19. er derfor foretaget en skønsmæssig beregning af statens udgifter i perioden 1. april 1980 til 31. marts 1981. Grundlaget for beregningen er de statslige udgifter i 1980 omregnet til 3 kvartaler plus de skønsmæssige statslige udgifter i 1981 omregnet til 1 kvartal (i enkelte tilfælde er anvendt regnskabstal for perioden 1. april 1980 - 31. marts 1981).

De således beregnede udgifter for statskassen i perioden 1. april 1980 - 31. marts 1981, svarende til landskassefinansåret 1980/81 er opgjort til ialt 450,3 mill. kr., idet fordelingen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter er som vist i tabel 4.17., og fordelingen efter hovedformål er som vist i tabel 4.19.

Landskassens udgifter udgjorde i landskassefinansåret 1980/81 ialt 739,4 mill. kr., hvoraf 586,6 mill. kr. eller ca. 80 % var driftsudgifter, medens 152,8 mill. kr. eller ca. 20 % var anlægsudgifter. I 1979/80 var fordelingen af udgifterne mellem driftsudgifter og anlægsudgifter 70 %, henholdsvis 30 %. Den ændrede fordeling af udgifterne mellem drifts- og anlægsudgifter skyldes de senere års bestræbelser for at begrænse stigningen i de offentlige budgetter, der i første række har resulteret i en beskæring af anlægsbudgettet, særligt udgifterne til vej- og havnebyggerier. En væsentlig del af landskassens anlægsudgifter finansieres af forskellige fonds, hvis midler tilvejebringes ved tilskrivninger fra landskassen samt ved optagelse af lån. Henlæggelserne til sådanne fonds og henlæggelser til afdrag på lån (som i 1980/81 dog udgjorde 0 kr.) er derfor medregnet i anlægsudgifterne.

Den betydelige forskel i anlægsudgifternes andel af de samlede udgifter for statskassen og landskassen må bl. a. ses på baggrund af, at vejvæsenet, herunder bro- og tunnelbyggerier m. v. er særanliggende.

Tabel 4.17. Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter 1970/71, 1975/76 og 1978/79-1980/81

Mill. kr.	Driftsudgifter			Anlægsudgifter			Samlede udgifter		
	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt
1970/71	72,1	88,2	160,3	15,5	30,7	46,2	87,6	118,9	206,5
1975/76	200,9	198,4	399,3	13,8	119,5	133,3	214,7	317,9	532,6
1978/79	277,4	312,1	589,5	35,5	205,0	240,5	312,9	517,1	830,0
1979/80	346,0	441,4	787,4	47,6	185,3	232,9	393,6	626,7	1020,3
1980/81	418,6	586,6	1005,2	31,7	152,8	184,5	450,3	739,4	1189,7

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Fra 1979/80 til 1980/81 er statens samlede udgifter på Færøerne steget med 56,7 mill. kr. eller 14 % mod en stigning på 25 %

året før. Landskassens udgifter er steget med 112,7 mill. kr. eller 18 % mod en stigning på 21 % fra 1978/79 til 1979/80. Statens anlægsudgifter er i 1980/81 faldet med 3 % i forhold til året før, medens driftsudgifterne er steget med 21 %. Fordelingen af statens udgifter mellem driftsudgifter og anlægsudgifter er derfor ændret i forhold til de foregående år, idet driftsudgifterne i 1980/81 udgør 93 % og anlægsudgifterne 7 %. De tilsvarende tal for 1979/80 var 88 % og 12 %.

Driftsudgifternes andel af landskassens udgifter er som nævnt også steget fra 1979/80 til 1980/81 og anlægsudgifternes andel tilsvarende faldet. Af de samlede stats- og landskassensudgifter udgør statens udgifter i 1980/81 knap 38 %. Statens andel af de samlede offentlige udgifter på Færøerne har i de fleste år i perioden 1970/71 - 1980/81 ligget på 38 %, men med variationer fra 42 % i 1970/71 til 36 % i 1976/77. Hvis man alene betragter statens driftsudgifter i forhold til de samlede offentlige driftsudgifter, aftæjner der sig et lidt andet billede, idet statens andel er steget fra omkring 45 % i 1970/71 til omkring 50 % i 1975/76 og herefter faldet jævnt til 44 % i 1979/80 og 42 % i 1980/81. Den nedadgående tendens i statens andel af driftsudgifterne i de senere år skyldes bl. a., at en væsentlig del af stigningen i landskassens udgifter er faldet på områder, der er overtaget som særanliggende. Dette gælder især erhvervsstøtten, hvor særligt tilskud til mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet beslaglægger en stadig større del af landskassens udgifter.

Tabel 4.18. Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
1970/71, 1975/76 og 1978/79-1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Administration m. v.	10.740	27.388	36.432	42.618	49.633
Sundhedsvæsen	31.110	57.405	94.627	114.711	127.583
Samfærdsel ¹⁾	24.013	77.868	137.522	154.380	145.406
Skolevæsen m. v.	29.246	77.595	119.373	136.529	155.992
Videnskab, litteratur og kunst	2.591	10.191	15.533	16.303	20.664
Fiskeri og søfart	28.308	82.091	145.826	214.836	281.969
Landbrug	2.067	4.697	12.627	12.103	13.708
Handel og industri	498	5.329	9.369	20.894	16.217
Socialvæsen ²⁾	48.044	126.253	174.956	210.131	260.830

(fortsættes)

Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
1970/71, 1975/76 og 1978/79-1980/81 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Rets- og politivæsen	4.190	7.955	11.894	13.510	15.740
Kirkevæsen	1.936	2.962	5.117	5.499	5.922
Renter og afdrag	7.632	15.526	23.645	14.836	24.012
Garantihenlæggelser	5.000	4.000	4.000	4.000	6.000
Henl. til driftskap.	3.562	703	-	-	-
Andre udgifter	7.581	32.472	39.081	59.951	66.042
Ialt	206.518	532.435	830.002	1.020.301	1.189.718

1) Underskuddet i landsstyrets kystfart, der i de tidligere år er opført under "Andre udgifter", er fra 1978/79 optaget under "Samfærdsel". Fra 1979/80 er tillige landskassens tilskud til driften af busruterne "Bygdaleiðir" optaget under denne post, og fra 1980/81 er tillige postvæsenets underskud opført her. Underskuddet udgjorde i 1980/81 i kystfarten 30,5 mill. kr., ved busruterne 1,6 mill. kr. og i postvæsenet 1,9 mill. kr.

2) Invalide- og folkepensionsbidraget er ikke fradraget

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statskassens og landskassens udgifter er tilsammen steget med 169,4 mill. kr., svarende til 17 %, fra 1979/80 til 1980/81. Den største stigning i udgifterne er sket inden for områderne "socialvæsen" og "videnskab, litteratur og kunst", hvor stigningen er på over 24 %, inden for "fiskeri og søfart", hvor stigningen er på 31 %, og inden for "renter og afdrag", hvor udgifterne er steget med 62 %. Derimod er posten "samfærdsel", der i tidligere år har vist kraftige stigninger, faldet i 1980/81. Ligeledes er udgifterne til "handel og industri" faldet.

Stigningen i socialvæsenets udgifter skyldes - ud over generelle stigninger i udgifterne til folkepension, invalidepension m. v. samt særfor sorgen - udbygningen af hjemmehjælpsordningen, stigning i udgifterne til dagpengeordningen samt udgifterne i forbindelse med den i foråret 1980 vedtagne lagtingslov om brændsels-tilskud til visse pensionister.

Stigningen i udgifterne til fiskeri og søfart skyldes hovedsagelig en kraftig stigning i landskassens tilskud til mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Udgifterne hertil er fra 1979/80 til 1980/81 steget med 55,4 mill. kr., svarende til 45 %. Herudover er også udgifterne til landsstyrets vagt- og bjærgnings-tjeneste steget kraftigt, og udgifterne til fiskeriinspektionen er

efter en meget kraftig stigning fra 1978 til 1979 yderligere steget med knap 12 % fra 1979 til 1980. Stigningen i udgifterne til viden- skab og kunst skyldes især stigninger i udgifterne til biblioteker- ne, Færøernes Akademi (Fróðskaparsetur) og Fiskeribiologisk labo- ratorium (Fiskirannsóknarstovan). Stigningen i udgiften til renter og afdrag hænger sammen med den i de senere år øgede offentlige lån- tagning. Selv om udgifterne til samfærdsel, der for hovedpartens vedkommende afholdes af landskassen, er faldet, er denne udgifts- post stadig en af de betydeligste. Udgifterne afspejler et stort igangværende vej- og tunnelbyggeri, ligesom landskassens tilskud til kommunale havnebyggerier i henhold til den af lagtinget i som- meren 1978 vedtagne 6 års plan for udbygning af havnene er betyde- lige. Posten indeholder endvidere et stigende underskud på lands- styrets kystfart (Strandfaraskip Landsins), samt ruterne til byg- derne (Bygdaleiðir) og postvæsenet (Postverk Føroya).

Statens udgifter

Tabel 4.19. viser statens udgifter i perioden 1. april til 31. marts i årene 1970/71, 1975/76 og 1978/79-1980/81 opdelt på hovedformål, medens tabel 4.20. viser en specifikation af statens udgifter i det statslige finansår (kalenderåret) 1980.

Tabel 4.19. Statens udgifter efter hovedformål 1970/71, 1975/76 og 1978/79-1980/81

1.000 kr.	1970/71	1975/76	1978/79	1979/80	1980/81
Administration m. v.	2.439	4.309	4.982	5.642	6.225
Sundhedsvæsen	21.150	36.174	53.821	63.582	72.143
Samfærdsel	3.805	5.887	16.550	23.783	13.763
Skolevæsen m. v.	16.758	44.725	67.467	77.845	92.310
Videnskab, litteratur og kunst	326	704	896	1.115	954
Fiskeri og søfart	9.138	23.597	32.428	62.871	70.883
Socialvæsen	26.282	70.417	93.268	111.672	148.060
Rets- og politivæsen	4.166	7.934	11.864	13.499	15.736
Kirkevæsen	1.526	2.375	3.897	4.234	4.422
Andre udgifter	2.061	18.538	27.745	29.366	25.805
<u>Ialt</u>	<u>87.651</u>	<u>214.660</u>	<u>312.918</u>	<u>393.609</u>	<u>450.301</u>

Kilde: Statsregnskaber og oplysninger fra statsinstitutioner

Tabel 4.20. Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1980

	<u>Driftsudgifter</u>	<u>Anlægsudgifter</u>			
	<u>Statsin-</u>	<u>Til-</u>	<u>Statsin-</u>	<u>Til-</u>	<u>Drifts-</u>
	<u>stitu-</u>	<u>skud</u> ¹⁾	<u>stitu-</u>	<u>skud</u> ¹⁾	<u>og an-</u>
	<u>tioner</u>		<u>tioner</u>		<u>lægsudg.</u>
<u>1.000 kr.</u>					<u>ialt</u>
<u>1. Statens administration:</u>					
Rigsombudet	2.853	-	-	-	2.853
Fær. oppebørselskontor	-	2.783	-	-	2.783
Fær. socialforvaltning	-	480	-	-	480
<u>Ialt</u>	<u>2.853</u>	<u>3.263</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.116</u>
<u>2. Sundhedsvæsen:</u>					
Vaccinationer m. v.	-	961	-	-	961
Landslægeembedet	397	-	-	-	397
Jordemødre og komm.læger	-	1.464	-	-	1.464
Sygehuse ²⁾	-	65.991	-	-	65.991
<u>Ialt</u>	<u>397</u>	<u>68.416</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>68.813</u>
<u>3. Samfærdsel:</u>					
Havnetilskud	-	-	-	258	258
Vágar flyveplads	7.802	-	3.547	-	11.349
<u>Ialt</u>	<u>7.802</u>	<u>-</u>	<u>3.547</u>	<u>258</u>	<u>11.607</u>
<u>4. Skolevæsen:</u>					
Folkeskolen ³⁾	119	45.822	-	6.310	52.251
Seminariet	6.410	-	-	-	6.410
Private skoler	-	2.921	-	-	2.921
Aftenskoler	-	1.789	-	-	1.789
Erhvervsskoler	-	11.267	-	4.563	15.830
Statens uddannelsesstøtte	-	10.942	-	-	10.942
<u>Ialt</u>	<u>6.529</u>	<u>72.741</u>	<u>-</u>	<u>10.873</u>	<u>90.143</u>
					(fortsættes)

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1980

(fortsat)

1.000 kr.	Driftsudgifter Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	Anlægsudgifter Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	Drifts- og an- lægsudg. ialt
<u>5. Videnskab og kunst:</u>					
Fiskerilaboratoriet	549	-	-	-	549
Geologiske undersøgelser	330	-	-	-	330
Livsvarig hædersgave og fast årlig statsydelse	-	110	-	-	110
Ialt	879	110	-	-	989
<u>6. Fiskeri og søfart:</u>					
Skibstilsynet	1.119	-	-	-	1.119
Inspektionsskibene	57.584	-	-	-	57.584
Marinestationen	5.686	-	-	-	5.686
Fyrvæsenet	2.316	-	-	-	2.316
Meteorologisk institut	1.418	-	-	-	1.418
Ialt	68.123	-	-	-	68.123
<u>7. Socialvæsen:</u>					
Folke- og invalide- pension m. v.	301	72.615	-	-	72.916
Hjælp efter forsorgsl.	-	13.426	-	-	13.426
Særforsorg	7.250	14.770 ⁴⁾	12.366	2.912	37.298
Børnebidrag	-	1.450	-	-	1.450
Børneforsorg	-	9.452	-	-	9.452
Sygekasser	-	4.396	-	-	4.396
Dagpenge ved sygdom og fødsel	-	3.676	-	-	3.676
Ialt	7.551	119.785	12.366	2.912	142.614
<u>8. Rets- og politivæsen:</u>					
Politivæsen og syssekm.	11.975	-	83	-	12.058
Dommerembedet	1.523	-	102	-	1.625
Arrestvæsenet	1.204	-	-	-	1.204
Ialt	14.702	-	185	-	14.887
<u>9. Kirkevæsen:</u>					
Lønninger og pensioner	3.408	-	-	-	3.408
Præstegårde	687	-	-	-	687
Befordring, kontorhold m.v.	199	-	-	-	199
Ialt	4.294	-	-	-	4.294

(fortsættes)

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1980
(fortsat)

1.000 kr.	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		Drifts- og an- lægsudg. ialt
	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	
<u>10. Andre udgifter:</u>					
Kompensation for ATP	2	-	-	-	2
Justervæsenet	58	-	-	-	58
Flyvestation Thorshavn	20.702	-	-	-	20.702
Investeringstilskud i henh. til egnsudvik- lingsloven	-	-	-	5.060	5.060
<u>Ialt</u>	<u>20.762</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5.060</u>	<u>25.822</u>

<u>Samlede udgifter 1-10</u>	<u>133.892</u>	<u>264.315</u>	<u>16.098</u>	<u>19.103</u>	<u>433.408</u>
------------------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------

- 1) Omfatter både lovbundne og ikke lovbundne tilskud
- 2) Incl. landssygehusets psykiatriske afdeling, det tidligere statshospital
- 3) Udgifter til skolelægeordningen er medregnet under udgifterne til sundhedsvæsenet
- 4) Stigningen i dette beløb siden 1979 skyldes bl. a. en udgift på 8,6 mill. kr. vedrørende institutionsophold for færøske klienter i Danmark som tidligere har været opført på drifts-konto § 15.4.13.- § 15.4.19. på finansloven og derfor har været "skjult" i tidligere år, se iøvrigt kap. 5, Sociale forhold.

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra institutionerne

Af statens udgifter på Færøerne faldt i finansåret 1980 ialt 301,5 mill. kr. eller 70 % inden for områderne sundhedsvæsen, socialvæsen og undervisningsvæsen. Heraf udgør socialvæsen den største post med 142,6 mill. kr. fulgt af skolevæsenet med 90,1 mill. kr. og sundhedsvæsenet med 68,8 mill. kr. Af øvrige udgifter udgør fiskeriinspektionen den største post.

Udover egentlige udgifter ved drift af statsinstitutioner på Færøerne og statens tilskud til færøske institutioner yder staten og flere offentlige danske institutioner lån til forskellige formål på Færøerne.

Danmarks Skibskreditfond har siden finansåret 1964/65 ydet lån til færøsk indregistrerede skibe. Lånene ydes som 7 % obligationslån til parikurs, idet skibskreditfondens obligationer ligesom realkreditinstituttets obligationer overtages til parikurs af Danmarks Nationalbank. Fonden har udbetalt nye lån på ialt 63,3 mill. kr. til skibe hjemmehørende på Færøerne i 1980/81. Restgælden

til fonden var pr. 31. marts 1981 82,9 mill. kr.

I Kreditforeningen af Kommuner i Danmark kan de færøske kommuner opnå lån mod garanti fra landsstyret (efter lagtingslov for hver enkelt ansøgning) og staten. Disse lån ydes med en løbetid, der varierer fra 6 til 40 år. Kreditforeningen har i 1980/81 udbetalt nye lån til færøske kommuner på 6,6 mill. kr. Færøske kommuners restgæld til foreningen var pr. 31. marts 1981 på 126,6 mill. kr.

Udover ovennævnte to låneinstitutioner har Kongeriget Danmarks Fiskeribank siden 1959 ydet lån til skibe hjemmehørende på Færøerne. Bankens virksomhed er iøvrigt omtalt under kapitel 3.

Ved lov nr. 153 af 31. marts 1976 om ændring af lov om en investeringsfond på Færøerne m. v. blev ledelsen af fonden overført fra den hidtidige bestyrelse, der bestod af 3 danske og 2 færøske medlemmer, til en bestyrelse, der udpeges af det færøske hjemmestyre. Loven bemyndiger endvidere hjemmestyret til at fastsætte de nærmere regler om fondens virksomhed.

Investeringsfonden blev oprettet i henhold til lov nr. 28 af 29. januar 1964 om en investeringsfond for Færøerne m. v. med det formål at yde lån til investering i offentlige anlæg, som må anses for påkrævede eller ønskelige af hensyn til det færøske erhvervslivs udvikling. Fonden kan endvidere af indkomne renter og afdrag yde lån til erhvervsformål. Fondens udlån til erhvervsformål formidles af den færøske industrifond, jfr. kapitel 3. Fondens midler er fremkommet ved tilskrivninger fra staten. De samlede tilskrivninger i perioden 1964-1979 udgør 140 mill. kr. Statens tilskud til fonden ophørte med udgangen af finansåret 1979.

Den nye bestyrelse blev udpeget i efteråret 1978. I 1979 er ydet lån på 34,0 mill. kr. og i 1980 er ydet lån på 10,0 mill. kr. Den samlede restgæld til fonden udgjorde pr. 31. december 1980 128,0 mill. kr. I forbindelse med fondens overførsel til hjemmestyret er i 1978 overført 60 mill. kr. og i 1979 fondens resterende kapital på 41 mill. kr. til de færøske banker.

Tabel 4.21. Statens og offentlige danske institutioners udlån, restgæld pr. 31. marts 1970, 1975 og 1979-81

1.000 kr.	Staten	Investe- rings- fonden ¹⁾	Fiske- riban- ken	Skibs- kredit- fonden	Kommune- kredit- forening	Ialt
1970	68.992	37.687	18.532	14.178	20.969	160.358
1975	59.752	125.927	28.401	7.556	36.766	258.402
1979	76.033	-	72.344	32.120	118.016	298.513
1980 ²⁾	77.208	-	88.311	26.250	129.237	321.006
1981	86.016	-	113.828	82.940	126.598	409.382

1) Investeringsfondens restgæld er fra og med 31. marts 1977 overført til hjemmestyret

2) Tallene er korrigeret i forhold til Årbog for Færøerne 1980

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.22. Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1980/81

1.000 kr.	Restgæld pr. 1/4-80	Tilgang 1980/81	Afgang 1980/81	Restgæld pr. 31/3-81	Renter 1980/81
<u>Statslån:</u>					
Landssygehuset ²⁾	14.679	-	434	14.245	947
Klaksvik sygehus ²⁾	604	-	82	522	43
Tórshavn kommune	8.056	-	523	7.533	700 ³⁾
El-selskabet SEV	14.297	-	1.554	12.743 ¹⁾	736
Håndv. og industri ²⁾	22	-	22	0	1
Egnsudviklingslån ²⁾	27.498 ⁴⁾	13.224	1.801	38.921	2.610
Erhvervsskoler ²⁾	12.052	-	-	12.052	-
Statslån ialt	77.208	13.224	4.416	86.016	5.037
<u>Fiskeribanklån</u>	88.311 ⁴⁾	34.054	8.537	113.828	8.840
<u>Skibskreditfondslån</u>	26.250	63.250	6.560	82.940	4.132
<u>Kommunekredit- foreningslån</u>	129.237	6.617	9.256	126.598	9.283
Ialt	321.006	117.145	28.769	409.382	27.292

1) Hovedparten af denne lånemasse udgøres af 10,2 mill. kr. genudlåning til det færøske, fælleskommunale elværk af et af staten optaget dollarlån efter tilsvarende regler som for danske elværker

2) Tallene omfatter perioden 1. januar - 31. december 1980

3) Tallet bygger på et skøn på baggrund af oplysninger fra Tórshavn kommune

4) Tallet er korrigeret i forhold til Årbog for Færøerne 1980

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Statens og de offentlige danske kreditinstitutioners udlån på Færøerne er siden 1970 steget $2\frac{1}{2}$ gang og siden 1975 steget $1\frac{1}{2}$ gang. Medens stigningen fra 1979 til 1980 kun var på godt 7 %, er der fra 1980 til 1981 sket en stigning på 27 %. For statens vedkommende skyldes stigningen en vækst i egnsudviklingslånene. Herudover er såvel fiskeribanklånene som lånene fra skibskreditfonden til skibe hjemmehørende på Færøerne steget kraftigt.

Statsgarantier

Tabel 4.23. illustrerer udviklingen i statens garantier for færøske lån siden 1970, bortset fra garantier for kommunekreditforeningslån.

Tabel 4.23. Statsgarantier pr. 31. marts 1970, 1975 og 1979-81

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Færøernes</u> <u>realkredit-</u> <u>institut</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Egnsudvik-</u> <u>lingsgaran-</u> <u>tier m. v.</u>	<u>Ialt</u>
1970	14.290	32.544	1.959	8.748	57.541
1975	4.240	51.076	1.250	10.541	67.107
1979	-	95.380	917	3.731 ¹⁾	100.028
1980	-	88.203	834	2.332 ²⁾	91.370
1981	-	72.809	750	750 ³⁾	74.309

1) Pr. 31. december 1978

2) Pr. 31. december 1979

3) Pr. 31. december 1980

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.24. Udviklingen i statsgarantier i 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld</u> <u>pr. 1/4-80</u>	<u>Tilgang</u> <u>1980/81</u>	<u>Afgang</u> <u>1980/81</u>	<u>Restgæld</u> <u>pr. 31/3-81</u>
Færøernes real- kreditinstitut	88.203	-	15.394	72.809
S. E. V.	833	-	83	750
Egnsudviklings- ¹⁾ garantier m. v.	2.332	-	1.582	750
<u>Ialt</u>	<u>91.368</u>	<u>-</u>	<u>17.059</u>	<u>74.309</u>

1) 1. januar - 31. december 1980

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Statens garantier for færøske lån er faldet med knap 19 % fra 1979/80 - 1980/81. Faldet skyldes dels et fald i statens egnsgarantier for industrivirksomheder m. v. på Færøerne, dels et fortsat fald i Færøernes realkreditinstituts emission af obligationer, der i henhold til lov nr. 605 af 28. november 1973 med senere ændringer

udstedes med statsgaranti. Instituttets virksomhed iøvrigt omtales under kapitel 3.

Landskassens udgifter

Tabel 4.25. viser en oversigt over landskassens udgifter, baseret på landskasseregnskaberne til og med 1980/81 og lagtingsfinansloven for 1981/82 samt finanslovsforslaget for 1982/83.

Tabel 4.25. Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene

	<u>1970/71, 1975/76 og 1979/80-1982/83</u>					
	Regn- skab	Regn- skab	Regn- skab	Regn- skab	Finans- lov	Finans- lovs- forslag
<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>	<u>1982/83</u>
Lagting og lands- administration	8.301	23.079	36.976	43.408	46.541	59.741
Sundhedsvæsen	9.960	21.231	51.129	55.440	59.984	71.994
Samfærdsel ¹⁾	20.208	71.981	130.597	131.643	103.578	186.130
Skolevæsen	12.488	32.945	58.684	63.682	64.225	79.899
Videnskab og kunst	2.265	9.487	15.188	19.710	22.097	28.773
Fiskeri og søfart	19.170	58.494	151.965	211.086	237.412	237.511
Landbrug	2.067	4.697	12.103	13.708	17.292	21.373
Handel og industri	498	5.329	20.894	16.217	12.140	24.303
Socialvæsen	21.762	55.836	98.459	112.770	110.563	153.877
Rets- og politi- væsen	24	21	11	4	20	20
Kirkevæsen	410	587	1.265	1.500	1.825	2.020
Renter og afdrag ²⁾	7.632	15.526	14.836	24.012	31.000	41.000
Garantihenlæggelse	5.000	4.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Henlæggelse til driftskapital	3.562	703	-	-	250	302
Andre udgifter	<u>5.520</u>	<u>13.934</u>	<u>30.585</u>	<u>40.237</u>	<u>38.338</u>	<u>29.707</u>
<u>Ialt</u>	<u>118.867</u>	<u>317.850</u>	<u>626.692</u>	<u>739.417</u>	<u>751.265</u>	<u>942.650</u>

1) Fra og med 1978/79 er underskuddet af landsstyrets kystfart (Strandfaraskip Landsins) opført under denne post. Fra og med 1979/80 er ruterne til bygderne (Bygdaleiðir) opført på denne post, og fra 1980/81 er endvidere postvæsenets underskud opført her

2) Denne post omfatter landskassens nettoudgifter til renter og dens udgifter til afdrag på lån

Kilde: Landskasseregnskab, lagtingsfinanslov og lagtingsfinanslovsforslag

Landskassens udgifter har været stærkt stigende i de senere år og udgør for finansåret 1980/81 739,4 mill. kr., medens de i finansåret 1975/76 var 317,9 mill. kr. og i finansåret 1970/71 118,9

mill. kr. For de fleste områder er der i perioden 1975/76-1980/81 således tale om en fordobling af udgifterne. Grupperne "Sundhedsvæsen", "Videnskab og kunst", "Fiskeri og søfart", "Handel og industri", "Landbrug" og "Andre udgifter" er steget noget mere. Årsagerne må søges i den fortsat stærke udbygning inden for hospitalsvæsenet, udbygningen af Fróðskaparsetur, biblioteksvæsenet, museums- væsenet og laboratorier, udbygningen af fiskerflåden, de nyetable-rede fonds til udbygning af erhvervslivet samt de stigende tilskud til fiskerierhvervet. Posten "Andre udgifter" omfatter bl. a. henlæggelser til forskellige fonds og afskrivninger af bygninger, anlæg og skibe. Heraf udgør afskrivninger den væsentligste del.

Den største stigning fra finansåret 1979/80 til finansåret 1980/81 er sket inden for områderne "Socialvæsen", "Videnskab og kunst", "Fiskeri og søfart" samt "Renter og afdrag". Stigningen i socialvæsenets udgifter skyldes som tidligere omtalt bl. a. udbygningen af hjemmehjælpsordningen, stigningen i udgifter til dagpengeordningen samt udgifterne i forbindelse med den i foråret 1980 vedtagne lagtingslov om brændselstilskud til visse pensionister.

Stigningen i udgifterne til "Fiskeri og søfart" skyldes hovedsageligt den fortsatte stigning i landskassens tilskud til mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Stigningen i udgifterne til "Videnskab, litteratur og kunst" skyldes stigningen i udgifterne til biblioteker, Fiskeribiologisk laboratorium (Fiskirannsóknarstovan) og Fróðskaparsetur. Endelig skyldes den kraftige stigning i udgifter til renter og afdrag, dels at der i finansåret 1980/81 i modsætning til finansåret 1979/80 ikke er henlagt et beløb til afdrag på lån, dels at landskassens renteudgifter har været fortsat stigende. Således udgjorde nettorenteudgifterne i 1978/79 8,8 mill. kr., i 1979/80 14,6 mill. kr. og i 1980/81 24,0 mill. kr.

I henhold til lagtingslov om fordeling af landskassens overskud, vedtaget den 20. december 1972, overføres en trediedel af overskuddet til fonden for fiskerflådens fornyelse og en trediedel til fonden til bygning af tunneller og broer. Overskuddet, der i 1977/78 var 23,0 mill. kr., er vendt til et underskud på 2,5 mill. kr. i 1978/79, på 28,7 mill. kr. i 1979/80 og på 23,0 mill. kr. i 1980/81.

På det i lagtinget fremlagte forslag til finanslov for 1982/83 påregnes en stigning i udgifterne i forhold til finansloven 1981/82

på 25 %. Den kraftige stigning i forhold til den tidligere finanslov skyldes i et vist omfang en ændret budgetteringsmåde, idet de i finansåret forventede pris- og lønstigninger m. v. er indarbejdet i forslaget. Finanslovsforslaget påregner iøvrigt stærke stigninger i udgifterne til socialvæsen samt samfærdsel, hvor udgifterne til vej-, bro- og havnebyggerier er betydelige. Endvidere påregnes stærkt stigende udgifter til dækning af et forventet stort underskud i forbindelse med driften af postvæsenet. Endelig påregnes store stigninger i udgifterne til Fiskeribiologisk laboratorium (Fiskirannsóknarstovan).

Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser

Tabel 4.26. Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts 1970, 1975 og 1979-1981 fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervisning m.v.</u>	<u>Fiskerflåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
1970	15,9	3,9	4,7	22,3	13,2	60,0
1975	17,8	1,3	31,0	51,7	52,0	153,8
1979	15,8	5,2	40,0	130,7	78,5	270,2
1980	15,3	1,3	34,2	161,4	103,5	315,7
1981	14,8	0,8	154,4	203,2	138,5	511,7

Kilde: Landskasseregnskab

Landskassens lånerestgæld udgør pr. 31. marts 1981 511,7 mill. kr. Dette er en stigning på 62 % i forhold til 1980 mod en stigning på knap 17 % året før. Af restgælden på "Andre lån" udgør gæld i forbindelse med landsstyrets kystfart 39,2 mill. kr. og gæld i forbindelse med landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste 10,1 mill. kr. Posten "Andre lån" består herudover af landsstyrets vekselgæld på 80,0 mill. kr. til Danmarks Nationalbank.

Den kraftige stigning fra 1980 til 1981 i lån til fiskerflåden skyldes især optagelse af et hollandsk lån på 55,7 mill. kr. til genudlåning til fiskerflåden, to norske lån på tilsammen 21,5 mill. kr. til delvis finansiering af de to landsejede skibe "Nónhamar" og "Magnus Heinason" samt 6 lån på ialt 58,9 mill. kr. optaget i Privatbanken i Danmark, hvoraf 12,0 mill. kr. til fiskerflåden. Af det under fiskerflåden optagne beløb vedrører endvidere tidligere hjemtagne udenlandske lån: et i Luxembourg optaget lån, hvor restgælden udgør 20,4 mill. kr. samt et vesttysk lån på 9,8 mill. kr. Endvidere er 16,8 mill. kr. af et i Holland optaget lån på 51,8 mill. kr. afsat til lån vedrørende fiskerflåden.

Stigningen i lån til veje og havne fra 1980 til 1981 skyldes især hjemtagelsen af føromtalte 6 lån i Privatbanken, hvoraf de 46,9 mill. kr. til veje og havne.

Iøvrigt skyldes stigningen i lån til veje og havne siden 1977 især optagelse af et lån på 7 mill. \$ (ca. 42 mill. kr.) i Guernsey, et lån på 48,4 mill. kr. i Vesttyskland og førnævnte hollandske lån på 51,8 mill. kr., hvoraf de 35 mill. kr. til veje og havne.

Tabel 4.27. viser landskassens garantiforpligtelser fordelt efter formål.

Tabel 4.27. Landskassens garantiforpligtelser pr. 1. januar 1970, 1975 samt pr. 31. marts 1979-1981 fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Kommuner</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Telefon- værket</u>	<u>Erhvervs- livet</u>	<u>Ialt</u>
1970	28,1	59,2	9,2	55,7	152,2
1975	40,8	72,6	39,5	47,4	200,3
1979	165,1	58,7	111,6	116,3	451,7
1980	168,8	75,6	106,9	168,0	519,3
1981	168,1	75,0	101,4	113,7	458,2

Kilde: Landskasseregnskab

Den betydelige stigning i perioden 1970-1981 i landskassens garantistillelse for kommunernes lån skyldes øget låneoptagelse i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Stigningen for telefonværkets vedkommende skyldes, at dette i perioden 1975-80 har optaget en række større udenlandske lån. Iøvrigt bemærkes et fald i landskassens garantistillelse for lån til det færøske erhvervsliv fra 1979/80 til 1980/81.

PENGE OG KREDITFORHOLD

I medfør af lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m.v. på Færøerne har Færøerne egne pengesedler. Sedlerne, der er det lovlige betalingsmiddel på Færøerne, fremstilles af Danmarks Nationalbank med pålydende værdi 1.000 kr., 500 kr., 100 kr., 50 kr. og 10 kr., idet 1.000 kr.- og 500 kr.-sedler for første gang blev udsendt i oktober 1980. Færøske pengesedler omveksles til danske kroner til parikurs uden særligt gebyr.

Det færøske pengevesen henhører under statsministeriet, idet den stedlige bestyrelse varetages af rigsombudsmanden i samarbejde med Færøernes landsstyre. Færøerne modtager en andel af nationalbankens overskud, svarende til det færøske seddelomløbs andel af det samlede seddelomløb i riget. Ombytning og udlevering af sedler foregår på rigsombudet. Færøernes landsstyre, de færøske banker, Færøernes realkreditinstitut og Føroya Sparikassi har hver en folio-konto hos rigsombudet.

Danske pengesedler kan anvendes på Færøerne, og som skille-mønt anvendes den i Danmark anvendte skillemønt.

Færøerne har 2 banker, Føroya Banki og Sjóvinnubankin i Tórshavn og 3 sparekasser, Føroya Sparikassi i Tórshavn, Norðoya Sparikassi i Klaksvík og Suðuroya Sparikassi i Vágur.

Foruden bankerne og sparekasserne er der af andre finansielle institutioner det tidligere nævnte Færøernes Realkreditinstitut, det monopoliserede forsikringsselskab "Tryggingarsambandið Føroyar", den af landsstyret oprettede boliglånefond, "Húsalánsgrunnurin", der yder 3. prioritetslån til boligbyggeri og Føroya Bankis datterselskab P/F Húsalán, der formidler bankens 2. prioritetslån til boligbyggeri.

Herudover yder nogle offentligt støttede fonde lån til offentlige og erhvervsmæssige investeringer. Her skal nævnes Investeringsfonden for Færøerne, der yder lån til offentlige anlæg af betydning for det færøske erhvervslivs udvikling og lån direkte til erhvervsmæssige formål. Fondens udlån til erhvervsformål ydes gennem Færøernes industrifond, der sammen med Industriens Udviklingsfond yder lån til industri og håndværk.

Udover de på Færøerne værende finansielle institutioner yder visse danske kreditinstitutioner lån på Færøerne. Dette gælder Kongeriget Danmarks Fiskeribank, Danmarks Skibskreditfond samt Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Derimod ydes normalt ikke lån fra de almindelige danske kreditforeninger til byggeri på Færøerne. Endelig skal nævnes, at der kan ydes lån og tilskud i henhold til egnsudviklingsloven til virksomheder på Færøerne. Ovennævnte fondes og kreditinstitutioners virksomhed er omtalt i kapitel 3 under håndværk, industri m. v. og i kapitel 4 under offentlige udgifter.

Ved lagtingslov nr. 57 af 2. oktober 1978 er det vedtaget at oprette en færøsk landsbank, Føroya Landsbanki. Landsbanken skal primært være landskassens bank, men skal også kunne fungere som bankforbindelse for andre offentlige myndigheder og institutioner. Banken skal formidle og administrere landskassens og andre offentlige institutioners långivning og låntagning og vil herunder kunne modtage indlån fra og yde lån til disse.

Banken, der skal ledes af et tilsynsråd med repræsentanter for det færøske erhvervsliv, en bestyrelse og en direktion, har endnu ikke påbegyndt sin virksomhed.

Som grundlag for landsbankens virksomhed er landsstyret ved lagtingslov nr. 89 af 1. november 1978 bemyndiget til at stille garanti for krav over for landsbanken indtil 50 mill. kr. Endvidere er landsstyret ved lagtingslov nr. 88 af samme dato bemyndiget til at yde landsbanken et etableringslån på op til 1 mill. kr.

Tabel 4.28. Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen pr. 1. januar 1970, 1. januar 1975 og 1978-82

<u>Mill. kr.</u>	<u>Indlån</u>			<u>Udlån</u>			<u>Seddel- cirkulation</u>
	<u>Spare- kasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	<u>Spare- kasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	
1/1 1970	130,7	219,3	350,0	120,3	213,2	333,5	44,6
1/1 1975	287,2	611,0	898,2	261,4	612,9	874,3	78,1
1/1 1978	454,0	928,4	1382,4	393,0	989,9	1382,9	112,8
1/1 1979	524,0	1112,3	1636,3	464,3	1150,6	1614,9	124,3
1/1 1980	601,3	1223,4	1824,7	536,2	1270,0	1806,2	131,5
1/1 1981	671,8	1408,2	2080,0	597,9	1456,6	2054,5	144,3
1/1 1982	780,3	1599,2	2379,5	685,4	1626,2	2311,6	151,2

Kilde: Pengeinstitutterne og materiale ved rigsombudet

De samlede indlån i banker og sparekasser udgjorde pr. 1. januar 1982 2379,5 mill. kr. mod 2080,0 mill. kr. pr. 1. januar 1981. Dette er en stigning på 14,4 % i løbet af 1981. I 1980 steg indlånene med 14,0 % og i 1979 med 11,5 %. De samlede udlån androg pr. 1. januar 1982 2.311,6 mill. kr. mod 2.054,5 mill. kr. pr. 1. januar 1981. Der er således sket en stigning i de samlede udlån fra banker og sparekasser på 12,5 % i løbet af 1981 mod en stigning på 13,7 % i 1980 og 11,8 % i 1979. Efter en reduktion i

stigningstakten for både indlån og udlån i 1979 i forhold til de foregående år skete der en stigning i denne i 1980. I 1981 er stigningstakten for indlån steget yderligere, medens der er sket en mindre reduktion for udlån i forhold til 1980. Stigningen har været størst for sparekassernes vedkommende, hvor ind- og udlån er steget med henholdsvis 16,2 % og 14,6 %, medens stigningen for bankernes vedkommende har været på henholdsvis 13,6 % og 11,7 %. Dette er en ændring af billedet fra 1980, hvor stigningen i ind- og udlån lå på 15 % for bankernes vedkommende og på omkring 11 % for sparekassernes. Den væsentlige forøgelse af stigningstakten for personlige indkomster i 1980 i forhold til 1979 har tilsyneladende givet sig udslag i en forøget stigning af opsparingen i 1980, målt ved indlånene i banker og sparekasser.

Seddelcirkulationen er i 1981 steget med 4,8 % fra 144,3 mill. kr. til 151,2 mill. kr. I 1980 steg seddelcirkulationen med 9,7 % og i 1979 med 5,8 %. Da udsendelsen i 1980 af nye sedler med værdier på 500 kr. og 1.000 kr. i sig selv må antages at medføre en vis stigning i seddelomløbet, f. eks. gennem kravene til bankers og sparekassers beholdning af disse seddelstørrelser, ligger den "reelle" stigning heri for 1980 antagelig under de opgjorte 9,7 %.

Tabel 4.29. Pengeinstitutternes udlån pr. 31. december 1979, 1980 og 1981 fordelt efter hovedformål

	<u>Banker</u>			<u>Sparekasser</u>			<u>Ialt</u>		
<u>Mill. kr.</u>	<u>1979</u>	<u>198o</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>198o</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>198o</u>	<u>1981</u>
Låneformål									
Udrustnings-									
lån til skibe	54,4	58,7	72,4	-	-	o,o	54,4	58,7	72,4
Fiskeri, re-									
deri m.v.	157,3	181,8	213,9	-	-	o,2	157,3	181,8	214,1
Skibsbyggelån	55,9	41,2	52,o	-	-	o,o	55,9	41,2	52,o
Bilfinansiering	36,5	38,1	56,4	o,o	-	o,o	36,5	38,1	56,4
Handel	157,5	182,9	2o9,9	2,o	3,3	2,6	159,5	186,2	212,5
Håndværk og									
industri	132,7	145,4	187,5	o,3	o,4	o,6	133,o	145,8	188,1
Prioritets-									
og byggelån	449,2	48o,1	478,8	447,2	496,7	555,4	896,4	976,8	1o34,2
							(fortsættes)		

Pengeinstitutternes udlån pr. 31. december 1979, 1980
og 1981 fordelt efter hovedformål (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>Banker</u>			<u>Sparekasser</u>			<u>Ialt</u>		
	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Låneformål</u>									
Andre pri- vate lån	119,6	151,2	160,4	45,2	57,1	83,4	164,8	208,3	243,8
Off. lån	106,9	177,2	194,9	41,5	40,4	43,2	148,4	217,6	238,1
<u>Ialt</u>	<u>1270,0</u>	<u>1456,6</u>	<u>1626,2</u>	<u>536,2</u>	<u>597,9</u>	<u>685,4</u>	<u>1806,2</u>	<u>2054,5</u>	<u>2311,6</u>

Kilde: Banker og sparekasser

Udlån til erhvervsformål er steget med godt 22 % i 1981. Stigningen heri var i 1980 på 9 % og 1979 på kun godt 1 %. Efter en stagnation i udlånene til erhvervsformål i 1979 steg disse i 1980, og i 1981 er stigningstakten øget betydeligt, således at den ligger over stigningen i 1978. Lån til erhvervsformål udgjorde ved udgangen af 1981 ialt 34 % af bankers og sparekassers udlån. Dette er en stigning i forhold til året før, hvor andelen udgjorde 30 %. Erhvervslån ydes hovedsagelig af bankerne og udgjorde 49 % af disses samlede udlån ved udgangen af 1981.

Prioritets- og byggelån er under ét steget med 6 % i 1981. Meget kraftige stigninger i disse lån på omkring 25 % i både 1978 og 1979 afløstes i 1980 af en reduceret stigningstakt på 9 %, som altså yderligere er fortsat i 1981. Prioritets- og byggelån udgjorde ved udgangen af 1981 81 % af sparekassernes og 29 % af bankernes samlede udlån. Dette er en svag nedgang for både bankernes og sparekassernes vedkommende. Betragtes byggelån alene, steg disse med 5 % i 1980 efter en svag nedgang i 1979. Byggelånenes størrelse er uændret i 1981 i forhold til 1980. Begge år er byggelånene på omkring 180 mill. kr. Denne udvikling i prioritets- og byggelånene kan antagelig forklares ved, at de senere års store byggeri særlig inden for boligbyggeriet er nået til den endelige finansiering og viser sig i en kraftig stigning i prioritetslånene i 1978 og 1979, medens en begyndende stagnation i byggeriet fra 1978-79 viser sig i en stagnation i byggelånene fra 1979 og en faldende stigningstakt for prioritetslånene fra 1980.

Endelig bemærkes en stigning i andre private lån inklusive bilfinansieringslån på 22 % i 1981 og i offentlige lån på knap 10 %. Den kraftige stigning i offentlige lån i 1980 på 47 % er i 1981 afløst af en væsentlig reduceret stigningstakt.

Pr. 31. december 1981 var bankernes udlån fordelt på 14.866 lån og sparekassernes på 12.651 lån. Den gennemsnitlige udlånsstørrelse er således betydelig højere i bankerne end i sparekasserne.

Den normale finansieringsmåde for boligbyggeri, der på Færøerne overvejende består af eenfamiliehuse, er følgende:

1. prioritet i sparekasse inden for 30-40 % af værdien, normalt ikke over 140.000 kr. i Tórshavn og 110.000 kr. uden for Tórshavn.

2. prioritet i bank med højst halvdelen af sparekasselånet eller i p/f Húsalán med højst 40.000 kr.

3. prioritet i Húsalánsgrunnurin. Ved lagtingslov nr. 97 af 1. november 1978 er der sket en ændring af lånegrænserne, således at fonden kan yde lån op til 90 % af vurderingssummen for huse op til 120 m², medens der for huse over denne størrelse kun kan gives lån op til 40 % af vurderingssummen. Hidtil er lån dog kun ydet med et maksimumsbeløb på 100.000 kr. Det gennemsnitlige lånebeløb lå i 1981 på 86.000 kr. Heri er ikke medregnet ombygningslån, som i 1981 blev givet i et antal af 169 med et gennemsnitligt lånebeløb på omkring 25.000 kr. Ifølge de nye bestemmelser reguleres renter og afdrag efter låntagerens indkomst, idet det tilstræbes, at en låntager ikke skal anvende mere end 20 % af den skattepligtige indkomst til forrentning og afdrag på boligen. Prioritetslånene afdrages over mindst 20 og højst 40 år. Fonden, hvis midler hidtil er blevet tilvejebragt ved tilskrivninger fra landskassen, kan endvidere med landsstyrets bemyndigelse udstede obligationslån. I de seneste år er der overført betydelige beløb fra landskassen til fonden, således 7,5 mill. kr. i 1976/77, 9,5 mill. kr. i 1977/78 og 10 mill. kr. i hvert af de sidste 4 finansår.

Den resterende del af byggeudgifterne finansieres ved egenkapital og i et vist omfang ved eget arbejde.

Ved lagtingslov nr. 100 af 1. december 1978 er der oprettet en boligfond med det formål at forestå opførelse og drift af udlejningsboliger i samarbejde med kommunerne. Fondens grundfond er på 5 mill. kr., der er tilskrevet fra landskassen i finansåret 1979/80. Fondens midler tilvejebringes iøvrigt ved tilskrivninger fra landskassen og ved optagelse af lån på og uden for Færøerne. I hvert af finansårene 1980/81 og 1981/82 er der overført 1,5 mill. kr. fra landskassen til fonden. Ved opførelse af boligejendomme skal fonden ud af grundfond og landskassetilskrivninger udrede 18 % og kom-

munerne 18 % af vurderingssummen. Resten tilvejebringes gennem boligfondens lånoptagelse. Lejligheder i ejendomme, som fonden lader opføre, må normalt ikke være større end 100 m². Der er endnu ikke opført ejendomme med støtte fra fonden.

Nedenstående tabel 4.30. belyser boligbyggeriets omfang gennem tilgangen af nye prioritetslån i 1981.

Tabel 4.30. Prioritetslån i boligbyggeri 1/1-1981 - 31/12-1981
i sparekasserne, p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld</u> <u>1/1-1981</u>	<u>Tilgang</u> <u>1981</u>	<u>Afgang</u> <u>1981</u>	<u>Restgæld</u> <u>31/12-1981</u>
Føroya Sparikassi	367.379	69.912	4.546	407.042
Nordøya Sparikassi	75.699	21.108	5.101	83.268
Suðuroya Sparikassi	31.868	8.278	0	37.540
Sparekasser ialt	474.946	99.298	9.647	527.850
p/f Húsalán	47.936	8.800	0	52.058
Húsalánsgrunnurin	136.727	30.527	300	163.517
Ialt	659.609	138.625	9.947	743.425

Kilde: Pengeinstitutterne

Sparekasserne samt p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin havde i 1981 en samlet tilgang af prioritetslån til boligbyggeri på knap 139 mill. kr., svarende til 21 % af lånemassen ved årets begyndelse. Stigningstakten for disse lån var ligeledes 21 % i 1980, hvor der indtraf et fald i forhold til 1978, hvor tilgangen var på 28 % og 1979, hvor tilgangen var på 24 %.

På grundlag af oplysninger fra sparekasserne kan tabel 4.31. over færdige huse siden 1975 opstilles.

Tabel 4.31. Boligbyggeriet 1975-1981

	<u>Antal færdige huse</u>						
	<u>1975</u>	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Tórshavn	90	75	122	133	111	95	64
På bygd	171	154	193	236	214	231	253
Ialt	261	229	315	369	325	326	317

Kilde: Sparekasserne

Antallet af færdiggjorte huse er efter et fald i 1979 på 12 % og en stagnation i 1980 yderligere faldet i 1981 med knap 3 %.

I 1978 var stigningen på 17 % og i 1977 på 38 %. Fordelingen af byggeriet har i de tre seneste år ændret sig, således at en større del af byggeriet er sket på bygd. Dette må antagelig ses i sammenhæng med en stærk mangel på byggegrunde i Tórshavn. Sammen med

den aftagende stigningstakt i bankers, sparekassers og de øvrige kreditinstitutioners prioritetslån afspejler disse tal en fortsat høj, men faldende byggeaktivitet.

Til støtte for bankernes og dermed erhvervslivets likviditet har de færøske banker adgang til at rediskontere veksler i Danmarks Nationalbank inden for en ramme af 143,5 mill. kr. i 1982. Heri indgår rediskontering af veksler udstedt af landsstyret på indtil 100 mill. kr. Grænsen for rediskontering af landsstyresvekslerer fra 1980 hævet fra 50 mill. kr. til 100 mill. kr.

Tabel 4.32. Nationalbankens genbelåning af færøske veksler 1971, 1975 og 1978-81

<u>1.000 kr.</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Beholdning af re-diskonterede veksler pr. 1/1	0	25.237	68.810	75.804	74.350	112.299
Rediskonteret i årets løb	851	141.861	320.447	333.192	420.010	474.111
Betalt diskonto	14	2.313	6.159	7.675	12.181	18.356
Ialt	865	169.411	395.416	416.671	506.541	604.766
Indfriet i årets løb	865	131.504	319.612	342.321	394.242	495.506
Beholdning af rediskonterede veksler pr. 31/12	0	37.907	75.804	74.350	112.299	109.260

Kilde: Materiale ved rigsombudet

I lighed med de foregående år har der i 1981 været en stigning i rediskonteringerne. Således er disse steget med 13 % i 1981 mod 26 % i 1980 og 4 % i 1979. Stigningen i disse år er dog væsentlig mindre end tidligere, hvor der i visse år har været tale om næsten en fordobling. Den aftagende stigningstakt kan i væsentlig grad forklares ved gunstige afsætningsmuligheder for fisk og fiskevarer. Stigningen i rediskonteringerne fra 1980 skyldes bl. a. den førnævnte udvidelse af grænsen for rediskontering af landsstyresveksler. Ved udgangen af 1981 udgjorde beholdningen af rediskonterede landsstyresveksler 75 mill. kr.

Udover rediskontering har bankerne adgang til genbelåning af obligationer i Danmarks Nationalbank efter særlige regler. Rammen for bankernes belåning af obligationer er for 1982 fastsat til 115 mill. kr., hvoraf 105 mill. kr. gælder obligationer udstedt af Færøernes Realkreditinstitut samt andre børsnoterede obligationer, medens 10 mill. kr. gælder færøske obligationer udstedt eller ga-

ranteret af landsstyret.

Tabel 4.33. De finansielle institutioners obligationsbeholdninger
1975 og 1978-81

<u>1.000 kr.</u>	<u>31/12-75</u>	<u>31/12-78</u>	<u>31/12-79</u>	<u>31/12-80</u>	<u>31/12-81</u>
<u>Færøske obligationer:</u>					
Realkreditobligationer	-	-	-	-	-
Andre fær. obligationer	23.154	24.380	22.416	28.216	27.693
Fær. obligationer ialt	23.154	24.380	22.416	28.216	27.693
<u>Danske obligationer:</u>					
Statsobligationer	18.525	91.496	156.696	236.129	308.047
Fiskeribankobligationer	16.506	15.829	21.866	23.723	34.825
Skibskreditfondsobl.	8.155	9.898	-	-	-
Kommunekreditfor.obl.	7.355	4.872	4.935	4.519	242
Kredit- og hypotekforeningsobl. o. l.	137.230	174.365	185.879	147.136	125.125
Danske obligationer ialt	187.771	296.460	369.376	411.507	468.239
Færøske + danske obl. ialt	210.925	318.876	395.318	439.723	495.932

Kilde: institutionerne

De finansielle institutioners obligationsbeholdninger er i løbet af 1981 steget med ialt 56 mill. kr., svarende til 13 %. Denne stigning skyldes hovedsageligt indkøb af danske statsobligationer samt i et mindre omfang indkøb af fiskeribankobligationer. Beholdningen af andre danske obligationer er derimod faldet i 1981. Det er særlig sparekasserne og bankerne, der har øget obligationsbeholdningen.

Det kan oplyses, at pengeinstitutterne ved udgangen af 1981 ligger inde med en aktiebeholdning på 18,1 mill. kr. Dette er en stigning på 2,1 mill. kr. eller 13 % i forhold til 1980.

NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE

Búskaparráðið (Færøernes økonomiske råd) har siden 1962 udarbejdet Færøernes nationalregnskab (Tjóðarroknskapur). Det senest udarbejdede regnskab vedrører året 1979. Regnskabet er alene udarbejdet i løbende priser, d. v. s. de faktisk konstaterede priser, lønninger m. v. i de enkelte år.

Bruttonationalproduktet, der er værdien af produktionen i samtlige erhverv med fradrag af værdien af de rå- og hjælpestoffer, erhvervene har forbrugt ved produktionen, er for året 1979 opgjort til 2.359,9 mill. kr. Dette er en vækst på knap 8 % i forhold til 1978, hvor bruttonationalproduktet opgjordes til 2.193,9 mill. kr.

Fra 1977 til 1978 steg bruttonationalproduktet med 5 %. Der er således i 1978 og 1979 tale om en kraftig afsvækkelse af bruttonationalproduktets vækst i forhold til de to foregående år, hvor væksten var på over 25 %. Bruttonationalproduktet opgøres i markedspriser, d. v. s. incl. indirekte afgifter og med fradrag af offentlige tilskud til nedbringelse af priserne.

Bruttofaktorindkomsten, der er bruttonationalproduktet med fradrag af indirekte afgifter og med tillæg af offentlige pristilskud, viser den indkomst, beregnet i kostpriser, der tilfalder de enkelte produktionsfaktorer. For 1979 er bruttofaktorindkomsten opgjort til 2.214,3 mill. kr. mod 2.040,4 mill. kr. i 1978. Der er således en stigning i bruttofaktorindkomsten fra 1978 til 1979 på 173,9 mill. kr. eller 8,5 %.

Tabel 4. 34. Bruttofaktorindkomsten 1975 og 1977-79, fordelt på erhverv

<u>Årets priser</u>	<u>1975</u>		<u>1977</u>		<u>1978</u>		<u>1979</u>	
	<u>Mill. kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill. kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill. kr.</u>	<u>%</u>	<u>Mill. kr.</u>	<u>%</u>
Fiskeri	293,8	24,5	559,5	29,2	491,9	24,1	463,1	20,9
Landbrug m. v.	24,3	2,0	29,4	1,5	40,0	2,0	36,7	1,7
Grinde- og hvalfangst	0,9	0,1	1,9	0,1	1,9	0,1	9,0	0,4
Fuglefangst og pelsdyrhold	1,0	0,1	1,6	0,1	1,5	0,1	1,6	0,1
Kulminer	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,4	0,0
Håndværk og industri	202,4	16,9	292,2	15,2	315,7	15,5	367,4	16,6
Pengeinstitutter	74,3	6,2	116,0	6,0	140,7	6,9	170,9	7,7
Handel m. v.	131,5	10,9	217,0	11,3	234,5	11,5	256,5	11,5
Bygge- og an- lægsvirksomhed	108,6	9,0	191,5	10,0	229,5	11,2	231,4	10,4
Skibsfart	35,9	3,0	62,8	3,3	66,4	3,3	78,0	3,5
Transport	35,1	2,9	53,3	2,8	64,0	3,1	67,1	3,0
Post, telegraf og telefon	29,8	2,5	39,9	2,1	47,9	2,3	56,8	2,6
El-værker	16,9	1,4	30,3	1,6	34,0	1,7	37,3	1,7
Liberale erhverv	20,3	1,7	25,7	1,3	30,2	1,5	38,7	1,8
Boligbenyttelse	35,2	2,9	40,4	2,1	44,2	2,2	47,8	2,2
Husgerning	9,3	0,8	10,4	0,6	11,0	0,5	12,9	0,6
Offentlige lønninger	181,0	15,1	245,8	12,8	286,8	14,0	338,7	15,3
<u>Ialt</u>	<u>1200,5</u>	<u>100,0</u>	<u>1917,9</u>	<u>100,0</u>	<u>2040,4</u>	<u>100,0</u>	<u>2214,3</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Búskaparráðið

Samlede bruttoinvesteringer 1970, 1975 og 1978-80
(fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>
Boligbyggeri	23,0	68,0	140,0	127,2	135,0
Private nyinvesteringer ialt	66,7	296,9	576,5	484,0	490,9
2. Offentlige investeringer:					
Vej, havne og flyveplads	25,3	83,4	105,9	125,3	166,3
SEV, telefonselskab m. v.	8,1	27,0	33,4	58,7	39,3
Undervisning	8,2	25,8	27,3	30,0	45,0
Sygehuse m. v.	13,2	0,7	4,0	3,1	5,4
Andre offentlige investeringer	8,2	25,8	45,2	51,1	51,3
Offentlige nyinvesteringer ialt	63,0	162,7	215,8	268,2	307,3
Samlede faste nyinvesteringer	129,7	459,6	792,3	752,2	798,2
Vedligeholdelse	40,7	79,7	133,6	149,2	2)
Samlede faste investeringer	170,4	539,3	925,9	901,4	-
III. Lagerinvesteringer:					
Forøgelse af fiskelagre	+0,3	+ 9,4	+13,6	+14,6	28,7
Forøgelse af andre lagre	3,8	0,0	26,5	+20,0	+21,0
Bruttoinvesteringer ialt	173,9	529,9	938,8	866,8	-

1) Foreløbige tal

2) Der foreligger pr. 15. marts 1982 ikke en opgørelse over vedligeholdelse.

Kilde: Búskaparráðið

De samlede faste nyinvesteringer steg med ca. 18 % fra 1977 til 1978 og faldt med godt 5 % fra 1978 til 1979. Fra 1979 til 1980 er der igen sket en stigning. Stigningen er på 6 % og er et resultat af en stigning i de private nyinvesteringer på 1 % og en stigning i de offentlige nyinvesteringer på 15 %.

Indtil 1976 var de private investeringer præget af stærkt stigende investeringer i fiskerskibe. I 1977 er denne udvikling vendt, og investeringerne i fiskerskibe er faldet hvert år i perioden 1977-80. Fra 1978 til 1979 var faldet på 52 %, medens faldet fra 1979 til 1980 var på 9 %. Denne udvikling afspejler den eksisterende usikkerhed omkring fiskeriets fremtidige muligheder.

Posten "fragt- og passagerskibe" svinger betydeligt fra år til år. Investeringerne i fiskeindustrien steg kraftigt frem til 1977, hvor de var dobbelt så store som i 1976. I 1978 faldt de med ca. 11 % og fra 1978 til 1979 med knap 8 %. Fra 1979 til 1980 er de derimod steget med 53 %, hvilket især afspejler behovet for rationaliseringer i dele af fiskeindustrien. Der blev iøvrigt i 1980 taget yderligere en filétfabrik i brug. De øvrige erhvervsinvesteringer er efter næsten uafbrudte stigninger i perioden 1970-79 faldet med 7 % fra 1979 til 1980.

Boligbyggeriet viser frem til 1978 en kraftig, men jævn stigning. I 1979 skete der et mindre fald i investeringerne i boligbyggeri, men i 1980 er investeringerne igen steget med 6 %.

Udviklingen i de offentlige investeringer har fra 1978 til 1980 hovedsageligt været præget af en kraftig stigning i investeringerne i havne, veje og lufthavn.

Investeringerne skyldes bl. a. en udvidelse af lufthavnens landingsbane og opsetning af lysanlæg og automatisk indflyvningsudstyr samt et betydeligt vej- og tunnelbyggeri. Endvidere har havnebyggeriet under den af lagtinget vedtagne 6 års plan for udbygning af de færøske havne været betydeligt. Investeringerne i undervisning er ligeledes steget betydeligt i perioden 1978-80. Medens telefonselskabets og SEV's investeringer steg kraftigt fra 1978 til 1979, har der fra 1979 til 1980 været et fald på 33 %.

Betalingsbalancen opstilles i løbende poster og kapitalbevægelser. De løbende poster omfatter vare- og tjenestebalancen, der viser et regnskab over indtægter og udgifter ved udvekslingen af varer og tjenesteydelser med udlandet, herunder også Danmark. De løbende poster omfatter endvidere renteindtægter og -udgifter samt gaver og tilskuddet fra den danske stat. Kapitalposterne viser, hvorledes Færøerne som et resultat af de i de løbende poster opgjorte transaktioner med udlandet har forøget eller mindsket sin gæld til udlandet, og hvorledes disse bevægelser har resulteret i ændringer i aktiver og passiver hos forskellige offentlige og private institutioner. De løbende poster og kapitalposterne skulle således i princippet vise samme slutresultat, således at et underskud på de løbende poster reflekteres i en tilsvarende forøgelse af Færøernes gæld over for udlandet. I praksis er opgørelsen af betalingsbalancen, særligt for de løbende posters vedkommende, så vanskelig, at der under disse må optages en særlig post omfattende

fejl og udeladelser, hvis størrelse bestemmes af forskellen mellem de faktisk opgjorte bevægelser på de løbende poster og kapitalposterne.

Tabel 4. 36. viser Færøernes betalingsbalance for 1979.

Tabel 4. 36. Færøernes betalingsbalance 1979¹⁾

A. Løbende poster

<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto-indtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	793,1 ²⁾	1.082,9	÷ 289,8
2. Søtransport:			
a. fragtskibe	115,1	45,6	69,5
b. fiskerskibe	-	36,6	+ 36,6
3. Rejser udenlands o. l.	26,1	130,3	+ 104,2
4. Forsikringer, prov. o. l.	7,6	23,5	÷ 15,9
5. Varer og tjenester iøvrigt	85,3	134,4	÷ 49,1
Varer og tjenester ialt	1.027,2	1.453,3	÷ 426,1
6. Renter og udbytter	52,8	127,8	÷ 75,0
7. Gaver (netto)	-	2,0	÷ 2,0
8. Den danske stat	380,2	-	380,2
Løbende poster ialt	1.460,2	1.583,1	÷ 122,9
Fejl og udeladelser			÷ 55,1
			÷ 178,0

B. Kapitalbevægelser

<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	<u>Nettopassiver</u>
1. Landskassen	÷ 10,7	34,1	44,8
2. Kommuner, SEV m. fl.	18,5	49,7	31,2
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	48,0	12,0	÷ 36,0
b. realkreditinstituttet	9,7	34,1	24,4
c. overført fra investeringsfonden for Færøerne	-	41,2	41,2
4. Seddelomløbet	7,2	-	÷ 7,2
5. Eksportselskaberne netto	12,3	3,3	÷ 9,0
6. Andre virksomheder og personer	-	88,6	88,6
Kapitalbevægelser ialt	85,0	263,0	178,0

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne tal

2) Heri er medregnet en vareeksport på 35,4 mill. kr., der ikke er registreret i den offentliggjorte eksport på 757,7 mill. kr. (jfr. bl. a. tabel 4. 1.)

Kilde: Búskaparráðið

Underskuddet på betalingsbalancen i 1978 er i 1979 fortsat og forværret med et underskud på 178 mill. kr. Underskuddet skyldes hovedsagelig et stigende underskud på handelsbalancen, stammende fra forringelsen af det færøske bytteforhold og det voksende importoverskud.

Underskuddet på vare- og tjenestebalancen er i 1979 opgjort til ialt 426,1 mill. kr. Dette er en stigning i forhold til året før på knap 13 %. Hertil kommer en kraftigt stigende nettorenteudgift til udlandet. Disse udgiftsposter har ikke kunnet opvejes af tilskuddet fra statskassen trods en stigning heri fra 1978 til 1979 på over 20 %.

Underskuddet på betalingsbalancen er finansieret af en betydelig offentlig kapitalimport. Således er landskassens nettogæld til udlandet forøget med omkring 45 mill. kr., medens kommuners samt el- og telefonselskabets gæld er forøget med over 30 mill. kr. Ligeledes er de private selskabers gæld til udlandet øget betydeligt. I forbindelse med overførslen af Investeringsfonden for Færøerne til færøsk regie er fondens restformue på 41 mill. kr. overført til de færøske banker i 1979.

Med henblik på en samlet belysning af den økonomiske udvikling i de seneste år er der i tabellerne 4. 37. - 4. 40. givet samlede oversigter over bruttonationalproduktets anvendelse, bruttoinvesteringerne, betalingsbalancen og opsparingen i årene 1970, 1975 og 1977-79.

Tabel 4. 37. Bruttonationalproduktets anvendelse 1970, 1975 og 1977-79

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>
Bruttofaktorindkomst ¹⁾	590,6	1.200,5	1.917,9	2.040,4	2.214,3
+ indirekte afgifter	64,2	139,7	201,2	222,7	264,8
+ pristilskud	17,8	33,5	31,1	69,2	119,2
Bruttonationalprodukt	637,0	1.306,7	2.088,0	2.193,9	2.359,9
Import + eksport af varer og tjenester ²⁾	33,5	308,1	238,2	426,4	511,9
Varer og tjenester ialt til rådighed	670,5	1.614,8	2.326,2	2.620,3	2.871,8

der er anvendt således:

(fortsættes)

Bruttonationalproduktets anvendelse 1970, 1975 og 1977-79 (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>
Til faste nyinvesteringer	129,7	459,6	674,2	792,3	752,2
" vedligeholdelse	40,7	79,7	118,5	133,6	149,2
" lagerinvesteringer	3,5	÷ 9,4	1,6	12,9	÷ 34,3
" offentligt konsum	71,4	175,4	237,9	311,8	336,9
" privat konsum	425,2	909,5	1.293,9	1.369,7	1.667,7
Ialt	670,5	1.614,8	2.326,1	2.620,3	2.871,8

1) Excl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe

2) Incl. fejl og udeladelser

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4. 38. Samlede bruttoinvesteringer 1970, 1975 og 1978-80

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>
Faste nyinvesteringer:					
Boligbyggeri	23,0	68,0	140,0	127,2	135,0
Skibe	21,1	173,9	200,8	110,8	100,4
Andre erhvervsinvesteringer	22,6	55,0	235,7	246,0	255,5
Offentlige investeringer	63,0	162,7	215,8	268,2	307,3
Faste nyinvesteringer ialt	129,7	459,6	792,3	752,2	798,2
Vedligeholdelse	40,7	79,7	133,6	149,2	2)
Faste investeringer ialt	170,4	539,3	925,9	901,4	-
Lagerinvesteringer	3,5	÷ 9,4	12,9	÷ 34,6	7,7
Samlede bruttoinvesteringer	173,9	529,9	938,8	866,8	-

1) Foreløbige tal

2) Der foreligger pr. 15. marts 1982 ikke en opgørelse over vedligeholdelse

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4. 39. Betalingsbalancens hovedposter 1970, 1975 og 1977-79

	<u>Løbende poster</u>				
<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979²⁾</u>
<u>Eksport (fob):</u>					
Fisk og fiskeprodukter	248,4	444,9	814,3	747,3	728,2 ³⁾
Skibe	0,1	16,1	43,7	23,5	59,8
Andre varer	2,5	3,0	3,9	4,0	5,1
Ialt eksport	251,0	464,0	861,9	774,8	793,1 ³⁾

(fortsættes)

Betalingsbalancens hovedposter 1970, 1975 og 1977-79
(fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>Løbende poster</u>				
	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979²⁾</u>
<u>Import (cif):</u>					
Skibe	8,8	154,3	156,9	100,4	80,4
Andre varer	219,6	496,9	754,0	886,2	1002,5
Import ialt	228,4	651,2	910,9	986,6	1082,9
Handelsbalance	22,6	+187,2	+49,0	+211,8	+289,8
Varer og tjenesteydelser iøvrigt netto ¹⁾	+42,6	+101,9	+157,7	+167,1	+136,3
Saldo på vare- og tjenestebalance	+20,0	+289,1	+206,7	+378,9	+426,1
Renter, udbytter, gaver netto	+10,4	+7,4	+45,0	+54,5	+77,0
Den danske stat	85,9	183,8	263,2	295,0	380,2
Saldo på løbende poster	55,5	+112,7	11,5	+138,4	+122,9
Fejl og udeladelser	+6,3	4,8	+3,7	+17,9	+55,1
Ialt	49,2	+107,9	7,8	+156,3	+178,0

Kapitalbevægelser

Nettoforøgelse af passiver:

Landskassen	1,9	20,4	10,9	21,2	44,8
Kommuner, SEV	+2,1	41,3	22,3	12,8	31,2
Banker og sparekasser	+37,1	+23,2	+0,9	+80,2	+36,0
Realkreditinstituttet	+1,8	6,5	22,3	12,4	24,4
Investeringsfonden for Færøerne	.	.	.	60,0	41,2
Seddelomløbet	+2,8	+12,5	+12,4	+11,5	+7,2

Private virksomheder o. l.:

Eksportselskaberne netto	2,1	18,2	+52,9	21,9	+9,0
Andre virksomheder og personer	9,4	57,2	2,9	119,7	88,6
Ialt	+49,2	107,9	+7,8	156,3	178,0

1) Incl. søtransport, rejser udenlands samt forsikringer o. l.

2) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1980 angivne

3) Se note 2 tabel 4.36.

Kilde: Búskaparráðið og Danmarks Statistik

Idet beløbet modtaget fra den danske stat, henregnes til indkomsten, kan der opstilles følgende beregning af opsparingen på Færøerne.

Tabel 4. 4o. Opsparingen 1970, 1975 og 1977-79

Mill. kr.	1970	1975	1977	1978	1979
Bruttonationalprodukt	637,0	1.306,7	2.088,0	2.193,9	2.359,9
Renter m. v. ¹⁾ vedrørende udlandet netto	÷3,2	16,4	÷17,2	÷24,9	÷46,3
Bruttonationalindkomst	633,8	1.323,1	2.070,8	2.169,0	2.313,6
Den danske stat	85,9	183,8	263,2	295,0	380,2
Ialt	719,7	1.506,9	2.334,0	2.464,0	2.693,8
÷ offentligt og privat konsum	496,6	1.084,9	1.531,8	1.681,5	2.004,6
Bruttoopsparing	223,1	422,0	802,2	782,5	689,2

1) Incl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe

Kilde: Búskaparráðið

Gennem 1970'erne er der sket en kraftig vækst i det færøske bruttonationalprodukt. I 1978 og 1979 er dog sket en væsentlig afsvækkelse i væksttempoet. Således steg bruttonationalproduktet i de to år kun med henholdsvis 5 og 7 % mod stigninger på over 25 % de to foregående år.

Den svagere stigning i bruttonationalproduktet i 1978 og 1979 har ikke givet sig udslag i en tilsvarende reduktion i den samlede efterspørgsel til forbrug og investering, omend væksten i disse størrelser er aftaget noget i forhold til de foregående år. I 1978 steg det samlede offentlige og private forbrug med knap 10 % og bruttoinvesteringerne med 18 %. I 1979 er det samlede offentlige og private forbrug steget med 19 %, medens bruttoinvesteringerne er faldet med knap 8 %. Den manglende tilpasning af efterspørgslen til den stagnerende produktion har resulteret i kraftige underskud på vare- og tjenestebalancen i 1978 og 1979.

Som følge af et løbende underskud på vare- og tjenestebalancen har den samlede tilgang af varer og tjenester i alle årene oversteget bruttonationalproduktet og er i perioden 1975-1979 steget med 78 %. Den svagere stigning i bruttonationalproduktet i 1978 og 1979 end årene før er til dels opvejet af stigende underskud på vare- og tjenestebalancen, således at varer og tjenester til rådighed er steget med knap 13 % i begge årene. Af den samlede tilgang af varer og tjenester anvendes 35 % til investeringer og de resterende 65 % til privat og offentligt forbrug. Denne andel har været stort set uændret i de senere år. Derimod er inden for posten "privat og offentligt forbrug" i den betragtede periode

sket en stærkere stigning i det offentlige forbrug end i det private.

Betalingsbalancen har siden 1970 vist en stærkt svingende udvikling, idet dog de fleste år har vist et underskud, der særligt i 1978 og 1979 er steget kraftigt. Betalingsbalanceunderskuddet fremkommer som resultat af et betydeligt løbende underskud på vare- og tjenestebalancen, der til en vis grad opvejes af tilskuddet fra den danske statskasse. Som et resultat af de fortsatte betalingsbalanceunderskud og den heraf følgende stigning i udlandsgælden har nettorenteudgifterne til udlandet vist en stigende tendens, særlig i de seneste år. De store udgifter til forrentning og indfrielse af gælden, hvoraf en væsentlig del er relativt kortfristet, vil udgøre en voksende belastning for den færøske økonomi i de kommende år.

Som følge af den manglende tilpasning af det private og offentlige forbrug til den stagnerende produktion er opsparingen faldet i 1978 og 1979. Forskellen mellem opsparingen og de samlede investeringer finansieres ved en kapitalimport, svarende til underskuddet på betalingsbalancen, ialt 178,0 mill. kr. i 1979.

Kap. 5

SOCIALE FORHOLD

Regler og forvaltning

Sociale forhold omfatter almindelig forsorg, børneforsorg, børnebidrag, særforsorg, sygesikring, folke- og invalidepension, lovpligtig ulykkesforsikring og dagpenge. Området er fællesanliggende, bortset fra lovpligtig ulykkesforsikring, der er særanliggende.

De gældende regler er fastlagt i følgende særlige love m. v. for Færøerne: Lovbekendtgørelse nr. 541 af 11. november 1976 (med senere ændringer) om invalidepension m. v., lovbekendtgørelse nr. 131 af 29. marts 1977 (med senere ændring) om offentlig forsorg, lagtingslov nr. 36 af 4. maj 1977 om tillægsydelse til enker, lovbekendtgørelse nr. 130 af 29. marts 1977 om børneforsorg, lovbekendtgørelse nr. 12 af 9. januar 1978 om børnebidrag til enlige forsørgere m. v., lovbekendtgørelse nr. 542 af 11. november 1976 (med senere ændringer) om folkepension, lovbekendtgørelse nr. 554 af 7. november 1977 om offentlig sygesikring, kgl. anordning nr. 389 af 15. november 1966 (med senere ændringer) om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, lov nr. 644 af 13. december 1978 om dagpenge ved sygdom eller fødsel og socialministeriets bekendtgørelse nr. 323 af 27. juni 1979 om pligt til at modtage færingers på bistandslovens institutioner under amtskommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap samt socialministeriets bekendtgørelse nr. 60 af 30. januar 1980 om udøvelse af for sorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede på Færøerne.

Der er nedsat et fast udvalg vedrørende Færøerne sociallovgivning under socialministeriet. Dette udvalg behandler løbende sociale spørgsmål for Færøerne, herunder om nye principper i sociallovgivningen i Danmark også bør gennemføres på Færøerne.

Almindeligvis udarbejdes forslag til sociale love i dette udvalg, hvorefter de af landsstyret forelægges lagtinget. De af lagtinget vedtagne og af landsstyret anbefalede forslag fremlægges herefter i folketinget og behandles endeligt som andre forslag til rigslove.

Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri kommuner, der har over 2.000 indbyggere, administrerer selv reglerne i forsorgsloven om de transbestemte ydelser: Almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Iøvrigt varetages forvaltningen af landsstyrets

socialforvaltning, Almannastovan (Færøernes Socialforvaltning), der også er ankeinstans for afgørelser, der er truffet af de 3 nævnte kommuner. Almannastovans administration omfatter den direkte forvaltning med kontakt med klienterne samt afgørelse og beregning vedrørende de fleste sociale ydelser (på samme måde som kommunerne i Danmark). En socialrådgiver ved Almannastovan gør tjeneste på Suðuroy, og fra 1. december 1981 tillige en på Eysturoy. Herudover medvirker Almannastovan ved forvaltning med hensyn til institutioner og udfører forberedende arbejder med hensyn til landsstyrets regelfastsættende og lovforberedende opgaver. Almannastovans afgørelser i personsager kan indankes for landsstyret, der har den endelige administrative afgørelse.

I visse tilfælde er den direkte forvaltning henlagt til andre organer.

Afgørelser om tilkendelse af invalidepension og revalideringsydelser træffes således af Færøernes ulykkesforsikringsråd, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og 3 medlemmer, valgt af lagtinget.

Ulykkesforsikringsrådet træffer tillige afgørelser i henhold til ulykkesforsikringsanordningen, der iøvrigt forvaltes af det gensidige forsikringsselskab Føroya Vanlukkutrygging.

Rådets afgørelser i henhold til invalidepensionsloven og ulykkesforsikringsanordningen kan indankes for Den sociale Ankestyrelse i København, og det samme er tilfældet for rådets afgørelser om førtidig folkepension.

De færøske sygekasser varetager sikringen mod følger af sygdom. De ledes af deres bestyrelser under tilsyn af sikringsstyrelsen.

Reglerne i børneforsorgsloven administreres af børneværnsudvalg i hver enkelt kommune. Deres afgørelser kan i visse tilfælde indankes for Færøernes nævn for børneforsorg, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og en af landsstyret valgt person med pædagogisk indsigt, og i andre tilfælde for Almannastovan.

Tabel 5. 1. Antal modtagere af sociale ydelser

	<u>1/1-70</u>	<u>1/1-75</u>	<u>1/1-80</u>	<u>1/1-81</u>	<u>1/1-82</u>
Indtægtsbestemt folkepension	2.898	3.436	4.072	4.196	4.269
Folkepensionens mindstebeløb	223	18	3	2	2
				(fortsættes)	

Antal modtagere af sociale ydelser (fortsat)

	<u>1/1-70</u>	<u>1/1-75</u>	<u>1/1-80</u>	<u>1/1-81</u>	<u>1/1-82</u>
Invalidepension	853	1.019	1.064	1.080	1.112
heraf: laveste	67	118	109	110	108
mellemste	626	561	486	508	509
højeste	160	340	469	462	495
Invaliditetsydelse	36	39	42	48	47
Enkepension	103	141	154	135	113
Enkebørnsbidrag	412	444	405	368	351
Børneforsorg	56	64	64	74	57
Udvidet hjælp	18	36	47	46	73
Hjælp til enlige forsørgere	76	316	148	156	175
Almindelig under- holdshjælp	110	100	49	54	58
Dagpenge	-	-	63	208	190
<u>Ialt</u>	<u>4.785</u>	<u>5.613</u>	<u>6.111</u>	<u>6.367</u>	<u>6.447</u>

Kilde: Materiale i Almanastovan

Ydelsernes omfang og finansiering

Reglerne om kontantydelser i folkepensionsloven, invalidepensionsloven (der også indeholder regler om revalidering) og forsorgsloven svarer med hensyn til betingelserne for at opnå ydelser nogenlunde til de tilsvarende danske regler før bistandsloven, idet ydelsernes størrelse dog er noget mindre end de tilsvarende danske.

Reglerne i ulykkesforsikringsanordningen - der fortsat er uændret gældende - svarer i princippet til de tilsvarende danske, dog med ret betydelige afvigelser; således er dagpenge bibeholdt, hvor der ikke er ret til dagpenge efter dagpengeordningen, og ydelserne er uden hensyn til indtægten mindst halvdelen af den højeste ydelse. Desuden er dækningsområdet større end i Danmark, idet f. eks. færden til og fra arbejde er dækket.

Sygekasserne er bibeholdt på Færøerne, og reglerne svarer til de tidligere danske med den forskel, at befordring til og af læge er en sygekasseydelse. Sygekassernes virksomhed omfatter således hovedsagelig betaling for lægehjælp, medicin og befordring i forbindelse med besøg hos og af praktiserende læge. Færinger på midlertidigt ophold i Danmark er omfattet af den danske sygesikring, og en modsvarende ordning gælder for danskere på midlertidigt ophold på Færøerne.

Dagpengeordningen omfatter sygdom, ulykkestilfælde og fødsel

og kun ydelser fra det offentlige. Der er 2 karensdage, og dagpenge ydes højst i 13 uger. I visse tilfælde yder Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna mindsteløn som sygeløn til skibsfiskere, med højere beløb end, og i stedet for, dagpenge.

Ved sygdom udover 13 uger og ved arbejdsløshed - såvel som i andre trangstilfælde - ydes hjælp efter forsorgsloven.

Enker har i henhold til forsorgsloven ret til enkepension, såfremt de har børn under 18 år. Enkepensionen er (som i Danmark) af samme størrelse som folkepensionen. Herudover ydes der - finansieret udelukkende af landskassen - en tillægsydelse, der svarer til omtrent halvdelen af den øvrige enkepension.

Børnetilskud ydes i form af fradrag i den beregnede kommune- og landsskat på henholdsvis 150 kr. og 1.000 kr. om året pr. barn under 16 år. Hvis den pågældende ikke betaler skat eller er på-lignet mindre skat end summen af disse fradrag, udbetales det over-skydende beløb kontant. Herudover findes ikke regler om børnetil-skud til alle.

Ulykkesforsikringen finansieres udelukkende ved forsikrings-præmier, og sygekasserne får statstilskud på omkring 25 % af ud-gifterne, der iøvrigt finansieres ved medlemskontingenter.

De trangsbestemte ydelser efter forsorgsloven afholdes med en fjerdedel af statskassen og tre fjerdedele fra færøsk side.

Udgifterne til dagpenge afholdes med 40 % af statskassen og 60 % af landskassen.

Alle andre kontantydelse, således særlig de store udgifter til folkepension og invalidepension, afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

De udgifter, der således afholdes fra færøsk side, afholdes med fem sjettedele endeligt af landskassen, medens en sjettedel reparerer på kommunerne. Folkepensionen afholdes dog med 9/10 af landskassen, medens 1/10 reparerer på kommunerne. Kommunernes andel fordeles med halvdelen efter befolkningstal og halvdelen ef-ter skatteindtægt. Kommunernes andel fordeles således ikke efter antallet af modtagere af sociale ydelser.

Tabel 5. 2. Sociale udgifter i finansåret 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Andre</u>	<u>Ialt</u>
Folkepension m. v.	47.860	52.465	7.002	-	107.327
Invalidepension m. v.	17.332	20.798	3.466	-	41.596
Revalidering	1.487	1.353	225	-	3.065
Enkepension	2.596	1.422	237	-	4.255
Brændselstilskud	2.606	-	-	-	2.606
Almindelig under- holdshjælp	1.277	510	255	-	2.042
Hjælp til enlige forsørgere	2.081	832	416	-	3.329
Udvidet hjælp	669	802	134	-	1.605
Hjemmehjælp	9.350	11.220	1.870	-	22.440
Enkebørnsbidrag	787	945	157	-	1.889
Forskudsbetaling af børnebidrag	413	495	82	-	990
Skattemæssigt børnetilskud	12.840	-	1.926	-	14.766
Børneforsorg	2.722	9.797	5.446	4.901 ³⁾	22.866
Dagpenge ved sygdom eller fødsel	6.247	4.084	-	-	10.331
Skúlin á Trøðni	2.087	8.246 ²⁾	-	-	10.333
Åndssvageforsorgen	517	29.088 ²⁾	-	-	29.605
Sygekasser ¹⁾	-	5.702	-	17.246 ⁴⁾	22.948
Landsstyrets midler	201	-	-	-	201
Ulykkesforsikring ¹⁾	-	-	-	9.546 ⁵⁾	9.546
Sygeløn (Lønudlig- ningsfond)	1.854	-	-	-	1.854
Hensat til byggeri	1.150	-	-	-	1.150
Administration af ulyk- kesforsikringsrådet	-	301 ²⁾	-	-	301
Almannastovan	2.385	480	20	-	2.885
<u>Ialt</u>	<u>116.461</u>	<u>148.540</u>	<u>21.236</u>	<u>31.693</u>	<u>317.930</u>

1) Vedrørende kalenderåret 1980 2) Tallet er regnskabstal for kalenderåret 1980 3) Forældrebetaling for børn på daginstitution 4) Medlemskontingenter 5) Forsikringspræmier 6) Afstigningen i udgifterne vedrørende åndssvageforsorgen vedrører 8.400.000 kr. anlægsudgifter og 8.955.000 kr. betaling for færøske klienters ophold på institutioner i Danmark efter særfor sorgens udlægning, der her får virkning fra 1. januar 1980

Kilde: Landskasseregnskabet, statsregnskabet og materiale i Almannastovan

Tabel 5. 2. omfatter alle udgifter, der rettelig kan betegnes som sociale udgifter og kun sådanne. Herunder er - i modsætning til tidligere år - medtaget forældrebetaling for børn i daginstitutioner. Tallene svarer derfor ikke til tallene i afsnittet om offentlige udgifter. I tabel 5. 2. er medtaget udgifter til Almanastovan og skattemæssige børnetilskud, medens omvendt Húsalánsgrunnurin (Boliglånefonden) og tilskud til afholds- og andre foreninger ikke er medregnet.

Tabel 5. 3. Sociale udgifter i hovedposter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Forsorg og bidrag	4.671	24.343	41.117	70.628
Børneforsorg	1.917	6.781	13.897	22.866
Sygekasser	6.033	14.504	17.430	22.948
Folke- og enkepension	26.642	62.661	100.645	111.582
Invalidepension	12.775	27.763	38.287	41.596
Skattemæssigt børnetilskud	1.917	6.828	11.882	14.766
Revalidering	565	1.794	2.384	3.065
Ulykkesforsikring	1.921	4.878	7.252	9.546
Dagpenge ved sygdom eller fødsel	-	-	5.913	10.331
Andre udgifter	873	5.390	7.401	10.602
<u>Ialt</u>	<u>57.314</u>	<u>154.942</u>	<u>246.208</u>	<u>317.930</u>

Kilde: Landskasse- og statsregnskaber samt materiale i Almanastovan

Tabel 5. 3. "Andre udgifter" omfatter særlig udgifterne ved Almanastovans administration, henlæggelser af landskassen til investeringsformål vedrørende plejehjem og brændselstilskud til pensionister m. v. Fra 1970/71 til 1980/81 er der sket en betydelig stigning i de sociale udgifter. Årsagerne hertil er flere:

a) stigning i det samlede antal modtagere af sociale ydelser, især folkepensionister, b) lovbestemte forhøjelser af ydelserne, c) pristalsregulering, d) udbygning af hjemmehjælpen, e) udbygning af institutionsforsorg (plejehjem, specialskole med elevhjem, daginstitutioner, institutioner og værksted for åndssvage), f) ikrafttrædelsen fra 1. juli 1979 af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel og g) ydelse af brændselstilskud fra 1. april 1980.

Institutioner m. v.

For børn under skolepligtig alder er der 9 daginstitutioner (tre vuggestuer og fem børnehaver i Tórshavn, en børnehave og en

vuggestue i Klaksvík og tre dagplejeformidlingsordninger (Tórshavn, Klaksvík og Tórshavn udenbys kommune) med ialt 507 pladser. Daginstitutionerne og dagplejeformidlingerne er under tilsyn af Socialstyrelsen og Almannastovan, og de i Danmark gældende almindelige regler for sådanne institutioners forhold finder i vidt omfang anvendelse her.

Der ydes tilskud fra staten med 40 % og fra kommunen med 30 % af driftsudgifterne, medens 30 % af driftsudgifterne afholdes af forældrenes betaling for børnenes ophold. Som i Danmark er der mulighed for ydelse af friplads til mindrebemidlede forældre.

For børn findes kun en døgninstitution, Føroya Barnaheim (Færøernes Børnehjem). Dette er under tilsyn m. v. på samme måde som daginstitutionerne, og driftsudgifterne dækkes fuldt ud med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

I Tórshavn findes et alderdomshjem med 26 pladser og i Miðvágur på Vágar og i Tvøroyri på Suðuroy alderdoms- og plejehjem med henholdsvis 35 og 28 pladser. Disse hjem er under tilsyn af Almannastovan. 80 % af driftsudgifterne afholdes af den almindelige folkepensionskonto, 5 % direkte af landskassen og de resterende 15 % kommunalt. Herudover findes plejeafdelinger på sygehusene i Tórshavn (26 pladser) og Klaksvík (17 pladser).

Med hensyn til disse afdelinger har sygehusene formel status som plejehjem.

I Tórshavn findes et mindre hjem - Tórshavnar privata vistarheim - for selvhjulpne patienter, der ikke kan klare sig alene. I henhold til overenskomst med hjemmet, der har ca. 10 pladser i Tórshavn og ca. 10 pladser på en filial i Runavík, afholdes udgiften ved driften af den almindelige invalidepensionskonto.

Revalideringsinstitutionen ALV kan give handelsskoleundervisning på lokaliteten við Áir nord for Tórshavn og et beskyttet værksted i Tórshavn, hvortil kommer salgsvirksomhed for ting, der er fremstillet af invalider. Institutionen er under tilsyn af Færøernes ulykkesforsikringsråd, og udgifterne til handelsskolen afholdes i form af elevdagsbetaling efter invalidepensionsloven, medens udgifterne ved de øvrige foranstaltninger afholdes af en fast bevilgning på lagtingsfinansloven og af indsamlede midler.

I Tórshavn findes et aflastnings- og fritidshjem, "Fritíðarheimið í Skrivaragøtu", med 5 aflastningspladser til ophold og 10 pladser til dagaflastning (fritidshjem) for åndssvage og i et vist

omfang andre handicappede. Hjemmet er en selvejende institution og driften afholdes efter aftale med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

Skúlin á Trøðni yder undervisning til alle former for handicappede, ikke alene i skolealderen, men også før og efter denne. Skolen har to elevhjem. Den er en selvejende institution med egen bestyrelse under tilsyn af Socialstyrelsen, og udgifterne afholdes af statskassen med tre fjerdedele og af landskassen med en fjerdedel.

Tabel 5. 4. Antal elever ved Skúlin á Trøðni, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder

Pr. l/1	Taleliddende ¹⁾	Høreliiddende	Synsliiddende	Åndssvage	Ialt	In-terne	Ex-terne	Ambulanter	Ialt
1970	147	14	7	0	168	53	30	85	168
1975	277	424	8	21	730	49	70	611	730
1979	195	878	7	41	1.121	33	94	994	1.121
1980	229	710	5	42	986	34	75	877	986
1981	217	767	2	35	1.021	28	90	903	1.021
1982	226	793	3	40	1.062	34	75	953	1.062
Heraf									
under	40	3	0	6	49	3	24	22	49
i	48	17	1	18	84	10	33	41	84
over	138	773	2	16	929	21	18	890	929

undervisningspligtig alder

1) Samt ordblinde og bevægelseshæmmede

Kilde: Oplysninger fra Skúlin á Trøðni

Åndssvageforsorgen omfatter 4 sektorer: a) Den sociale afdeling, der særlig hjælper hjemmeboende b) 4 afdelinger Eirargarður 14-16 (på landssygehusets område), hvor 48 personer bor, c) Pensionatet Eirargarður 4, hvor 11 selvhjulpne personer bor d) Værkstedet Vón på Argir med plads til 45 personer. Åndssvageforsorgen er en statsinstitution, som dog er under Almannastovans ledelse, og udgifterne afholdes af statskassen, bortset fra administrationen på Almannastovan.

Der ydes hjemmehjælp adskillige steder på Færøerne (pr. 1. januar 1982 til 771 hjem af 402 hjemmehjælpere). Hjemmehjælpen ydes som midlertidig hjemmehjælp, hvor husmoderen er syg, som vedvarende hjemmehjælp til pensionister og til lejlighedsvis aflastning af dem, der i hjemmet passer en handicappet person.

Færøernes ulykkesforsikringsråd

Rådet har i 1981 afholdt 42 møder og behandlet 2.719 sager, fordelt med 1.991 sager vedrørende invalideforsikringen, 682 sager vedrørende ulykkesforsikringen og 46 sager om andre, navnlig generelle spørgsmål.

Tabel 5. 5. Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet

<u>A. Ulykkesforsikringen</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
a) afvist som ikke henhørende under ulykkesforsikringsanordningen	17	6	19	16
b) ingen helbredsforringelse	52	89	88	84
c) invaliditetsgrad under 5 %	48	52	40	57
d) invaliditetserstatning	25	20	38	40
e) erstatning til efterladte	3	5	0	3
<u>Ialt</u>	<u>145</u>	<u>172</u>	<u>185</u>	<u>200</u>

B. Invalideforsikringen

a) sager om invalidepension sluttet med tilkendelse af invalidepension (højeste 64, mellemste 53, laveste 12)	171	114	114	129
sluttet med afslag på forhøjelse af invalidepension	10	5	2	11
sluttet med afslag på invalidepension	42	21	11	26
<u>Ialt</u>	<u>223</u>	<u>140</u>	<u>127</u>	<u>166</u>

b) sager vedrørende berettigelsen af fortsat invalidepension ("Kontrolsager"): afgjort med fortsat invalidepension (højeste 26, mellemste 28, laveste 8)	55	69	36	62
afgjort med inddragelse af invalidepension	14	9	2	10
<u>Ialt</u>	<u>69</u>	<u>78</u>	<u>38</u>	<u>72</u>

c) sager om hjælp i henhold til invalidepensionslovens § 31:				
Bevillinger til medicin	30	84	207	96
" " ortopæd.fodtøj	47	87	54	50
" " høreapparater	58	119	121	112
" " bandager m. v.	35	114	195	112
			(fortsættes)	

Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikrings-
rådet (fortsæt)

<u>B. Invalideforsikringen</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Bevillinger til kørestole m. v.	7	18	28	42
" " rejser	3	19	16	10
" " uddannelse hos ALV	18	4	6	10
" " anden uddannelse	19	16	37	47
" " briller	-	-	23 ¹⁾	45
" " ombygning	-	-	10 ¹⁾	16
" " biler	-	-	7 ¹⁾	18
" " astmasengetøj	-	-	25 ¹⁾	3
" " gang-/ståstativ	-	-	22 ¹⁾	13
" " reparation m. v.	-	-	38 ¹⁾	45
" " telefon	-	-	-	2 ¹⁾
" " teknisk udstyr	-	-	-	9 ¹⁾
" " andre ydelser	12	51	127	94
Afslåede andragender	40	30	71	240
<u>Ialt</u>	<u>269</u>	<u>542</u>	<u>987</u>	<u>964</u>

d) andre sager:

vedrørende bistanstillæg	24	16	6	11
" plejetillæg	11	12	9	10
folkepension i henhold til folke- pensionslovens § 2, stk. 3	47	43	37	44
vedrørende toldfritagelser	10	10	14	16
inddragelse af medicinbevilling	1	3	1	8
invaliditetsydelse (invalidepen- sionslovens § 16)	7	1	2	11
<u>Ialt</u>	<u>100</u>	<u>85</u>	<u>69</u>	<u>100</u>

1) Tidligere henført under andre ydelser

Kilde: Ulykkesforsikringsrådet

Udviklingen i 1981

Ved lagtingslov nr. 26 af 5. maj 1981 blev der givet regler om ydelse af brændselstilskud som engangsydelse med 1.200 kr. til hver pensionist (pensionistægtepar), der pr. 1. oktober 1981 havde ret til invalide-, folke- eller enkepension med pensionstillæg. Ved lagtingslov nr. 78 af 11. december 1981 blev ordningen udvidet til også at omfatte enlige forsørgere med egen husholdning, der får hjælp efter forsørgsloven.

Udgifterne til brændselstilskud afholdes udelukkende af landskassen.

Ved bekendtgørelse nr. 347 af 25. juni 1981 fastsatte socialministeriet nye regler om de færøske sygekassers ydelse af tilskud til lægemidler.

Et elevhjem på Argir til Skúlin á Trøðni (Færøernes Specialskole) blev taget i brug.

Opførelsen af et plejehjem i Klaksvík fortsættes. Bygningen, der er beliggende på sygehusets område, skal også omfatte lokaler til sygehusets brug.

Opførelsen af et plejehjem i Runavík påbegyndtes.

Kap. 6

SUNDHEDSVÆSEN

Sundhedsvæsenet omfatter landslægen, sygehusene, kommunelægerne, skolelægerne, tandlægerne, hjemmesygeplejerskerne, skole-sundheds/skolesygeplejerskerne, sundhedsplejerskerne, jordemødrene og apotekerne. Bortset fra apotekervæsenet er området fællesanliggende.

LANDSLÆGEN

Landslægen er lagtingets og rigsombudsmandens sagkyndige i alle lægelige, hygiejniske, miljømæssige og socialmedicinske forhold. Landlægen fører på sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med sygehusene og den virksomhed, der udøves på Færøerne af apoteker, læger, tandlæger, jordemødre og andre medarbejdere inden for sundhedsvæsenet. Landslægen udarbejder og udgiver årlige medicinalbestretninger for Færøerne, og han yder som embedslæge bistand til rets- og politimyndighederne.

De med landslægeembedet forbundne udgifter betales af statskassen.

SYGEHUSVÆSENET

Der er 3 sygehuse på Færøerne, Landssjúkrahúsið i Tórshavn, der nu også omfatter det tidligere statshospital, Klaksvík sygehus og Suðuroy sygehus. Området er et fællesanliggende, men sygehusene drives i henhold til lov nr. 621 af 22. december 1976 for Færøerne om sygehusvæsenet som institutioner under landsstyret. Udgifterne til det tidligere statshospital, der hidtil er afholdt fuldt ud af staten, er fra finansåret 1977/78 afløst af en fast ydelse svarende til nettodriftsudgifterne i finansåret 1976/77 reguleret i overensstemmelse med ændringerne i den danske bruttofaktorindkomst.

Ved den nye sygehuslov gennemførtes også med virkning fra 1. april 1977 en mere indgående og lovmæssig regulering af sygehusvæsenet og sygehusvæsenets ydelser end efter den hidtil gældende lov.

Sygehusene administreres af hver sin bestyrelse på 5 medlemmer, hvoraf lagtinger udpeger 3 medlemmer og indenrigsministeren og Færøernes landsstyre hver 1. Endvidere er der i henhold til loven nedsat et planlægningsudvalg for det færøske sygehusvæsen, der skal fremsætte forslag om udbygningen af det samlede sygehusvæsen. Udvalget, der er sammensat på samme måde som bestyrelserne,

påbegyndte sit arbejde i 1978 og afgav betænkning i august 1980, jfr. nedenfor.

Den daglige administrative ledelse af sygehusvæsenet varetages af en af landsstyret udnævnt direktør. Sygehusdirektøren er samtidig sekretær for hver af de 3 sygehusbestyrelser og for planlægningsudvalget.

Den daglige ledelse af de enkelte sygehuse forestås af en inspektør for hvert af de 3 sygehuse.

Ved reglement for det færøske sygehusvæsen af 6. oktober 1977 er af landsstyret fastsat regler for kompetence- og ansvarsfordelingen inden for sygehusvæsenet.

Ved landsstyrets bekendtgørelse af 27. august 1980 er bestemt, hvem der kan sende patienter til behandling uden for Færøerne og til hvilke sygehuse. Baggrunden herfor er, at patienter fra Færøerne med virkning fra 1. januar 1981 kun vil kunne undersøges og behandles vederlagsfrit på Rigshospitalet med tilhørende institutioner.

Statens tilskud til det færøske sygehusvæsen udgør i følge sygehusloven det ovenfor nævnte tilskud baseret på nettoudgifterne til statshospitalet i finansåret 1976/77 og halvdelen af sygehusvæsenets øvrige nettodriftsudgifter. Tidligere modsvarede statens driftstilskud halvdelen af nettodriftsudgifterne for sygehusene bortset fra statshospitalet, men reguleringen skete efterfølgende efter årlig godkendelse af Folketingets finansudvalg. Med sygehusloven er tilskuddet blevet lovbundet, og den periodiske forskydning er undgået.

Anlægsudgifter i forbindelse med udbygning af sygehusene er hidtil afholdt således, at statskassen har afholdt halvdelen, mens landskassen har afholdt den anden halvdel, således at sidstnævnte er blevet finansieret ved et lavt forrentet, langfristet statslån, jfr. dog nedenfor om byggeriet i Klaksvík.

Landssjúkrahúsið har 284 sengepladser, heraf 80 i den psykiatriske afdeling, og modtager primært patienter fra Streymoy, Vágar og Sandoy sysler samt en del fra Eysturoy syssel, men har iøvrigt indlæggelser fra hele landet i kraft af sygehusets funktion som centralsygehus og som følge af de på hospitalet værende afdelinger for psykiatriske patienter. Sygehuset har en kirurgisk afdeling, en medicinsk afdeling, en fødeafdeling, en røntgenafdeling, en fysiurgisk afdeling, en afdeling for intensiv terapi, en øre-,

næse- og halsafdeling, en øjenklinik, en patologisk afdeling og en plejeafdeling samt en psykiatrisk afdeling. Følgende specialer er repræsenterede på sygehuset: Anæstesiologi, røntgenundersøgelse, fysiurgi, kvindesygdomme og fødselshjælp, medicinske sygdomme, hjerte- og kredsløbssygdomme, medicinske mave- og tarmsygdomme, medicinske lungesygdomme, kirurgiske sygdomme, medicinske nervesygdomme, øjensygdomme, øre-næse-halssygdomme, vævsundersøgelser, psykiatri og børnesygdomme. Til Landssjúkrahúsið er der endvidere fra 1960 knyttet en sygeplejeskole, Sjúkrasystyraskúli Føroya.

Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling, der hidtil har rådet over 80 sengepladser, begyndte at modtage patienter i 1969.

I 1981 påbegyndtes brandsikring af det gamle Dronning Alexandrines Hospital med etablering af ekstraudgange fra fødeafdelingen og en kirurgisk sengeafdeling.

Klaksvík sygehus har 47 blandede sengepladser og modtager patienter fra Norðoya syssel og den østlige del af Eysturoy syssel.

I 1980 påbegyndtes opførelsen af et alderdoms- og plejehjem. Dette bygges sammen med sygehuset, og i denne forbindelse moderniseres en del funktioner, der er fælles, køkken, kantine, kapel, hovedindgang, omklædning og depotrum m. v. De samlede udgifter er pr. 1. oktober 1981 opgjort til 52,2 mill. kr., hvoraf sygehusets andel udgør 21,5 mill. kr. Af dette beløb har staten givet tilsgavn om et tilskud på 10,9 mill. kr. I modsætning til tidligere vil den resterende del ikke blive finansieret med et langfristet statslån. Byggeriet ventes afsluttet i 1984, hvorefter den ene af sygehusets afdelinger, der gennem flere år har været belagt med plejepatienter, vil kunne tages i brug som en egentlig sengeafdeling.

I 1981 er 3 reservelægeboliger blevet taget i brug og medicinsk overlæge er blevet ansat. På sygehuset er herefter overlæger med speciale i kirurgi, ortopædisk kirurgi og intern medicin.

Suðuroy sygehus har 26 blandede sengepladser og modtager patienter fra Suðuroy nordre og søndre sysler.

Den ene af sygehusets læger er specialist i kirurgiske sygdomme.

I 1976 oprettedes Hotel Tórshavn, en selvejende institution i København, som har til formål at tilbyde logi til patienter, der sendes til Danmark, og til disses pårørende. Sygehusvæsenet råder over mindst 8 sengepladser pr. døgn på hotellet og afholder selv

udgiften for de benyttede værelser.

I finansåret 1980/81 var der 4.485 overnatninger af patienter og pårørende mod 4.109 i 1979/80.

Der blev i dette finansår sendt 464 patienter til sygehuse i Danmark, hvoraf 435 til Rigshospitalet og dets afdelinger. 399 patienter sendtes fra Landssjúkrahúsið og 65 fra Klaksvík sygehus.

Tabel 6. 1. Sygehusenes kapacitet og belægning

<u>Antal sengepladser</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	178	294	284	284	284
Klaksvík sygehus	46	48	47	47	47
Suðuroy sygehus	26	26	26	26	26
<u>Ialt</u>	<u>250</u>	<u>368</u>	<u>357</u>	<u>357</u>	<u>357</u>

<u>Antal indlæggelser</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	4.149	4.867	5.444	5.727	6.114
Klaksvík sygehus	1.071	1.358	1.262	1.207	1.183
Suðuroy sygehus	842	675	596	635	574
<u>Ialt</u>	<u>6.062</u>	<u>6.900</u>	<u>7.302</u>	<u>7.569</u>	<u>7.871</u>

<u>Antal sygedage</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	64.570	93.828	95.786	98.326	99.837
Klaksvík sygehus	18.183	18.442	18.147	18.048	17.588
Suðuroy sygehus	11.475	8.826	8.593	8.414	7.353
<u>Ialt</u>	<u>94.228</u>	<u>121.096</u>	<u>122.626</u>	<u>124.788</u>	<u>124.778</u>

<u>Gns. antal syge-</u> <u>dage pr. patient</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	15,6	19,3	17,6	17,2	16,3
Klaksvík sygehus	16,0	13,5	14,4	15,0	14,9
Suðuroy sygehus	13,6	12,4	14,4	13,3	12,8
<u>Ialt</u>	<u>15,5</u>	<u>17,6</u>	<u>16,8</u>	<u>16,5</u>	<u>15,9</u>

<u>Gns. belægnings-</u> <u>procent</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	99,4	87,4	92,4	94,9	96,3
Klaksvík sygehus	108,3	105,3	105,8	105,2	102,5
Suðuroy sygehus	120,9	93,5	90,5	88,7	77,5
<u>Ialt</u>	<u>103,3</u>	<u>90,2</u>	<u>94,1</u>	<u>95,8</u>	<u>95,8</u>

1) Inclusive det tidligere statshospital i Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling

Kilde: Sygehusene

Det noget høje gennemsnitlige antal sygedage pr. patient på Landssjúkrahúsið skyldes et stort antal kronisk syge patienter på de medicinske og psykiatrisk afdelinger, samt at plejeafdelingen medregnes.

For Klaksvíks vedkommende er forklaringen ligeledes plejepatienter.

Tabel 6. 2. Behandlingsformer for indlagte patienter på sygehusene

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
<u>Operationer:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.358	1.943	2.106	2.639	2.883
Klaksvík sygehus	215	790	825	893	707
Suðuroy sygehus	456	257	333	395	347
<u>Ialt</u>	<u>2.029</u>	<u>2.990</u>	<u>3.264</u>	<u>3.927</u>	<u>3.937</u>

Fødsler:

Landssjúkrahúsið	501	570	542	610	586
Klaksvík sygehus	119	105	95	88	82
Suðuroy sygehus	105	80	79	92	74
<u>Ialt</u>	<u>725</u>	<u>755</u>	<u>716</u>	<u>790</u>	<u>742</u>

Røntgenundersøgelser
og -behandlinger:

Landssjúkrahúsið	4.974	5.512	5.659	5.004	4.510
Klaksvík sygehus	809	1.359	1.492	2.498	1.248
Suðuroy sygehus	1.707	683	431	420	390
<u>Ialt</u>	<u>7.490</u>	<u>7.554</u>	<u>7.582</u>	<u>7.932</u>	<u>6.148</u>

Laboratorieundersøgelser:

Landssjúkrahúsið	78.748	92.490	87.637	83.563	88.148
Klaksvík sygehus	10.501	20.996	18.038	20.545	25.826
Suðuroy sygehus	167	11.516	9.826	11.042	10.327
<u>Ialt</u>	<u>89.416</u>	<u>125.002</u>	<u>115.501</u>	<u>115.150</u>	<u>124.301</u>

Fysiurgiske
behandlinger:

Landssjúkrahúsið	15.001	27.272	21.575	26.904	31.758
Klaksvík sygehus	1.691	3.823	4.946	3.651	3.706
Suðuroy sygehus	4.606	3.625	2.781	5.459	4.133
<u>Ialt</u>	<u>21.298</u>	<u>34.720</u>	<u>29.302</u>	<u>36.014</u>	<u>39.597</u>

Kilde: Sygehusene

Tabel 6. 3. Sygehusenes ambulante virksomhed

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
<u>Skadestuebe-</u> <u>handlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	873	1.514	2.124	2.368	4.274
Klaksvík sygehus	634	607	767	757	919
Suðuroy sygehus	-	53	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>1.507</u>	<u>2.174</u>	<u>2.891</u>	<u>3.125</u>	<u>5.193</u>
<u>Efterbehandlingar:</u>					
Landssjúkrahúsið	.	.	3.085	5.235	5.856
Klaksvík sygehus	.	.	402	1.252	1.497
Suðuroy sygehus	.	.	250	506	571
<u>Ialt</u>	<u>.</u>	<u>.</u>	<u>3.737</u>	<u>6.993</u>	<u>7.924</u>
<u>Röntgenundersøgelser</u> <u>og -behandlingar:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.302	8.514	8.489	10.089	9.873
Klaksvík sygehus	1.162	2.157	2.733	2.541	2.357
Suðuroy sygehus	3.073	1.023	1.755	1.564	2.036
<u>Ialt</u>	<u>9.537</u>	<u>11.694</u>	<u>12.977</u>	<u>14.194</u>	<u>14.266</u>
<u>Laboratorie-</u> <u>undersøgelser:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.467	18.432	21.908	24.797	27.744
Klaksvík sygehus	2.997	6.188	8.259	8.842	11.323
Suðuroy sygehus	193	3.435	7.950	8.473	9.957
<u>Ialt</u>	<u>8.657</u>	<u>28.055</u>	<u>38.117</u>	<u>42.112</u>	<u>49.024</u>
<u>Fysiurgiske</u> <u>behandlingar:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.702	9.691	8.574	8.038	7.937
Klaksvík sygehus	4.900	5.989	2.626	4.615	4.486
Suðuroy sygehus	4.473	4.060	4.793	6.665	5.204
<u>Ialt</u>	<u>11.075</u>	<u>19.740</u>	<u>15.993</u>	<u>19.318</u>	<u>17.623</u>

Kilde: Sygehusene

Efterbehandling omfatter egentlig behandling og kontrol efter et sygehusophold. Oplysningerne vedrørende Suðuroy sygehus er præget af, at kommunelægerne varetager størstedelen af skadestuebehandling.

Tabel 6. 4. Sygehusenes normerede personale pr. 1. april

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Læger:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	26,0	29,3	29,3	33,0	33,0	33,0
Klaksvík sygehus	2,0	4,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
<u>Ialt</u>	<u>24,0</u>	<u>32,0</u>	<u>36,3</u>	<u>36,3</u>	<u>40,0</u>	<u>40,0</u>	<u>40,0</u>
<u>Sygeplejersker:</u> ¹⁾							
Landssjúkrahúsið	111,0	172,9	212,8	216,3	221,3	225,3	231,3 ¹⁾
Klaksvík sygehus	18,0	23,0	23,0	23,0	25,0	25,5	27,5
Suðuroy sygehus	16,0	16,0	16,0	14,0	15,0	15,0	15,0
<u>Ialt</u>	<u>145,0</u>	<u>211,9</u>	<u>251,8</u>	<u>253,3</u>	<u>261,3</u>	<u>265,8</u>	<u>273,8</u>
<u>Personale med anden</u> ²⁾ <u>plejeuddannelse:</u>							
Landssjúkrahúsið	30,0	48,0	57,0	57,0	58,5	62,5	62,5
Klaksvík sygehus	5,0	13,0	14,0	16,0	18,0	18,0	16,0
Suðuroy sygehus	-	-	-	2,0	4,0	4,0	4,0
<u>Ialt</u>	<u>35,0</u>	<u>61,0</u>	<u>71,0</u>	<u>75,0</u>	<u>80,5</u>	<u>84,5</u>	<u>82,5</u>
<u>Personale med anden</u> ³⁾ <u>sundhedsfaglig udd.:</u>							
Landssjúkrahúsið	25,0	39,0	50,0	51,0	53,0	53,5	53,5
Klaksvík sygehus	6,0	7,0	10,0	10,5	10,5	10,5	10,5
Suðuroy sygehus	3,0	3,0	5,0	6,5	6,5	6,9	6,5
<u>Ialt</u>	<u>34,0</u>	<u>49,0</u>	<u>65,0</u>	<u>68,0</u>	<u>70,0</u>	<u>70,9</u>	<u>70,5</u>
<u>Kontorpersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	15,0	16,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0	4,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	1,7	1,9	2,0	2,0	2,0
<u>Ialt</u>	<u>19,0</u>	<u>20,0</u>	<u>18,7</u>	<u>18,9</u>	<u>21,0</u>	<u>21,0</u>	<u>21,0</u>
<u>Portører og drifts-</u> <u>personale:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	31,5	31,0	31,0	33,0	35,0	36,0
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	3,4	2,2	3,3	3,3	3,3
<u>Ialt</u>	<u>24,0</u>	<u>35,5</u>	<u>36,4</u>	<u>37,2</u>	<u>40,3</u>	<u>42,3</u>	<u>43,3</u>

(fortsættes)

Sygehusenes normerede personale pr. 1. april (fortsat)

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Køkken-, vaskeri- og rengøringspersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	80,0	107,0	108,0	108,0	108,0	108,0	109,0
Klaksvík sygehus	26,0	23,0	23,0	23,0	24,5	24,5	25,0
Suðuroy sygehus	21,0	21,0	15,9	17,2	16,5	15,9	16,2
<u>Ialt</u>	<u>127,0</u>	<u>151,0</u>	<u>146,9</u>	<u>148,2</u>	<u>149,0</u>	<u>148,4</u>	<u>150,2</u>

Andet personale:

Landssjúkrahúsið	5,0	7,0	12,0	12,0	13,0	13,0	14,0
Klaksvík sygehus	3,0	2,0	3,0	2,0	2,0	2,0	2,5
Suðuroy sygehus	-	-	-	-	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>8,0</u>	<u>9,0</u>	<u>15,0</u>	<u>14,0</u>	<u>15,0</u>	<u>15,0</u>	<u>16,5</u>

Personale ialt:

Landssjúkrahúsið	306,0	445,7	515,1	519,6	534,8	545,3	554,3
Klaksvík sygehus	64,0	75,0	83,0	86,5	93,0	93,5	94,5
Suðuroy sygehus	46,0	46,0	43,0	45,8	44,3	49,1	49,0
<u>Ialt</u>	<u>416,0</u>	<u>566,7</u>	<u>641,1</u>	<u>651,9</u>	<u>677,1</u>	<u>687,9</u>	<u>697,8</u>

1) Heraf 60 sygeplejeelever

2) Omfatter væsentligst sygehjælpere og plejere

3) Laboranter, lægesekretærer, terapeuter m. v.

Kilde: Sygehusene

Tabel 6. 5. Sygehusenes samlede udgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	15.177	42.654	70.231	85.098	94.869
Klaksvík sygehus	3.147	8.916	14.129	16.159	19.560
Suðuroy sygehus	2.371	4.872	7.964	8.802	10.251
<u>Ialt</u>	<u>20.695</u>	<u>56.442</u>	<u>92.324</u>	<u>110.059</u>	<u>124.680</u>

1) Incl. udgifterne til det tidligere statshospital, Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling. Fra og med finansåret 1977/78 indgår endvidere udgifterne til tuberkulosestationens drift i sygehusudgifterne

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 6. 6. Specifikation af sygehusenes udgifter¹⁾

<u>1.000 kr.</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Lønninger og pensioner	68.453	80.009	91.622
Medicin, undersøgelser og forbrugsvarer	7.420	6.865	7.837
Apparaturanskaffelser	-	938	348
Fødevarer	2.378	2.554	2.671
			(fortsættes)

Specifikation af sygehusenes udgifter¹⁾ (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Brændsel og driftsmidler	2.563	3.613	4.714
Vedligeholdelse af bygninger og inventar	4.029	7.316	5.705
Importafgifter og varetransport	1.607	1.744	1.865
Administration	1.638	1.721	2.053
Patienttransport og fremmede sygehuse	3.057	4.120	4.510
Efteruddannelse og tjenesterejser	600	632	866
Forsikringer og andre afgifter	608	634	1.071
Patientunderhold m. v.	458	521	560
Sygeplejeskolen	186	219	324
Andre udgifter	440	494	535
<u>Ialt</u>	<u>93.437</u>	<u>111.380</u>	<u>124.681</u>

1) Forskellen mellem totaltallene i denne tabel og tabellerne 6. 5. og 6. 8. til og med 1979/80 udgøres af refusionen fra Suðuroy Ellis- og Røktarheim til Suðuroy sygehus

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 6. 7. Sygehusenes udgifter pr. sygedag

<u>Kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1976/77</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	235,05	454,60	539,85	721,87	849,88	966,96
Klaksvík sygehus	173,07	483,46	557,76	782,60	878,35	1095,92
Suðuroy sygehus	206,64	552,01	730,20	894,61	1097,78	1428,98
<u>Ialt</u>	<u>219,63</u>	<u>466,09</u>	<u>554,68</u>	<u>743,07</u>	<u>869,89</u>	<u>1012,57</u>

1) Som tabel 6. 5.

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 6. 8. De samlede sygehusudgifters fordeling

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Statens andel	9.587	34.012	51.535	60.862	68.572
Landskassens andel	9.525	20.124	38.809	47.019	53.417
Andet ¹⁾	1.583	2.306	1.980	2.178	2.691
<u>Ialt</u>	<u>20.695</u>	<u>56.442</u>	<u>92.324</u>	<u>110.059</u>	<u>124.680</u>

1) I hovedsagen sygehusenes lejeindtægter

Kilde: Statsregnskaber, landskasseregnskaber samt sygehusenes regnskaber

Som ovenfor nævnt afgav planlægningsudvalget for sygehusvæsenet i august 1980 betænkning vedrørende udbygningen af sygehusvæsenet efter 1½ års arbejde. Betænkningen er udarbejdet med en samlet tidshorisont på 12 år. Første del, programdelen, omfatter de 4 fi-

nansår 1980/81 - 1983/84 og indeholder konkrete forslag til, hvornår udbygning m. v. skal finde sted, medens perspektivdelens forslag, årene 1984/85 - 1991/92, skal betragtes som mere generelle for hele perioden. I henhold til sygehusloven skal betænkningen revideres løbende.

Arbejdet var tilrettelagt således, at 5 underudvalg vedrørende kirurgi, medicin, psykiatri, lokalsygehuse og hjælpefunktioner, afgav rapport til udvalget. På baggrund af disse og andet materiale, rejser og drøftelser, har udvalget især behandlet spørgsmålet om fordelingen af opgaver mellem de tre sygehuse og om udbygningen af disse. For Landssjúkrahúsið's vedkommende omfatter disse børneafdeling og lokaler til ambulante funktioner m. v., medens der for lokalsygehuse er planer om udbygning og renovering. I programdelen søges Landssjúkrahúsið's børneafdelings lokalproblemer løst, og i Klaksvík er forbedring af visse hjælpefunktioner i gang. Øvrige planer kan ikke forventes realiseret i programdelen.

Udvalget har påpeget sammenhængen mellem sygehusvæsenet på den ene side og socialvæsenet og den primære sundhedstjeneste på den anden side og har foreslået, at der i fremtiden foretages en samordning af disse områder bl. a. i forbindelse med planlægningen.

DEN PRIMERE SUNDHEDSTJENESTE

Kommunelægeordningen

Færøerne er opdelt i 11 kommunelægedistrikter, hvor der i øjeblikket praktiserer ialt 21 kommunelæger. Kommunelægerne er almindeligt praktiserende læger, der udover faste takster fra sygekasserne og indtægter ved profylaktiske undersøgelser modtager et fast honorar fra det offentlige, pr. 1. oktober 1981 godt 74.000 kr. årligt. Statskassen betaler halvdelen af dette honorar og landskassen og kommunerne hver en fjerdedel. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og uden for Tórshavn instrumentarium til rådighed.

Lagtinget har vedtaget at fremme hovedparten af de forslag, der er fremsat i den af kommunelægeudvalget i 1973 afgivne betænkning. Gennemførelsen af en stor del af disse forslag har fundet sted inden for de seneste år.

Efter betænkningen skal Færøerne opdeles i 12 kommunelægedistrikter, og antallet af kommunelæger forøges til 23. Der resterer således besættelse af 2 stillinger, 1 stilling i Tórshavn

(Sudurstreymoy kommunelægedistrikt) og 1 stilling på Norðstreymoy.

Betænkningen foreslår endvidere, at der i distrikter med flere kommunelæger etableres lægecentraler (helsecentraler), hvortil også sundhedssplejerske, skolesundhedssplejerske, hjemmesygeplejerske, jordemoder, fysioterapeut o. a. kan knyttes. På nuværende tidspunkt er der taget lægecentraler i brug på Sandoy, i Vágur og i Tórshavn. Bygningen af en lægecentral er påbegyndt i Miðvágur, en central er planlagt i Runavík.

Lægecentralerne finansieres ved tilskud fra landskassen på 50 % af anlægsudgifterne. De resterende 50 % af udgifterne afholdes af kommunerne og finansieres gennem et langfristet lån fra landskassen (40 %) og kommunal selvfinansiering (10 %).

Baggrunden for nyordningen er ønsket om en bedre lægelig dækning af befolkningen. Denne skal opnås ved at mindske arbejdspresset for den enkelte læge, idet der ved gennemførelsen af nyordningen vil blive 1.300 - 2.000 patienter pr. læge (gennemsnitlig 1.800), og ved at etablere en mere hensigtsmæssig geografisk placering. Nyordningen forventes ligeledes at gavne sundhedsarbejdet i almindelighed, fordi den vil give lægerne bedre muligheder for at uddanne sig til og deltage i offentlige tillidshverv, først og fremmest i sundhedskommissionerne.

Gennemførelse af nyordningen sker i takt med, at de nødvendige boliger og konsultationslokaler fremskaffes.

Skolelægeordningen

Der er ansat ialt 11 skolelæger. Uden for Tórshavn (Sudurstreymoy lægedistrikt) fungerer kommunelægerne i disse stillinger. I Tórshavn varetages skolelægearbejdet af en privat praktiserende speciallæge i pædiatri. Området er reguleret af anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning. Udgifterne ved skolelægeordningen afholdes af landskassen med 50 % statstlig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter. De resterende udgifter deles mellem landskassen og kommunerne efter regler, der fastsættes af hjemmestyret.

Tandlægeordningen

Udøvelse af tandlægevirksohmheden på Færøerne sker i henhold til lov nr. 190 af 11. juni 1954 om tandlægevirksohmhed. Ifølge lagtingslov nr. 38 af 11. juni 1958 om tandlægeordning bemyndiges landstyretil til at drage omsorg for, at der ansættes en tandlæge i hvert kommunelægedistrikt. Hjemmestyret har endnu ikke taget stilling til

spørgsmålet om eventuel ikrafttræden på Færøerne af tandlægeloven af 1976 (loven ophæver den gældende lov fra 1954).

Faste skoletandlæger findes nu i Tórshavn, Sørvágur, Klaksvík, Tvøroyri, Vágur, Fuglafjørður (har også klinik i Leirvík), Vestmanna, Skáli (har også klinik i Gøta) og Sandur. Herudover er der indrettet skoletandklinikker uden fast skoletandlæge i Glyvrar og Eiði.

Alle driftsudgifter ved skoletandplejen afholdes af kommunerne.

Ved årets udgang var der på Færøerne 30 tandlæger.

Den kombinerede sundhedsplejerske-, skolesundheds/skolesygeplejerske- og hjemmesygeplejerskeordning

Anordning nr. 14 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om hjemmesygeplejerskeordninger, anordning nr. 15 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om sundhedsplejerskeordninger og anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning trådte i kraft den 1. februar 1981. Herved blev lovgrundlaget tilvejebragt for gennemførelsen af den kombinerede ordning, som kommunelægeudvalget har foreslået i 1973, og lagtinget har godkendt i 1976.

Efter nyordningen skal der ansættes 11,5 hjemmesygeplejersker, 3 skolesundheds/skolesygeplejersker, 4 sundhedsplejersker og 8 syge/sundhedsplejersker i kombinerede stillinger samt 1 leder af ordningen.

Udgifterne ved den kombinerede ordning afholdes af landskassen med 50 % statslig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter. De resterende udgifter deles mellem landskassen og kommunerne efter regler, der fastsættes af hjemmestyret.

Det forventes, at den kombinerede sundhedsplejerske-, skolesundheds/skolesygeplejerske- og hjemmesygeplejerskeordning kan gennemføres fuldt ud ved ansættelsen efter overenskomster med Dansk Sygeplejeråd i løbet af sommeren 1982.

Jordemoderordningen

Der har tidligere været ansat 28 distriktsjordemødre på Færøerne, men for tiden er der kun ansat 12, hvortil kommer 1 privatpraktiserende jordemoder i Tórshavn.

De gældende regler om jordemødrenes ansættelse, aflønninger m. v. er fastsat i anordning nr. 333 af 25. oktober 1962 om distriktsjordemødre på Færøerne, som ændret ved anordning nr. 457 af

8. september 1976. Distriktsjordemødrene har hidtil været tjene-
stemandsansatte, men med hjemmel i sidstnævnte anordning er det be-
stemt, at nyansættelse af jordemødre efter 1. januar 1977 skal ske
på overenskomstvilkår. Lønudgiften deles med halvdelen til stats-
kassen, en fjerdedel til landskassen og en fjerdedel til kommunerne.
Ud over den faste løn får jordemødrene betaling for svangerskabs-
undersøgelser og medvirken ved fødsler.

Hovedparten af fødslerne foregår på sygehusene; således fødte
under 1 % hjemme i 1980. Kommunalægeudvalget foreslog på denne bag-
grund en nyordning, hvorefter distriktsjordemoderordningen skulle
ophæves, og jordemødrene sygehusansættes. I 1981 afgav en af
landsstyret nedsat arbejdsgruppe betænkning om den nærmere til-
rettelæggelse af denne ordning, og hvorefter der foreslås ansat
ialt 16 jordemødre, heraf 1 overjordemoder.

APOTEKERVÆSENET

Apotekervæsenet er som den eneste del af sundhedsvæsenet
overtaget som særanliggende ved lagtingslov nr. 14 af 28. marts
1949.

Den færøske apotekerfond ejer ifølge lagtingslov nr. 63 af
16. december 1949 apotekervæsenets bygninger, varelagre og inventar.
Administration, tilsyn m. v. sker ifølge et af landsstyret fast-
sat regulativ.

Ved apotekervæsenet er foruden landsapotekeren normeret 3
afdelingsledere, 1 for hvert apotek i Tórshavn, Klaksvík og Tvør-
oyri, 4 andre farmaceuter, 6,9 apoteksassistenter, 19,5 apoteks-
defektricer og 11,7 andre funktionærer, heri også medregnet elever.

Bruttoomsætningen fremgår af nedenstående tabel 6. 9.

Tabel 6. 9. Bruttoomsætningen uden fradrag

<u>Kr.</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Tórshavn	11.558.023	14.154.145	16.613.792
Klaksvík	2.274.972	2.794.515	3.218.345
Tvøroyri	<u>2.247.540</u>	<u>2.843.478</u>	<u>3.201.647</u>
Ialt	<u>16.080.535</u>	<u>19.792.138</u>	<u>23.033.784</u>

Receptlægemiddelsalget til enkeltpersoner

Bevægelserne i antal ekspedere recepter og værdi er vist i
tabel 6.10. nedenfor fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og
industrilægemidler.

Tabel 6.10. Omsætningen af receptlægemidler til enkeltpersoner fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler

(Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede omsætning af gruppen)

		Industrielægemidler			
Apoteksfremstillede lægemidler		Antal recepter		Ialt recepter	
1972	Kr.	K.		Ialt kr.	
Tórshavn	27.843(20,9)	526.821(9,4)	105.608(79,1)	5.104.944(90,6)	133.451(100)
Klaksvík	5.656(20,0)	110.386(9,1)	22.617(80,0)	1.101.084(90,9)	28.273(100)
Tvøroyri	8.936(29,0)	204.975(15,0)	21.907(71,0)	1.138.384(85,0)	30.843(100)
Ialt	42.435	842.182	150.132	7.364.412	192.567
1980					
Tórshavn	26.530(19,9)	571.736(7,9)	107.010(80,1)	6.637.865(92,1)	133.540(100)
Klaksvík	5.661(19,1)	126.606(7,5)	23.968(80,9)	1.554.534(92,5)	29.629(100)
Tvøroyri	10.128(28,7)	279.583(15,1)	25.178(71,3)	1.577.959(84,9)	35.306(100)
Ialt	42.319	977.925	156.156	9.770.358	198.475
1981					
Tórshavn	29.219(21,1)	742.752(8,6)	109.027(78,9)	7.890.046(91,4)	138.246(100)
Klaksvík	5.993(19,5)	147.585(7,6)	24.723(80,5)	1.779.678(92,4)	30.716(100)
Tvøroyri	10.826(32,0)	328.361(15,6)	23.003(68,0)	1.775.047(84,4)	33.829(100)
Ialt	46.038	1.218.698	156.753	11.444.771	202.791
Kilde: Landsapotekeren					

Distribuerende læger

De 11 kommunelæger, der har tilladelse til at distribuere lægemidler, benytter sig i stærkt faldende grad heraf. Tabel 6.11. viser bevægelserne heri siden 1950.

Tabel 6.11. Antal ekspederede recepter af distribuerende læger

<u>År</u>	<u>Antal recepter</u>
1950	16.975
1960	13.858
1970	7.062
1980	6.289
1981	5.554

Kilde: Landsapotekeren

I 1950 blev der pr. distribuerende læge (dengang 7) ekspederet ca. 2.000 recepter mod ca. 500 recepter pr. læge (nu ialt 11) i 1981.

Lægemedelpriser

Bevægelserne i forbrugerprisen på lægemidler har været stærkt opadgående også som følge af lagtingslov nr. 32/1979 om ekstraindførselsafgift, som også omfatter lægemidler, der tidligere var undtaget lovgivningen om indførselsafgifter. I tabel 6.12. nedenfor er vist prisindex og gennemsnitspriser pr. recept ved salg til enkeltpersoner.

Tabel 6.12. Prisindex og gennemsnitspriser ved salg af lægemidler til enkeltpersoner

<u>Apoteksfremstillede lægemidler</u>			<u>Industrilægemidler</u>		<u>Gennemsnit</u>	
<u>Middel-</u> <u>pris pr.</u> <u>recept kr.</u>	<u>Index</u>		<u>Middel-</u> <u>pris pr.</u> <u>recept kr.</u>	<u>Index</u>	<u>Middel-</u> <u>pris pr.</u> <u>recept kr.</u>	<u>Index</u>
1979	19,85	100	49,05	100	42,62	100
1980	23,11	116	62,57	128	54,15	127
1981	26,47	133	73,03	149	62,45	147

Kilde: Landsapotekeren

Bevægelserne i receptekspeditionernes antal

Antal ekspederede recepter pr. 1.000 indbyggere er gennemsnitlig svagt stigende siden 1979. Nedenfor i tabel 6.13. er vist forskelligheden i antal i de områder, som apotekerne betjener samt gennemsnittet for hele landet.

Tabel 6.13. Antal ekspederede recepter pr. 1.000 indbyggere

	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Tórshavn	424	418	429
Klaksvík	488	511	527
Tvøroyri	<u>520</u>	<u>597</u>	<u>567</u>
<u>Lands gennemsnit</u>	<u>446</u>	<u>455</u>	<u>461</u>

Kilde: Landsapotekeren

Sygehusene

Nedenfor i tabel 6.14. er vist omsætningstallene ved salget af receptlægemidler til sygehusene fordelt på apoteksfremstillede lægemidler samt industrilægemidler.

Tabel 6.14. Omsætningen af receptlægemidler til sygehuse fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler

(Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede omsætning af gruppen)

	Apoteksfremstillede lægemidler				Industrilægemidler			
	<u>Antal recepter</u>	<u>Kr.</u>	<u>Antal recepter</u>	<u>Kr.</u>	<u>Antal recepter</u>	<u>Kr.</u>	<u>Talt recepter</u>	<u>Talt kr.</u>
<u>1980</u>								
Tórshavn	12.077(46,0)	423.746(21,9)	14.185(54,0)	1.512.291(78,1)	26.262(100)	1.936.037(100)		
Klaksvík	2.045(39,9)	61.397(23,2)	3.548(60,1)	203.362(76,8)	5.993(100)	264.759(100)		
Tvøroyri	1.046(45,5)	36.690(27,2)	1.251(54,5)	98.190(72,8)	2.297(100)	134.880(100)		
<u>Ialt</u>	<u>15.168</u>	<u>521.833</u>	<u>18.984</u>	<u>1.813.843</u>	<u>34.152</u>	<u>2.335.676</u>		
<u>1981</u>								
Tórshavn	10.193(38,2)	422.939(17,6)	16.538(61,8)	1.980.971(82,4)	26.731(100)	2.403.910(100)		
Klaksvík	2.313(40,0)	306.932(56,9)	3.475(60,0)	232.352(43,1)	5.780(100)	539.284(100)		
Tvøroyri	1.150(52,5)	37.390(22,8)	1.051(47,5)	126.640(77,2)	2.211(100)	164.030(100)		
<u>Ialt</u>	<u>13.666</u>	<u>767.261</u>	<u>21.064</u>	<u>2.339.963</u>	<u>34.730</u>	<u>3.107.224</u>		

Kilde: Landsapotekeren

Håndkøbsudsalgene

Apotekerne forsyner ialt 36 autoriserede håndkøbsudsalg med apotekervarer og håndkøbslægemidler. Omsætningen varierer stærkt fra bygd til bygd, da man har lagt vægt på en nærlokal service. Håndkøbsudsalgenes andel i den samlede bruttoomsætning har de senere år været faldende. Den samlede omsætning var i 1981 ca. 1 mill. kr., som svarer til 4,9 % af apotekernes bruttoomsætning, og er faldet fra ca. 8 %, som den var for 10 år siden.

UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN

De samlede udgifter til sundhedsvæsenet på Færøerne udgjorde i 1980/81 skønsmæssigt ca. 153,1 mill. kr. Af dette beløb afholdt statskassen ca. 72,1 mill. kr., landskassen ca. 55,4 mill. kr., kommunerne skønsmæssigt ca. 8,4 mill. kr. (incl. udgifter til skolelæge- og skoletandlægeordninger) og sygekasserne ca. 17,2 mill. kr. I det sidstnævnte tal indgår et statstilskud til de færøske sygekasser på ca. 5,7 mill. kr.

Kap. 7.

UNDERVISNINGSVÆSEN

Det færøske undervisningsvæsen omfatter børneskolen (grundskolen, fortsættelsesskolen og gymnasium) og HF-undervisning. Herudover er der lærlingeuddannelser inden for handels- og kontorfagene og de tekniske fag. I enkelte tilfælde må den teoretiske uddannelse finde sted på tekniske skoler i Danmark.

Af videregående uddannelser er der sygeplejerskeuddannelse, alle former for navigations- og skibsmaskinuddannelser bortset fra den udvidede maskinmestereksamen, merkonomeksamen, lærereksamen samt videnskabelige specialkurser, herunder en basisuddannelse og en indledende teologisk uddannelse på universitetsplan.

Af institutioner med mere almen undervisning kan nævnes en højskole og en husholdningsskole. Der er endvidere etableret aften-skoleundervisning i de fleste kommuner.

Folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler, handelsskolen, maskinskolen og aftenskoleundervisningen er fællesanliggender, medens Færøernes gymnasium (Føroya Studentaskúli), navigations-skolerne, Færøernes folkehøjskole, Færøernes husholdningsskole og det færøske akademi (Fróðskaparsetur Føroya) er overtaget som sær-anliggender.

De dele af det færøske undervisningsvæsen, der er fællesanliggender, reguleres ved de pr. 14. februar 1979 vedtagne rammelove for det færøske undervisningsvæsen: lov nr. 51 for Færøerne om folkeskolen, lov nr. 52 for Færøerne om læreruddannelsen, lov nr. 53 for Færøerne om fritidsundervisning m. v. og lov nr. 54 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler. Lovene overlader inden for visse rammer kompetencen til yderligere regelfastsættelse på de pågældende områder til det færøske hjemmestyre. Rammelovene bibeholder de hidtidige regler for ydelse af statstilskud til det færøske undervisningsvæsen. Tilskudsreglerne vil blive nærmere omtalt under de enkelte områder.

I henhold til en overenskomst mellem regeringen og Færøernes landsstyre er med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 sket en overførsel til Færøernes landsstyre af den administration vedrørende undervisningsvæsenet på Færøerne, der hidtil har henhørt under rigsombudsmanden og Færøernes skoledirektion, d. v. s. administrationen af folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler og Færøer-

nes maskinskole, handelsskolen og fritidsundervisningen. Overførslen fandt sted pr. 1. august 1979.

I forbindelse med overtagelsen af undervisningsvæsenets administration vedtog lagtinget i september 1978 en lagtingslov om styrelsen af undervisningsvæsenet. I henhold til denne er administrationen af hele det færøske undervisningsvæsen nu samlet under landsstyret som den højeste administrative myndighed på dette område. Administrationen udøves af et undervisningsråd (Landsskúlaráðið) på 5 medlemmer, hvoraf 4 er udpeget af lagtinget og 1 af landsstyret og et undervisningsdirektorat (Landsskúlafyrisingin) ledet af en af landsstyret ansat undervisningsdirektør.

Undervisningsrådet har overopsynet med hele undervisningsvæsenet, men den daglige ledelse af administrationen af undervisningsvæsenet ligger i undervisningsdirektoratet. Det har således tilsynet med, at de gældende regler for undervisningsvæsenet overholdes, og at fastsatte beslutninger bliver fremmet. Undervisningsrådet godkender de af undervisningsdirektoratet udarbejdede forslag til generelle bestemmelser vedrørende undervisningsvæsenet. Undervisningsrådet godkender byggesager og afgiver indstilling vedrørende tilskud af stats- og landskassen. Det ansætter lærere og afgiver indstilling til landsstyret om besættelsen af stillinger som ledere og dermed ligestillede. Alle andre sager vedrørende de enkelte lærere afgøres af undervisningsdirektoratet. Undervisningsrådet godkender det årlige forslag til finanslov for undervisningsvæsenet, inden det afgives til landsstyret, medens undervisningsdirektoratet over for landsstyret har ansvaret for, at bevillingerne til undervisningsvæsenet anvendes i overensstemmelse med finansloven. Undervisningsdirektøren er undervisningsrådets forretningsfører.

UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED

I tabel 7. 1. gives en samlet oversigt over antallet af elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne 1977-1981.

Tabel 7. 1. Antal elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne 1977-1981

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
A. <u>Børneskolen:</u>					
Studentereksamen	88	67	54	57	74
HF	70	94	84	66	92
Realeksamen	312	373	397	423	388

(fortsættes)

Antal elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne

1977-1981 (fortsat)

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Udskrevet efter 10. kl. og 3. real (uden realeksamen)	186 ¹⁾	184 ³⁾	217 ⁵⁾	202	230
Udskrevet efter 9. kl. og 2. real	50 ²⁾	54 ⁴⁾	42 ⁶⁾	44 ⁷⁾	273 ⁸⁾
Udskrevet efter 8. kl. og 1. real	46	62	38	32	37
Udskrevet efter 7. kl.	46	42	49	35	16
<u>Ialt</u>	<u>798</u>	<u>876</u>	<u>881</u>	<u>859</u>	<u>1.110</u>

B. Faglige skoler:

Tekniske skoler

Svendeprøver	108	114	106	111	145
Teknisk forberedelseseksamen	-	20	14	20	24
Tekniske driftsassistentter	-	-	10	-	11

Handelsskoler

Handelsmedhjælpereksamen	52	74	77	80	139
Købmandselever	-	-	-	-	21
Statskontr. fagprøver	196	170	181	184	247
Statskontr. højere fagprøver	36	18	6	16	39
Bankmedhjælpereksamen	-	18	1	17	11
Advokatsekretæreksamen	-	-	-	-	14
Merkonomprøver	87	80	71	65	115
Højere handelseksamen	-	-	-	24	32

Sømandsskoler

Skibsførere	24	12	18	26	16
Styrmænd	25	24	26	21	29
Fiskeskipper	52	45	34	29	31
Telegrafister	6	3	5	-	3
Skibskokke	10	8	-	9	-

Maskinskoler

Aspirantkursus til maskinist	15	15	18	10	9
Maskinister	19	19	18	27	30
Maskinmestereksamen	26	11	10	20	16

Færøernes sygeplejeskole

Sygeplejersker	21	14	17	13	15
----------------	----	----	----	----	----

Færøernes seminarium

Lærereksamen	21	22	27	25	39
--------------	----	----	----	----	----

<u>Ialt</u>	<u>698</u>	<u>667</u>	<u>639</u>	<u>697</u>	<u>986</u>
-------------	------------	------------	------------	------------	------------

1) Heraf 184 med 10. kl. prøve	2) Heraf 27 med 9. kl. prøve
3) Heraf 180 med 10. kl. prøve	4) Heraf 31 med 9. kl. prøve
5) Heraf 190 med 10. kl. prøve	6) Heraf 21 med 9. kl. prøve
7) Heraf 36 med 10. kl. prøve	8) Alle 273 med 9. kl. prøve

Kilde: Skolerne

Undervisningsvæsenets udgifter er fordelt på landskassen, statskassen, kommunerne og andre efter forskellige kriterier for de enkelte områder. Tabel 7. 2. giver en samlet oversigt over udgifterne ved driften af det færøske undervisningsvæsen i lagtingsfinansåret 1980/81

Tabel 7. 2. Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Private</u>	<u>Ialt</u>
Folkeskolen					
Lærerlønninger m. v.	41.180	33.693	-	-	74.873
Pensioner	4.705	1.176	-	-	5.881
Skolernes drift (lys, varme, vedligeh., materiel m.v., skolelæge, og -tandlæge)	283 ¹⁾	140 ¹⁾	21.000	-	21.423
Skolekørsel	1.287	1.287	2.713	-	5.287
Andre udgifter (lærerkursus m.v.)	132	500	-	-	632
Ialt	47.587	36.796	23.713	-	108.096
Private skoler	2.896	-	47	482	3.425
Gymnasiet og HF	-	13.793	-	-	13.793
Handelsskolen	2.868	-	178	81	3.127
Tekniske skoler	6.943	-	1.142	412	8.497
Færøernes seminarium	7.338	-	-	-	7.338
Sømandsskoler	-	3.653	-	-	3.653
Færøernes maskinskole	1.716	-	-	-	1.716
Færøernes folkehøjskole	-	1.381	15	255	1.651
Færøernes husholdningsskole	-	315	41	79	435
Færøernes akademi	-	3.100	-	-	3.100
Aftenskoler	2.026	1.013	1.302	-	4.341
1980/81 ialt	71.374	60.051	26.438	1.309	159.172
1979/80 ialt	60.319	51.269	23.696	919	136.203
1978/79 ialt	51.738	42.793	18.642	933	114.106
1977/78 ialt	45.221	37.189	15.529	1.310	99.249
1976/77 ialt	39.697	32.839	13.735	1.169	87.440

1) Tilskud til 8.-9. skoleår, statskassen 140.000 kr. og landskassen 140.000 kr.

Kilde: Statsregnskab, landskasseregnskab, kommuneregnskaber og skolernes regnskaber

Oplysningerne om statskassens og landskassens udgifter til undervisningsvæsenets drift er tilvejebragt fra statsregnskabet for 1980 og landskasseregnskabet for 1980/81 samt fra regnskaber for de enkelte institutioner. Kommunernes udgifter til folkeskolen er skønnet på basis af de foreliggende kommuneregnskaber for finansåret 1980/81. For så vidt angår aftenskolen og udgifterne til skolekørsel er de kommunale udgifter skønnet på grundlag af statskassens og landskassens udgifter til disse formål. Oplysningerne om private udgifter i forbindelse med undervisningen er hentet fra de enkelte institutioners regnskaber.

Ud over driftsudgifterne på 158,9 mill. kr. er afholdt anlægsudgifter, der i finansåret 1980/81 skønsmæssigt har andraget 45,5 mill. kr. Hertil kommer elevunderstøttelser til et samlet beløb af 13 mill. kr., jfr. tabel 7.12. og 7.13.

De samlede udgifter til undervisningsvæsenet har i finansåret 1980/81 således andraget ca. 217,4 mill. kr. Disse udredes med ca. 44 % af statskassen, ca. 34 % af landskassen, ca. 21 % af kommunerne og ca. 1 % af private. I 1979/80 udgjorde de samlede udgifter til undervisningsvæsenet 180,1 mill. kr., hvoraf 136,2 mill. kr. i driftsudgifter, 32,5 mill. kr. i anlægsudgifter og 11,4 mill. kr. i elevtilskud. Der er således tale om en stigning i de samlede udgifter fra 1979/80 til 1980/81 på omkring 20 %.

BØRNESKOLEN

Folkeskolen

Folkeskolens styrelse er fastlagt i lagtingslov nr. 21 af 22. marts 1979 om folkeskolen. Loven, der er udstedt med hjemmel i den foran nævnte rammelov for Færøerne om folkeskolen, afløste ved skoleårets begyndelse den 1. august 1979 den hidtil gældende lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne.

Folkeskolen er fortsat kommunal. Med den nye folkeskolelov er dog sket den ændring, at kommunen alene har ansvaret for, at kommunens beboere kan få den fornødne undervisning, herunder at de nødvendige økonomiske midler og de fornødne undervisningslokaler stilles til rådighed, medens tilsynet med og styrelsen iøvrigt af kommunens skoler udøves af skolekommissionen, der har kompetence i alle sager vedrørende kommunens skolevæsen, der ikke udtrykkeligt er henlagt til andre myndigheder. Skolekommissionen vælges samtidig med og efter samme regler som kommunalbestyrelsen. Overopsynet med folkeskolen føres af undervisningsrådet, der i henhold til sty-

reelsesloven har overført dette til undervisningsdirektoratet.

Folkeskolen omfatter efter de nye regler en syv-årig grundskole og en to-årig fortsættelsesskole, der kan videreføres med en 10. klasse. Undervisningspligten er 7 år, men langt den overvejende del af eleverne fortsætter i fortsættelsesskolen. Med den nye lov er realafdelingen bortfaldet således, at realeksamen efter de hidtil gældende regler sidste gang afholdtes i 1981. Skolen er herefter en udelt skole, der dog har en udstrakt valgfrihed i fagkombinationerne i fortsættelsesskolen, særligt i 10. klasse. Udover valgfrihed i fagmæssig henseende vil der endvidere i visse fag i 8.-10. klasse kunne vælges mellem undervisning i grundkursus og udvidet kursus. Ved afslutningen af undervisningen i 9. og 10. klasse kan eleverne indstille sig til en afgangsprøve.

Lærernes lønnings- og andre ansættelsesforhold er fastsat i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Den heri fastsatte kompetence for Færøernes skoledirektion til at ansætte lærere er fra 1. august 1979 overført til undervisningsrådet. Ansættelsen sker efter indstilling fra skolekommissionen. Det kræves efter loven, at en lærer skal have eksamen fra Færøernes seminarium eller eksamen fra et dansk seminarium med tillæg af en særlig prøve i færøsk efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte regler.

Lærerne i den færøske folkeskole er bortset fra de højere stillinger fra viceinspektør og derover lønnet i samme lønklasse som lærerne i den danske folkeskole. Grundlønningerne og de nærmere regler om lønfastsættelser iøvrigt fastsættes efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Færøernes lærerforening. Dyrtidsreguleringen sker efter færøsk pristal efter samme regler som for færøske tjenestemænd. Den færøske tjenestemandsløvslov er opbygget efter de samme principper som den danske.

I konsekvens af de omtalte ændringer i undervisningsvæsenets styrelse er et forslag til lov om ændring af den nugældende lov om tjenestemænd i den færøske folkeskole i øjeblikket under udarbejdelse. Herefter vil kompetencen til ansættelse af de hidtil kongeligt udnævnte skoleinspektører og andet ledende personale inden for skolevæsenet overgå til Færøernes landsstyre efter indstilling fra undervisningsrådet. Indtil ændringsloven kan vedtages, er administrationen af loven om tjenestemænd i den færøske folkeskole i henhold til en af undervisningsministeriet given bemyndigelse overført

til undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet.

Udover de tjenestemandsansatte lærere beskæftiges et betydeligt antal timelærere, faglærere samt løse og faste vikarer i den færøske folkeskole. Disse ansættes af skolekommissionen efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte retningslinjer, og deres løn- og arbejdsvilkår fastsættes af undervisningsrådet.

Lærerlønningerne, der udgør ca. 70 % af samtlige driftsudgifter for folkeskolen, afholdes fuldt ud af statskassen og landskassen og fordeles mellem disse med 55 % til statskassen og 45 % til landskassen. Pensionerne fordeles med 80 % til statskassen og 20 % til landskassen. Det ugentlige lærertimetal i skoleåret 1981/82 er ca. 16.635 imod ca. 14.600 for skoleåret 1980/81.

Størsteparten af de øvrige driftsudgifter udredes af kommunerne, idet dog disses udgifter til godkendt skolekørsel afholdes med 50 % af statskassen og landskassen og deles ligeligt mellem disse. I særlige tilfælde afholder statskassen og landskassen tilsammen 75 % af udgifterne til skolekørsel.

Folkeskolens samlede driftsudgifter, der i 1980/81 udgjorde 108,1 mill. kr., jfr. tabel 7. 2., har i de senere år stort set været fordelt med 45 % på statskassen, 35 % på landskassen og 20 % på kommunerne.

Til anlægsudgifterne ved folkeskolebyggeri ydes der 30 % tilskud af landskassen og 20 % af statskassen, medens kommunerne selv dækker 50 % af anlægsudgifterne, ofte ved optagelse af lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Efter samme regler ydes tilskud til idrætsbyggerier, der har tilknytning til eller i væsentligt omfang benyttes i skoleundervisningen. I 1980/81 er der af kommunerne skønsmæssigt investeret ca. 45,5 mill. kr. i skole- og idrætsbyggeri, hvoraf 17 mill. kr. er refunderet af statskassen og landskassen.

Private skoler

Der er to private skoler, der begge ligger i Tórshavn. De får i henhold til finansudvalgsbeslutning af 25. juni 1952 et tilskud af statskassen på 85 % af de udbetalte lærerlønninger. Dette er i overensstemmelse med de regler, der gjaldt i Danmark efter den gamle friskolelov af 12. juli 1946, medens de nye danske regler, der medfører tilskud på 85 % af alle tilskudsberettigede udgifter, ikke er gennemført på Færøerne. Statstilskuddet, der i 1980/81 var på 2,9 mill. kr., dækker ca. 80 % af skolernes samlede udgifter.

Der ydes ikke tilskud af landskassen, men kommunen yder et beskedent tilskud. Herudover deltager børn i de to skoler på lige fod med børn i kommunens skoler i den kommunale skolelæge- og skoletandlægeordning. De to skoler er godkendte af undervisningsrådet, landsstyret og undervisningsministeriet og står under tilsyn af skolekommissionen i det omfang, tilsyn kræves efter lovgivningen.

Gymnasiet og HF

I henhold til lagtingslov nr. 20 af 23. april 1976 om Færøernes gymnasium og HF-kursus er gymnasiet og HF-kurset en institution under landsstyret. Der kan oprettes afdelinger af institutionen. Rektor har det daglige administrative og pædagogiske ansvar for skolen. Overopsynet med gymnasie- og HF-undervisningen føres efter styrelsesloven af undervisningsdirektoratet, der bl. a. skal godkende skolens undervisningsplaner.

Landskassen udreder alle udgifter i forbindelse med gymnasiet og HF-kurset. Driftsudgifterne hertil var i 1980/81 ialt 13,1 mill. kr., jfr. tabel 7. 2.

Gymnasieundervisningen gives på Føroya Studentaskúli i Tórshavn på følgende linier: nysproglig, samfundssproglig, samfundsmatematisk, matematisk-naturfaglig og matematisk-fysisk. HF-undervisningen gives på gymnasiet samt i Klaksvík, Gøta, Tvøroyri og Vágur.

Det lovmæssige grundlag for HF, hvortil undervisningen påbegyndtes i 1974, er tilvejebragt ved lagtingslov nr. 22 af 23. april 1976 om højere forberedelseseksamen. Eksamen blev for første gang afholdt i 1976. I 1981 blev der optaget 8 HF-klasser, heraf 3 i Tórshavn, 1 i Klaksvík, 2 i Gøta og 2 på Suðuroy. I gymnasiet optoges 7 1. g.-klasser i 1981.

I Tórshavn varetages gymnasie- og HF-undervisningen af 52 lærere, der i efteråret 1981 underviste 1.466,5 ugentlige timer. Af disse lærere er 44 heltidsansatte. HF-undervisningen i Klaksvík, Gøta og Suðuroy varetages af 10 akademisk uddannede heltidsbeskæftigede lærere og 31 deltidbeskæftigede, iberegnet rejselærere, med ialt 708,5 timer i efteråret 1981. Da det kun i begrænset omfang særlig uden for Tórshavn har været muligt at ansætte lærere, der fuldt ud opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF, har man som en midlertidig ordning specielt for HF på Færøerne anvendt lokalt ansatte folkeskolelærere i en række fag, hvor eleverne, ud over den undervisning disse giver, yderligere får undervisning af

støttelærere, der opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF. Disse støttelærere har ansvaret for undervisningen i det pågældende fag.

Skolernes virksomhed

Tabel 7. 3. Antal skoler, elever og lærere i kommunale og private skoler samt gymnasium og HF-kursus 1977/78 - 1981/82

	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82
A. <u>Antal skoler</u> ¹⁾	70	70	70	70	71
heraf med undervisning ud over 7. årg.	16	16	16	18	18
B. <u>Antal lærere</u> ²⁾	466	476	484	481	473
C. <u>Antal elever</u>					
HF-klasser	193	156	183	251	282
gymnasieklasser	186	200	250	295	371
realklasser ³⁾	1.310	1.347	869	406	0
8., 9. og 10. klasser	714	724	1.295	1.885	2.349
folkeskolen iøvrigt	5.600	5.596	5.583	5.456	5.326
privatskoler	474	456	442	423	434
<u>Elever ialt</u>	<u>8.477</u>	<u>8.479</u>	<u>8.622</u>	<u>8.716</u>	<u>8.762</u>

1) Excl. gymnasium og HF-kursus

2) Heltidsansatte. Hertil kommer vikarer m.v., i 1981/82 ialt 76 årsvikarer

3) Realafdelingen bortfaldt i skoleåret 1980/81

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Fra midten af 1960^{erne} er der sket en betydelig udvidelse af antallet af skoler med undervisning ud over 7. årgang. Det er således kun børn fra de fjernest liggende øer, der må flytte hjemmefra for at få skolegang ud over 7. årgang. Den største skole har over 650 elever, medens enkelte skoler kun har én elev.

I takt med udbygningen af skolerne er der sket en stigning i antallet af lærere. Der er i årets løb normeret 12 nye stillinger i folkeskolen, således at der pr. 1. januar 1982 ialt er normeret 450 lærerembeder, hvoraf 441 er besat. De ledige stillinger samt 34 midlertidige vikarstillinger bestrides af vikarer.

Hertil kommer, at der læses et meget stort antal overtimer, navnlig ved de større skoler.

Tabel 7. 4. Antal elever i skoleårene 1977/78 - 1980/81 fordelt på årgange og klassetrin

	1977/ 1978	1978/ 1979	1979/ 1980	1980/81		1981/82			
	<u>Ialt</u>	<u>Ialt</u>	<u>Ialt</u>	<u>Drenge</u>	<u>Piger</u>	<u>Ialt</u>	<u>Drenge</u>	<u>Piger</u>	<u>Ialt</u>
Forskolekl.	48	48	46	26	18	44	25	19	44
1. årgang	790	767	825	445	384	829	420	410	830
2. årgang	813	794	781	437	392	829	441	388	829
3. årgang	874	823	795	381	391	772	433	385	818
4. årgang	929	867	822	388	392	780	387	395	782
5. årgang	945	936	878	405	416	821	387	391	778
6. årgang	869	956	933	455	422	877	407	408	815
7. årgang	806	861	945	473	454	927	452	412	864
8. årgang	290	276	812	450	460	910	445	466	911
9. årgang	240	252	276	379	386	765	415	444	859
10. klasse	184	196	207	92	118	210	269	312	581
1. real ¹⁾	508	488							
2. real ¹⁾	427	455	441						
3. real	375	404	428	172	234	406			
1. gymn. kl.	62	81	111	52	55	107	70	88	158
2. gymn. kl.	56	62	80	49	60	109	46	56	102
3. gymn. kl.	68	57	59	40	39	79	50	61	111
1. HF-klasse	83	75	122	59	87	146	52	97	149
2. HF-klasse	98	73	71	44	61	105	56	77	133
Enkeltfags- studerende							1	9	10
Ialt	8.465 ²⁾	8.471 ³⁾	8.632 ⁴⁾	4.347	4.369	8.716 ⁵⁾	4.331	4.399	8.730

1) Som følge af realafdelingens bortfald er der i skoleåret 1981/82 ingen realklasser.

2) Hertil kommer 12 enkeltfagsstuderende ved HF

3) Hertil kommer 8 enkeltfagsstuderende ved HF

4) Hertil kommer 7 enkeltfagsstuderende ved HF

5) Iberegnet 13 enkeltfagsstuderende ved HF

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Det samlede elevtal er steget med 14 i forhold til skoleåret 1980/81. Ialt blev i 1981 udskrevet 944 elever af folkeskolen.

Af den årgang, der i 1980/81 gik i 7. klasse, har 98 % efter undervisningspligtens ophør fortsat skolegangen i 8. klasse i 1981/82.

Denne andel har været stort set uændret i en årrække.

Specialundervisningen

Specialundervisningen for handicappede børn finder sted ved de almindelige skoler og på Skúlin á Trøðni (Færøernes Specialskole). Pr. 1. januar 1982 blev der givet specialundervisning på 40 almindelige skoler. 203 lærere på disse skoler underviste 612 elever i 1.056 ugentlige timer. Egentlige hjælpeklasser fandtes på 2 af de 38 kommunale skoler, der har specialundervisning.

Undervisningen af høre- og talehæmmede elever varetages af 7 høre- og talelærere og omfatter børn og unge fra 0-18 år.

Til undervisningsdirektoratet er knyttet en konsulent for specialundervisningen, en synskonsulent og en høre/talekonsulent.

I forhold til skoleåret 1980/81 er der tale om en mindre forøgelse af antallet af elever under specialundervisning, medens antallet af læste specialundervisningstimer stort set er uændret.

Til elever, der på grund af sygdom midlertidigt ikke er i stand til at følge den normale undervisning i skolen, ydes særundervisning i hjemmet eller på sygehuset. Endvidere gives speciel undervisning i færøsk for fremmedsprogede elever.

Tabel 7. 5. Antal elever under specialundervisningen pr. 1. januar 1982 i folkeskolen og privatskoler fordelt efter hoved-

	<u>handicap</u>			<u>Andre</u>			<u>Ialt</u>		
	<u>Tórshavn og omegn</u>			<u>byer og bygder</u>					
<u>Handicap</u>	<u>Piger</u>	<u>Drenge</u>	<u>Ialt</u>	<u>Piger</u>	<u>Drenge</u>	<u>Ialt</u>	<u>Piger</u>	<u>Drenge</u>	<u>Ialt</u>
Synshæmmede	3	6	9	9	6	15	12	12	24
Hørehæmmede	0	1	1	4	5	9	4	6	10
Talehæmmede	14	28	42	28	60	88	42	88	130
Læse-, skrive- og regneret.	37	106	143	63	194	257	100	300	400
Bevæg.hæmmede	1	1	2	8	4	12	9	5	14
Svagt begavede og åndssvage	8	2	10	10	11	21	18	13	31
Adfærdsvan-skelige	0	1	1	1	1	2	1	2	3
1.1.1982 ialt	63	145	208	123	281	404	186	426	612
1.1.1981 ialt	67	130	197	113	267	380	180	397	577
1.1.1980 ialt			165			396			561
1.1.1979 ialt			132			418			550
1.1.1978 ialt			196			372			568

Kilde: Oplysninger fra skolerne

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Færøernes akademi

Færøernes akademi er en selvejende institution, der er oprettet i henhold til lagtingslov nr. 28 af 20. maj 1965. Området er særanliggende, og institutionens driftsudgifter, der i 1980/81 udgjorde 3,1 mill. kr., dækkes af landskassen.

Efter at man i 10 år havde gennemført eksamensfrit studium (årskursus i færøsk for lærere og studenter), oprettedes i 1974 ved den færøske afdeling et et-årigt eksamensstudium i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur. I 1975 afsluttede 8 studerende denne uddannelse, i 1976 11 og 1978 5. Det et-årige studium er godkendt som svarende til "grunnfag" ved universiteterne i Oslo og Trondhjem samt som et år af B.A.-studiet ved Islands Universitet.

I 1976 påbegyndtes undervisning til exam.art. i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur. Dette er en et-årig fortsættelse af det ovennævnte studium. Det udvidede studium afsluttedes i 1977 af 13 studerende (heraf 3 lærere), i 1979 af 4 studerende (heraf 1 lærer) og i 1981 af 10 studerende. Efter ansøgning er den to-årige exam.-art.-uddannelse godkendt som ækvivalent med humanistiske bifag og som adgangsgivende til studiet i nordisk filologi ved universiteterne i København, Odense og Århus, med "mellomfag" i Oslo og Trondhjem samt som 2 år af B.A.-studiet ved Islands Universitet.

Etableringen af exam.art.-studiet i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur har medført, at årskurset i færøsk for lærere kun afholdes hvert andet år, nemlig samtidig med det et-årige eksamensstudium, der i ret stor udstrækning lader sig koordinere med årskurset. Ligeledes er undervisningen tilrettelagt med mulighed for deltagelse i begge kurser. I 1981 er alle lærerkurser på akademiet centraliseret og administreres af akademiets kontor (se senere).

I efteråret 1981 påbegyndte 10 studerende det et-årige eksamenskursus i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur.

På akademiets afdeling for færøsk er der normeret 4 lærerstillinger.

I september 1972 påbegyndte akademiet undervisning til en to-årig naturvidenskabelig-filosofisk basisuddannelse. Hovedformålene med denne uddannelse var:

Opbygning af et naturvidenskabeligt akademisk miljø, tilpasset færøske forhold.

Forberedelse til forskellige højere uddannelser, som det færøske samfund har behov for.

Forberedelse til videregående uddannelser på højere læreanstalter i andre lande i henhold til generelle eller specielle aftaler, og dermed forkortelse af studietiden i udlandet.

I perioden 1972-80 gennemførte 4 hold, eller ialt 40 studerende, uddannelsen. I september 1981 påbegyndte 16 studerende basisuddannelse, 10 i fagene matematik-fysik, 6 i fagene kemi-biologi.

Lærerstaben ved basisuddannelsen består af 4.

I de år, hvor basisuddannelsen har bestået som en afdeling ved akademiet, er der efterhånden foretaget ændringer i uddannelsen, og den er nu lagt i fastere rammer i henhold til landsstyrets bekendtgørelse nr. 59 af 13. maj 1980 om en naturvidenskabelig afdeling og en basisuddannelse. Der blev ikke optaget nye studerende i efteråret 1980. I stedet var der kursustilbud for lærere i matematik, fysik og kemi. Kun kurset i matematik fik tilstrækkelig tilslutning, og det gennemførtes som halvdagskursus en gang om ugen i Tórshavn, Runavík og Tvøroyri. Kursusdeltagere var 17.

Allerede inden man gik i gang med basisuddannelsen, blev der underskrevet samarbejdsaftaler med Roskilde Universitetscenter og Odense Universitet (denne sidstnævnte er senere revideret to gange, senest i marts 1980). Ifølge denne aftale kan studenter med basisuddannelse herfra fortsætte studierne i en eller flere naturvidenskabelige fag ved et af de nævnte universiteter med fuld meritering.

Samarbejdsaftalen med Aalborg Universitetscenter blev underskrevet i 1977. Ifølge denne aftale har studenter med basisuddannelse herfra mulighed for at opnå 1 - 1½ års meritering i ingeniørstudiet. I marts 1980 er der truffet aftale med Danmarks Tekniske Højskole om en betydelig meritering for ingeniørstuderende. I foråret 1982 vil der formentlig indgås en aftale med Landbohøjskolen i København. Desuden arbejder man for at få direkte aftaler med universiteterne i Bergen og Reykjavík.

I september 1976 indledte akademiet forsøgsvis en to-årig prædeutisk uddannelse i teologi, svarende til forprøven ved de teologiske fakulteter i Danmark. Der var 5 studerende på det første hold, 3 gennemførte studiet i alle fag, medens 2 tog eksamen i de fleste af fagene.

I 1978 blev den teologiske afdeling organiseret som selvstændig afdeling ved akademiet og samme år påbegyndtes et to-årigt

propædeutisk studium. 5 studerende afsluttede eksamen i 1980, desuden var der en studerende, der tog eksamen i et enkelt fag.

Efter anmodning fra de studerende fortsatte man i efteråret 1980 med 3. års undervisning i Det nye Testamente, Det gamle Testamente og kirkehistorie. Der var 5 studerende - dog ikke i alle fag - og disse 5 tog eksamen i sommeren 1981.

I samarbejde med lærerne ved basisuddannelsen gennemførte Færøernes akademi i 1979/80 to forsøgskurser for folkeskolelærere: et årskursus i naturfag (med særlig vægt på færøske forhold) og et 150 timers kursus i elektroteknik og datalogi. Elevtallet var henholdsvis 4 og 5. Undervisningen varetoges af 3 faste lærere ved basisuddannelsen samt 6 timelærere.

I oktober 1980 startede et kursus i kristendomskundskab for folkeskolelærere o. a. med 13 deltagere. Kurset afholdes på skolen på Oyrarbakki.

I september 1981 indledte akademiet igen en to-årig propædeutisk basisuddannelse, denne gang med 3 studerende.

Mulighederne for videre studier er gode. Universiteterne i København, Århus, Reykjavík og Oslo giver fuld godskrivning for de teologiske studier fra Færøernes akademi.

På den teologiske afdeling er normeret en halv fast stilling.

I oktober 1980 tog akademiet initiativet til at nedsætte et læse- og planlægningsudvalg, der skulle arbejde med lærerkurser på akademiet. I dette udvalg var repræsentanter for undervisningsdirektoratet, Færøernes lærerforening, Færøernes seminarium og 2 repræsentanter for akademiet. Udvalget fremlagde i februar 1981 resultatet af udvalgsarbejdet, og samme måned udsendte akademiet et program over lærerkurser i 1981/82 til skolerne:

I Tórshavn september-maj, 1-4 timer om ugen: Undervisningsmetoder og psykologi. Religion (senere aflyst). Færøsk sprog: grammatik, sproghistorie og fonetik, oversættelse og sprogpleje. Færøsk litteratur, ældre og nyere litteratur, litteraturundervisning. Færøsk kultur og kulturhistorie. Forskellige støttefag: bibliotekskundskab, ældre skriftformer, færøsk bosættelseshistorie, den færøske historie. Botanik. Økologi. Fysik. Kemi/biologi (senere aflyst). I Oyrarbakki september - december 3 timer om ugen: Datalogi. Herudover 5 ugekurser: Botanik (på Sandur sommeren 1981). Islandsk. Norsk (disse 2 fag afholdt i Tórshavn i januar 1982). Mikroskopering (Oyrarbakki januar 1982). Religion (Tórshavn for-

året 1982).

Tallene for kursusvirksomhed indtil årsskiftet 1982 var følgende: 14 forskellige kursér med ialt 153 deltagere. Der var 63 forskellige studerende, hvoraf 10 deltager fuldtid i årskursus, d. v. s. har et timetal på ca. 500 om året. 21 forskellige lærere har undervist ved kurserne, timetallet har været på ialt 398.

Den offentlige aftenundervisning i vintersæsonen 1981/82 består af kurser i følgende fag: færøsk, engelsk, gammel skrift og slægtsforskning, disse kurser strækker sig fra oktober til marts. 30 timers grundkursus - og fra februar 20 timers fortsættelseskursus i havebrug og 16 timers kursus i færøsk statistik. Tallet af tilmeldte kursusedtagere var 213 fordelt på 13 hold.

Offentlige forelæsninger 1981: I forårssemestret var der ialt 14 forelæsninger med 4 hovedemner; i efterårssemestret 10 fordelt på 5 hovedemner. Disse 24 forelæsninger har været fulgt af ialt 1.570 tilhørere.

I 1980 udskrev akademiet en prisopgave om den færøske bygdeskole til 1950. Fristen til at indsende materialet blev forlænget fra 1. november 1981 til 1. marts 1982.

Prisopgaven 1981/82 har titlen: Tørvearbejde. Materialet til denne opgave skal indsendes til akademiet inden den 1. november 1982.

Færøernes seminarium

Færøernes seminarium er et statsseminarium og uddannelsen sker i henhold til rammelo for Færøerne af 14. februar 1979 og lagtingslov nr. 69 af 28. maj 1980 om læreruddannelsen.

Tilsynet og administrationen ligger hos undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet sammen med Direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v.

Tabel 7. 6. Antal elever ved Færøernes seminarium pr. 1. januar 1978-1982

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
1. år	44	22	26	24	24
2. år	25	41	22	28	24
3. år	27	25	40	22	28
4. år	22	27	25	39	22
Ialt	118 ¹⁾	115 ²⁾	113 ³⁾	113 ⁴⁾	96 ⁵⁾

1) Heraf 40 kvinder 2) Heraf 42 kvinder 3) Heraf 51 kvinder

4) Heraf 55 kvinder 5) Heraf 55 kvinder

Kilde: Seminariet

Optagelsesbetingelserne på seminariet er bestået studenter-eksamen, HF eller lignende. I 1977/78 er for første gang optaget 2 klasser. Undervisningen ved seminariet skal udover at uddanne lærere til folkeskolen (grundskolen og fortsættelsesskolen) tillige sigte mod, at lærerne skal kunne påtage sig undervisning i aften- og ungdomsskoler.

Seminariet har 11,5 fastansatte lærere og 16 deltidsansatte. Det ugentlige lærertimetotal er på 357. Seminariets driftsudgifter, der i 1980/81 udgjorde 7,3 mill. kr., afholdes fuldt ud af statskassen.

I forbindelse med seminariet findes en øvelsesskole med ca. 500 elever, der er oprettet af Tórshavn kommune og drives af denne som den ene af de kommunale skoler med fortsættelsesafdeling.

Efteruddannelse af lærere

Lærerne efteruddannes ved deltagelse i årskursus samt kortere kurser, først og fremmest på Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks Sløjd-lærerskole og Danmarks Højskole for Legemsøvelser samt på Fróðskaparsetur Føroya (Færøernes akademi). Herudover har færøske lærere deltaget i årskurser i andre lande. Endvidere afholdes årligt kortere kurser på Færøerne. Danmarks Lærerhøjskole havde i 1981 et kursus i religion. I de senere år er oprettet flere foreninger af lærere i særlige fag. Disse foreninger har haft korte kurser for lærere. Undervisningsdirektoratet har givet økonomisk hjælp til flere af disse kurser.

Færøernes sygeplejeskole

Færøernes sygeplejeskole er oprettet af de 3 sygehuse og godkendt af sundhedsstyrelsen som egentlig sygeplejeskole. I modsætning til tidligere kan eleverne nu modtage al undervisning på Færøerne. Således er fra 1976 al psykiatrisk undervisning givet på Færøerne. Første hold, der blev undervist efter denne ordning, blev dimmitteret i februar 1978. Den teoretiske undervisning er koncentreret på selve sygeplejeskolen, der ligger i forbindelse med Landssjúkrahúsið, hvor det meste af den praktiske undervisning finder sted. Resten af den praktiske undervisning finder sted på børneinstitutioner og pleje- og alderdomshjem.

Udgifterne ved undervisningen betales af Landssjúkrahúsið.

Fra oktober 1979 undervises de ved forskolen optagne elever efter den nye anordning nr. 31 af 29. januar 1979 om sygeplejerske-

uddannelsen. Grunduddannelsen består af en forskole på et halvt år og en herpå følgende tre-årig uddannelse bestående af blandet teori- og praktikundervisning. Skolens uddannelsesplan skal godkendes af sundhedsstyrelsen, og skolen står under tilsyn af denne. Skolen ledes af et skoleråd, sammensat efter nærmere af sundhedsstyrelsen fastsatte regler samt en sygeplejeuddannet forstander.

Tabel 7. 7. Antal elever på sygeplejeskolen 1. januar 1977 - 1. januar 1981

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Grundlæggende år	14	15	18	22	20
1. år	17	13	15	18	22
2. år	14	17	13	15	17
3. år	<u>21</u>	<u>14</u>	<u>17</u>	<u>13</u>	<u>15</u>
<u>1.-3. år ialt</u>	<u>52</u>	<u>44</u>	<u>45</u>	<u>46</u>	<u>54</u>

Kilde: Skolen

Ved skolen er ansat en forstanderinde samt 4,5 heltidsbeskæftigede og 40 deltidsbeskæftigede lærere.

ERHVERVSUDDANNELSER

Efter aftale mellem landsstyret og undervisningsministeriet er lov nr. 54 af 14. februar 1979 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler sat i kraft den 1. august 1979. Kompetencen til godkendelse af disse skoler samt til fastsættelse af regler for omfanget, indholdet og tilrettelæggelsen af disses undervisning er herved overført til det færøske hjemmestyre. Rammeloven afløser de hidtidige lovbestemmelser på dette område, idet dog bestemmelserne for tilskud til skolerne, der er givet i §§ 4-18 i anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m. v. til disse skoler, som ændret ved anordning nr. 518 af 23. september 1977 indtil videre forbliver i kraft.

Færøernes maskinskole

Færøernes maskinskole er en selvejende institution anerkendt af undervisningsministeriet. Den modtager statstilskud i henhold til anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m. v. til disse skoler. De samlede driftsudgifter iberegnet undervisningsmateriel udgjorde i 1981 2.113.227 mill. kr.,

der dækkes fuldt ud af statskassen. Skolen har indtil videre til huse i lejede lokaler i Tórshavn.

Tabel 7. 8. Antal elever på Færøernes maskinskole i årene 1976-81

Januar-juni = 1	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Juni-januar = 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
Forb.kursus ^{x)}	18 -	17 -	17 -	18 -	10 10	10 18
Maskinisteksamen	- 26	- 21	- 24	- 21	- 28	- 32
<u>Maskinmestereks.</u>						
1. semester	29 -	19 -	22 -	19 -	18 -	30 -
2. semester	- 32	- 19	- 19	- 19	- 17	- 33
3. semester	24 -	23 9	17 -	19 -	28 -	20 -
<u>Ialt</u>	<u>71 58</u>	<u>69 49</u>	<u>56 43</u>	<u>56 40</u>	<u>56 55</u>	<u>63 83</u>

x) Her betyder perioden "2" månederne november-december

Kilde: Skolen

I henhold til lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre, er maskinmesteruddannelsen af 1½ års varighed, og optagelsesbetingelsen er bestået maskinisteksamen. Ved indførelsen af disse bestemmelser afskaffedes den færøske maskin-eksamen.

Skolen har 4 heltids- og 6 deltidssansatte lærere. Lærertimetallet for hvert hold er normalt 32 timer om ugen - i 1981 128 timer ugentlig første halvår og 160 timer ugentlig sidste halvår.

Der påbegyndes forberedelseskursus i november måned og maskinistkursus i august. Disse kurser er af henholdsvis 8 måneders og et halvt års varighed. Maskinmesterkursus påbegyndes hvert år i januar og afsluttes 1½ år senere. Skolen vil således have 3 kurser løbende i perioden 1. januar - 30. juni, 2 i perioden 1. august - 31. oktober og 3 fra 1. november - 31. december.

Tekniske skoler

De tekniske skoler på Færøerne er selvejende institutioner, der som Færøernes maskinskole er anerkendt af undervisningsministeriet og får statstilskud i henhold til den under maskinskolen nævnte anordning.

Denne blev ved anordning nr. 518 af 23. september 1977 ændret således, at driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med 80 % og fra kommunerne med 20 %.

Endringen har virkning for undervisningen af lærlinge, der har indgået lærlingeforhold den 1. april 1975 eller senere. Den

hidtidige fordeling har været indtil 65 % fra staten, indtil 30 % fra kommunerne og resten fra mestrene. Udgifterne ved undervisningen ved skolernes eksamensafdelinger dækkes med 100 % fra statskassen.

Endvidere kan der til bygninger m. v. af statskassen ydes rente- og afdragsfrie lån på indtil halvdelen af opførelsesværdien. Til anskaffelse af udstyr til lærlingeundervisningen yder statskassen tilskud på 100 % af udgifterne. De samlede driftsudgifter ved de to tekniske skoler og de dertil hørende skolehjem udgjorde i 1980/81 omkring 8,5 mill. kr. Heraf betalte statskassen 85 %, kommunerne godt 11 % og private de resterende knap 4 %.

De to tekniske skoler i Tórshavn og Klaksvík underviste i skoleåret 1980/81 i ialt 9 håndværksfag. I 1978/79 gennemførtes ved teknisk skole i Tórshavn tillige et kursus i el-svejsning. Al lærlingeundervisning foregår på dagskole. Teknisk skole i Tórshavn har undervisning i alle fagene, medens teknisk skole i Klaksvík har undervisning i tømrer-, snedker-, maskinarbejder- og elektrikerfagene. Lærlinge, der påbegynder et læreforhold inden for maskinarbejder-, snedker- og tømrerfagene fra Eysturoy og Norðoyar, går på skole i Klaksvík, medens de øvrige lærlinge undervises i Tórshavn.

Tabel 7. 9. Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1980/81 fordelt på årgange

	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Automekanikere	26	16	20	24	86
Blikkenslagere og rørleggere	2	2	0	2	6
Bygningsmalere	0	0	0	0	0
Bygningssnedkere	17	10	23	0	50
Bygningstømrere	18	16	24	1	59
Elektrikere	11	7	26	12x13 ¹⁾	69
Frisører	10	7	0	12	29
Maskinarbejdere	49	25	14	33	121
Skibsbyggere	0	0	0	0	0
1980/81 ialt	105	65	87	71	328
1979/80 ialt	85	96	132	127	440
1978/79 ialt	131	111	122	127	491
1977/78 ialt	115	110	96	115	436
1976/77 ialt	119	112	117	109	457

1) 4.-6. år

Kilde: Skolerne

I 1980/81 var eleverne fordelt med 331 på teknisk skole i Tórshavn og 111 på teknisk skole i Klaksvík. De tilsvarende tal for skoleåret 1979/80 var henholdsvis 340 og 100.

Teknisk skole i Tórshavn har i skoleåret 1980/81 haft 24 elever, der læste til teknisk assistent, og to klasser med ialt 28 elever, der læste til teknisk forberedelseseksamen. I juni 1981 tog 24 elever teknisk forberedelseseksamen.

Den tekniske skole i Tórshavn beskæftigede pr. 1. januar 1982 14 lærere ved lærlingeundervisningen og 13 lærere ved eksamensundervisningen, 3 lærere ved begge former for undervisning, eller ialt 24 lærere. For finansåret 1980 var det samlede antal lærer- og elev-timer henholdsvis

lærlingeundervisningen:	10.800 og 160.680
<u>eksamensundervisningen:</u>	<u>2.144 og 26.912</u>
eller ialt	12.944 og 187.592

Klaksvík tekniske skole beskæftigede pr. 1. januar 1982 8 lærere, hvoraf 5 er heltids- og 3 deltidsbeskæftigede.

Samlede lærer- og undervisningstimer var henholdsvis:

elektrikerfaget	1.000 og 5.400
maskinfaget	1.680 og 17.280
<u>tømrer-/snedkerfaget</u>	<u>1.440 og 12.480</u>
ialt	4.120 og 35.160

I 1976 blev skolehjemmene ved de to tekniske skoler taget i brug. I Tórshavn er der 88 sengepladser og i Klaksvík 28 sengepladser. Skolehjemmet i Klaksvík indeholder endvidere værkstedslokaler til maskinarbejderfaget, medens el-lærlinge, tømrer- og snedkerlærlinge foreløbig holder til i Kí-hallen og i en del af skolehjemmet.

Handelsskolen

Handelsskolen, der er centralskole for hele landet, er en selvejende institution, der modtager tilskud efter tilsvarende regler som de tekniske skoler. Skolen har afdelinger i Tórshavn, Klaksvík, Fuglafjørður, Tvøroyri, Vágur, Sørvágur, Oyrarbakki og Vestmanna. Ved de fem sidste afdelinger kan eleverne alene tage visse statskontrollerede enkeltfagprøver, medens der ved de tre førstnævnte afdelinger foruden enkeltfagprøverne kan tages lærlingeprøver og merkonomeksamen. Merkonomkursus påbegyndtes dog i Tvøroyri i 1981. I Tórshavn blev i 1978 for første gang påbegyndt højere handelsun-

dervisning. Denne undervisning foregår om dagen, medens den øvrige undervisning alene foregår om aftenen. Endvidere arrangeres undervisning i bankfaget og kortere erhvervskurser. I 1981 påbegyndtes endvidere kursus for advokatsekretærer.

Af de samlede driftsudgifter i 1981 på 3,3 mill. kr. afholdt statskassen 91% og kommunerne 7%, medens 2% afholdtes af private.

Tabel 7. 10. Handelsskolens elevtal pr. 1. januar 1982

	<u>Tórs-</u> <u>havn</u>	<u>Klaks-</u> <u>vík</u>	<u>Eyst-</u> <u>uroy</u>	<u>Suð-</u> <u>uroy</u>	<u>Vág-</u> <u>ar</u>	<u>Oyra-</u> <u>bakki</u>	<u>Vest-</u> <u>mann</u>	<u>Ialt</u>
Lærlinge på kon- tor og grossist- linien	<u>107</u>	<u>19</u>	<u>13</u>					<u>139</u>
1. år	50	14	7					71
2. år	57	5	6					68
Lærlinge på butikslinien	<u>21</u>							<u>21</u>
1. år	12							12
2. år	9							9
Enkeltofagprøver	<u>47</u>	<u>29</u>	<u>36</u>	<u>90</u>	<u>33</u>		<u>12</u>	<u>247</u>
maskinskrivning	22	19	10	43	15		12	121
bogføring	11	6	12	13	8			50
engelsk I, II og III	7	1	12	16	10			46
færøsk				11				11
regning	5	1	2					8
tysk				7				7
andet	2	2						4
Højere enkeltfag- prøver	<u>28</u>	<u>11</u>						<u>39</u>
Højere handels- eksamen	<u>32</u>							<u>32</u>
1. år	18							18
2. år	14							14
Bankskole			<u>11</u>					<u>11</u>
Advokatsekretær- skole	<u>14</u>							<u>14</u>
Merkonomkurser	<u>85</u>	<u>7</u>	<u>11</u>	<u>12</u>				<u>115</u>
databasehand- ling I	11			12				23
færøsk skatte- ret	21							21
erhvervsret	15							15

(fortsættes)

Handelsskolens elevtal pr. 1. januar 1982 (fortsat)

	<u>Tórs-</u> <u>havn</u>	<u>Klaks-</u> <u>vík</u>	<u>Eyst-</u> <u>uroy</u>	<u>Suð-</u> <u>uroy</u>	<u>Vág-</u> <u>ar</u>	<u>Oyra-</u> <u>bakki</u>	<u>Vest-</u> <u>manna</u>	<u>Ialt</u>
virksomheds- organisation	15		11					26
virksomheds- økonomi	23	7						30
Fagdeltagere	334	66	71	102	33		12	618
Elever ialt								
1/1-1982	392	66	65	76	27	-	12	538
1/1-1981	305	56	86	34	18	18	22	539
1/1-1980	300	32	66	27	32	16	47	520

Kilde: Handelsskolen

De statskontrollerede prøver omfatter de almindelige enkelt-fagprøver og de tidligere højere fagprøver. Begge er et-årige, ligesom merkonomprøverne er et-årige. Prøverne kan efter 2-3 år stykkes sammen til en linieeksamen. Lærlingenes skolegang strækker sig over 2 år.

Skolen havde pr. 1. januar 1982 2 fastansatte lærere og 67 time-lærere. Det samlede ugentlige lærertimetotal andrager 320 timer.

Undervisningen ved handelsskolen omfattede pr. 1. januar 1982 538 personer, hvoraf 331 kvinder. De tilsvarende tal pr. 1. januar 1981 var 539 og 331.

Navigationsskoler

På Færøerne findes 2 navigationsskoler - Føroya Sjómannsskúli i Tórshavn og Klaksvíkar Sjómannsskúli i Klaksvík. Begge skoler er institutioner under Færøernes landsstyre.

De samlede driftsudgifter ved de to navigationsskoler, der i 1980/81 udgjorde ca. 3,7 mill. kr., afholdes fuldt ud af landskassen.

Tabel 7. 11. Antal elever på navigationsskoler 1.1.1978 - 1981.

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Skibsførerelever (12 mdr.s kursus)	17	19	26	16	26
Styrmandselever (24 mdr.s kursus)	55	54	54	64	68
Fiskerskippererelever (12 mdr.s kursus)	48	40	37	33	20
Radiotelegrafistelever (18 mdr.s kursus)	-	6	-	4	-
Kokkeskoleelever (5 mdr.s kursus)	8	-	9	-	-
<u>Ialt</u>	<u>128</u>	<u>119</u>	<u>126</u>	<u>117</u>	<u>114</u>

Kilde: Skolerne

Skibsfører- og styrmandseleverne samt 10 fiskeskippererelever undervises i Tórshavn. De øvrige fiskerskippererelever, radiotelegrafisterne og kokkeskoleeleverne bliver undervist i Klaksvík. På Færøernes navigationsskole er der i 1981 afholdt et duelighedskursus på 50 timer med 44 elever og et kystskipperkursus på 2 måneder med 10 elever.

Begge skoler har afholdt et radiotelefonistkursus (ugekursus).

Skolen i Tórshavn har 13 lærere, hvoraf 2 deltidsbeskæftigede med samlet ugentligt lærertimetotal på 280 timer, medens der på skolen i Klaksvík er ansat 3 heltids- og 3 deltidsbeskæftigede lærere med et samlet ugentligt timetal på 114 timer.

ANDEN UNDERVISNING

Færøernes folkehøjskole

Færøernes folkehøjskole er en selvejende institution, der modtager tilskud fra landskassen i henhold til lagtingslov af 1. juni 1978 om tilskud til folkehøjskoler. Denne lov afløste pr. 1. april 1979 den hidtil gældende lagtingslov fra 1961.

Ifølge de nye regler ydes der tilskud fra landskassen på 100% af udgifterne til aflønning af skolens leder og på 70% af de øvrige driftsudgifter, herunder lærerlønninger, drift af bygninger, undervisningsmateriel m.v. Til anlægsudgifter ydes et tilskud på 50% til køb og opførelse af bygninger i form af et rente- og afdragsfrit lån. Der ydes ikke tilskud til varekøb til kostafdelingen. Endvidere ydes af landskassen tilskud til de enkelte elever i forhold til deres økonomiske forhold.

Af de samlede driftsudgifter i 1980/81 på ialt 1,3 mill. kr., afholdtes 76% (iberegnet tilskud til elever) af landskassen, medens skolen afholder de resterende 24% hovedsagelig indtægter af skolepenge, medens en mindre indtægt indkommer ved afholdelse af kortere kurser i sommerperioden.

Skolen havde på sommerholdet 1981 20 drenge og 23 piger og på vinterholdet 14 drenge og 26 piger, d.v.s. et samlet elevtal på 83 højskoleelever. I skoleåret 1980/81 havde skolen ialt 72 højskoleelever.

Færøernes husholdningsskole

Færøernes husholdningsskole har hjemsted i Klaksvík. Skolen har lokaler i Klaksvík husmoderforenings lokaler. Det første kursus, der var et prøvekursus, blev afholdt i 1974 efter tilladelse fra

landsstyret. Dette prøvekursus gik så godt, at der var ønske om at fortsætte.

I sommeren 1977 blev Færøernes husholdningsskole godkendt af Færøernes landsstyre.

Der afholdes to kurser årligt med 12 elever på hvert kursus. Skolen får støtte fra det offentlige, jfr. lagtingslov nr. 47 af 9. maj 1976.

Aftenskolerne

Den omtalte rammelov nr. 53 af 14. februar 1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.v., der overfører kompetencen til regelfastsættelse på dette område til det færøske hjemmestyre, skal i følge lovens § 10 ikraftsættes af undervisningsministeren efter forhandling med hjemmestyret. Ikraftsættelsestidspunktet afventer vedtagelsen af en lagtingslov med de udfyldende regler for fritidsundervisningen.

Indtil ikraftsættelsen af rammeloven kan finde sted, godkendes aftenskoler efter regler baseret på bekendtgørelse nr. 176 af 7. oktober 1935 om tilskud fra staten til ungdoms- og aftenskoler på Færøerne, idet dog administrationen af dette område i henhold til en af undervisningsministeriet given bemyndigelse er overført fra Færøernes skoledirektion til undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet. Der ydes tilskud af statskassen og landskassen med 70% af lærerlønningerne. Udgifterne iøvrigt afholdes af kommunerne.

Skolerne havde i vinteren 1980/81 ialt 7.600 elever med ialt 37.470 timer mod 7.249 elever og 36.222 timer året før. Af eleverne i 1980/81 var 5.476 kvinder og 2.184 mænd.

Den meget store stigning i aftenskoleundervisningen skyldes, at et stigende antal kommuner tilbyder fritidsundervisning samt et udvidet fagtilbud i undervisningen.

UDDANNELSESSTØTTE

Tabel 7. 12. Statens Uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne 1977/78 til 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>1977/78</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
8. - 9. årgang ¹⁾	85	75	50	38
10. kl. og 3. real kl.	2.134	2.972	3.117	3.094
Lærlinge	938	1.103	390	369
Gymnasiet og HF	1.674	2.357	2.683	3.974
Seminarier	834	1.007	903	1.281
Sygeplejeskolen	12	16	27	77
			(fortsættes)	

Statens Uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne
1977/78 til 1980/81 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1977/78</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Sømandsskoler	827	893	1.021	1.299
Maskinskolen	400	464	508	683
Akademiet	130	92	126	129
<u>Ialt</u>	<u>7.034</u>	<u>8.979</u>	<u>8.435</u>	<u>10.944</u>

1) Excl. kommunernes tilskud på mindst 3 gange de anførte tal.

Kilde: Statens Uddannelsesstøtte.

Statens Uddannelsesstøttes udgifter til stipendier til studerende m.v. på Færøerne udgjorde i 1980/81 ca. 11 mill. kr. Til unge under uddannelse over 9. skoleår sker uddelingen af stipendier efter de regler, der er fastsat i den danske lov om Statens Uddannelsesstøtte. Udgifterne hertil afholdes fuldt ud af statskassen. For Færøerne gælder en særlig regel for unge i 7. - 9. skoleår over undervisningspligtig alder, ifølge hvilken kommunerne til disse kan udbetale stipendier, som inden for visse maksimumsbeløb refunderes med 25% af statskassen. Af kommunerne er således i 1980/81 udbetalt 200.000 kr. i stipendier til elever i 7. - 9. skoleår.

Endvidere får færøske studerende på de højere læreanstalter i Danmark stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte efter sædvanlige regler. Fra og med støtteåret 1975/76 ydes der ikke lån fra uddannelsesstøtten, og de studerende er henvist til at optage statskautionerede studielån.

Tabel 7. 13. Landskassens elevtilskud 1977/78 - 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>1977/78</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>
Gymnasiet	663 ¹⁾	781 ¹⁾	1.138 ¹⁾	784 ¹⁾
Folkehøjskolen	141	181	201	280
Erhvervsskoler	300	200	200	200
Universiteter etc.	400	440	440	450
Anden uddannelse	349	806	417	403
<u>Ialt</u>	<u>1.853</u>	<u>2.408</u>	<u>2.396</u>	<u>2.117</u>

1) Omfatter kostafdelingens underskud. Direkte elevtilskud blev udbetalt for sidste gang i 1974/75.

Kilde: Landskasseregnskaber

Landskassens elevtilskud udgjorde i 1980/81 2,1 mill. kr. Dette er noget mindre end året før.

De samlede udbetalte elevtilskud til studerende m.v. på Færøerne udgør 13,3 mill. kr. Heri er medregnet kommunernes udgifter

på 200.000 kr. til de ovenfor omtalte stipendier til elever i 7. - 9. skoleår. Det samlede udbetalte elevtilskud var noget mindre end i 1979/80.

Kap. 8

RETS- OG POLITIVÆSEN

FÆRØERNES RETSVÆSEN

Færøernes ret har hovedtingsted i Tórshavn, hvor ordinær retsdag normalt afholdes 1. og 3. tirsdag i hver måned. Retten har desuden fast bitingsted i Tvøroyri, hvor der afholdes ordinære retsmøder 6 gange årlig. Herudover afholdes der i et vist omfang retsmøder i Klaksvík og i flere bygder.

Sorenskriveren er overformynder på Færøerne og formand for Færøernes Ulykkesforsikringsråd, Færøernes Overfredningsnævn, Lejenævnet for Tórshavn kommune, Færøernes Overlandvæsenkommission, Færøernes Overudskiftningskommission og Færøernes Nævn for Børneforsorg. Endelig er sorenskriveren medlem af Sterilisationsnævnet. Vedrørende ulykkesforsikringsrådet henvises til kap. 5 om sociale forhold.

På dommerkontoret var pr. 1. januar 1982 foruden sorenskriveren, 1 retsassessor og 2 dommerfuldmægtige beskæftiget 13 kontorfunktionærer, heraf 6 deltidsansatte. Endvidere beskæftiger dommerkontoret en kontorelev og et retsbud.

Nedenstående tabel angiver antallet og arten af retssager og andre retshandlinger i året 1981. Endvidere er medtaget antallet af de af huslejenævnet og overfredningsnævnet behandlede sager. Til sammenligning er medtaget tallene for 1970, 1979 og 1980.

Tabel 8. 1. Oversigt over Færøernes rets virksomhed

	<u>1970</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Borgerlige sager</u>				
Stævninger indleveret til berømmelse	1.439	2.174	2.333	2.371
Afsagte domme ialt	833	1.335	1.772	1.670
heraf udeblivelses- og erkendelsesdomme	747	1.265	1.702	1.555
<u>Straffesager</u>				
Indleveret til berømmelse	330	410	435	387
Afsagte domme	168	270	309	352
<u>Fogedforretninger</u>				
Indleverede begæringer	913	2.675	2.883	2.946
heraf udpantningsbegæringer	32 ¹⁾	1.513 ²⁾	1.845 ²⁾	1.104
(fortsættes)				

Oversigt over Færøernes rets virksomhed (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Auktioner</u>				
Auktionsbegæringer ialt	60	102	127	107
heraf faste ejendomme	38	44	54	38
heraf skibe	3	27	47	30
Afholdte auktioner:				
over faste ejendomme	5	2	9	2
over skibe	2	4	18	4
<u>Tinglæste dokumenter</u>	2.536	1.678	1.730	3)
heraf tinglæste skøder	583	331	311	3)
<u>Tinglyste dokumenter</u>	3.897	10.213	12.485	14.365 ³⁾
heraf tinglyste skøder	395	964	1.295	1.801 ³⁾
<u>Protesterede vekslers og⁴⁾ anvisninger</u>	405	814	639	454
<u>Skifteretten</u>				
Anmeldte boer ialt	325	307	344	332
Afsagte konkursdekreter	0	0	0	0
Offentligt behandlede boer	57	25 ⁵⁾	36 ⁵⁾	23 ⁵⁾
<u>Huslejenævnet i Tórshavn</u>				
Indkomne sager	100	57	90	52
<u>Færøernes Overfredningsnævn</u>				
Indkomne sager	7	92	114	83

- 1) Omfatter kun radiolicens
- 2) Stigningen skyldes indførelse af parkeringsvagt i Tórshavn, idet forfaldne, ikke rettidigt betalte parkeringsbøder inddrives ved udpantning
- 3) De under tinglyste dokumenter anførte tal omfatter også tinglæste dokumenter, da det ikke længere er muligt at fremskaffe specificerede tal
- 4) Omfatter kun Tórshavn og omegn
- 5) Omfatter alene offentligt behandlede boer, der ved årets slutning henstod uafsluttede

Kilde: Sorenskriveren

Straffesager berammes til foretagelse omkring 1½ måned efter anklageskriftets indlevering til retten, medens berammelsestiden i borgerlige sager, hvori der skal domsforhandles, er ca. 4 måneder. Domsforhandling i en borgerlig sag berammes kun, såfremt sagen ikke kan afgøres på det foreliggende grundlag på den ordinære retsdag ca. 1 måned efter stævningens indlevering til retten.

FÆRØERNES POLITIVÆSEN

Færøerne udgør en politikreds og indgår i den almindelige politikredsinddeling. Politikredsen er opdelt i 7 sysler.

Den øverste leder af politivæsenet på Færøerne er landfogeden (politimesteren) med sæde i Tórshavn. Fra landfogedembedet ledes den almindelige politi- og anklagevirksomhed samt arrestvæsenet. I sin egenskab af anklager er landfogeden tillige statsadvokat.

Under landfogedembedets arbejds- og ansvarsområder henhører en række områder af ikke-politimæssig karakter. Blandt andet kan nævnes, at landfogeden er formand for Færøernes elektricitetsråd og for Tórshavn sundhedskommission, ligesom han er næstformand i Tórshavn brandkommission. Han er endvidere skibsregistrator for Færøerne, ligesom aktieselskabs-, handels- og foreningsregistret føres af embedet. På det familieretlige område kan nævnes, at landfogeden (uden for Tórshavn sysselmændene) er borgerlig vielsesmyndighed.

Den 1. januar 1982 beskæftigede politiet på Færøerne ialt 104 personer, heraf foruden landfogeden 1 politiassessor og 1 politifuldmægtig. Ud over 6 sysselmænd omfatter selve politistyrken 46 politifolk og 13 reservebetjente. 29 politibetjente og 4 reservebetjente var tilknyttet politistationen i Tórshavn, medens antallet af politibetjente og reservebetjente i syslerne udgjorde henholdsvis 17 og 9. Ved arrestvæsenet er der 7 ansatte. Kontorpersonalet udgjorde (incl. 9 deltidsansatte og 2 lærlinge) 29 personer, heraf 16 på politikontoret i Tórshavn og 2 på politistationen i Tórshavn.

Der er døgntjeneste på politistationen i Tórshavn.

I 1974 oprettede Direktoratet for Kriminalforsorgen en afdeling af kriminalforsorgen på Færøerne. Kriminalforsorgen, der varetages af en socialrådgiver, har kontor i Tórshavn. Foruden at føre tilsyn med betinget dømte og prøveløsladte, benyttes socialrådgiveren som konsulent for de lokale børneværn.

Der er i 1981 blevet ført tilsyn med 26 personer. 9 personer er i jævnlig kontakt med kriminalforsorgen efter henvisning fra politimesteren.

Der har været 9 henvisninger fra arresthuset vedrørende personer, der enten har afsonet fængselsstraf eller siddet i varetægt. Hovedparten af disse henvendelser har kun medført en enkelt samtale.

Af de 17 personer, der har fået dom på Færøerne i 1981 med vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen, er de 6 arbejdsløse ved årets udgang. Af de 6 personer, der er dømt med vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen i 1980, er de 4 arbejdsløse ved udgangen af 1981.

I 1981 har hovedårsagen til henvendelser fra forældre og unge mennesker været ønske om hjælp til arbejde.

I de 20 domme med vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen, der er afsagt i 1981 (incl. 3 domme fra Danmark), indgår som særvilkår behandling mod misbrug af alkohol i 8 tilfælde.

Politiets virksomhed

Af nedenfor stående tabel 8.2. fremgår for årene 1979, 1980 og 1981 antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser. Antallet af sigtelser er kun medtaget for årene 1979 og 1980, idet antallet af sigtelser i 1981 ikke forelå ved redaktionens slutning. Det fremgår af tabellen, hvorledes overtrædelserne fordeler sig på de enkelte bestemmelser i straffeloven. Tabellen er omarbejdet i forhold til tidligere år, hvor man har opgivet antallet af opklarede forbrydelser i stedet for antallet af sigtelser. Bl. a. fordi opklaringsarbejdet kan strække sig over en længere årrække, er det fundet mere relevant at anføre antallet af sager, hvori der har været grundlag for at rejse sigtelse. Omarbejdelsen har medført, at der ikke kan gives tal for perioden forud for 1979.

Tabel 8. 2. Oversigt over overtrædelser af straffeloven

	<u>Anmeldt</u>			<u>Sigtelser</u>	
	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Vold mod offentlig myndighed o. l.	4	5	12	5	3
Falsk forklaring o. l.	0	2	4	0	2
Dokumentfalsk	8	23	50	3	8
Almen farlige forbrydelser	0	3	0	0	0
Narkotika forbrydelser (smugling)	1	0	0	1	0
Sædelighedsforbrydelser	14	7	18	13	1
Voldsforbrydelser	34	39	34	30	29
Manddrab og forsøg herpå	2	1	1	4	1
Frihedsberøvelse og ulovlig tvang	1	1	0	1	0
Freds- og æreskrænkelser trusler og overtrædelser af polititilhold	18	19	17	2	10

(fortsættes)

Oversigt over overtrædelser af straffeloven (fortsat)

	<u>Anmeldt</u>			<u>Sigtelser</u>	
	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Indbrudstyverier	116	199	200	161	139
Andre tyverier	185	214	216	118	165
Andre berigelses-forbrydelser	21	19	40	33	17
Brugstyverier	196	117	128	74	49
Hærværk	168	174	239	61	60
Overtrædelse af straffeloven ialt	768	823	959	506	484

Kilde: Landfogeden

Tabel 8. 3. Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser

	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Statsadvokatsager	253	276	226
heraf: a) spirituskørsel	173	167	140
b) groft uforsvarlig kørsel	6	10	15
Politisager ¹⁾	258	229	235
Udenretlig vedtagne bødeforelæg	913	754	831
Idømte og vedtagne bødebeløb kr.	609.895 ²⁾	938.981 ³⁾	678.360 ⁴⁾

1) Herunder indenretlige sager og sager, der forgæves er søgt afgjort ved bødeforelæg 2) Heraf 180.000 kr. hidrørende fra 7 trawlersager 3) Heraf 140.000 kr. hidrørende fra 4 trawlersager 4) Heraf 70.000 kr. hidrørende fra 2 trawlersager

Kilde: Landfogeden

Tabel 8. 4. Oversigt over politiets virksomhed iøvrigt

	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Indsatte til afsoning, herunder varetægtsfængslede	168	145	257 ¹⁾
Afsoningsdage	2.482	3.101	4.093 ¹⁾
Udrykninger	2.324	2.202	2.329
Detentionsanbragte	...	423	442
Færdselsuheld uden personskade	1.762	1.419	1.224
Færdselsuheld med personskade	92	89	53
Dræbte ved færdselsuheld	8	10	7
Dræbte ved andre ulykker	6	7	6
Brande	35	39	36

1) Stigningen skyldes en midlertidig udvidelse af afsoningsmulighederne, hvorved ventelisten for hæfteafsonere har kunnet reduceres

Kilde: Landfogeden

Kap. 9

KIRKELIV

FOLKEKIRKEN

Folkekirken på Færøerne er et fællesanliggende. De vigtigste love er lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirkenes styrelse og lov nr. 48 af 25. februar 1963, som ændret ved lov nr. 551 af 2. november 1977, om oprettelse af en stilling som vicebiskop på Færøerne.

Færøerne hører i kirkelig henseende under Københavns stift. Den øverste lokale embedsmand er vicebiskoppen. Regler om arbejdsfordelingen mellem Københavns biskop og vicebiskoppen er fastsat i kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 198 af 31. maj 1963 af regulativ for vicebiskoppen på Færøerne.

Færøerne er opdelt i 13 præstegæld med ialt 60 kirker og 18 præsteembeder samt stillingen som vicebiskop.

Tabel 9. 1. Kirkernes placering og befolkningsgrundlag

<u>Præstegæld</u>	<u>Præster</u>	<u>Kirker</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Bygder</u>	<u>Indbyggere pr. 31/12-81</u>
Norðoya østre (Viðareidi)	1	5	4	9	822
Norðoya vestre (Klaksvík)	2	5	4	11	5.031
Fuglafjørður	1	5 ¹⁾	4	9	3.405
Nes	1	3	2	9	3.259
Sjógv	1	4	3	10	1.757
Eiði	1	4	4	8	1.240
Norðstreymoy (Kvívík og Hvalvík)	2	8	7	16	3.514
Suðurstreymoy østre (Tórshavn øst)	2	3	5	18	14.516
Suðurstreymoy vestre (Tórshavn vest)	2	4			
Vágar (Miðvágur)	1	5	5	7	2.880
Sandoy (Sandur)	1	6	5	8	1.760
Suðuroy nordre (Tvøroyri og Hvalba)	2	5 ¹⁾	3	8	3.104
Suðuroy søndre (Vágur)	1	5	4	8	2.782
Ialt	18	62	50	121	44.070

1) Heraf 1 bønhus

Kilde: Vicebiskoppen og materiale i rigsombudet

Administrationen af kirker og kirkegårde er henlagt til hjemmestyret. Lagtinget bestyrer Færøernes Kirkefond, hvis midler benyttes til kirkernes udvendige vedligeholdelse og til opførelse af nye kirker og udvidelse af de eksisterende. Herudover yder fonden tilskud til kirkegårdsgærder og til anskaffelse af færøsk byggede orgler. Fondens midler bevilges på de årlige lagtingsfinanslove. I henhold til lov nr. 109 af 29. marts 1924 om kirkernes styrelse m. v. føres et løbende tilsyn med kirkerne af Færøernes kirkeinspektion, der består af rigsombudsmanden, der er formand, vicebiskoppen og 3 medlemmer, valgt af lagtinget. Kirkeinspektionen afgiver indstilling til lagtinget om anvendelse af kirkefondens midler. Rigsombudsmandens kontor fungerer som sekretariat.

Præsterne på Færøerne lønnes efter samme regler som præsterne i Danmark. Præstelønninger, bortset fra den del, der dækkes af statskassen (60 %), samt udgifter vedrørende præsteboliger m. v., udredes af Præsteembedernes Fællesfond og administreres gennem stiftøvrigheden over Københavns stift. Anlæg og drift af kirkegårde henhører under kommunerne under tilsyn af menighedsråd og kirkeinspektion.

Udgifterne til kirkernes indvendige vedligeholdelse og kirkernes drift samt til anskaffelse af inventar afholdes af de enkelte menigheder. En stor del af kirkebetjeningen udføres ved frivillig arbejdskraft, således at hvervet som organist, degn og klokker ved de fleste kirker normalt ikke vederlægges.

I skatteåret 1972/73 blev hjemmelen i styrelsesloven fra 1924 til at udskrive skatter til kirkens drift for første gang bragt i anvendelse, da der blev udskrevet kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner. Hjemmelen til at udskrive kirkeskat er senere blevet anvendt af flere andre kommuner, således at følgende 11 kommuner fra og med skatteåret 1981/82 udskriver kirkeskat (tallet i parentes angiver kirkeskatteprocenten i skatteåret 1981/82): Tórshavn (0,25), Tórshavn udenbys (0,3), Klaksvík (0,3), Sund (0,5), Skáli (0,3), Tvøroyri (0,2), Fuglafjørður (0,5), Leirvík (0,5), Gøta (0,3), Runavík (0,5) og Kvívík (0,3).

Tabel 9. 2. Oversigt over kirkelige udgifter 1980/81

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands</u> ¹⁾ <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> ²⁾ <u>nerne</u>	<u>Menigheds-</u> ²⁾ <u>rådskasser-</u> <u>ne 1980</u>	<u>Ialt</u>
Udvendig vedlige- holdelse af kirker	-	1.160	-	-	1.160
Indvendig vedlige- holdelse af kirker	-	-	-	708	708
Udgifter ved guds- tjeneste m. v.	-	-	-	648	648
Andre udgifter	134 ³⁾	22	-	1.977	2.133
Nye kirker	-	378	-	-	378
Kirkegårde	-	-	3.000	-	3.000
Kirkegårdsgårder	-	56	-	-	56
Præstelønninger og pensioner	3.555 ⁴⁾	-	-	-	3.555
Præsternes be- fordring	123	28	-	-	151
Præstegårde	693 ⁵⁾	-	-	-	693
<u>Ialt</u>	<u>4.505</u>	<u>1.644</u>	<u>3.000</u>	<u>3.333</u>	<u>12.482</u>

1) Omfatter kirkefondens faktiske udgifter i modsætning til landskassens udgifter til kirkelige formål i kap. 4, afsnittet om offentlige udgifter, hvor landskassens tilskud i finansåret til kirkefonden er medtaget som en landskassensudgift

2) Foreløbige tal

3) Andre udgifter omfatter løn til kontermehjælp, kontorholdsudgifter, repræsentationsudgifter og udgifter til drift af bygninger og lokaler

4) Pensionerne udgjorde 366.000 kr. Af lønudgiften afholdtes 1.457.000 kr. af Præsteembedernes Fællesfond (se note 5) og resten af staten

5) Udgiften afholdes af Præsteembedernes Fællesfond, hvis indtægter hidrører fra kirkeskat, forrentning af sognenes formuer samt lejeindtægter fra leje- og tjenesteboliger

Kilde: Statsregnskab 1979 og 1980, landskasseregnskab 1980/81 samt materiale i rigsombudet

ORGANISATIONER OG FORENINGER, TILSLUTTET FOLKEKIRKEN

K. F. U. K. og K. F. U. M.

De kristelige foreninger for unge kvinder og unge mænd har begge til formål at arbejde for Guds riges udbredelse blandt unge, men arbejder iøvrigt inden for alle aldersgrupper. Bevægelserne samlede oprindeligt medlemmer og interesserede til bibelmøder og fællesbøn, og dette er fortsat grundlaget for deres virke.

Den første afdeling af K. F. U. K. grundlagdes i Vágur i 1912. I 1922 grundlagdes en afdeling i Tórshavn, medens afdelingen i Klaksvík er oprettet under 2. verdenskrig. Den første afdeling af K. F. U. M. oprettedes i Tórshavn i 1936, medens afdelingen i Klaksvík, der drives sammen med K. F. U. K., oprettedes samtidig med denne forening.

K. F. U. K. har for tiden ca. 190 medlemmer (30 i Vágur, 80 i Tórshavn og 80 i Klaksvík), medens K. F. U. M. tæller ca. 240 medlemmer (160 i Tórshavn og 80 i Klaksvík).

Udover bibelarbejdet har foreningerne en række aktiviteter, forskelligt hobbyarbejde, forelæsninger, spil, film, udflugter og sommerlejr. Endvidere støttes et ydremissionsk arbejde. Begge foreninger afholder medlemsmøder én gang om måneden. Herudover holdes jævnligt møder - ofte ved fællesarrangementer mellem de to foreninger.

Som led i et nordisk samarbejde forestod K. F. U. M. i juni 1981 en nordisk drengelejr, hvori der deltog 320 drenge og ledere.

K. F. U. M. i Tórshavn har siden 1934 udgivet "Kristiligt Ungmannablað", der udkommer 11 gange om året i 2200 eksemplarer. Siden 1940 har man udgivet en julebog, "Jólaboð", der sælges i 2.650 eksemplarer. Desuden driver man eget forlag til udgivelse af kristen litteratur.

K. F. U. K. og K. F. U. M. i Klaksvík driver en børnehave, Dronning Margrethes børnehave, med 72 børn. På K. F. U. K.- og K. F. U. M.-hjemmene i Tórshavn er der for tiden udlejet ialt 17 værelser til skolesøgende unge kvinder og mænd.

Til samtlige afdelinger af K. F. U. K. og K. F. U. M. er der knyttet spejderafdelinger (kap. 10).

Indre Mission

Indre Mission på Færøerne (Heimamissiónin) arbejder inden for rammerne af den evangelisk-lutherske kirke og forkynder fra omkring 30 missionshuse rundt omkring på øerne. Man har for tiden 3 fastansatte forkyndere. Disse virker over hele landet, medens det lokale arbejde først og fremmest varetages af frivillig arbejdskraft.

Indre Missions virke omfatter kristelige møder, ungdomsforeninger og søndagsskoler. Herudover udgiver man bladene "Sunnudagsblaðið" og "Trúboðin", ligesom man har sit eget bogforlag "Heimamissionsforlagið" og en båndcentral "Sela", der arbejder med udgivelsen af kristelige tale- og sangbånd.

Den færøske sømandsmission, som driver sømandshjem i Tórshavn, Runavík, Færingehavn og Reykjavík, og som desuden arbejder ud fra et norsk sømandshjem på Shetlandsøerne og ud fra sømandshjemmet i Hirtshals, hører under Indre Mission. Til arbejdet uden for Færøerne er ansat 2 lønnede forkyndere. Iøvrigt støttes sømandsmissionens arbejde af 65 kvinderinge på hele Færøerne.

Det økonomiske grundlag for arbejdet i Indre Mission og sømandsmissionen er frivillige gaver. Missionerne ledes af et fællesråd bestående af 9 medlemmer.

Det kirkelige missionsforbund

Det kirkelige missionsforbund, som de sidste ca. 35 år har virket under navnet "Kirkjuliga missionsfelagið", er et lægmandsfællesskab af troende, som sammen med troende præster på evangelisk-luthersk folkekirkeligt grundlag ønsker at vække og styrke det åndelige liv og at samle børn, unge og ældre til et helligt samfund. Missionsforbundet har to fastansatte og to deltidsansatte forkyndere på Færøerne, hvortil kommer 2 missionærer, der virker i Etiopien. Den væsentligste del af missionsforbundets arbejde udføres dog af frivillige.

Af aktiviteter kan nævnes søndagsskolevirksomhed, håndarbejdsaftener og sangkor for såvel voksne som børn. Forbundets forlag har til huse i missionshuset i Tórshavn. Forlaget's bøger sælges fra den lutherske boghandel samme sted. Forbundets bog- og båndcentral ligger i Klaksvík, hvorfra pakker med bøger og bånd fordeles til skibene. Forbundets nyeste aktivitet er lejrstedet "Lívd" i Haldarsvík, som blev taget i brug i 1981 og er beregnet for børnelejre, ungdomslejre og bibelkurser.

Det økonomiske grundlag for missionsforbundet er frivillige gaver. Forbundet ledes af en 5 mand stor bestyrelse.

KRISTNE TROSSAMFUND UDEN FOR FOLKEKIRKEN

Brødremenigheden

Det, som i dag er kendt under betegnelsen "Brødremenigheden", opstod ved William Sloan's virksomhed fra 1865. Den står uden for folkekirken, og den forkynder fuld og evig frelse ved omvendelse og tro på Jesus Kristus. De troende bliver døbt, og derfor kaldes de ofte "baptister" (døbere).

Der findes forsamlinger (menigheder) i Tórshavn og en række bygder. På grund af organisationsformen kan der ikke angives no-

get medlemstal, men man regner med, at forsamlingerne omfatter 7-10 % af befolkningen.

Der er ca. 25 forsamlingshuse omkring på øerne - heriblandt "Ebenezer" i Tórshavn - hvor der holdes regelmæssige møder (brødsbrydelse og evangelisk møde søndag, bedemøde og opbyggelsesmøde en dag om ugen - ikke samme ugedag overalt). Desuden er der søndagsskole og i forbindelse hermed forskellige aktiviteter for børn. I kygden Vætsoyrrar anvendes huset "Zarepta" til sommerlejre. I 1981 ferierede ca. 1.700 børn i 7 aldersmæssigt opdelte grupper for en uge ad gangen.

I menigheden udsendes tidsskrifterne "Sunnudagskúlin" og "Røddin". Forlaget "Røddin" udgiver forskellige kristelige bøger og pjecer.

Den færøske bibel i Victor Danielsens oversættelse er udgivet af menigheden - det nye testamente i 1937 og hele bibelen i 1949. Denne bibeludgave er udkommet i 31.000 eksemplarer. Menighedens salmebog indeholder 1192 salmer på færøsk.

Der er 6 missionærer ved forsamlingerne på Færøerne, og andre er rejst afsted til arbejde i Grønland, på Island, i Venezuela, i USA, på Filippinerne, i Senegal og i København. Sidstnævnte arbejder specielt blandt færinger.

Alt arbejde i menigheden er frivilligt, og der er ikke institueret nogen fælles ledelse for Færøerne.

Alle økonomiske forhold, herunder også støtte til missionærenes arbejde, ordnes inden for forsamlingerne.

Siden den færøske radio blev etableret, har brødremenigheden haft lejlighed til at sende et evangelisk program seks gange om året, og siden 1966 har der en gang om ugen været sendt et kort evangelisk program gennem Trans World Radio i Monte Carlo for at nå færinger, der sejler udenlands, såvel som landsmænd i udlandet. Endvidere har menigheden i 1981 sendt flere programmer i færøsk TV.

Den katolske kirke

Den katolske menighed på Færøerne er en del af bispedømmet København, der omfatter Danmark, Færøerne og Grønland. Menighedens formål er at arbejde for kærlighed, fred og retfærdighed mellem Gud og mennesker og mellem mennesker indbyrdes. Den katolske menighed bestræber sig på at være, ikke et alternativ, men et supplement til den kristendom, der er dybt rodfæstet i Færøernes befolkning.

Menigheden består af 43 voksne medlemmer (heraf 11 franciskanersøstre og 1 præst) samt 12 børn under 16 år. Menigheden har en sognepræst. Der holdes én gudstjeneste (messe) daglig og på søn- og helligdage højmesse. Den første søndag i måneden er der normalt kirkekaffe.

Den katolske kirke har en kirkebygning, en præstebolig og bolig for franciskanersøstre i Tórshavn. Franciskanersøstre, der er tilsluttet kirken, driver Skt. Frans Skúli (kap. 7) og børnehave og vuggestue.

Frelsens Hær

Frelsens Hær er en international, evangelisk og social organisation med "Den hellige Skrifts Gamle og Nye Testamente som den eneste rettesnor for kristelig tro, lære og liv". Frelsens Hær's mål er sammen med kristendommen iøvrigt at kæmpe for, at alle mennesker skal "underkaste sig den Herre Jesu Kristi herredømme". Man søger at nå dette mål ved et forebyggende og opbyggende arbejde blandt børn og unge, samtidig med at man driver et udadventt og oplysende arbejde af både praktisk og åndelig karakter.

Frelsens Hær har 171 voksne medlemmer, fordelt med 92 soldater, 29 i horn- og strengeorkestre samt 50 hjemforbundssøstre. Søndagsskolen samler 80 børn. Der er 72 pigespejdere og 28 juniorsoldater, medens ungdomsklubben har 17 medlemmer. To officerer er heltidsansatte, medens 33 underofficerer virker som ledere i deres fritid. De i dette afsnit oplyste tal stammer fra 1980. Der er ikke sket større ændringer i 1981.

I 1977 afholdtes 211, i 1980 287 og i 1981 350 møder og gudstjenester for børn og unge, medens der for voksne i de samme år holdtes henholdsvis 345, 281 og 280 møder og gudstjenester.

Den frie evangeliske menighed

Menigheden, der arbejder mest sammen med pinsemenigheden i Norge, arbejder ud fra bibelens ord i Joh. 17,3 om det evige liv, som er at kende den eneste sande Gud og den, som Gud har sendt, Jesus, Jesu ord i Joh. 17,24, "hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig, så de må skue min herlighed, som du har givet mig; thi du har elsket mig før verdens grundlæggelse" og Ap. 2,41.

Menigheden har 136 medlemmer (voksendøbt), og menighedens søndagsskole samler 70 børn. Ledelsen består af en forstander og

fire "ældstebrødre". Menigheden støtter to missionærer i "Embarcacion Argentina".

Der holdes omkring 250 møder årligt, idet der holdes faste evangeliske møder tirsdag og lørdag aften samt 2 møder på søndage. Herudover holdes friluftsmøder om sommeren.

Syvende-dags adventisterne

Syvende-dags adventisterne, der blev organiseret i USA i 1863 og fik fodfæste på Færøerne i 1919, har kirkehistorisk set rod i den radikale reformation (16. årh.), som udmundede i de pietistiske og puritanske vækkelsesretninger i England (17.-18. årh.) og i USA (18.-19. årh.). Kirkesamfundet er en international missionsbevægelse, der virker i 98 % af alle verdens lande. Missionen driver en omfattende skole- og sundhedstjeneste. Bevægelsen ønsker at blive kendetegnet med dem, "der holder fast ved Guds bud og troen på Jesus". (Joh. Åb. 14,12). Derfor forkyndes Jesus Kristus som verdens eneste frelser, og man lever i håbet om Kristi snarlige genkomst, idet man efter de ti bud hviler på den syvende dag og mindes Kristi skabende og forløsende virksomhed.

I 1981 var der 87 medlemmer (voksne), hovedsagelig fra Tórshavn og Kollafjørður. Hver lørdag er der bibelgranskning og gudstjeneste, medens man hver tirsdag samles til bøn. Der arrangeres jævnligt møder på bygd.

Menigheden driver en skole med 57 elever i Tórshavn. Man har spejderarbejde i gang i Lopra, Tórshavn, Kollafjørður og Hvannasund. Spejderkorpset talte i 1981 78 medlemmer (kap. 10). Hver torsdag samles ungdommen til debatoplæg eller hyggeligt samvær. Søndagsskolen tæller omkring 50 børn. Menighedens virksomhed omfatter endvidere en fysioterapi-klinik, "Skodsborg", i Tórshavn.

Ved den årlige indsamling til bevægelsens lægemission indkom der i 1981 108.481 kr.

Jehovas Vidner

Jehovas Vidner har tillid til, at hele bibelen er inspireret af Gud, og at dens vejledning er ufejlbarlig. De har indviet sig til Gud, Jehova. De lærer, at frelse kun kan opnås på grundlag af Guds søns, Jesu Kristi offer. Deres tro bygger ikke på nye åbenbaringer, men på studium af Guds ord, bibelen.

På Færøerne findes der fire menigheder (i Tórshavn, Klaksvík, Runavík og Tvøroyri). Der var 55 aktive forkyndere på Færøerne i

1970, 75 i 1975, 79 i 1979, 70 i 1980 og 71 i 1981.

Menighederne ledes af ældsteråd, hvis arbejde er ulønnet. Der findes på Færøerne seks heltidsforkyndere, som får dækket en del af deres udgifter ved forkyndelsen. Vagttårnets afdelingskontor i Virum fører tilsyn med arbejdet på Færøerne.

I Jehovas Vidners mødelokaler, kaldet rigssale, holdes der to ugentlige møder, foruden de ugentlige møder i private hjem. I de fire menigheder var der i 1981 gennemsnitlig 78 til stede hver uge. Ved højtiden til minde om Kristi død var der i påsken 1981 ialt 116 til stede. Hvert år holdes der mindre og større stævner. Det sidste områdestævne i Tórshavn i august 1981 overværedes af 134.

FILADELFIA-menigheden

FILADELFIA-menigheden i Tórshavn er en pinsemenighed. Dette navn gav folk denne bevægelse, fordi den bygger på de begivenheder, der fandt sted første pinsedag, jfr. Apostlenes Gerninger 2. kap. Bevægelsen accepterede dette og vedkendte sig dette navn.

FILADELFIA er tilknyttet bevægelsen i de nordiske lande og samarbejder med denne bevægelse således, at hver menighed er selvstændig, (suveræn), men dog har et godt samarbejde med alle de andre menigheder.

Medlemstallet er i dag 150. For at blive medlem forlanges det, at vedkommende er genfødt og døbt i henhold til skrifterne. Menigheden er etableret med et ældsteråd, og hvis der er behov herfor, kan den udnævne en forstander, der arbejder sammen med ældsterådet.

Alle aktiviteter udføres i nært samarbejde med rådet. Ledere og ansvarshavende bliver valgt efter anbefaling af rådet, og de bliver derefter indsat til arbejde på det månedlige menighedsmøde. Der bliver ført forhandlingsprotokol for alle menighedsmøder og ældsterådsmøder. De økonomiske forhold bliver gjort medlemmerne bekendt på hvert menighedsmøde. På årsmødet bliver et revideret regnskab forelagt sammen med andre problemer, der har medlemmernes interesse.

Finansieringen af menigheden foregår ved personlige gaver og kollekt ved morgengudstjenesten og på menighedsmøderne. Tiende bliver ikke forlangt, men der er mange, som giver tiende.

ANDRE TROSSAMFUND

Bahá'í

Bahá'í troen er en selvstændig verdensreligion, der bygger på Bahá'u'lláh's lære. Bahá'íene tror på, at Bahá'u'lláh er den endeviede, som Kristus, Moses og andre profeter har forudsagt, vil etablere verdensfredens enhed. Tórshavns Bahá'í menighed er ét ud af 106.000 centre rundt omkring i verden, vejledt af Bahá'í verdenscentret i Haifa, Israel.

Bahá'í troen har været repræsenteret i Tórshavn siden 1954, og det første "Åndelige Råd for Bahá'ís i Tórshavn" blev oprettet i 1973. Der holdes regelmæssige ugentlige møder, ligesom der arrangeres bønne-møder og studiekredse. Desuden højtideligholdes 9 særlige dage.

Bahá'í troen har en bygning i Tórshavn, et hus købt med hjælp fra det internationale Bahá'í samfund. Alt arbejde udføres frivilligt, og der er intet præsteembede.

Kap. 10

KULTURELLE FORHOLD, IDRÆT M. V.

RADIO

Útvarp Føroya blev oprettet i 1957. Den daglige ledelse varetages af en direktør, medens et radioråd på 6 medlemmer, hvoraf 5 er valgt af lagtinget, medens 1 er valgt af lytterforeningerne, fastlægger hovedlinierne for programlægningen. I 1980/81 blev ialt registreret ca. 16.000 lyttere.

På FM-båndet sendes fra 3 hovedstationer beliggende på Suðurstreymoy (3 kilowatt), Borðoy (2 kilowatt) og Suðuroy (2 kilowatt). Hertil kommer 8 hjælpestationer, hvoraf 4 er på hver 10 watt, medens hver af de resterende 4 er på 1 watt. Endvidere sendes på mellem-bølge, 531 kHz (565 m).

Útvarp Føroya begyndte at sende i stereo i 1971, og dets udsendelser kan nu overalt i landet høres i stereo.

Byggeriet af et nyt radiohus blev afsluttet på radioens 25 års jubilæumsdag den 6. februar 1982. Indflytningen i det nye radiohus begyndte den 2. juli 1981, da den første del af bygningerne var færdig. Etagearealet er ca. 2.000 m², og det nye radiohus rummer alle radioens aktiviteter.

I 1981 havde radioen ca. 2.000 nyhedsudsendelser. I efteråret 1981 blev nyhedsudsendelserne 3 aftener om ugen udvidet med en aktuel udsendelse af 1/2 times varighed.

Aktuelle spørgsmål har herudover været behandlet i flere andre regelmæssige udsendelser.

I løbet af året er flere romaner blevet læst op: "Jón Arason" af Gunnar Gunnarsson, oversat af Heðin M. Klein, "Tornið á heimsins enda" (Tårnet ved verdens ende) af William Heinesen, oversat af Hans Thomsen, "Hitt ævinliga gonguverkið" (Evighedsmaskinen) af H. M. Eidesgaard, "Letingarnir" (Dagdriverbanden) af John Steinbeck, oversat af Finnbogi Isaksen, og "Riddarhøfn" af Richard B. Thomsen, oversat af Hans Thomsen.

I udsendelserne "Meg minnist" (Jeg erindrer) har Niels Juel Arge mødt: Johan Djurhuus, Vágur, Frits Christiansen, Tórshavn, Chr. Clementsen, Sandur, Hans Pauli Hansen, Funningsfjørður, Jóannes Jacobsen, Fugláfjørður, Albert Joensen við Stein, Tórshavn, Louise Højgaard, Tórshavn, Elisabeth Henriksen, Tórshavn, Liffa Arge Gregoriussen, Tórshavn og Helena Højgaard, Tórshavn.

Som hørespil er bl. a. blevet sendt "Trettandi yvirgangsmaðurin" (den 13. voldsmand), "Karl Liebknecht og Rosa Luxembourg"

og flere historiske fortællinger efter Stefan Zweig. Der har været sendt to færøske hørespil: "Ellintur, Hergeir og Múrurinn" (Ellintur, Hergeir og Magnuskatedralen) og "Skip í fjørðinum" (Skib på fjorden) af Jørgen M. Olsen.

Følgende udenlandske radiospil har været sendt i løbet af året: "Og sannleikin skal fría tykkum" (Og sandheden skal frelse Jer) af P. G. Evander, "Loyndir fíggjindar" (Hemmelige fjender) af Lawrence Meyer, "Hin ómissiligi" (den uundværlige) af Victor Rozov, "Rannsóknarmaðurinn" (undersøgelsesmanden) af Stig Dagermann, "Brúðgom til Marcelu" (brudgom til Marcella) af Ivan Klima, "Lómaakurinn" (den rødstrubede loms ager) af Pentti Saarikoski og "Gleðilig jól" (glædelig jul) af Harald Müller. Sangspillet "Bør Børson" har også været sendt i radioen.

I 1981 havde radioen en udsendelsesrække om færøsk deltagelse i flyvning og færøske forsøg på at etablere ruteflyvning. Der blev ligeledes afviklet en udsendelsesrække om Sandvík igennem historien.

Forelæsningsrækken om færøsk litteratur blev afsluttet i vinteren 1981. Rækken omfattede ca. 40 forelæsninger.

Endelig blev påbegyndt en udsendelsesrække om begivenheder under den 2. verdenskrig, som fik betydning for Færøerne.

Tabel 10. 1. Færøernes radios udsendelser

Udsendelsernes art	1980		1981	
	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid
Musik	1.050	47,0	1.041	45,8
Foredrag	68	3,1	61	2,7
Undervisning	14	0,6	0	0
Gudstjenester	191	8,6	190	8,4
Oplæsning	70	3,1	75	3,3
Dramatiske udsendelser	29	1,3	40	1,8
Reportager	95	4,2	48	2,1
Ønskekoncerter	124	5,5	129	5,7
Underholdning	33	1,5	36	1,6
Børneudsendelser	46	2,1	65	2,9
Lagtingsudsendelser	46	2,1	53	2,3
Nyhedsudsendelser, herunder aktuelt	468	20,9	532	23,4
Ialt	2.234	100,0	2.270	100,0

Kilde: Útvarp Føroya

Udover den i tabel 10. 1. anførte sendetid har der i 1981 været 164 timers genudsendelse. I 1980 var der 199 timers genudsendelse.

FJERNSYN

Den af lagtinget den 29. september 1978 vedtagne lov om etablering af fjernsyn trådte i kraft den 1. november 1978. Loven be- myndiger landsstyret til at iværksætte 1. byggeetape af en udbyg- ningsplan, der omfatter bygning af hovedstation på Húsareyn og tre omsættere på Brúnaskarð, Hestur og Stöðlafjall. Udbygningen kan tidligst forventes tilendebragt i løbet af 1982. 75-80 % af lan- dets indbyggere påregnes at blive fjernsynsdækket med disse sta- tioner.

Indtil et officielt fjernsyn kan begynde at sende, har nogle fjernsynsforeninger af landsstyret og post- og telegrafvæsenet fået tilladelse til at drive sendere.

Fjernsynsforeningen i Tórshavn startede som den første regel- mæssige udsendelser den 6. april 1979. Siden er foreninger etable- ret på Eysturoy, i Klaksvík, i Tvøroyri, i Vágur, i Vestmanna, på Sandoy, på Vágar og i Eiði, således at størstedelen af befolkningen nu har mulighed for at se fjernsyn. Der er tale om retransmission af udsendelserne fra Tórshavn fjernsynsforening, dog sender forenin- gerne i Tvøroyri, i Vágur og i Eiði selvstændige programmer.

Fjernsynsforeningen i Tórshavn sender i gennemsnit ca. 20 ti- mer ugentlig. Der sendes tirsdag, fredag, lørdag og søndag. Den overvejende del af udsendelserne er programmer, der har været sendt i dansk fjernsyn.

Udsendelserne fordeler sig over følgende genrer:

Tabel 10. 2. Tórshavn fjernsynsforenings udsendelser

Udsendelsernes art	1980		1981	
	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid
Børneudsendelser	71	7,2	64	6,3
Underholdningsud- sendelser	419	42,3	434	42,4
Interviews og ud- sendelser af oply- sende og oriente- rende karakter	156	15,7	204	19,9
Gudstjenester	21	2,1	28	2,7
Andre religiøse udsendelser	22	2,2	33	3,2
				(fortsættes)

Tórshavn fjernsynsforenings udsendelser (fortsat)

Udsendelsernes art	1980		1981	
	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid
Teater, opera og klassisk musik	57	5,7	45	4,4
Musikudsendelser	50	5,1	66	6,5
Sportsudsendelser	185	18,7	144	14,1
Genudsendelser	9	1,0	5	0,5
<u>Ialt</u>	<u>990</u>	<u>100,0</u>	<u>1.023</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Sjónnvarpsfelagið

Af udsendelserne i 1981 udgør egenproduktionen 87 timer, fordelt på 4 timer børneudsendelser, 29 timer interviews og udsendelser af oplysende og orienterende art, 51 timer gudstjenester og andre religiøse udsendelser samt 3 timer sport. I 1980 udgjorde egenproduktionen 56 timer fordelt på 6 timer børneudsendelser, 15 timer interviews og udsendelser af oplysende og orienterende art, 28 timer gudstjenester og andre religiøse udsendelser samt 7 timer musik og færøsk dans.

For lagtinget er af landsstyret i september 1981 fremsat forslag til lagtingslov om offentligt fjernsyn med eneret til udsendelser.

AVISER

Der udkommer 8 aviser, hvoraf 6 i Tórshavn. Ingen avis udkommer daglig. Dimmalætting udkommer 3 gange ugentlig. Dagblaðið, 14. September, Oyggjatiðindi og Sosialurin 2 gange, medens Norðlýsið og Tingakrossur kommer 1 gang om ugen. Endelig kommer Glæðustrok hver 14. dag. Nedenstående tabel viser avisernes oplagstal pr. 1. december 1981.

Tabel 10. 3. Avisernes oplagstal

	<u>1970</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Dimmalætting	8.900	10.800	11.200	11.300	11.500
14. September	3.650	3.700	3.700	3.750	3.000
Socialurin	2.500	5.600	6.000	5.500	5.800
Dagblaðið	2.650	5.000	5.000	5.000	6.300
Norðlýsið	1.200	2.000	2.000	2.100	2.100
Tingakrossur	1.030	1.100	1.100	1.500	1.800

(fortsættes) .

Avisernes oplagstal (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Oyggjatiðindi	1.500 ¹⁾	2.300	6.500	5.500	5.000
Glaðustrok	-	1.600	1.600	1.600	ca.1.600 ²⁾
<u>Ialt</u>	<u>21.430</u>	<u>32.100</u>	<u>37.100</u>	<u>36.250</u>	<u>ca.37.100</u>

1) Fjarðbúgvín 2) Ingen opgørelse for 1981

Kilde: Avisredaktionerne

Fem af aviserne må betragtes som talerør for hvert sit politiske parti, Dagblaðið for folkeflokkun, Dimmalætting for sambandsflokkun, 14. September for tjóðveldisflokkun, Sosialurin for socialdemokratiet og Tingakrossur for selvstyreflokkun. Norðlýsið, der udgives i Klaksvík, og Oyggjatiðindi, der udgives på Eysturoy, er ikke tilknyttet noget bestemt parti. Oyggjatiðindi må ses som en efterfølger for Fjarðbúgvín, som ophørte i 1974. Glaðustrok er afholdsbevægelsens blad.

BØGER

Bogudgivelser

I 1981 udkom der ialt 96 værker på færøsk, 50 originale værker og 46 oversættelser, medens der i 1980 udkom ialt 93 værker, 59 originale værker og 34 oversættelser. 78 af de nævnte bøger er trykt på Færøerne.

I Danmark udkom i 1980 11 bøger, der enten er skrevet af færinger eller vedrører Færøerne. Tilsvarende udkom i Norge 1 bog, i Sverige 2 bøger, i England 1 bog og i USA 1 bog skrevet af færinger eller vedrørende Færøerne.

Herudover blev der i 1981 på Færøerne udgivet 6 bøger på dansk og 2 på engelsk. Der udkom 7 bøger, som er skrevet af færinger og oversat til et andet sprog fra dansk eller færøsk, men trykt og udgivet udenlands: 1 bog på islandsk, 1 på amerikansk, 3 på svensk og 2 på norsk.

Det samlede sidetal af de på færøsk udgivne bøger udgjorde 8.182.

Tabel 10. 4. Bøger udgivet på færøsk i 1981

	<u>Skønlitteratur</u>		<u>Faglitteratur</u>	<u>Skolebøger</u>	<u>Børnebøger</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u> ¹⁾				
<u>Originale værker</u>						
Trykt på Færøerne	2	7	24	6	3	42
Trykt i Danmark	0	1	3	0	2	6
					(fortsættes)	

Bøger udgivet på færøsk i 1981 (fortsat)

	<u>Skønlitteratur</u>		<u>Faglit-</u>	<u>Skole-</u>	<u>Børne-</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u> ¹⁾	<u>teratur</u>	<u>bøger</u>	<u>bøger</u>	
Trykt i Island	o	o	1	o	o	1
Trykt i Storbritannien	o	o	1	o	o	1
<u>Oversættelser</u>						
Trykt på Færøerne	5	1	5	8	17	36
Trykt i Danmark	o	2	1	o	6	9
Trykt i Storbritannien	o	o	o	o	1	1
Trykt ialt i 1981	7	11	35	14	29	96
Trykt ialt i 1980	8	9	24	19	33	93
Trykt ialt i 1979	15	11	32	10	29	97

1) Herunder bøger med både prosa og poesi

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Ud over de 8 aviser udkom i 1981 54 blade og tidsskrifter (i 1980: 51). 11 blade, som udkom i 1980, udkom ikke i 1981. 9 af de i 1981 udkomne blade udkom for første gang, og 5 udkom påny efter en årelang pause. 3 færøske blade bliver udgivet i Danmark.

Der blev udgivet 9 almanakker, julehæfter m. v. samt 14 andre årbøger.

I maj-juni 1981 lå de fleste trykkerier stille på grund af strejke.

Der uddeles forskellige litteraturpriser på Færøerne. Tórshavn byråds pris for børnelitteratur blev den 21. november 1981 givet til Martin Næs og Martin Joensen. Ved samme lejlighed blev M. A. Jacobsens litteraturpris for skønlitteratur givet til Steinbjørn B. Jacobsen og prisen for faglitteratur til Erlendur Patursson.

Biblioteksvæsen

Føroya Landsbókasavn, som blev oprettet i 1828, er nationalbibliotek og ejes af Færøernes lagting. Det har til formål at samle al færøsk litteratur og så vidt muligt litteratur om Færøerne. Endvidere skal Landsbókasavnið søge at fremme udbredelsen af kundskaber og oplysning i landet, ligesom det skal tilvejebringe et bibliotek af videnskabelig litteratur. Det har herudover opsyn med folkebibliotekerne på Færøerne og står samtidig for bogkøb og registrering af bøger for de biblioteker, der ikke selv har uddannet personale. I forbindelse med bibliotekets færøafdeling udarbejdes

årlige lister over udkomne bøger på færøsk, om Færøerne og om færøske forhold samt et fælles tilvækstkatalog "Samskrá" for Býarbókasavnið og Landsbókasavnið.

Antallet af bind på Landsbókasavnið er 86.211, heraf 16.922 i forskningsafdelingen og 5.283 i færøafdelingen.

Desuden har biblioteket bl. a. 590 tidsskrifter, blade og periodica, 189 mikrofilm (færøske aviser) og ca. 630 færøske plader, kasettebånd og fonografer.

Føroya Landsbókasavn har i 1980/81 udlånt 7.973 bøger. Fra udenlandske biblioteker blev lånt 337 bøger.

Materialet i færø-afdelingen og læsestuen bliver ikke lånt ud af huset. Benyttelsen af dette materiale, som er temmelig omfattende, bliver ikke opgjort.

Biblioteket er udstyret med films- og kopieringsudstyr.

Der er blevet taget 51.462 kopier af bøger, blade og andet, foruden 2.042 kopier fra mikrofilm.

På grund af personalemangel var biblioteket lukket fra olai til 17. august 1981, medens personalet havde sommerferie.

Landsbókasavnið har bogudveksling med biblioteker og læreanstalter i de nordiske lande og andre steder.

Herudover har biblioteket i 1980/81 fået værdifulde boggaver, f. eks. et udvalg af grønlandske bøger fra landsbiblioteket i Nuuk, 300 islandske bøger fra Landsbókasafni Islands og Háskolabókasafninum og et udvalg af russisk litteratur m. m. fra den sovjetiske ambassade i København.

Andre institutioner og enkeltpersoner, såvel færøske som fra andre lande, har givet biblioteket bøger, blade, håndskrifter, billeder og andet værdifuldt materiale.

Biblioteket har købt to private samlinger i 1981. Godt 800 bøger og skrifter, heriblandt flere som biblioteket ikke havde i forvejen, fra boet efter Arnold Jensen på Sjælland (stammer fra Tórshavn) og nogle bøger og håndsskrifter fra Jacob Wenningstedt, Tórshavn.

Der har været forhandlet med Statens Bibliotekstilsyn og Københavns kommunebibliotek om bibliotekstjeneste for færinger i Danmark.

Landsbókasavnið har haft mange besøg af udlændinge, som f. eks. forsker færøsk sprog, litteratur og historie m. m. Nogle af dem har under besøget lånt et studierum. Iøvrigt bliver studie-

rummene mest benyttet af færøske forskere og studerende.

Enkelte skoleklasser har været på besøg og fået vejledning i biblioteksbenyttelse m. m.

Der har været undervisning i støttefaget "bog- og bibliotekskundskab" i ialt 12 timer i forbindelse med Fróðskaparseturs lærerkursus. 10 elever deltog i 1981.

Det særlige møde- og udstillingslokale har været til disposition for forskellige foreninger. Der er afholdt 70 møder om f. eks. litteratur, edb-benyttelse, forbrugerspørgsmål og meget andet. Der er afholdt kurser 19 gange, f. eks. om skuespilkunst. Til udstillinger er lokalet blevet benyttet 7 gange. Foruden af bøger og håndskrifter har der været udstillinger af malerier og tegninger og enkelte filmsforevisninger.

Tabel 10. 5. Folkebibliotekernes virksomhed

Hjemsted	Befolk- nings- grund- lag pr. 1/1 1982	Antal bind pr. 31/3 1981	Til- vækst 80/81	Antal udlån 80/81	Antal lånere 80/81	Udgif- ter bog- konto	Samle- de udg. 80/81	Antal udlån pr. lånere 80/81
Fugla- fjørður	1.623							
Giljanes	1.799	3.849		751	105	16.014	22.787	7
Glyvrar	2.303	5.049	563	6.886	400	37.890	45.485	17
Klaksvík	4.801	13.737	1.187	13.461	1.030	111.587	405.013	13
Kolla- fjørður	815	4.139	407	1.501	151	23.350	36.993	10
Oyri	418	2.439	40	539	50	4.494	5.870	11
Sørvágur	1.057	5.109	314	2.588	121	9.766	26.535	21
Toftir	956	3.275	141	2.212	156	6.220	10.552	14
Tórshavn ¹⁾	13.951	45.444	3.046	67.696	2.955	452.067	2.066.615	23
Tvøroyri	2.139	6.942	251	7.254	197	21.186	41.334	37
Vágur	1.731	6.681	193	2.172	208	20.261	42.666	10
Vestmanna	1.294	6.324	304	4.331	242	22.975	41.100	18
Ialt 80/81	32.887	102.988	6.446	109.392	5.615	725.810	2.744.950	
Ialt 79/80	32.493	92.689	7.123	110.072	9.166	609.021	2.413.222	
Ialt 78/79	34.116	85.725	7.518	101.216	7.375	695.500	2.326.340	

1) Herudover har biblioteket købt 3.188 bøger til skolerne i kommunen for 168.000 kr.

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Af landets 50 kommuner er de 35 med 38,6 % af befolkningen uden bibliotek.

De 9 af folkebibliotekerne, der kun har åbent få timer om ugen, er i virkeligheden kombinerede folke- og skolebiblioteker. De har fra 2.439 til 6.942 bøger hver, ialt 43.807 bøger. De udlånte i 1980/81 28.234 bøger til 1.630 lånere. Indbyggertallet i de pågældende kommuner er 14.046 pr. 1. januar 1982.

Det eneste heltidsbibliotek uden for Tórshavn er biblioteket i Klaksvík. Dette bibliotek har 13.737 bind og et udlån i 1980/81 på 13.461 bind til områdets ca. 4.800 indbyggere. Det har til huse i egen bygning. Her arrangeres jævnligt maleriudstillinger, afholdes oplæsnings- og forelæsningsaftener, filmsforevisning m. m. Biblioteket står for udlån af bøger på Klaksvík sygehus.

Býarbókasavnið i Tórshavn har ialt 45.444 bind og et udlån i 1980/81 på ialt 67.696 bind til områdets ca. 13.950 indbyggere. Býarbókasavnið abonnerer på alle færøske aviser og tidsskrifter foruden 20 udenlandske aviser og 200 tidsskrifter. Biblioteket råder desuden over en samling af lydbøger, d. v. s. kassettebånd, hvorpå bøger er indlæst til brug for dem, der ikke er i stand til at læse almindelige bøger.

På býarbókasavnið er også børnebibliotek med 12.186 bind. I 1980/81 var udlånet på 32.066 bind. Foruden sædvanligt udlån har børnebiblioteket også forskellig anden kulturvirksomhed for børn, f. eks. oplæsning, sang, leg, films- og lysbilledforevisninger og af og til fremførelse af skuespil. Býarbókasavnið arrangerer også jævnligt oplæsning, musik, filmsforevisning og andre arrangementer for voksne.

Biblioteket i Fuglafjørður har ligget stille de seneste år. Nu er man begyndt at revidere biblioteket, og det er vedtaget, at det atter skal have lokaler i den gamle skole, som nu bliver om- og udbygget.

Biblioteket i Nes kommune har nu fået meget rummeligere og bedre udstyrede lokaler i skolen i Toftir.

Biblioteket på landssygehuset (oprettet i 1974) har 3.660 bind. I 1980/81 blev dér udlånt 3.332 bind mod 3.379 i 1979/80.

Biblioteket på flyvestationen i Mjørkadalur er uden for den færøske biblioteksordning, men står under opsyn af landsbibliotekaren. Dette bibliotek havde pr. 31. december 1981 3.217 bind foruden nogle plader. Udlånet i 1981 var 748 bind.

Ved den nye skolelov, som trådte i kraft den 1. august 1979, er bestemt, at der ved hver skole skal oprettes et skolebibliotek. Landsstyret nedsatte i december 1979 et udvalg, som skulle fremkomme med forslag til generelle regler for skolebiblioteksteknisk arbejde. Udvalget har til landsstyret afgivet et "Forslag til betænkning vedrørende skolebiblioteker på Færøerne", dateret 4. juni 1981. I denne forbindelse har Landsbókasavnið igen fremsat forslagene om samordning af folkebiblioteker og skolebiblioteker, hvor dette er muligt, og om forsøgskørsel med bogbus.

Lagtinget vedtog i april 1980 to ændringer i biblioteksloven fra 1968: 1) at 50 % tilskud kan ydes til bygning og køb af bibliotekslokaler,

- 2) at der til forfattere, som skriver på færøsk og hvis bøger er til låns på folkebibliotekerne "bliver hvert år bevilget et beløb, som svarer til 2,5 % af det samlede driftstilskud til folkebibliotekerne".

I marts 1981 uddelte det efter §9 i biblioteksloven nedsatte udvalg 41.700 kr. til 56 færøske forfattere, som var repræsenteret med ialt 4.478 bøger på folkebibliotekerne. Beløbet var 9,31 kr. pr. eksemplar.

MUSEUM

Føroya Fornminnissavn blev grundlagt i 1898 som en selvejende institution med det formål at indsamle og udstille kulturhistoriske genstande. Ved lagtingslov nr. 32 af 2. maj 1952 etableredes Føroya Fornminnissavn som nationalmuseum, der sorterede direkte under landsstyret, og dets formål blev udvidet med en række administrative og videnskabelige opgaver.

Føroya Fornminnissavns opgaver omfatter forvaltning af fortidsminde- og bygningsfredningsloven, arkæologiske og etnologiske undersøgelser, indsamling og forskning samt bevaring og udstilling af oldsager og indsamlede etnologiske genstande. Desuden fører museet tilsyn med lokalmuseer, som får offentlig støtte efter lokalmuseumsloven.

Museet ledes af landsantikvaren, som desuden varetager fortidsmindeforvaltning, bygningsbevaring, lokalmuseumstilsyn og repræsenterer museet i fortidsmindenævn og overfredningsnævn. Til administrationen er knyttet en museumssekretær og en assistent.

Til fortidsmindeforvaltningen er foruden landsantikvaren knyttet en museumstekniker. Desuden har museet en bygningsrestaure-

ringsafdeling.

Til mussets genstandssamlinger er knyttet en konservator. Foruden genstandssamlingerne råder museet over en stor billedsamling, bestående af ca. 30.000 gamle glasplader og andre negativer, som ved overdragelsen er tænkt at skulle danne grundlaget for en national billedsamling.

Til den arkæologiske afdeling er knyttet en museumsinspektør og en tekniker.

Til den etnologiske afdeling er ligeledes knyttet en museumsinspektør og en museumstekniker.

Under oplysningsafdelingen sorterer museets faste udstillinger. Den generelle kulturhistoriske udstilling øverst i den gamle biblioteksbygning havde i 1980 2.496 besøgende. Udstillingen af fiskeri, søfart og fuglefangst i bådemuseet havde i 1980 ca. 3.000 besøgende, medens museets gård Dívugarður i Saksun havde et besøgstal på 2.815.

Desuden benyttede i 1980 ca. 60 skoleklasser med tilsammen ca. 1.100 elever sig af museets tilbud om organiseret gennemgang ved hjælp af tilrettelagt undervisningsmateriale som et led i skoleundervisningen.

Museets tidsskrift "MONDUL" startede i 1975.

Oplysningsafdelingen varetages af en halvdagsansat museums-pædagog.

TEATRE OG BIOGRAFER

Teatervirksomhed

Den eneste egentlige teaterbygning på Færøerne er Sjótleikarhúsið i Tórshavn (226 tilskuerpladser), der ejes og drives af Havnar Sjótleikarfelag.

Teaterbygningen anvendes også som biograf.

Scener med et forholdsvis udbygget teknisk udstyr findes endvidere i bygdehusene i Húsavík, Sandur, Kollafjørður og Gøta samt i Strendur og Oyrabakki.

Ellers anvender man skoler, idrætshaller og forsamlingshuse til teateropførelser, og der findes scener i de fleste nyopførte skoler. Da disse scener imidlertid som regel er henlagt til gymnastiksale, der ofte er i brug om aftenen, kan de kun i begrænset omfang anvendes af lokale amatørgrupper.

Meginfelag áhugaleikara Føroya (Máf), landsorganisationen

for amatørskuespillere på Færøerne, blev stiftet den 23. september 1979, og den 31. maj 1980 blev MÁF medlem af Nordisk Amatørteater-råd (NAR). MÁF har 7 amatørforeninger som medlemmer, og der har været forespørgsel om optagelse i MÁF fra andre amatørgrupper.

MÁF har i 1981 stået for forskellige kurser på Færøerne, ligesom amatørskuespillere herfra har været på kursus udenlands med støtte fra NAR og MÁF. MÁF startede i 1981 udsendelsen af sit eget medlemsblad, som bliver kaldt "MÁF tíðindi".

I 1981 skete generelt et fald i antallet af teaterforestillinger og tilskuere i forhold til de foregående år. På grund af fjernsynets udsendelser har det været vanskeligt at spille teaterstykker mere end 3 gange om ugen, mod 6 gange om ugen i tidligere tider.

Havnar Sjótleikarfelag startede året med at spille det islandske lystspil "Barnalótir" (Barnlig forestillelse) af Kjartan Ragnarsson. Stykket blev opført 12 gange i Tórshavn i januar-februar 1981, ligesom det blev opført som gæstespil 2 gange i Klaksvík, 1 gang i Oyrabakki og 3 gange i Vágur. Elin Mouritsen instruerede. Tilskuertallet var højst 1.800.

Børnestykket "Steðgi bilinum" (Stands bilen) af Anker Albjerg havde premiere den 25. marts 1981 og blev vist 12 gange i Tórshavn samt som gæstespil 1 gang på Kvívík skole og 1 gang på Oyrabakki skole. Tilskuertallet var 1.200.

Havnar Sjótleikarfelag og Klaksvíkar Sjótleikarfelag spillede kabareten "Ólavspúkuskemt" 3 gange omkring Olai for 400 tilskuere.

Som sædvanligt spillede den færøske studenterforening i København en studenterkabaret til Olai - i år var der 7 forestillinger for ca. 1.200 tilskuere.

Klaksvíkar Sjótleikarfelag fremførte atter i januar 1981 skuespillet "Gassljósið" (Gaslyset) af Patrick Hamilton, oversat til færøsk af Finnboði Isaksen, og instrueret af Egi Dam. Stykket blev opført 3 gange i Húsavík for 394 tilskuere og 1 gang i Klaksvík for 148 tilskuere.

Norðoyarstevnuteitið 1981 (Revyen ved Norðoyar-stævnet 1981) blev opført 13 gange i juni måned for 1550 tilskuere. Foreningens skuespillere havde selv instrueret.

"Marcolfa" af Dario Fo, oversat til færøsk af Sverri Egholm, havde premiere den 28. november 1981. Stykket, som Gunvør Nolsø og Egi Dam havde instrueret, blev opført 8 gange for 610 tilskuere.

Teatergruppen "Eydnan" i Oyrabakki blev stiftet 22. april 1981, og gruppen har i 1981 spillet stykket "Jovina Mostur" (Moster Jovina) af Max Reimann og Otto Swartz, oversat til færøsk af Óli Olsen og instrueret af Oliver Næss og Egi Dam. Forestillingen blev opført 19 gange i alt - heraf 13 gange i Oyrabakki, 3 gange i Klaksvík og 3 gange i Sandur - for ialt 2.500 tilskuere.

Aftenskolen i Sørvágur afholdt i skoleåret 1980/81 et dramatikkursus, som teatergruppen Gríma ledede. Kursusdeltagerne indøvede samtidig med kurset 2 skuespil, som blev opført først i april måned 1981. Skuespillene bestod af brudstykker af "Spoon River" af Edgar Lee Marsters, oversat af Karsten Hoydal, og "Har krossurin er gjørdur" (Dér hvor korset er lavet) af Eugene O'Neill, oversat af Einar Petersen. Stykkerne blev opført 4 gange i Sørvágur og 1 gang i Gøta for omkring 300 tilskuere.

Idrætsforeningen "Streymur" opførte i februar 1981 "Tvinni pør" (To par) af Torvald Tu, oversat til færøsk af Jóan Hendrik Winther Poulsen, og "Ein hættislig roynd" (Et voveligt forsøg) af Charlotte Ejlersgård, oversat af Mourits Mohr, og instrueret af Hans David Jacobsen. Der var ialt 11 forestillinger - heraf 7 i Hvalvík, 2 på Nólsoy, 1 i Haldarsvík og 1 i Glyvrar - med ialt omkring 900 tilskuere.

Kollafjørður bygdeforening opførte i sæsonen 1980/81 "Óðalsarvingin" (Odelsarvingen) af Arnold og Bach, oversat af Janus Mohr, 18 gange. Angi Johannessen instruerede og spillede hovedrollen. Stykket blev opført 13 gange i Kollafjørður, 3 gange i Hvalba og 2 gange i Sørvágur. Tilskuertallet var ialt ca. 2.000.

Gríma er den eneste professionelle teatergruppe på Færøerne. I den forgangne sæson har der til tider arbejdet 3 skuespillere fast i Gríma; herudover har gruppen samarbejdet med skuespillere uden for gruppen i forbindelse med visse af gruppens opførelser.

Gríma varetager foruden skuespilvirksomhed også konsulent- og formidlingsvirksomhed samt aftenskolevirksomhed, ligesom gruppen i 1981 har afholdt 3 kurser i Tórshavn.

Gríma har i 1981 opført følgende skuespil:

"Gandasteinurin" (Tryllestenen), et delvis selvforfattet børneskuespil, er opført 6 gange på 5 scener for omkring 750 tilskuere.

"Gykl og gerandisdagar" (Gøgl og hverdage) af Dario Fo og Franca Rame er opført 4 gange på 3 scener for omkring 400 tilskuere.

"Haturfuglar" (Heksejagt) af Arthur Miller, oversat af Elin Súsanna Jacobsen er opført 13 gange på 3 scener for omkring 1.000 tilskuere. Dette stykke blev opført i samarbejde med 14 skuespillere uden for gruppen.

"Skógardrongurin" (Skovdrengen), et eventyrspil fra Finland af Christina Andersson, er opført 27 gange på 3 scener for omkring 3.500 tilskuere. Stykket er oversat af Árni Dahl, og også i dette stykke medvirkede en skuespiller uden for Gríma.

Endelig kan nævnes, at ungdomsgruppen "Ragnarock" fra Humlebæk i sommeren 1981 besøgte Færøerne med musikstykket "Sammenhold giver splid", som gruppen selv havde lavet. Gruppen bestod af 40 skuespillere, og den havde 2 opførelser i Tórshavn og 1 i Klaksvík.

Biografer

Der findes 8 faste biografteatre på Færøerne, heraf 2 i Tórshavn.

Tabel 10. 6. Biografteatrene's virksomhed i 1981

	<u>Antal pladser</u>	<u>Antal film</u>	<u>Antal fore- stillinger</u>	<u>Antal til- skuere</u>
Havnar Bio, Tórshavn	236	76	486	44.161
Leikhús Bio, Tórshavn	226	86	491	47.554
Glyvra Bio	199	100	167	13.937
Sørvágs Bio	200	82	164	14.147
Sands Bio	90	52	95	3.293
Vestmanna Bio ¹⁾	85	62	63	2.545
Tvøroyrar Bio	96	70	121	5.989
Vágs Bio	96	75	178	8.047
Ialt 1981	1.228		1.765	139.673
Ialt 1980	1.218		2.209	183.932
Ialt 1979	1.221		3.027	265.780
Ialt 1978	1.226		3.203	316.865
Ialt 1970	1.292		2.652	272.675

1) Tallene vedrører 1980.

Kilde: Biograferne

Gennemsnittet af besatte pladser pr. forestilling for samtlige biografer har i 1981 været 42,9 %, medens det i 1980 var 54,7 %, i 1979 57,5 % og i 1970 63,7 %.

MUSIKLIV

Konserter

Der er 11 hornorkestre og 1 kammerorkester. Endvidere har flere af de større bygder et sangkor. I Tórshavn er der flere aktive kor.

Tabel 10. 7. Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor i 1981

	Antal koncer- ter	Antal medvir- kende	Laveste og højeste antal tilhørere pr. koncert
<u>Kammerorkestre:</u>			
Tórshavnar Musikkskúli	4	11-15	60-350
<u>Hornorkestre:</u>			
Havnar Hornorkestur	35	5-27	50-5.000
Harmoniorkestrið G. H. M.	26	20-36	50-4.000
Nes sóknar Musikkfelag	12	17-22	30-400
Sórvágs Tónleikarfelag	9	12-20	40-300
Fuglafjarðar Hornorkestur	13	7-28	25-400
Eiðis Ljómfelag	2	16	100-200
Vestmanna Hornorkestur	9	15-32	60-500
Tvøroyrar Hornorkestur	26	7-24	30-900
Unglingaorkestur			
Havnar Hornorkesturs	6	7-22	150-400
Vágs Tónleikarfelag ¹⁾	3	9-11	300-600
<u>Kor:</u>			
Kristiliga Sangkórið	5	35-47	25-250
Studentaskúlakórið	2	25	250
Havnarkórið	10	20-70	50-500
Kirkjukórið "Ljómur"	3	25-30	200-300
Fuglafjarðar Sangfelag	6	30-35	150-300
Kór Glyvra Kirkju	2	37-39	600-900
Vestmanna Sangkór	4	44-46	150-300
Vestmanna Barnakór	4	70-75	60-400
Strendur Sangkór	5	23-25	100-400
Sangkórið í Hvalvík/Streymnes	2	32	100-180
Vágakórið	6	30-34	30-300
Todnes Kórið, Sandur	2	ca. 42	116-135
Klubbakórið, Tórshavn	4	24-27	200-700

Kilde: Lederne af de enkelte orkestre og kor

1) Tallene vedrører 1980

Der er i oversigten tillige medtaget koncerter i forbindelse med opvisninger og festligheder m. v.

2 kor har ikke givet koncerter i det forløbne år.

Der er 17 poporkestre på Færøerne. Antallet af medvirkende heri er ialt 177. Orkestrene har givet nogle koncerter, hvor flere orkestre har deltaget. Foruden orkestrene er der ca. 10 gospel grupper.

Havnar Jazzfelag, der stiftedes i 1976, har til formål at fremme interessen for musik, særligt jazz-, folke- og beatmusik.

Jazzfelagiðs 5-års jubilæum blev markeret med en koncert i lærerskoleaulaen den 23. april. Koncerten varede $3\frac{1}{2}$ time, der deltog 15 færøske jazzgrupper med ialt 50 musikere, og ca. 300 tilhørere overværede koncerten.

Jazzfelagið har i årets løb arrangeret følgende kurser og orkesterinstruktioner for færøske musikere: Violin, folkemusik v/Erling Hansen, saxofon, jazz & beat v/Karsten Vogel, kontrabas, jazz & beat v/Jens Jefsen, trommer, jazz & beat v/Åge Tanggaard. Antallet af elever var ca. 8-10 pr. kursus.

I 1981 havde foreningen 120 arrangementer med gennemsnitlig 70 deltagere. De færøske orkestre var: Flop, Sámal & tey, Oktetten, Brongl, Steintór & Hanus, Gjær, Spælimenninir í Hoydølum, Simme kvartet, Iron Bulls, Flís, Hoydalar Jazzband, Sandoyar Swingband, Hjarnar, Fagrir Fuglar, Kræklingar, Snjóuglan, Streingjasúpan, Septettin. De udenlandske orkestre og solister var: Fanø spille-mændene, Benny Holst, John Tickai, Coma, Eskild Romme, Bror Smart, Avføringar, Karsten Vogel, Tøbrud, Jens Jefsen, Åge Tanggaard og Baby Band fra Danmark. Ragtime Bob Darch fra USA, Reinir Sigurðsson, Guðmundur Steingrímsson, Omar Oskarsson fra Island. Sabarr fra Afrika, John Dubarry fra England og Alex Cambell fra Scotland.

I sommeren 1981 har Spælimenninir í Hoydølum under ledelse af Kr. Blak turneret på Shetland, Orkney og i Scotland og deltaget i flere musikfestivaler i Frankrig. Desuden har en mindre gruppe af samme orkester afholdt koncerter i USA samme efterår.

Sidst i november 1981 afholdtes en fællesnordisk radiokoncert i Finland, arrangeret af NOSIM. Ernst Dalsgaard fremførte som hovedsolist K. Vogels "Veðurløg".

Den færøske gruppe Snjóuglan besøgte Island og holdt 3 koncerter i Reykjavík i forbindelse med Nordjazz udveksling.

Foreningen udgiver bladet Jazztíðindi 3 gange årligt. Med-

lemstallet var ved udgangen af året ca. 500.

Klassiske koncerter

Føroya Koncertfelag, der blev stiftet i 1979, har til formål at arrangere regelmæssige koncerter med færøske og udenlandske kunstnere.

I februar 1981 arrangeredes således en koncert med musik af G. P. Telemann, J. S. Bach, G. F. Händel, Beethoven, Fritz Kreisler, Chopin og Johann Svendsen; koncerten blev opført 1 gang i Fuglafjørður og 1 gang i Tórshavn for 100 tilhørere.

Ligeledes i februar 1981 afholdtes i Tórshavn, Fuglafjørður og Klaksvík for 300 tilhørere en koncert med musik af Beethoven, Prokofieff, Debussy og Franck.

I juni 1981 opførtes for 120 tilhørere i Tórshavn, Vestmanna, Fuglafjørður og Klaksvík en kammerkoncert med musik af Händel, Purcell, Loeillet, Mozart og Weber.

I maj 1981 afholdtes for 250 tilhørere en koncert i Klaksvík, Vestmanna, Fuglafjørður og Tórshavn med musik af Beethoven, W. A. Mozart og Pauli í Sandagerði.

Endelig kan nævnes, at Scottish Opera i september 1981 turnerede på Færøerne med "Figaros Bryllup" af Mozart. Der var opførelser i Strendur, Klaksvík og Tórshavn for ialt 600 tilhørere.

KUNST

Kunstudstillinger i Listaskálin, Tórshavn

Den første udstilling af færøsk kunst i Listaskálin var åben for offentligheden fra midten af maj til 1. oktober, men var taget ned under Olai-udstillingen. I Olaiudstillingen deltog 58 kunstnere - amatører og professionelle - med ca. 170 kunstværker, og udstillingen var som sædvanlig velbesøgt.

Herudover var der ca. 10 udstillinger i Listaskálin:

I februar vistes en omfattende udstilling af nordisk grafik. Nordisk Grafik Union havde sammensat udstillingen. Nordisk Kulturfond købte udstillingens billeder og overdrog dem som gave til det kommende Nordens Hus på Færøerne. Billederne skal være grundstammen i et "artotek". 59 kunstnere deltog med 305 værker. De besøgende havde mulighed for at hjemlåne billederne, og de benyttede sig også af denne mulighed, således at hovedparten af udstillingen var lånt ud.

Ved månedsskiftet februar/marts var udstilling fra kunsthånd-

værkerskolen i Sandur.

I marts og først i april var der udstilling af tegninger skabt af den kendte svenske kunstner Carl-Fredrik Hill; udstillingen var udlånt fra Malmö Museum i samarbejde med Svenska Institutet.

I april var udstilling af vævede billeder og billedtæpper skabt af den norske kunstnerinde Bodil Cappelen. Bodil Cappelen holdt lysbilledforedrag om norsk billedvævning i Listaskálin, i Mettustova i Tórshavn og i Sandur.

Først i maj havde Jógvan Asbjørn Skaale, Eyðun av Reyni og Hans J. Glerfoss maleriudstilling.

Først i september havde Amariel Norðoy udstilling af malerier og stentryk.

Føroya Fornminnissavns udstilling "Báturin" (Båden) blev vist i Listaskálin i september, og først i oktober var en finsk udstilling om Finland i dag - fotografier og forskellige andre genstande viste finsk form og anden finsk kultur.

En udstilling til fordel for børnehjælpen blev med deltagelse af forskellige kunstnere holdt i oktober.

I oktober havde den danske kunstner Kjeld Ulrik samt Volker Imm. Behrens maleriudstilling.

Listafelagiðs største arrangement i 1981 var den store tilbagekuende udstilling til minde om Steffan Danielsen i november og først i december. De besøgende havde også lejlighed til at se filmen om Steffan Danielsen i Listaskálin.

Årets sidste udstilling i Listaskálin var en udstilling med vandfarvebilleder af den danske kunstner P. O. Hansen.

Andre udstillinger på Færøerne

Smiðjan úti í Grind i Tórshavn

I smiðjan begyndte året med udstillingen "Okkara verð" (Vores verden). På udstillingen viste Eir Michelsen, Rannvá Simonsen, Hjördis Johansen, Tova Guttesen, Inga Sørensen, Astrid A. Geyti og Jórun Poulsen værker af mange forskellige slags.

Sidst i januar havde danskeren Kent Ibsen og John Reybú udstilling af vandfarve- og oliemalerier.

Omkring månedsskiftet februar/marts udstillede Fridtjof Joensen tegninger og billedskærerarbejder.

I marts havde Janus Sørensen udstilling af oliemalerier og J. P. Háberg en udstilling af farveklip.

I juli var 4 udstillinger: de danske kunstnere Bjørn og

Johanne Eriksen havde billedudstilling, og herefter viste danskeren Ib Hjalton vandfarvebilleder, træskærerarbejder og tegninger. Sidenhen viste Emma Danielsen og danskeren Agnes Nielsen billedtæpper, og til slut havde Amy F. Jager billedudstilling.

I september havde den danske kunstner Jens Bredholt sammen med tre andre en "arbejdsudstilling", hvor billeder blev udstillet, medens der blev arbejdet med foto, collage, tegninger og andet.

Senere i september havde omkring 10 unge kunstnere en mangeartet udstilling af billedkunst.

I november var der endelig udstillet vandfarvebilleder af Høgner W. Larsen.

Udstillinger andre steder

På Dalavegur i Tórshavn havde danskeren Kent Ibsen udstilling af malerier og billedskærerarbejder.

I marts var i Runavík en udstilling med malerier og tegninger af Poulina Joensen.

I Klaksvík havde Lions Klub arrangeret en udstilling af malerier og andet, som politikere og andre kendte mennesker havde lavet. Værkerne blev solgt på auktion, og pengene blev skænket til fordel for de handicappede. Udstillingen blev også vist på Landsbókasavnið i Tórshavn.

Kunstudstillinger uden for Færøerne

Jóannes Kristiansen udstillede oliemalerier på Danmarks Tekniske Højskole i København i marts.

I det nordiske kulturstævne i Grønland i maj deltog Jóannes Kristiansen ligeledes med oliemalerier.

I Seljord var i juni og juli en færøsk kunstudstilling i forbindelse med et kulturstævne, hvor Norðstreymoyar Dansifelag også deltog. Eyvindur Mohr havde lagt udstillingen til rette - og foruden ham selv deltog J. P. Háberg, Suni F. Jacobsen, H. J. Glerfoss, Fridtjof Joensen, Frimod Joensen, Frits Johannesen, Elinborg Lützen, Amariel Norðoy og Tróndur Patursson.

Lasse Sørensen udstillede billeder i København i samarbejde med en dansk jagtforening.

I oktober havde Bárður Jákupsson udstilling af tegninger på Historiska Museet i Stockholm og i december i Radiohuset i Århus.

DANSK-FÆRØSK KULTURFOND

Dansk-Færøsk Kulturfond, der blev stiftet i 1951, har til formål at fremme den kulturelle forbindelse mellem Færøerne og Danmark.

Fondens kapital er tilvejebragt ved tilbagebetalinger af de rentefrie lån, der blev ydet til færinger, der var under uddannelse i Danmark under krigen. Obligationsformuen andrager nu ca. 4 mill. kr. I 1981 udgjorde renter af obligationsformue og bankindestående ca. 354.100 kr.

Fondens bestyrelse består af 1 repræsentant for statsministeriet, der er formand, 1 repræsentant for undervisningsministeriet, rigsombudsmanden og 2 af landsstyret valgte repræsentanter.

I 1981 uddelte fonden ca. 271.800 kr. til kulturelle formål, medens der i 1980 blev uddelt ca. 156.800 kr. Dansk-Færøsk Kulturfond har i 1981 ydet støtte bl. a. til udgivelse af "Færingesagaen" i dansk og færøsk udgave med illustrationer af Svend Havsteen-Mikkelsen, til digtsamlingen "Færøske spejlbilleder" af Hans Mølbjerg med færøsk oversættelse af Karsten Hoydal og illustrationer af Bárður Jákupsson, til en koncertturné på Færøerne med Koncertforeningens Kammerensemble, til udstillinger i Vejen og Aabenraa af færøsk kunst samt til en fugletælling på Færøerne.

SPEJDERBEVÆGELEN

Der er 5 spejderkorps på Færøerne. Det samlede antal spejdere og disses fordeling på de enkelte korps fremgår af nedenstående tabel (lo. 8.):

Tabel lo. 8. Oversigt over de færøske spejderkorps pr. 31/12 1981

	Færø- ernes spej- der- (gule drenge)	Færø- ernes spej- der- union (blå piger)	K.F.U.K.- spejder- ne (grøn- ne piger)	K.F.U.M.- spejder- ne (grønne) dren- pi- ger piger)	Frel- sens Hær- spej- derne <u>dren- pi-</u> <u>ge ger</u>	Ialt
Klaksvík	50	20	69	-1)		139
Hvannasund					9 4	13
Fuglafjørður			96	96		192
Lorvík			69	83		152
Sørvágur				34 7 ²⁾		41
Vestmanna			105			105
Kollafjørður					13 21	34
Argir				63 24 ²⁾		87

(fortsættes)

Oversigt over de færøske spejderkorps pr. 31/12 1981

(fortsat)

	Færø- ernes spej- der- union (gule dreng)	Færø- ernes spej- der- union (blå piger)	K.F.U.K. spejder- ne (grøn- ne piger)	K.F.U.M. spejder- ne (grønne) dren- pi- ger	Frel- sens Hær- spej- derne (grå piger)	Adven- tist- spejder- ne dren- pi- ger			Talt
Tórshavn	103	52	155	166	79	20	21		596
Dalur			11						11
Tvøroyri	38	6		44	33 ²⁾				121
Vágur				55					55
Lopra						3	4		7
Talt	191	78	505	541	64	79	45	50	1.553

1) K.F.U.M.-spejderne i Klaksvík er i øjeblikket ikke aktive, og der bliver derfor ikke opgivet noget tal for disse

2) I det forløbne år har K.F.U.M.-spejderne på Færøerne optaget piger i deres arbejde

Kilde: Meginfelag Føroysku Dreingjaskóta

Ud over det sædvanlige spejderarbejde med møder, ture, lejre og konkurrencer har man følgende fast fællesprogram: Spejdergudstjeneste på Baden-Powells fødselsdag 22. februar, Gregoriusmessehøjtidelighed omkring den 12. marts og Flagdagshøjtidelighed den 25. april. Endvidere bliver af nogle spejdertroppe Sct. Georgsdag den 23. april højtideligholdt.

Ved månedsskiftet april-maj deltog 8 repræsentanter fra Meginfelag Føroysku Dreingjaskóta på nordisk fællesrådskonference i Reykjavík. Dette var første gang, at færinger deltog som egen nation på en sådan konference, der hvert tredje år bliver afholdt på skift i de nordiske lande.

I 1981 havde K.F.U.M.-spejderne 4 lederkurser, fordelt over disse steder: på Kambsdal, i Leirvík og på Argir. Føroya Skótasamband havde et lederkursus, som blev afholdt i Nólsoy.

K.F.U.K.-spejderne havde i påsken et lederkursus i spejderhuset úti í Grøv i Klaksvík, og i juli måned var de i Dølum ved Viðareiði, hvor de havde Trekløvertræning, som er lederuddannelsen inden for pigernes verdensspejderbevægelse WAGGGS. I denne træning deltog 11 K.F.U.K.-spejdere og 2 fra Frelsens Hær-spejderne.

I august blev førertræning afholdt i Klaksvík. Der var 17 K.F.U.K.-spejdere med i denne træning. Nævnte tre kurser inden for

pigespejderbevægelsen under WAGGGS blev arrangeret i samarbejde med danske ledere, der var kommet til Færøerne i denne forbindelse.

Desuden har K.F.U.K.-spejderne afholdt to week-end kurser i september og november 1981, og disse foregik úti í Grøv under færøsk ledelse.

I maj måned var omkring 100 "títlingar" (grønsmutter) samlede i Klaksvík, hvor de deltog i Títlinga-dagen.

Spejdertroppen Skóotalið Nólsoyar Pálls (FSS) i Klaksvík var på pinselejr i Skúvadal, og Frelsens Hær-spejderne var tidligt i sommer på lejr i Kaldbak.

K.F.U.K.-spejderne i Klaksvík havde sommerlejr i Kunoy, medens Føroya Skótasamband var på sommerlejr ved Kirkjuvatn nær Fámjin, hvor 40 spejdere deltog.

Omkring samme tid var færøske spejdere med på lejre i udlandet. Føroya Skótasamband deltog på to af disse, nemlig med 13 deltagere på jamborette i Sydslesvig i juni-juli og ved søen Rusken i Sverige i juli-august, hvor 27 færøske spejdere deltog.

K.F.U.K.-spejderne deltog med 30 spejdere på lejr hos Nyckterhetsrörelsens Scoutförbund i Sverige, og Adventistspejderne var på lejr i Danmark.

I juni havde SSB og STS (FSS) besøg af 30 spejdere fra Brundurs Gruppe (DDS) i Brønderslev. Der blev gennemført lejr ved Mígadalsá ved Velbastaðháls.

Store Bededags-week-enden holdt K.F.U.M.-spejderne deres årlige Landspatruljekonkurrence ved Fjallavatn på Vágoy. I år deltog 29 patruljer med tilsammen 180 spejdere i konkurrencen. Patruljen Ternan fra Tórshavn blev vinder.

J.O.T.A. (Jamboree on the Air) blev i år afholdt i week-enden 17. og 18. oktober. Dette er et internationalt spejderarrangement, hvor spejdere fra hele verden forsøger at komme i forbindelse med hinanden via radiotelefoni. I år kørte to radiostationer på Færøerne. Skóotalið Nólsoyar Pálls (FSS) i Klaksvík den ene, medens SSB og STS (FSS), som nu har fået eget kaldesignal OY6JAM, passede stationen i Tórshavn. Denne station havde forbindelse med 53 radiostationer i 22 forskellige lande, og af disse var der tre stationer, som man havde haft forbindelse med ved 1980-arrangementet.

Fire spejdertroppe inden for drengespejderbevægelsen har i 1981 optaget piger i spejderarbejdet, FSS i Klaksvík og K.F.U.M.-

spejderne i Sørvágur, i Argir og i Tvøroyri.

IDRÆT

De færøske idrætsforeninger har et samlet medlemstal på ca. 7.000, hvoraf ca. 4.000 er aktive idrætsudøvere. Herudover anslås det, at 1.000-1.500 dyrker idræt uden at være medlem af nogen forening.

Samtlige idrætsforeninger er organiseret i Ítróttasamband Føroya (Í.S.F.). Ved udgangen af 1981 var 79 foreninger medlemmer af Í.S.F.

Í.S.F., der er stiftet i 1939, er den højeste idrætsmyndighed på Færøerne. Forbundet skal forene og informere samtlige specialforbund om fælles interesser samt fordele midler, man får til rådighed, og skabe interesse for idræt og repræsentere Færøerne udadtil, bl. a. som medlem af De Nordiske Rigsidrætsforbunds Fælleskomité og den vesteuropæiske idrætsforbundssammenslutning N.G.O.

I 1981 er den sidste afdeling - badmintonafdelingen - blevet omorganiseret til et specialforbund: Badmintonsamband Føroya (B.S.F.). Samtidig er stiftet et nyt specialforbund: Judosamband Føroya (J.S.F.). Tidligere er stiftet følgende specialforbund: Føroya Fimleikasamband (F.F.S.), Flogbóltssamband Føroya (F.B.F.), Róðrasamband Føroya (R.S.F.), Borðtennissamband Føroya (B.T.S.F.), Hondbóltssamband Føroya (H.S.F.), Svímjissamband Føroya (S.S.F.) og Fótibóltssamband Føroya (F.S.F.). Endvidere eksisterer et særligt idrætsforbund for handicappede, Ítróttasamband fyri Brekað (Í.S.B.).

Der er nedsat et udvalg, der skal forestå ungdoms- og udviklingsarbejdet. Dette udvalg skal orientere færingene om andre idrætsgrene, som endnu ikke er kendt på Færøerne, samt varetage kursusvirksomheden.

Í.S.F. finansieres ved landskassetilskud, egne indtægter samt medlemskontingent fra de forskellige forbund, hvilket er sat til 1.600 kr. pr. forbund pr. år.

Tilskuddet fra landsstyret udgjorde i 1980/81 850.000 kr. Derudover yder landsstyret et særligt tilskud på 50.000 kr. til aflønning af trænere i idrætsforeningerne. Indirekte tilskud ydes ved, at udøvende idrætsfolk i forbindelse med udøvelse af idræt rejser gratis med landsstyrets rutebåde. Det tidligere ydede tilskud fra Danair til rejser mellem Færøerne og Danmark for færøske idrætsfolk er bortfaldet i 1981.

Medlemmerne i I.S.F. kommer fra 10 idrætsgrene, badminton, bordtennis, fodbold, håndbold, gymnastik, judo, ridning, roning, svømning og volleyball. Det største antal udøvere findes inden for fodbold og håndbold, men også kaproning og gymnastik har mange udøvere.

Frømandssport, bordtennis, håndbold, volleyball, svømning og handicap-idræt er eksempler på idrætsgrene, hvor Færøerne er anerkendt som selvstændig nation i internationale turneringer.

Inden for alle idrætsgrene arrangeres hvert år turneringer, herunder færøimesterskaber. Endvidere er der turneringssamkvem med andre, fortrinsvis nordiske, lande, både på lands- og foreningsbasis.

Vedrørende aktiviteter i 1981 kan nævnes:

I.S.F. var arrangør for Nordisk Rigsidræts Fælleskomitémøde i Tórshavn i maj 1981.

I.S.F. var også arrangør for Nordisk Ungdomslederkursus på Færøerne i juli 1981 med deltagere fra samtlige nordiske lande.

I.S.B. var repræsenteret med deltagere fra Færøerne i svømmestævnet på Vestmannaøerne i Island.

F.S.F. var i Island med det færøske fodboldlandshold, der spillede 3 kampe mod det islandske landshold.

F.B.F. var i Danmark og Sverige med det færøske volleyballlandshold for drenge og spillede mod det danske og svenske landshold.

F.F.S. har været til gymnastikstævne i Zürich med 24 deltagere. Endvidere var de til gymnastikstævne i Slagelse.

B.S.F. arrangerede en badmintonturnering i Tórshavn med deltagelse af de to store spillere Svend Pri og Prakash.

H.S.F. var repræsenteret ved det europæiske håndboldmøde i Amsterdam.

I Gundadalur i Tórshavn er der et relativt stort idrætsanlæg med sportshal (ca. 1.200 tilskuere), fodboldbaner og udendørs svømmebassin. I Klaksvík og Vágur er der ligeledes idrætshaller (ca. 800 tilskuere), fodboldbaner og svømmehaller. Foruden sports-hallerne anvendes gymnastiksalene ved skolerne til indendørs idræt. Herudover findes fodboldbaner i Sandur, Leirvík, Fuglafjørður, Gøta, Sumba, Tvøroyri, Vágur, Hvalba, Miðvágur, Sørvágur, Sandavágur, Runavík, Eiði og Skáli. Endelig skal nævnes, at en stor svømmehal er under opførelse i Tórshavn. Hallen forventes at kunne tages i brug i 1982.

Der er mulighed for at få offentligt tilskud til nyopførte idrætsanlæg, idet landskassen og vedkommende kommuner yder 80 %

i anlægstilskud. Der kan også opnås tilskud fra tipsmidlerne til de enkelte foreninger. Derimod får hverken I.S.F. eller de enkelte afdelinger inden for dette del i den årlige uddeling af overskuddet fra tipsmidlerne til dansk idræt.

BRIDGE

De færøske bridgeklubber er sammensluttet i et fællesforbund "Føroya Bridge Samband" (F.B.S.) stiftet i 1968, der omfatter 12 klubber med ca. 500 medlemmer. Den ældste klub, Havnar Bridgefe-lag, blev stiftet i 1937 og har i dag ca. 100 medlemmer.

F.B.S. arrangerer hvert år mesterskaber i hold- og partur-ning samt en cupturnering for hold.

F.B.S. er ikke tilsluttet internationale bridgeorganisationer, men har i 1978 indgået en samarbejdsaftale med Danmarks Bridge Forbund om bl. a. fællesindkøb af bridgemateriel, deltagelse af 1 færøsk par i DM for par og deltagelse i andre turneringer. I henhold hertil deltager F.B.S. hvert år i "European Simultaneous Pairs", den såkaldte Europaturnering.

SKAK

I 1970 sluttede de færøske skakklubber sig sammen i et fælles-skab "Talvsamband Føroya" og blev optaget som medlem i det inter-nationale skakfællesskab F.I.D.E. I 1975 blev "Talvsamband Fø-r-oya" optaget som medlem af Nordisk Skakforbund.

Talvsambandið omfatter nu 14 skakklubber med ialt ca. 400 med-lemmer. Sammenslutningen står hvert år som arrangør af Færømester-skaberne.

Færømesterskabet 1981 blev afviklet i Hvalvík i samarbejde med den lokale klub "Talvfelagið Streymur". Færøske skakspillere del-tog i Nordisk Mesterskabsturneringen i Reykjavík. Landskampen mod Island blev spillet på Færøerne, og i denne forbindelse blev der ar-rangeret en åben skakturnering med nordisk deltagelse.

I 1979 påbegyndte T.S.F. udgivelsen af et skakblad, "Talv-bláðið", der påregnes at udkomme med 4 numre om året.

ISBN 87-503-4094-8
Stougaard Jensen/København
Sm 02-3